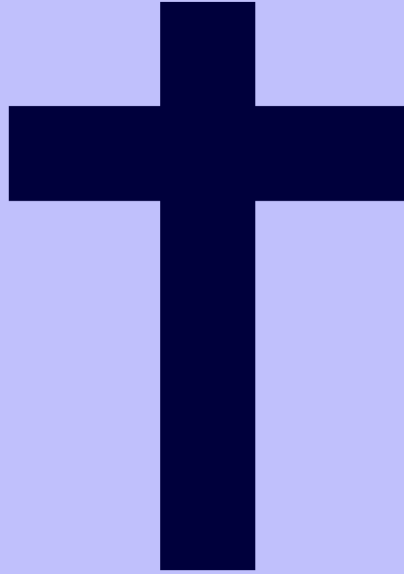

Morokodo

Portions of the Holy Bible in the Morokodo language of South
Sudan

Morokodo

Portions of the Holy Bible in the Morokodo language of South Sudan

copyright © 2010 Pioneer Bible Translators

Language: Morokodo

Translation by: Pioneer Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures. Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2022-06-21

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source files dated 29 Jan 2022
b81b7ca7-810b-5cb2-913f-b28f08d9c01d

Contents

Matayo	1
Marako	42
Yowani	69
Loo 'ba vo Lituwë	100
Yemisi	139
Yowani	143

Kö'du Yöyö Laka 'ba Yësu ma Matayo ayöru

Zutu 'ba Yësu

¹ Nenye zutu 'ba Yësu Korisito kozo 'ba Dawidi, kozo 'ba Abarayama.

² Abarayama ra o'jo Yisika, Yisika ra o'jo Yakoba, Yakoba ra o'jo Yuda, öndu ni eti.

³ Yuda ra o'jo Pereze Zera aba, ma zë ra Tamara,

Pereze ra o'jo Ezerona, Ezerona ra o'jo Rama,

⁴ Rama ra o'jo Aminadaba, Aminadaba ra o'jo Nasona, Nasona ra o'jo Salamonon,

⁵ Salamonon ra o'jo Bowoza, ma mo ra Raba.

Bawoza ra o'jo Obede, ma mo ra Ruta.

Obede ra o'jo Jese.

⁶ Jese ra o'jo Dawidi vo damöku.

Dawidi ra o'jo Solomonon ma mo ra lu'bë pëti Uriya.

⁷ Solomonon ra o'jo Rebama, Rebama ra o'jo Abiya,

Abiya ra o'jo Asa.

⁸ Asa ra o'jo Yesopata, Yesopata ra o'jo Yorama,

Yorama ra o'jo Uziya.

⁹ Uziya ra o'jo Yotama,

Yotama ra o'jo Aza,

Aza ra o'jo Ezikiya.

¹⁰ Ezikiya ra o'jo Manase,

Manase ra o'jo Amona,

Amona ra o'jo Yosiya.

¹¹ Yosiya ra o'jo Yekoniya zë 'dö öndu ni eti kadra 'ba kiri vidi ti'bë Babalöni.

¹² Tapëti kiri vidi ti'bë Babalöni ne.

Yekoniya ra o'jo Salatele,

Salatele ra o'jo Zerobabele,

¹³ Zerobabele ra o'jo Abiyuda,

Abiyuda ra o'jo Elikima,

Elikima ra o'jo Azora,

¹⁴ Azora ra o'jo Zadoka,

Zadoka ra o'jo Akimo,

Akimo ra o'jo Eliyuda,

¹⁵ Eliyuda ra o'jo Elizara,

Elizara ra o'jo Matana,

Matana ra o'jo Yakoba,

¹⁶ Yakoba ra o'jo Yosepa

kora 'ba Mariya ma 'ba

Yësu ma ako'jo Korisito ne.

¹⁷ Here kozo edi kazi Abarayama zi Dawidi 'butë domosowo, edi kazi Dawidi ma i'benni mi Babalöni 'butë domosowo le mi ko'jo 'ba Korisito.

Ko'jo Yësu

¹⁸ Nenye hala kö'du ko'jo 'ba Yësu Korisito. Alivö ma mo zi koze zi Yosepa, mora gba adro'bo re nni de mo ayolo re nni mo omö ku kyigo 'ba Lawo Kölö Laka aba. ¹⁹ Mora kora 'bomo Yosepa vo kö'du laka kö'do mo omba de zi gburu mo komo vidi kayo. Mo asösu gbo zi kinga mo liwo. ²⁰ Mora mati mo edi kö'du ne sösu mo here ne, malayika 'ba Yere ayada re ni zi mo temi wiri, iya henye, "Yosepa Kozo 'ba Dawidi, ere de ta bi Mariya kiri zi yi na mbara 'beyi, ga kö'du wisi mi mo ne Lawo Kölö Laka ra i'di mo omö. ²¹ Mo ako'jo na wisi kora akako'jo ru mo Yësu ga kö'du mo ra akakonyi vidi 'benni 'e temi kö'du kyenyë 'bezë."

²² Kö'du ne biya o'do re ni zi tedi kaa Wiri i'di me'do mo ku kyere zi neni, iya henye, ²³ Wu'je maako gba na wu'je ngulu ako'jo wisi kora akako'jo ru mo Imanowele, mi me'do ne iya henye, "Wiri edi ze aba."

²⁴ Mora Yosepa ongo here oze Mariya gbo kaa malayika 'ba Wiri iya zi mo. ²⁵ Mati gba ze iri de nni de Mariya aba mo o'jo wisi eni ne na kora, mora mo i'di ru mo gbo Yësu.

2

Tayi 'ba vo yolo me'do'e

¹ O'jo Yësu ku Beteleme mi dakaño 'ba Yudiya mi kadra 'ba Heroda vo damöku. Mora vo me'do yolo maako'e ayinni ta humire okonni

Yerusalem. ² Zē ako'jonnī henye, “Wisi ma o'jo kinye na yere 'ba Yuda'e ne, mo ēdī kila? Dongo kyēlu omo ma ayi ta humirē ne dayi ze zi mo yeto.” ³ Mati Heroda owo kō'du ne here, mī mo ēnyī umbē gbo mora vīdī 'ba Yerusalem maako'e mī zē umbē kpa. ⁴ Mora mo ako'jo vo da karasa'e 'dō vo komoyandi 'ba kō'du kida'e gbo ti'de mayinnī zi nī, mora mo ako'jo hē zē, mo iya henye, “Kodo here, Korisito ne ako'jo kila?”

⁵ Zē aya'bannī da me'do iyannī henye, “Ako'jo Korisito ne mī Beteleme mī dakaṅo 'ba Yudiya, ga kō'du nēbī maako ayōru kō'du ne ku kyere iya henye,

⁶ ‘Mī, Beteleme, mī dakaṅo 'ba Yudiya, anza dē tisiwa aba mī yere'e 'ba Yuda ne.

Vīdī ma kyedre atasi ndō tēmī 'e mora mo akagaga vīdī 'bama 'ba Yiserele.’”

⁷ Mora Heroda ako'jo vo kō'du yolo ne'e gbo liwo tayinnī zi nī mo ako'jo kadra 'ba tasi 'ba kyēlu nani kazi zē. ⁸ Mora mo utu zē gbo Beteleme kō'du kira nenye'e aba, “I'bē oma'e bi liya na laka kō'du wisi ne, ezē i'ja'e mo ku ayi iya'e kō'du mo zi ma, ti'bē kpa mo yeto.”

⁹ Mati zē owonnī me'do kiya 'ba Heroda ne ku zē ēnyinnī gbo ti'bē. Zē ongōnnī te kyēlu ma zē ongōnnī ta humirē ne. Kyēlu ne alaga nduwē dagba zi zē le i'bē oṛo ga bi ma wisi Yēsu ēdī do mo ne. ¹⁰ Mati zē ongōnnī ku here ne, zē gbo mī kyēyī kyedre aba. ¹¹ Zē ödunnī gbo i'bē i'jannī wisi ne ēdī loko ani 'dō ma mo aba. Mora zē alimannī gbo akaṅo zi mo yeto. Zē upōnnī ha anboro 'bēnnī i'dinnī waki'dī 'bēnnī gbo zi Yēsu. Waki'dī mora dahabo, wa kyēzī ngutru, owo teme maako ako'jonnī ru mo “murē.”

¹² Wiri ayada zi zē tēmī wiri, ma'bannī dekpe hulēhu ta da Heroda. Mora zē a'ba i'bēnnī gbo dakaṅo 'bēnnī ta gērī mēnzē maako.

Taho mī Ezipeto

¹³ Mati zē i'bēnnī ku, malayika 'ba Yere alaya zi mo tēmī wiri iya henye, “Heroda omba zi wisi ne kofo. Ēnyī oba wisi ne 'dō ma mo aba aho i'bē Ezipeto. Alima ani le ma kiya zi yi a'ba.”

¹⁴ Yosepa ēnyī gbo mī yondo nani, oba wisi ne ma mo aba aho gbo mī Ezipeto. ¹⁵ Zē i'bē alimannī Ezipeto ani le mī kadra 'ba koli 'ba Heroda.

Lima 'bēzē ani ne ēdī ku kaa kō'du 'ba Wiri iya zi nēbī iya henye, “Ma ko'jo wisi ama ku ta Ezipeto.”

Kofo 'ba gisi kora mī Beteleme

¹⁶ Mati Heroda ayolo ku vo kō'du yolo ne'e andēndēnnī, nī ku, mī mo ēnyī ata gbo. Mo utu vo kanya 'bēnniye gbo ti'bēnnī mī dakaṅo ti'de 'ba Beteleme gisi kora kofo a'ba ti'de vo halinṅo aba. Zē ma okōnnī dē gba koo riyō, ga kō'du kadra ma vo kō'du yolo ne'e ayadannī zi mo.

¹⁷ Kō'du ne o'do rē nī tinyō kaa nēbī Yeremaya iya henye,

¹⁸ “Kpōro kudu ēdī mī Rama, kpōro 'ba kudu 'e 'dō kuyē aba, Rayile ra ēdī kudu ga kō'du gisi ēniye.

Zē olinnī ku ti'de mo omba dē zi vīdī maako yata nī ta bi kudu.”

Ta'ba mī Ezipeto

¹⁹ Tapēti koli 'ba Heroda, malayika 'ba Yere alaya tēmī wiri zi Yosepa mī Ezipeto iya zi mo henye, ²⁰ “Ēnyī, oba wisi ne ma mo aba, i'bē hulēhu mī dakaṅo 'ba Yiserele, ga kō'du zē ma i'dī rē nni zi wisi ne kofo, olinnī ku.”

²¹ Here Yosepa ēnyī oba wisi ne ma mo aba i'bē gbo hulēhu mī Yiserele. ²² Mora here, mati Yosepa owo Arakerosi iri pēti 'bu nī Heroda ku na yere 'ba Yudiya, mo na tere zi ti'bē ani. Ayandi mo tēmī wiri, here mo mī'bē gbo mī dakaṅo 'ba Galilaya. ²³ Mora o'do linṅo ēnī gbo mī gawo 'ba Nazereta. Here kō'du ma nēbiye iyannī ne ayi ku tinyō. “Akako'jo mo vīdī 'ba Nazereta.”

3

Yowani Bapatisi

¹ Mī kadra nani 'e Yowani Bapatisi ayi da lipi 'ba Yudiya. Ayeto kö'du yēti, ² iya henye, “Oto'e de 'e tēmi kö'du kyēnyē ko'do 'be'e ga kö'du damōku 'ba Wirī ēdi ku kara.” ³ Yowani ra Yisaya nēbi 'ba Wirī iya me'do ku kyere, ga kö'du mo iya henye,

“Here vidi maako ēdi mbere mi da lipi

iya henye, ako'jo 'e gēri zi Yere.

Adoro'e gēri mbiyi zi mo.”

⁴ Bongo 'ba Yowani o'do tēmi yövu 'ba jemele. Mo ida ko'di wana ra götō ni na gasi. Wakonyo 'bomo ra wōmi yazi 'ba woro aba. ⁵ Vidi olo i'bēnni zi mo mi Yerusalema, tēmi dalinjo 'ba Yudiya ti'de kpa tēmi linjo ma kara kara ha ranga 'ba Yeredene ne. ⁶ Zē odrō hē nni ga kö'du kyēnyē 'bēnni mo a bapatisi zē gbo mi ranga 'ba Yeredene.

⁷ Mati Yowani ongo vidi ma ako'jo ru zē Farasiye ne, 'dō Sadeke ma kayo ne eti tayinni zi ni zē bapatisi, mo iya zi zē henye, “E gisi 'ba wiri ne'e, eyi ra o'ba 'e zi taho kazi riti ma ēdi tayi de 'e ne? ⁸ O'do'e wa ma akayada oto'e de 'e ku tēmi kö'du kyēnyē 'be'e. ⁹ Asōsu 'e dē henye, ataho'e kazi riti ma Wirī omba kutu ne kiya mo aba henye, Abarayama ne zutu 'be'e ra. Mayada zi ye Wirī akiri yitō nenyē'e a ko'do na kozo zi Abarayama. ¹⁰ Logo ēdi ku nzo zi kaga ma ana logo dē ne kiga mo akaño ku'du mo mi wa'do.”

¹¹ “Mēdi 'bama bapatisi ko'do nje de 'e toto wini aba zi yada oto'e de 'e ku. Vidi ma atayi ta pēti ma ne, akabapatisi 'e Lawo Kölö Laka wa'do aba. Mo mbiri kyedre ta da ma mēdi le kamoka 'ba ndi mo mo'bo dē kinjē. Mo akī'di bapatisi de 'e Lawo Kölö Laka 'dō wa'do aba. ¹² Mo ēdi sēri ēni aba zi kahi nyenyo. Mo akakyito kōru ma laka mora akī'di nyenyo ēni gbo mi lo'bi, mo ako'bo turu mo yaga mi wa'do ma kazi tölu ne.”

Bapatisi 'ba Yēsu

¹³ Yēsu ayi tēmi Galilaya oko ha ranga 'ba Yeredene zi Yowani ni bapatisi. ¹⁴ Yowani omba yata mo iya henye, “Ayi zi ma kaa ma ra ma ti'bē zi yi ko'do bapatisi da ma?” ¹⁵ Yēsu aya'ba do mo iya henye, “I'di mēdi tiko here, ga kö'du zi rē ni ko'do kaa komba 'ba Wirī ma laka here.” Mora Yowani elēzē gbo go mo. ¹⁶ Mati i'di bapatisi ku da Yēsu, mo ēdi ku tasi yaga tēmi wini, komoriyē ayēhu rē ni zi mo. Mo ongo Lawo Kölö Laka 'ba Wirī ēdi tayi akaño dē ni ta komoriyē kaa atu'bu here. ¹⁷ Kporo aa ta komoriyē iya henye, “Yi ra na Wisi 'bama mowo yi ku pe. Ma mi kyeyi kyedre aba ga kö'du 'bēyi.”

4

Yonzo 'ba Yēsu

¹ Mora Lawo Kölö Laka ika Yēsu gbo möku da lipi zi Satani mo yonzo. ² Mati mo oro hē ni ku kadra 'butēsowo 'dō yondo aba kazi wakonyo maako, mo ēdi ku na o'bo. ³ Mora Satani ayi gbo zi mo iya henye, “Ezē ēdi na wisi 'ba Wirī ame'do zi ri'di ne'e mofō rē nni zi yi na mangolo'bo.”

⁴ Yēsu aya'ba do mo iya henye, “Ayōru ku mi buku 'ba Wirī iya henye, vidi alima dē nje ra, wakonyo toto kö'du ma ēdi tasi ta ha Wirī.”

⁵ Mora Satani ika Yēsu le ti'bē mi Yerusalema gawo laka, ēnyi i'di mo ku le da tolo yēkēlu 'ba Wirī. ⁶ Mo iya zi mo henye, “Ezē ēdi na Wisi 'ba Wirī umē rē yi akaño ga kö'du ayōru ku mi buku 'ba Wirī iya henye, mo akī'di me'do zi malayika ēniye ga kö'du 'bēyi zi zē kako yi kazi otra ndi yi ra ri'di.” ⁷ Yēsu aya'ba do mo iya henye, “Ayōru ku iya henye, ayonzo Yere Wirī 'bēyi dē.”

⁸ Mora Satani ika mo löhu da döku ma konda riyē mora ayada damōku 'dō teme mo aba ti'de zi mo, ⁹ iya henye, “Wa ne ti'de makī'di zi yi ezē alodro ku akaño ma yeto.” ¹⁰ Yēsu aya'ba do mo zi mo iya henye, “Ehe yaga tara ma Satani. Ga kö'du

ayöru iya henye, 'Nje Yere Wirī 'bēyi amötu.' " 11 Satani ila mo gbɔ mora malayika ayinnī akonyinnī mo gbɔ.

Lɔɔ ko'do 'ba Yēsu

12 Mati Yēsu owo i'dī Yowani ku mī kamba, mo ēnyī i'bē gbɔ Galilaya.

13 Mo alima dē Nazereta ēnyī i'bē mī Kaparanamo, gawo ha föfö 'ba Galilaya mī dakaŋo 'ba Zebolona 'dö Napatali aba. 14 O'do rē nī ku kaa Yisaya nēbi 'ba Wirī iya ne here. Mo iya henye,

15 "Tu'dē maako'e mī dakaŋo 'ba Zebolona 'dö Napatali aba, 'dö vidī ma ha gērī 'ba föfö kyedre kayo ha

ranga 'ba Yeredene vidī 'ba Galilaya dakaŋo 'ba vo leze'e,

16 zē vidī ma ēdī alimannī mī mandölu 'ba koli ne."

17 Mī kadra nani, Yēsu ayeto kö'du kise 'bēnī yētī zi vidī, iya henye, "Oto'e de 'e tēmi kö'du kyēnyē 'be'e ga kö'du damöku 'ba Wirī ēdī ku kara."

Yēsu ako'jo kora vo kyenze kirīye sowɔ

18 Mati Yēsu ēdī alasi ta da götī 'ba föfö 'ba Galilaya, mo i'ja öndu vo kyenze kirīye riyö Simona ma ako'jo Petero öndu nī Anderiya aba. Ēdinnī kyenze kirī tēmi föfö öndu aba. 19 Yēsu iya zi zē henye, "Ayiye zi ma, ma kayandiye zi vidī kika mo zi Wirī." 20 Here kandi ila öndu 'bēnnī ne, i'bēnnī gbɔ mo aba.

21 Mo i'bē nduwē dagba i'ja öndu ma kyamo'e riyö, Yemisi nī Yowani aba gisi 'ba Zebedeyo zē ēdinnī mī tönbö ēnnī 'bu nni Zebedeyo eti öndu ēnnī ko'jo mo nzo. Yēsu ako'jo zē. 22 Mora kandi zē ilannī tönbö ne 'bu nni aba, ēnyī i'bēnnī gbɔ mo aba.

Yēsu ayandi kö'du vidī ko'jo aba

23 Yēsu ēnyī alasi biya tēmi Galilaya, kö'du yandi aba mī bi 'ba mötu'e yöyö yöyö laka 'ba damöku 'ba Wirī aba, zi vidī ma ēdinnī dakyinē 'ba koo ma 'berī'berī rakoo ko'jo aba. 24 Kö'du yöyö ga kö'du mo apere rē nī biya tēmi dakaŋo 'ba

Siriya, mora here, vidī ikannī zi mo zē ma na rakoo riti aba tēmi kyinē 'ba dakoo ne'e biya, vidī maako'e ndi keŋe aba Yēsu ako'jo zē biya. 25 Vidī kayo alö'bönnī ga ndi mo tēmi Galilaya a'ba Gawo 'Butē, tēmi Yerusalema, Yudiya dakaŋo kapa 'ba Yeredene ma aga mo.

5

Kö'du kise 'ba Yēsu da döku

Vo rakyenyiye ra

1 Mati Yēsu ongo vidī kayo ne'e, mo ēnyī i'bē ēkyī da döku mora alima gbɔ akaŋo. Vo lö'bö 'bomo'e atoto rē nni kpo ro mo, 2 mo ayeto gbɔ zē yandi iya henye,

3 Vo rakyenyiye ra vidī wirī lumē aba,

ga kö'du damöku 'ba Wirī 'bēzē ra.

4 Vo rakyenyiye ra vidī ma kudu aba, ga kö'du akayēyi zē.

5 Vo rakyenyiye ra vidī ma dakumbē aba,

ga kö'du akirinnī drivu 'ba dakaŋo.

6 Vo rakyenyiye ra vidī ma na o'bo a'ba kodro aba tinyö,

ga kö'du zē atovonni.

7 Vo rakyenyiye ra vidī ma mikyēyi aba,

ga kö'du zē aki'jannī mikyēyi.

8 Vo rakyenyiye ra vidī ma di'di zē n̄bala,

ga kö'du zē akongonni Wirī.

9 Vo rakyenyiye ra vidī ma vo way-ata, ga kö'du akako'jo zē na gisi 'ba Wirī.

10 Vo rakyenyiye ra vidī ma ayaza zē ga kö'du tinyö 'bēzē,

ga kö'du damöku 'ba Wirī 'bēzē ra.

11 Vo rakyenyiye ra vidī ma alidiye, ayaza'e, o'do'e na kyēnyē dakyinē kö'du 'ba Satani yada mo na ndondo ru'e aba ga kö'du 'e vo ga ndi ma.

12 Ēdiye rakyenyi aba ga kö'du biriti kyedre ēdī na sesi asesi zi biye komoriyē. Nenyē ēdī hala nēbi ma alimannī dagba kazi komo'e ayaza zē.

Yɔ'do bikanyi aba

13 'E kaa yɔ'dɔ zi vidi kɔndu 'ba dakaŋo ne biya. Mora ezɛ yɔ'dɔ ayaŋa yɔko ni ku, ata'ba akayoko hala? Anza kpe na laka, here aku'du yaga moku mora vidi akutunni do mo ta bi lasi. 14 'E kaa bikanyi 'ba damoku ne biya. Gawo ma uvɔ da lutu oho rɛ ni dɛ. 15 Vidi maako owi lamba dɛ mora ki'di mo hu siko, ta go mo mo i'di da wa tɔɔ 'ba lamba, i'di bikanyi gbo zi vidi 'ba mi loko ne biya. 16 Tɛmi gɛri kolɔ ne, bikanyi 'be'e ma yanyi ga bi dagba komo vidi, here ne zi zɛ kongɔ kɔ'du laka ma o'dɔ 'e zi yeto 'bu komoriyɛ.

Kɔ'du yandi 'ba kɔ'du ki'di

17 Asosu 'e dɛ henye ere, mayi ne zi kɔ'du ki'di 'ba Mosa ne koba mo 'de, a'ba kɔ'du yandi 'ba nɛbiye. Mayi dɛ zi zɛ koba mo 'de, mayi zi kɔ'du yandi 'bezɛ ne kinde mo. 18 Miya kɔ'du tinyo ra ze'e, dakaŋo komoriyɛ aba alaya dekpe, mora gbi le nje i'jo kɔ'du ki'di ma tisi wa aba olu dɛ. Kɔ'du ki'di akinde rɛ ni. 19 Here ezɛ vidi ma owɔ gbi dɛ le nje kɔ'du ma tisi wa ne a'ba okanni 'e yandi mo zi kɔ'dɔ kpa here, atɛdi nje tisiwa aba mi damoku 'ba Wiri. Ta gɛri ma kyamo, vidi ma owo kɔ'du ki'di a'ba ayandi oka 'e zi kɔ'dɔ mo kpa here, akatɛdi na kyedre mi damoku 'ba Wiri. 20 Mayada zi ye, henye ere, akatɔ'bo 'e tɔdu damoku 'ba Wiri nje ezɛ edi 'e koma aba kyo ta da vo kɔ'du ki'di 'ba vo komoyandiyɛ nni Farasi eti tɛmi wa ma Wiri omba zi kɔ'dɔ mo.

Kɔ'du yandi ga kɔ'du 'ba kamo

21 Owo 'e henye, ayada zi vidi kyere naniye, "Ofo vidi dɛ. Ezɛ vidi ma ofo vidi ku, aki'ja riti." 22 Mora yaanya aba mayada zi ye, vidi ma na kamo ondu ni aba akika mo bi 'ba riti. Mo ma ako'jo ondu ni iya henye, "Yi wayawa ra," akika mo komo vurɛ ma kyedre 'ba Yuda'e. Mo ma iya zi ondu ni, "Yi vo lokyi," aku'du mo mi wa'do 'ba gehena ma olu dɛ. 23 Here ezɛ omba ku zi waki'di 'beyi ki'di zi Wiri da karasa asosu ondu yi edi kɔ'du aba rɛ yi,

24 ila waki'di 'beyi ne ani komo bi 'ba wakumu, i'be inde kɔ'du ne yaga tɛmi kutɛ'e ondu yi aba, mora a'ba 'da waki'di 'beyi ne ki'di mo zi Wiri.

25 Ezɛ vidi maako asusu yi mi gɛri 'ba kɔ'du ki'di, oba yi bi 'ba vurɛ, inde 'e kɔ'du ne mo aba ezɛ ndi kadra gba kazi toko bi 'ba vurɛ. Ezɛ edi 'e ku ani, mo aki'di yi zi vo vurɛ kikye mora mo akidra yi zi turu da kɔndu mora aki'di yi gbo mi kamba. 26 Mayada zi yi akalima ani le ezɛ opi ndundu kɔhi 'ba kɔ'du litɛ 'beyi ne ku.

Kɔ'du yada ga kɔ'du 'ba ndoro

27 Owo 'e ku iya henye, "O'do ndoro dɛ." 28 Mora yaanya aba ne mayada zi ye, bi 'ba wakumu zi Wiri, vidi ma ongo bi da mbara maako omba mo zi tɛdi zi ni, o'do ndoro ku mo aba mi di'di ni. 29 Mora here, ezɛ komo yi ma tiri o'do yi zi kɔ'du kyenyɛ kɔ'dɔ, oba yaga u'du moku. Edi na laka zi, kya 'ba rɛ yi koba 'de yaga ta da yi ku'du biya ida rɛ yi aba mi gehena. 30 Ezɛ kala yi ma tiri o'do yi zi kɔ'du kyenyɛ kɔ'dɔ ikye u'du moku. Edi na laka zi kya 'ba rɛ yi ma kolɔ koba mo 'de ta da ida rɛ yi biya zi ti'be mi gehena ma olu dɛ.

31 Iya kpa henye, "Vidi mati ayeyi mbara 'beni mi'di zi mo waraga 'ba rakinga." 32 Yaanya aba ne mayada zi ye henye, ezɛ kora ma inga mbara 'beni ga kɔ'du ma 'beri anza ndoro dɛ, ezɛ mbara ne i'be oze kora maako, mo o'do ndoro ku. Kora ma oze mo ne o'do ndoro kpa ku.

Kɔ'du yandi ga kɔ'du 'ba lommu

33 Owo 'e kpa henye ayada zi vidi ma alaganni kyere ne'e henye, apere mi lommu 'beyi dɛ, o'do wa ma o'do lommu mo ne zi Yere zi kɔ'dɔ. 34 Mora mayada zi ye o'do 'e lommu maako dɛ komoriyɛ aba ga kɔ'du bi lima 'ba Wiri. 35 Alomu rɛ yi dɛ dakaŋo aba, ga kɔ'du bi ndi kutu 'bomo ra. Alomu rɛ yi dɛ Yerusalema aba ga kɔ'du gawo kyedre 'ba Wiri ra. 36 Alomu dɛ dɛ yi aba ga kɔ'du o'bo

dë zi yëvu ma kôlô ko'do na kanyi mandere na kôndu. ³⁷ Iya nje henye, “Ŋo mandere e'e. Wa ma iya 'e 'beri ne ayi kazi Satani.”

Kô'du yandi ga kô'du 'ba dasolo

³⁸ Owo'e ku iya henye, komo, komo aba, yingo ha, yingo ha aba. ³⁹ Yaanya aba miya zi ye henye, “Aya'ba da kô'du kyënyë dë zi vidî ma o'do kô'du kyënyë zi yî. ⁴⁰ Èzë vidî maako isa lo'bo yî ma datîrî, mo misa lo'bo yî ma da gali kpa.” ⁴¹ Èzë vidî maako îrî yî na wehe zi wa 'bëni kumbë, wîrî kôlô, injë wîrî rîyô. ⁴² Èzë vidî maako ako'jo wa kazi yî, i'dî zi mo. Èzë vidî maako omba wa koba kazi yî dero, i'dî zi mo.

O'do lovo vo wehe oka yîye

⁴³ Owo 'e iya henye, “O'do lovo oka yî 'e biya. Mora oyi vo wehe 'bëyi 'e.” ⁴⁴ Yaanya aba mayada zi ye, o'do lovo vo wehe 'bëyiye amötu ga kô'du zë ma o'donni yî na kyënyë. ⁴⁵ Zi yada 'e tedi na gisi 'ba 'bu ma komoriyë, ga kô'du mo i'dî kadra ëni zi bi yanyi da vidî kyënyë'e 'dô ma laka ëti, i'dî mirë zi zë ma o'donni kô'du laka kpa zi zë ma o'donni kô'du kyënyë. ⁴⁶ Hala Wirî akî'dî biriti zi yî èzë o'do nje lovo vidî ma o'do nni lovo yî? Vidî 'ba 'be'bele kô'du 'e o'donni kpa here. ⁴⁷ Èzë ame'do nje zi aboka yîye, here ne o'do ku ndra ta da vidî ma ayolo Wirî dë ne. ⁴⁸ Èdî na laka ta ga kadra biya kaa 'bu yî 'ba komoriyë.

6

Wakî'dî zi vo leri

¹ Andiye re 'e laka o'do'e kô'du laka 'be'e dë komo vidî zi kongo mo, èzë o'do'e ku here, i'ja'e wa ma kôlô maako dë kazi 'bu'e ma komoriyë. ² Èzë yî maako ëdî kî'dî wa zi vo leri, iya kô'du mo dë zi vidî maako kaa vo komo kandiye ëdinni ko'do mo mi bi 'ba mötu'e, a'ba da gëri zi vidî koronni. Na laka miya zi ye biriti 'bëzë ku nje here. ³ Èzë ëdî wakî'dî

zi vo leri, i'dî vidî ma kara rë yî ne ma yolo dë. ⁴ I'dî toto liwo. Èzë 'bu Wirî i'ja wa ma o'do ku liwo ne mo akî'dî biriti mo zi yî.

Mötu ko'do

⁵ Èzë ëdiye amötu anza'e dë kaa vo komo kandiye, kô'du zë o'donni lovo toro mötu ko'do aba mi bi 'ba mötu'e ta da gëri zi vidî nni kongo. Mayada zi ye, tinyö biriti 'bëzë go mo ra ku nje ne. ⁶ Èzë omba mötu ödu kutu yî aba loko 'bëyi isi haloko gë yî a mötu zi 'Bu yî, zi Wirî mati ongo ro mo dë ne. Wa mati o'do'e ku liwo ne, 'Bu'e akî'dî biriti mo zi ye. ⁷ Èzë ëdiye ku amötu adele'e mi me'do dë kaa vidî ma ayolo Wirî dë, ga kô'du zë asösu 'bënni henye akowonni ga kô'du mötu konda 'bënni ne. ⁸ Anza'e dë kaa zë, ga kô'du 'bu'e ayolo wa ma, omba'e ne ku kyere gba kazi ako'jo 'e dë. ⁹ Nenyë ëdî hala aka mötu'e. 'Bu ze ma komoriyë nani, ru yî mëdî na koro.

¹⁰ I'dî damöku 'bëyi mayi, kô'du 'bëyi 'ba dakaño kinye mo'do rë ni kpa kaa 'ba komoriyë ne here.

¹¹ I'dî wakonyo 'ba kadra ma ndenye ne zi ze.

¹² Ila ze ga kô'du yaña 'beze kaa dëdî kila oka ze 'e ga kô'du yaña zë o'donni zi ze ne here.

¹³ Ika ze dë mi wayonzo, asesi ze laka kazi Satani.

¹⁴ Èzë ila'e vidî ga kô'du ma zë ayañanni zi ye ne, 'bu'e ma komoriyë ne akila 'e kpa ga kô'du yaña 'be'e. ¹⁵ Èzë ila'e vidî dë ga kô'du kyënyë, 'bu'e ma komoriyë ne ila 'e kpa dë ga kô'du kyënyë 'be'e.

Hakoro

¹⁶ Èzë ëdiye he 'e koro, ayaña'e da komo'e dë kaa vo komo kandiye ëdinni ako'do. Zë afufu rë nni vonyö vonyö zi yolo mo nëdinni hë nni koro. Tinyö miya zi ye biriti i'dî ku nzo ndo zi zë. ¹⁷ Èzë ëdî he 'e koro, akaka'e komo'e osa'e yëni re 'e,

18 kazi vidī maako'e ayolōnni ēdiye he 'e koro, nje 'bu'e ma ongo ro mo dē ne, mo ra nje ma yolo wa ma o'do'e na liwo ne mo aki'di biriti mo zi ye.

Watoo rē yi

19 Ulu ha wa dē zi ye dakaŋo kinye, bi ma malödō ēdi yaŋa wa ti'de zi mo ne, wa ma ēdi lēndrē ne, mora vo logo ēdinni logo wa ta do mo ne.

20 Wa ma laka ulu ku zi ye komoriyē, ga bi ma malödō ayaŋa wa dē ta do mo, wa lēndrē, vo logo alogo wa dē ta do mo ne. 21 Ga kö'du, bi ma ulu ha wa ku do mo ne di'di yi atēdi n̄buru do mo.

22 Komo yi ra, na lamba 'ba rē yi. Èzē komo yi ēdi na laka ida rē yi ti'de akatēdi ndo mi bikanyi kyedre.

23 Èzē komo yi na kyēnyē rē yi ti'de atēdi ga bi kōndu. Èzē bikanyi anza dē mi yi di'di yi ndo na bi kōndu.

Wirī 'dō kōhi aba

24 Vidī maako o'bo dē zi litu zi yere riyō, mo atowo nje ma kōlō, mo akoyi ma kōlō. O'bo dē zi litu zi Wirī kpa zi damōku? 25 Mi kadra ko'do kōlō ne mēdi kiya zi ye alima'e dē kö'du sōsu aba ga kö'du 'ba wakonyo, wa kuwē, bongo ga kö'du lawo oo ndra ta da wakonyo. Mora kö'du ida ra oo ndra ta da bongo.

26 Ongō'e aliye te, zē isi nni wa dē, zē umunni wa dē ki'di mo mi lo'bi. 'Bu 'ba komoriyē ne ēdi zē kulu. Here anza'e dē kyedre ta da aliye? Asōsu 'be'e 'e ra dē kyedre ta da aliye? 27 Vidī maako tēmi 'e ato'bo lima tisi konda, kö'du sōsu aba kö'du mo?

28 Kö'du a'di ēdiye alima kö'du sōsu aba ga kö'du bongo? Ongō'e dōru 'ba mōku te zē urunni bongo dē, o'dōnni loo dē zi nni. 29 Tīnyō miya zi ye, Solomono ēdi le wa dakayo aba usu bongo ma teme alaga dōru 'ba mōku dē. 30 Èzē Wirī ēdi kusu bongo ra dōru ma ēdi alo'bo ato'bo'e dē bongo kusu re 'e, vidī ma kö'du koma aba ne. 31 Miya zi ye alima'e dē kö'du sōsu aba kiya mo henye, "Ma konyo wa ndenye ta

kila? Ma kuwē wa ndenye ta kila? Ma ki'ja bongo ta kila?" 32 Vidī ma ayolo Wirī dē ne ēdi nje taho ga wa 'ba dakaŋo ne. 'Bu 'e ma komoriyē nani mo ayolo, wa ma omba'e ne, mo aki'di zi ye. 33 Oma mi damōku 'ba Wirī dagba 'dō tīnyō 'bomo aba, wa ma omba ne mo aki'di zi yi. 34 Asōsu kö'du wa 'ba mindō aba dē, ga kö'du mindō ēdi kö'du sōsu 'bēni aba kutu, kadra 'ba mindō ēdi kpa kö'du 'bēni aba kutu.

7

Vurē ko'do nje

1 O'do vurē 'ba vidī maako dē na mbērē. Èzē o'do ku, ako'do vurē 'bēyi kpa here. 2 Gērī ma ēdi ko'do vurē 'ba vidī mo aba ne, ako'do vurē 'bēyi kpa mo aba. Ndī me'do ma ēdi yeri mo ra vidī ne akayeri 'bēyi kpa here. 3 Kö'du a'di ongo bi da wa mati komo öndu yi, kazi bi kongō da kulugbu kyedre ma komo yi ne.

4 Hala akiya zi öndu yi, "I'di ma yago ngayo nenyē yaga ta komo yi," mora ēdi 'bēyi gbī kulugbu aba komo yi?

5 Yi vo komo kandi nenyē, ayago kulugbu ne dero dagba yaga ta komo yi, zi bi kongō na laka zi yago ngayo yaga ta komo öndu yi. 6 I'di wa 'ba Wirī dē zi wihiye. U'du wa ma teme 'bēyi dē da komo wa'do 'e akalasinni ta do mo, akizanni mi yi sisisi yaga.

Oma aki'ja

7 Ako'jo aki'di zi yi, oma aki'ja, akökō, akayēhu haloko zi yi. 8 Zē ma ti'de ako'jonnī aki'di zi zē. Zē ma ti'de omannī, aki'janni. Zē ma akökōnni akayēhu. 9 Èyi ra èzē wisi 'bomo ako'jo mangolo'bo, mo ènyi iri yitō i'di zi mo? 10 Èzē wisi maako ako'jo kyenze ma mo akiri wiri ki'di zi mo. 11 Vo kö'du kyēnyē ko'do'e, èzē i'di 'e waki'di 'be'e zi gisi 'be'e. 'Bu 'ba komoriyē aki'di wa ma laka ndra kyō zi ye. 12 Wa ma omba oka yi 'e ko'do mo zi yi ne o'do kpa zi zē, nenyē kö'du kise 'ba kö'du ki'di 'dō nēbi kö'du eti. 13 Ödu 'e ta ha resi ma tisi ne, ha resi ma kyedre ne i'bē

bi 'ba koli. Gëri ma kyedre ne, vidi ma edi ti'benni ta go mo ne ze na kayo. ¹⁴ Ha loko ma edi ti'be bi 'ba didi ma nburu nburu ne nje tisiwa. Vidi ma i'janni ne, toto tisiwa.

¹⁵ I'di 'e komo'e mandi laka, kazi nebi ko'du 'ba Wiri mambere ne'e, ga ko'du usunni bongu ma o'do temi yevu 'ba timela ne ta re nni yaga, mora mi di'di ze na tuku woliwoli ma kyenyé. ¹⁶ Akayolo'e ze temi wa ma ze edinni ko'do mo. Kaga kono ana oha de, ana kyelu de. ¹⁷ Mora kpa here, kaga laka ana gbi logu laka. Mora kaga ma kyenyé ana gbi logu kyenyé. ¹⁸ Kaga laka ana logu kyenyé de. Kaga kyenyé ana logu laka de. ¹⁹ Kaga ma ti'de ana logu ma laka de ne akiga akaño aku'du mi wa'do. ²⁰ Akayolo ze nje tara logu 'bezé ma ana ne.

²¹ Anza vidi biya ma edinni ko'jo ma, "Yere Yere," ne akatodunni mi damoku 'ba Wiri, nje ze ma o'donni wa ma 'Bu ma komoriye omba ze zi ko'do. ²² Mi kadra 'ba vure nani, vidi ma kayo akiyanni zi ma henye, Yere, Yere, ze ra dedi kume ko'du dakyiky kore aba yaga tara vidi mi ru yi? ²³ Ma kaya'ba, ma kiya zi ze henye, "Ma yolo 'e de. I'be'e yaga tara ma, 'e vo ko'du kyenyé ko'du ne'e."

Vo loko ko'ba'e riyö

²⁴ Eze vidi ma owo ko'du yandi 'bama ku koro mo aba, atedi kaa vo ko'du yolo ma o'ba loko eni da ri'di. ²⁵ Eze mire a'di wini oso le, eze buluku aluku le akyeti re ni le ra loko nani aloru de, ga ko'du o'ba hu mo ku da ri'di. ²⁶ Eze vidi ma owo ko'du yandi 'bama ne de koro mo aba, atedi kaa vo lumé ma o'ba loko eni da yayi. ²⁷ Mire a'di wini oso, buluku aluku ra loko nani aloru ku na loru kyenyé. ²⁸ Mati Yesu inde ko'du yeti ku zi vidi kayo nani 'e ze ku na rakaga ga ko'du wa yandi 'bomo ne. ²⁹ Ga ko'du mo edi kala konda aba. Anza de kaa vo komoyandi 'ba vo ko'du kida'e.

8

Yesu ako'jo vo monyu

¹ Mati Yesu asi akaño ta da doku ne, vidi kayo alo'benni go mo. ² Vo monyu maako ayi alodro, akaño komo Yesu, iya henye, "Yere, eze omba ku ako'jo ma nbala." ³ Yesu iza kala ni gbo ise ra vere nani, iya henye, "Momba do mo ku." Mo iya henye, "Edi na nbala." Ako'jo yi ku, mora rakoo ila vere nani gbo kandi. ⁴ Yesu ise go mo zi mo, iya henye, "I'be iya me'do nenyé de zi vidi maako, i'be zi vo karasa 'e ma nyelinni re yi, i'di wakumu 'ba wa ko'jo ma Mosa i'di ko'du mo ne, zi yada yi zi vidiye ti'de ako'jo yi ku."

Kyedre 'ba da vo kanya

⁵ Yesu odu mi Kaparanamo kyedre 'ba vo da kanya maako 'ba Roma vo da wehe lamikolo ayi ako'jo ha Yesu ga ko'du wa konyi. ⁶ Iya henye, "Yere, vo kalima 'bama edi rakoo aba lijo na keje na riti." ⁷ Yesu iya henye, "Ma ti'be lijo 'beyi zi mo ko'jo."

⁸ Kyedre 'ba vo da kanya nani iya henye, "Yere, o'bo de zi yi tayi lijo 'bama. Iya nje he yi akako'jo vo kalima 'bama ne, ⁹ ga ko'du mayolo kala konda 'beyi edi gbi kaa 'bama, medi kala konda 'do vo kanya eti hu ma. Eze ma me'do zi ma kolo, miya henye, 'I'be,' mo i'be gbi. Eze ma me'do zi maako, miya henye, 'Ayi,' mo ayi gbi. Eze ma me'do zi vo kalima 'bama, o'do wa nenyé mo o'do gbi."

¹⁰ Mati Yesu owo me'do 'ba vere ne ku, aga gbo ro mo. Mo iya zi vo geniye iya henye, "Tinyo miya zi ye, mi'ja vidi maako de 'de temi vidi 'ba Yiserele, ma edi ko'du koma aba kaa vere ne. ¹¹ Edi na laka medi kiya zi ye, ma kayo mo atayinni temi dakaño kapa 'ba humire 'do da lere aba zi droko re nni ra Abarayama, Yisika, Yakoba eti mi damoku 'ba Wiri. ¹² Gisi 'ba Yiserele ma kayo, ma ako'jo damoku ga ko'du ze aku'du ze mi bi kondu 'ba

kudu ha konyo aba.” ¹³ Yēsu aya'ba dɔ mo iya zi vo da kanya nani, iya henye i'bě liɲɔ ako'dɔ rē nī kaa wa ma oma ne. Mora vo kalima 'ba da vo kanya ne ako'jɔ gbɔ mī kadra nani.

¹⁴ Yēsu i'bě ödu loko 'ba Petero i'ja wese 'ba Petero zöyī aba o'ba rē nī ku da sora. ¹⁵ Mo ise kala mo, zöyī ila mo gbɔ. Here mo ēnyī gbɔ litu zi mo. ¹⁶ Mī da hutaga nani aba, ikannī vidī kayo maakowe ēdinnī nökyī aba zi mo. Mo ore dakyikyī yaga ta rē zē me'do aba. Mo ako'jɔ vidī ma rakɔɔ aba ne'e ti'de. ¹⁷ Mo o'dɔ here zi tēdī kaa ma Yesaya nēbī vo me'do 'ba Wiri iya ne. Mo iya henye, “Ma gogo makinjē rakɔɔ yaga.”

¹⁸ Yēsu ongo vidī kayo ēdinnī ku kpo ta rē nī mo ame'do zi vo lö'bö gēniye zi zē kumu kafo föfö ma agamo. Mo ame'do gbɔ zi vo lö'bö gēni 'e zi zē kumu ti'bě kafo ranga ma agamo. ¹⁹ Vo komoyandi maako ayi zi mo iya henye, vo komoyandi. Bi ma i'bě zi mo. Ma kusu gēyī. ²⁰ Yēsu aya'ba dɔ mo, iya henye, “Uhwavödö 'e ēdinnī ogo ēnnī aba, ali 'e ēdinnī loko ēnnī aba. Wisi 'ba Vidī anza dē liɲɔ aba na bi 'ba ralawo.” ²¹ Vere maako na vo lö'bö gɔ mo iya henye, “Kyedre 'bama, i'dī ma 'ba dero 'bu ma kusu.” ²² Yēsu iya zi mo henye, “Usu ga ma, ila yöku 'e musunnī yöku ēnnī.”

²³ Yēsu ēkyī gbɔ mī tönbö 'dö vo lö'bö gēni eti ²⁴ tisi yaa buluku ēnyī gbɔ aluku da föfö nani. Buluku alima ku tönbö kɔhɔ zi likɔ kaɲo. Yēsu ēdī ako'do. ²⁵ Zē i'bēnnī alironnī mo, iyannī henye, “Yere, akonyi ze, dēdī ku kara zi koli.” ²⁶ Mo iya zi zē henye, “Ēdiye atere ga a'dī? Ēdiye koma tisi aba.” Mo ēnyī amo da buluku wini kagba aba, mati oronnī ne, bi gbɔ liwo. ²⁷ Zē ti'de na rakaga iyannī henye, “Vere ne, ēyī ra? Buluku 'e wini kagba aba owonnī dɔ mo.”

Vo nökyī nni wa'do eti

²⁸ Mati Yēsu umu da föfö i'bě mī dakaɲo 'ba Gadora ne, vidī riyö maako'e zē dakyikyī aba andosi dē nnī mo aba. Vidī ne'e ēnyinnī na nganga. Vidī maako o'bo dē zi laga ta ga bi nani, dakyikyī ne'e ayaza rē nnī zi Yēsu. ²⁹ Zē apinnī na kyembe, iyannī henye, “Yi Wisi 'ba Wiri nenyē, a'di ra omba kazi ze ayi ku de ze kinde gba kazi kadra mo tokɔ?”

³⁰ Wa'do kayo 'ba liɲɔ ēdinnī wakonyo kara ra liɲɔ da lutu. ³¹ Dakyikyīye ayaza rē nnī zi Yēsu, iyannī henye, “Ēzē omba ku kore ze, utu ze zi wa'do nani 'e.” ³² Mo iya zi zē, henye, “I'běē.” Zē i'bēnnī ödunnī mī wa'do kayo naniye, mora wa'do naniye ēnyinnī gbɔ ti'de ataho bi lunyī 'ba föfö mora aluyinnī gbɔ ti'de mī wini. ³³ Vo yako wa'do nani 'e aho iyannī mī gawo. Ayadannī kö'du ma o'dɔ rē nī nani ti'de, kö'du mati o'dɔ rē nī zi kora dakyikyī ne'e. ³⁴ Vidī 'ba mī gawo nani 'e olonnī gbɔ ti'de tayi Yēsu kongɔ. Zē i'jannī mo ako'jonnī hɔ mo zi mo tēnyī ti'bě yaga tēmi dakaɲo ēnnī.

9

Yēsu ako'jɔ kora vo keɲe maako (Mk. 2:1-12; Lk. 5:17-26)

¹ Here Yēsu ēkyī mī tönbö i'bě hulēhu kyēti 'ba föfö mī gawo 'bēni.

² Ani kya 'ba vidī maako'e ikannī zi mo kora vo keɲe akaɲo ne ēdī ako'do da sora. Mati Yēsu ongo hala kö'du koma 'bēzē ēdī, mo iya zi kora keɲe ne henye, “Akyigo rē yī, wisi ama, kö'du kyēnyē 'bēyī ila ku.”

³ Mora here, kya 'ba vo komoyandi 'ba vo kö'du kida'e ame'donnī na bi dē nni, iyannī henye, “Kora nenyē, ēdī me'do 'dasi ra kiya.” ⁴ Mora here, Yēsu ayɔɔ kö'du sösu 'bēzē, ne a'ba iya henye, “Kö'du a'di ēdī 'e kö'du kyēnyē mahere ne sösu mo?”

⁵ Mavala ra zi kiya, ila yī ku ga kö'du kɔdɔ kyēnyē 'bēyī, kɔdɔ zi kiya henye, “Ēnyī riyē alasi?” ⁶ Mako'do tinyö zi ye yɔɔ, Wisi a Vidī ēdī kyigo aba dakaɲo zi kö'du kyēnyē kila.”

Mora here, mo iya zi kora keje ne henye, “Ènyì riyè, injè sora 'bèyì ne, i'bě liṅṅ!” ⁷ Kora ne ènyì riyè i'bě gbɔ liṅṅ. ⁸ Mati vidi kayo ongɔnni ne, zè na tere Wirì yeto aba ga kò'du kyigɔ kaa mahere ne kì'di mo zi vidi.

*Yèsu akɔ'jɔ Matayo
(Mk. 2:13-17; Lk. 5:27-32)*

⁹ Here Yèsu ila bi nani, ma mo i'bě dagba, mo ongo kora vo 'be'bele kò'du ru mo Matayo, èdi alima bi 'ba 'be'bele kò'du, mo iya zi mo henye, “Alò'bò ga ma.” Matayo ènyì alò'bò gbɔ go mo. ¹⁰ Mati Yèsu èdi wakonyo mi liṅṅ a Matayo, vo 'be'bele kò'du kyɔ, a'ba kya 'ba vo kò'du kyènyè kò'dò'e ayi onyɔnni wa Yèsu aba a'ba, vo lò'bò 'bòmo'e èti da tarabiza kòlò. ¹¹ Kya 'ba Farasiye ongɔnni kò'du ne here, akò'jonnì ha vo lò'bò 'bòmo'e, “Kò'du a'di vo komoyandi 'be'e èdinnì wakonyo vidi mahere ne èti? ¹² Yèsu owo kò'du 'bèzè ne, aya'ba do mo iya henye, vidi ma rè zè na laka kazi kɔɔ, i'bènni dè zi vo ɔwo, nje zè ma na rakɔɔ. ¹³ I'bě oma'e mi kò'du ya'ba ma kò'du yòru iya ne.” Èdi kò'du laka ma momba, ra anza ngòtu kumu. Mayi dè kò'du vidi laka'e, mayi ga kò'du vidi 'ba kò'du kyènyè'e.

*Kò'du kɔ'jɔ kò'du 'ba hakoro
(Mk. 2:18-22; Lk. 5:33-39)*

¹⁴ Here vo lò'bò 'ba Yowani Bapatisi ayinnì zi Yèsu, akò'jonnì kò'du iyannì henye, “Kò'du a'di ze Farasi èti, dèdi he ze koro mora vo lò'bò 'bèyìye, oro hè nnì dè go mo?” ¹⁵ Yèsu aya'ba do mo iya henye, omba 'be'e yingɔ ma èdinnì mi kyèrè 'ba oze, zi tedi na rasösu èzè 'biyèsì èdi zè èti? Anza here dè. Here kadra mo akatokɔ, èzè omba ku 'biyèsì koba 'de kazi zè mora atehennì 'da hè nnì koro. ¹⁶ “Vidi maako uru bongo ma kyiyi dè zi kɔ'jɔ bongo ma kɔɔ, ga kò'du bongo ma kyiyi akò'dò wogo kyedre mi bongo ne. ¹⁷ Vidi maako ope a'ji ma kyiyi dè mi lɔɔ wana makɔɔ, ga kò'du lɔɔ wana akiha a'ji akalödi

yaga, mora lɔɔ wana ne akayaṅa rè nì. Here a'ji makyiyi mope gbì mi lɔɔ wana makyiyi a'ba 'dò riyò atèdinnì na laka.”

*Wu'jè 'ba kyedre 'ba Yuda'e nnì
mbara ma ise ra bongo 'ba Yèsu
(Mk. 5:21-43; Lk. 8:40-56)*

¹⁸ Mati Yèsu èdi kò'du nenyè kiya, vidi mi turu 'ba Yuda'e ayi zi mo alomvo akaṅo komo mo iya henye, “Wu'jè 'bama oli ku yaanya ayi i'di kala yi do mo zi mo tedi na didi.” ¹⁹ Yèsu ènyì riyè alò'bò gbɔ go mo mora vo lò'bò 'bòmo'e i'bènni gbɔ mo aba. ²⁰ Mbara maako èdi na riti, kò'du yama èdi taho ta ro mo kɔɔ 'butè domoriyò, ayi ta kafo Yèsu ise da ha bongo 'bòmo gbɔ. ²¹ Mo iya na bi dèni henye, “Èzè mise gbì le nje ra 'bongo ɔmo, akakɔ'jɔ ma.” ²² Yèsu opi rè nì ongo mo, iya henye, “Èdi na kyigɔ wu'jè ama! Koma 'bèyì akò'jɔ yi ku.” Tèmi kadra ne mbara ne akò'jɔ rè nì gbɔ na laka. ²³ Mati Yèsu ödu mi loko 'ba turu kyedre ne, mo i'ja vidi kayo èdinnì kyèzu 'ba da koli kome. ²⁴ Mo iya zi zè henye, “Vidi biya asiye yaga. Wu'jè tisi ne oli dè mo èdi nje akò'dò!” Here zè biya ogonnì mo gbɔ. ²⁵ Kandi ma ti ore vidi ne'e ku yaga, Yèsu i'bě mi loko ma yöku wu'jè do mo ne, iri kala mo mo ènyì gbɔ riyè. ²⁶ Kò'du yöyò ne apere rè nì biya tèmi dakaṅo nani.

Yèsu akɔ'jɔ vo komoköndu riyò

²⁷ Yèsu ila bi nani èdi ku ati'bě, vo komoköndu riyò ayetonnì lò'bò ga ndi mo. Zè agbògbönni hè nnì, iyannì henye, i'di miyi mëyi re ze, “Asösu kò'du ze, Wisi 'ba Dawidi!” ²⁸ Mati Yèsu ödu loko, vo komoköndu riyò ne ayinnì zi mo, mo akò'jɔ hè zè iya henye, “Oma'e ku zi matò'bò 'e kò'jɔ?” Zè aya'bannì da me'do, iyannì henye, “ɔo Yere.” ²⁹ Yèsu ise komo zè, iya henye, “Mo'dò rè nì kaa ma oma'e” ³⁰ komo zè ayèhu rè nì gbɔ. Yèsu ise go mo zi zè iya henye, “Ayada'e kò'du nenyè dè zi vidi maako!” ³¹ Mora zè i'bě a yèlènni kò'du ne ta ga bi nani ti'de.

Yēsu ako'jo kora ma o'bo dē zi me'do

³² Mati vidī kora ne'e ēdinnī atī'bē, kya, vidī maako'e ikannī kora maako zi Yēsu, mo o'bo dē zi me'do ga kō'du mo ēdī dakyikyī aba. ³³ Mora kandi ma ti ore dakyikyī ku yaga, kora ne ayeto me'do mora vidī biya na rakaga. Zē iyannī henye “Gba dongo kō'du ma hee ne dē mī Yiserele.” ³⁴ Mora Farasiye iyannī henye, “Ne yere 'ba dakyikyīye ra i'dī kyigo ne zi Yēsu zi dakyikyīye kore yaga.”

Yēsu asōsu rē nī ga kō'du vidī

³⁵ Yēsu ēnyī i'bē biya lasi aba tēmī gawo daliṅo aba. Mo ayandi kō'du mī bi 'ba mōtu'e, kō'du yōyō laka 'ba damōku 'ba Wiri yētī aba, mora ako'jo vidī kayo dakyinē 'ba koo aba. ³⁶ Mati mo ongo vidī kayo, di'di mo oso kyō kō'du sōsu aba ga kō'du zē na kō'du sōsu, wakonyi kpa anza dē kaa tīmēlē kazi vo yako. ³⁷ Here mo iya zi vo lō'bō 'bēnniye henye, “Wa mī yaka ēdī kyō, mora vo loo ko'do'e ayonni dē. ³⁸ Amōtu zi vo kyeti yaka nenye, mo mutu yaga vo loo'e zi wa 'bomo toto mo ta yaka.”

10

Vo Litu 'butē dōmoriyō
(Mk. 3:13-19; Lk. 6:12-16)

¹ Yēsu ako'jo vo lō'bō 'butē dōmoriyō 'bēniye bi kōlō i'dī kyigo zi zē kore dakyikyī yaga, zi kō'jo koo rakoo aba biya. ² Nenyē'e ru 'ba vo litu, butē dōmoriyō ne'e ma dagba Simona (ma ako'jo Petero) ōndu mo: Anderiya, Yemisi ōndu nī Yowani aba, gisi 'ba Zebedeyo. ³ Pilipo, Baratolomoya, Toma, Matayo, vo 'be'bele kō'du, Yemisi wisi 'ba Alipayo Tadōyōsu, ⁴ Simona vo dakaṅo 'ba Kanana zē Yudasi Sikereto ma asōsu Yēsu aba.

Loo 'ba vo lō'bō 'butē dōmoriyō
(Mk. 6:7-13; Lk. 9:1-6)

⁵ Vidī kora 'butē dōmoriyō ne'e, Yēsu utu zē kō'du kira nenye aba. “I'bē'e dē mī dakaṅo 'ba vo leze'e mandere mī gawo 'ba Samaronā'e.

⁶ Omba zi ye tī'bē zi tīmēlē 'ba Yiserele ma ōlu. ⁷ I'bē'e ayētiye, 'Damōku 'ba Wiri ēdī ku kara.' ⁸ Ako'jo'e vo koo, ayomō'e yōku lōhu na didi, ako'jo'e zē ma na riti koo mōnyu aba, ore'e dakyikyī yaga. I'ja'e kazi ma na mbiya, here i'diye kpa zi zē na mbiya. ⁹ Injē'e dahabo ako dē, kōhi mandere meje kōhi mī bōngo re 'e. ¹⁰ Injē'e anboro 'ba wa lenze dē ta bi tī'bē 'be'e, oba'e nje bōngo kamoka ma ēdiye akusu ne. Oba'e mōvo 'ba lasi dē, vo loo'e akī'di zi zē wa ma zē ombannī.”

¹¹ “Ēzē ayiye mī gawo, i'bē'e bi koma kō'du vidī ma akiriye kala kyedre aba, alima'e mo aba le zi ye bi nani kila. ¹² Ēzē i'bē'e mī liṅo iya'e henye, 'Rakyēyi mēdi eti.' ¹³ Ēzē vidī mī liṅo nani iriye kala kyedre aba, i'diye wa mētē 'be'e 'ba rakyēyi malima, ēzē zē irinnī 'e dē kīrī kala kyedre aba, oba'e wa mētē'e hulēhu. ¹⁴ Ēzē kya 'ba liṅo mandere gawo omba dē bi 'e kīrī kala kyedre aba mandere kō'du 'be'e kowo, ila'e bi nani akyitō'e turufu 'de ta ndiye zi mo na lōmu rē zē. ¹⁵ Mayada zi ye tinyō, mī kadra 'ba vurē aba atēdi na kyēnyē ndra kō'du gawo nani ta da gawo 'ba Sōdōmo, Gōmora aba.”

Yēsu ame'do kō'du 'ba riti
(Mk. 13:9-13; Lk. 21:12-17)

¹⁶ “Owo'e te, mēdi 'e kutu yaga kaa tīmēlē mī kutē wōliwōli. Here ēdiye n̄bala kaa wiriye. Mora ēdiye kpa kaa atu'bu o'dōnnī kō'du kyēnyē dē. ¹⁷ Ongō'e re 'e laka, ga kō'du vidī maako atēdinnī ani zē akiri nī 'e akika bi 'ba vurē mora zē aku'bōnnī 'e mī bi 'ba mōtu'e. ¹⁸ Kō'du ma, akika 'e bi 'ba vurē komo vo dakaṅo yere eti, zi kō'du yōyō laka ne yada zi zē zi vo leze'e. ¹⁹ Ēzē ikannī 'e bi 'ba vurē, asōsu'e dē a'di ra atī'bē'e zi kiya, mandere hala akonyo'e. Mī kadra nani mo o'ko ku, akī'di zi ye a'di akiya'e. ²⁰ Ga kō'du me'do ma akame'do 'e atanza dē 'be'e, zē atayinnī kazi Lawo Kōlō Laka 'ba 'bu'e akame'do kpuru kazi 'e.”

21 “Ōndu'e atēnyīnni akpa da ōndu'e zē ki'di zi kofo. 'Bu'e atēnyīnni akpa da gisisi 'bēnniye zē ki'di zi kofo. Gisisiye ako'dōnni wehe akpa vo ko'jo zē aba akutu zē zi kofo. 22 Vidi biya akiyiye ga kō'du ma. Mora vidi ma nduwē na kyigō le mi ndundu mo, akayōmo mo. 23 Ēzē o'dō'e na kyēnyē mi gawo maako, aho'e mi gawo ma agamo. Ma yada zi ye tīnyō, inde'e loo ne'e mi gawo biya 'ba Yiserele ne dē, gba kazi Wisi a Vidi toko. 24 Vo kō'du ko'jo anza kyedre ta da vo komoyandi 'bēni. Vo yasa anza kyedre ta da vo kyedre 'bēni. 25 Here vo kō'du ko'jo mo'bo zi tēdi kaa vo komoyandi 'bēni, vo lō'bō kaa vo kyedre 'bēni. Ēzē vo da dakota ako'jo Belezobulu, vo dakota 'ba liṅo'e ako'jo ru kyēnyē aba.”

*Atere eyi
(Lk. 12:2-7)*

26 “Here ere'e vidi dē. Yaanya aba, wa ma ayōfu do mo, akayēhu, kō'du koho biya ako'dō na yolo. 27 Wa mati mēdi ayada zi ye mi mandōlu, akayada'e mi bikanyi kyedre, way-awaya 'be'e akame'do ta da tolo 'ba loko. 28 Ere'e dē kazi vidi ma ēdinnī ida ra kofo, ofonni lawo dē. Ere'e Wirī ma akato'bo yaṅa 'dō ida ra lawo aba mi wa'do gehena. 29 Nje tarifa kōlō akato'bo silo kogo riyō. Here silo ma kōlō alēpi dē akaṅo kazi da kō'du komba 'ba 'bu'e. 30 Ga kō'du yēvu biya ma de 'e ne, ēdi akiti. 31 Here ere'e dē ēdiye na laka ndra ta da silo kayo.”

*Kō'du kyēnyē yasi Yēsu komba dē
aba
(Lk. 12:8-9)*

32 “Here kō'du zē ma iyanni mi vidi kayo zē 'bama, mako'do kpa here komo 'bu ma komoriyē. 33 Mora here, ēzē vidi maako omba ma dē ta komo vidi kayo, ma komba mo kpa dē ta komo 'bu ma komoriyē.”

*Anza rakyēyi ra dē wa ne kulu ra
(Lk. 12:51-53; 14:26-27)*

34 “Asōsu'e dē henye ere, mayi zi rakyēyi ra kika mi damōku. 'E'e, mayi dē zi rakyēyi ra kika, kulu ra. 35 Mayi zi gisi kora'e tēnyīnni wehe aba da 'bu nni, gisi mīnzō'e tēnyīnni wehe aba da ma nni, mbara koze atēnyīnni wehe aba da wese nni. 36 Vo wehe kyēnyē 'be'e, atēdi akpa vidi 'ba dakota 'be'e.

37 “Zē ma o'dōnni lovo 'bu nni, mandere ma nni ndra ta da ma, o'bōnni dē zi tēdi na vo lō'bō 'bama. Zē ma o'dōnni lovo gisi kora 'bēnni, mandere wisi wu'jē o'bōnni dē zi tēdi na vo lō'bō 'bama. 38 Zē ma injēnni taka 'bēnni dē riyē zi lō'bō ga ndi ma, o'bōnni dē zi tēdi na vo lō'bō 'bama. 39 Zē ma o'dōnni lovo didinnī ndra ta da lovo ma, akayōlunni. Zē ma ayōlunni didinnī ga kō'du ma, aki'janni didi lōhu.”

*Biriti
(Mk. 9:41)*

40 “Vidi ma iriye kala kyedre aba iri ne ma ra, mora vidi ma iri ma kala kyedre aba, iri ne vidi ma utu ma ne. 41 Vidi ma iri nēbi kala kyedre aba ga kō'du mo nēbi, aki'ja mi wakinye 'ba biriti 'ba nēbi. Vidi ma iri vidi ma laka kala kyedre aba ga kō'du mo na laka, aki'ja mi wa yanya 'ba biriti 'ba vidi laka. 42 Ēzē vidi ma i'di gbi le nje siko 'ba wini kyēyi, zi vidi ma kōlō 'ba ga ndi ma, vidi nani aki'ja biriti rē ni.”

11

*Vo litu'e kazi Yowani Bapatisi
(Lk. 7:18-35)*

1 Mati Yēsu inde kō'du nenye'e yada mo zi vo lō'bō 'bēni 'butē dōmoriyō ne'e, mo ila bi nani i'bē kō'du yandi yēti aba mi gawo 'ba Galilaya'e. 2 Mati Yowani Bapatisi owo mi kamba, kō'du Korisito ēdi ako'do ne, mo utu kya 'ba vo lō'bō 'bēniye zi mo. 3 Zē ako'jōnni ha Yēsu iyanni henye, “Ayada zi ze, yi ra kora ma omba tayi kōdo dida ze bi vidi maako?” 4 Yēsu aya'ba da me'do iya henye, “I'bē'e a'ba'e hulēhu ayada'e zi Yowani kō'du ma

ēdi akowo'e kongɔ mo aba. ⁵ Vo komoköndu ato'bo bi kongɔ, vo keɛe ato'bo lasi, zē ma ēdinni na riti kazi koo mönyu o'do zē ɲbala, vo mbilikisi owo kö'du, yöku vidi ēnyinni löhu na didi, kö'du yöyö laka ēdi yēti mo zi vo leriye. ⁶ Rakyenyi ēdi zi zē ma anza nni dē dajiji aba ga kö'du ma."

⁷ Mati vo lö'bö a Yowani ēdi ati'benni, Yēsu ame'do kö'du mo zi vidi kayo: "Mati i'bē'e yaga zi Yowani mi da lipi, a'di ra omba'e zi kongɔ? Rakidē 'ba mbili loma mi buluku? ⁸ A'di ra i'bē'e yaga zi kongɔ? Vidi kora usu rē ni mi böngɔ laka? Vidi ma usu rē nni kaa mahere ne alimanni mi loko kyedre a yere. ⁹ Ayada'e zi ma a'di ra i'bē'e yaga zi kongɔ? Nēbi ra? ɔo ongo'e ndra ta da nēbi. ¹⁰ Here kö'du yöru ra iya kö'du ga kö'du mo, 'Ma kutu vo lö'bö ama dagba komo yi zi gēri yēhu zi bi yi.' ¹¹ Ma yada zi ye tinyö, Yowani Bapatisi ēdi kyedre ta da vidi maako, mo maako ma tisiwa mi damöku 'ba Wirī kyedre ta da Yowani. ¹² Mi kadra ma Yowani Bapatisi ayēti kö'du 'bēni le mi ko'do nenyē damöku 'ba Wirī ēdi tövu kyedre kyigɔ aba. Kora vo wehe ko'do'e i'di rē nni zi kuru mo na gbörökötö. ¹³ Here le mi kadra 'ba Yowani nēbiye biya kö'du ki'di 'ba Mosa ame'do kö'du 'ba damöku. ¹⁴ Eze omba'e zi koma mi kö'du kise 'bēzē, Yowani mo Eliya, ma kö'du tayi 'bomo ayēti. ¹⁵ Owo'e kö'du ne eze ēdiye mbili aba!"

¹⁶ "Yaanya aba, kaa a'di ma kiya ga kö'du vidi ma ēdinni mi ko'do ma ndenyē ne? Zē kaa gisisi ma ēdinni alima mi bi 'ba wakogo. Gböngɔ ma kölö akagbögbö hē nni zi maako'e akiya.

¹⁷ 'Henyē, dolo kudi 'ba rakoze zi ye, mora ɔo'e dē.

Daya'bi ze ngala 'ba dakoli, mora udu'e dē.'

¹⁸ Mati Yowani ayi, mo oro hē ni uwē a'ji dē vidi biya iyanni henyē, 'Mo ēdi dakyikyī aba.' ¹⁹ Mati Wisi a Vidi ayi, mo onyo wa, uwē a'ji. Mora vidi

iyanni henyē, ongo'e bi te da kora ne. Mo onyo wa takanyi. Uwē a'ji kpa takanyi mo aboka 'ba vo 'be'bele kö'du'e vo kö'du kyēnyē ko'do'e eti. Mora kö'du yolo a Wirī ēdi na yada zi tēdi tinyö tēmi wa ma o'do rē ni."

Vidi 'ba gawo naniye owonni kö'du dē
(Lk. 10:13-15)

²⁰ Vidi ma mi gawo ma Yēsu o'do kö'du ko'do kyedre eni mi zē ne, 'de oto dē nni dē tēmi kö'du kyēnyē 'benni, here mo iya zē na kyēnyē.

²¹ "Atēdi zi ye kyēnyē Korozini! Atēdi zi ye kyēnyē Beteseyida! Eze kö'du ko'do ma o'do mi ye ne o'do mi Tiyere, Sidoni aba kani vidi nani usunni böngɔ 'ba lubē ku rē nni zi yada henyē ere zē otōnni dē nni ku tēmi kö'du kyēnyē 'benni.

²² Ma yada zi ye henyē, mi ko'do 'ba vurē aba, Wirī akila vidi 'ba Tiyere, Sidoni aba tada'e.

²³ Yi Kaparanamo! Omba'e zi re 'e kinjē komoriyē? Aku'du'e akaɲo mi wa'do 'ba gehena. Eze kö'du ko'do ma o'do mi ye ne mo'do mi Sodo, atēdi zo kadra ndenyē aba. ²⁴ Akato'bo yolo'e henyē, mi ko'do 'ba vurē aba Wirī rasosu ndra kö'du Sodo tada'e!"

Ayiye zi ma zi lawo
(Lk. 10:21-22)

²⁵ Mi kadra nani Yēsu iya henyē, "Bu Yere 'ba komoriyē dakaɲo aba! Mo'do öwö'di zi yi ga kö'du zi vo kazi kö'du yolo'e, wa ma oho kazi vo kö'du yolo'e vo yandi eti ayada ku zi gisisiye. ²⁶ ɔo, 'bu, nenyē hala wa ma omba kani zi rē ni ko'do. ²⁷ 'Bu ma i'di wa ku biya zi ma. Vidi maako ayolo Wisi dē nje 'Bu. Vidi maako ayolo 'bu dē nje Wisi, zē ma Wisi inzi zi nni yada."

²⁸ "Ayiye zi ma 'e biya ma na riti kazi wayeto kinjē maki'diye alawo.

²⁹ O'do 'e loo 'bama, ayandi 'e kazi ma, ga kö'du ma vo watowɔ raya'ba aba. Here aki'ja'e ralawo. ³⁰ Loo 'bama ayeto dē. Kinjē mo na pelē."

12

Kö'du ko'jo ga kö'du ko'do 'ba ralawo
(Mk. 2:23-28; Lk. 6:1-5)

¹ Anza na kowɔ ta go mo, Yësu ëdi gbɔ ti'bë kpuru tëmì yaka 'ba nyenyo mî ko'do 'ba ralawo aba. Vo lö'bö 'bomo'e gbɔ na o'bo, here ayetonnî da mbili nyenyo kowe i'jö mo konyo. ² Mati Farasi ongonnî kö'du ne here, zë iyannî zi Yësu henye, "Ongɔ te, anza na laka mî kö'du ki'di 'beze zi vo lö'bö 'bëyiye kö'du mahere ne, ko'do mî ko'do 'ba ralawo!" ³ Yësu aya'ba da me'do iya henye, "Ako'jo'e kö'du ma Dawidi o'do mî kadra nani ma mo vidî 'bëni ëti na o'bo ne dë?" ⁴ Mo i'bë ödu mî loko 'ba Wirî, mo nnî vidî 'bëni ëti onyonni mangolobɔ koro ma i'di zi Wirî, ëdi le mî kö'du ki'di anza dë zi zë konyo mo, nje vo karasa ra akila zi konyo mo. ⁵ Kodɔ ako'jo'e dë mî kö'du ki'di 'ba Mosa iya henye, tëmì ko'do 'ba ralawo biya vo kö'du yëti mî yëkëlu 'ba Wirî zë oronnî ko'do 'ba ralawo dë, here zë anza nnî dë na litë?" ⁶ Ma yada zi ye henye, wa maako ëdi kinye kyedre ta da yëkëlu. ⁷ Ködu yöru iya henye, momba ngötu kumu dë, momba 'e zi tëdi na mikuku. Ezë ayolɔ'e mî kö'du nenyë ku, ɔ'bo'e dë zi vurë kikye ra vidî ma o'donnî kö'du kyënyë ako dë. ⁸ Wisi a Vidî Yere 'ba ko'do 'ba ralawo ra."

Kora vo kala keɛe
(Mk. 3:1-6; Lk. 6:6-11)

⁹ Yësu ila bi nani ënyi i'bë bi 'ba mötu. ¹⁰ Kora maako ëdi ani na vo kala keɛe. Kya 'ba vidî maako'e ëdinnî ani ombannî zi Yësu susu ga kö'du kyënyë ko'do ako'jonnî ho mo iyannî henye, "Ëdi na kyënyë mî kö'du ki'di 'beze zi vidî ko'jo mî ko'do 'ba ralawo?" ¹¹ Yësu aya'ba da me'do iya henye, "A'di, ezë vidî ma kölö tëmì 'e ëdi timëlë aba alëpi mî wogo yöndu mî ko'do 'ba ralawo, akasösu kö'du mo dë zi koto mo yaga?" ¹² Vidî köndu ra laka ndra ta da timëlë! Here ne, kö'du ki'di

'beze ila ze zi vidî maako konyi mî ko'do 'ba ralawo aba." ¹³ Here mo iya zi kora 'ba kala keɛe ne henye, "Iza ga kala yi yaga." Mo iza go mo yaga, gbɔ na laka löhu kaa agamo ne. ¹⁴ Here Farasiye i'bënnî o'donnî mala zi Yësu kofo.

Vo litu kinzi a Wirî ra Yësu?

¹⁵ Mati Yësu owo kö'du mala rë nî ne, mo i'bë 'de ta bi nani, mora vidî kayo alö'bönnî gbɔ ga ndi mo aba. Mo ako'jo vidî ma zë na rakɔɔ ne'e biya, ¹⁶ mo ise go mo zi zë iya henye, mayadannî kö'du nî dë zi vidî maako'e. ¹⁷ Mo o'do here zi rë nî ko'do kaa kö'du ma nëbi Yisaya ayi ku tinyö.

¹⁸ "Kinye ëdi vo lö'bö ama ma minzi. Mo ma mo'do lövɔ mo. Kö'du mo, ma na rakyenyi.

Ma kutu Lawo Kölö Laka ama do mo, mo akayöyö kö'du vurë ama zi vidî.

¹⁹ Mo awasa mandere ha gbögbö dë mandere me'do na gu nberere da gëri.

²⁰ Mo owe loma ma idë rë nî ku ne dë, mandere yölu lamba ma omba ku kara torɔ kazi lëru.

Mo atëdi nduwë, le mo ako'do vurë ma laka 'ba kpiliri.

²¹ Tu'dë biya aki'di kö'du sösu 'bënnî mî mo."

Yësu Belezobulu aba
(Mk. 3:20-30; Lk. 11:14-23)

²² Here kya 'ba vidî maako'e ikannî kora vo komoköndu maako zi Yësu, ɔ'bo dë zi me'do ga kö'du mo ëdi dakyikyî aba. Yësu ako'jo kora ne, here mo ɔ'bo zi me'do bi kongɔ aba. ²³ Vidî biya na rakaga tëmì kö'du ma Yësu o'do ne. Zë ako'jonnî kö'du iyannî henye, "Mo atëdi Wisi 'ba Dawidi ra?"

²⁴ Mati Farasiye owonnî kö'du ne, aya'bannî do mo iyannî henye, "Mo ore dakyikyî ne'e yaga, ga kö'du vo dë zë Belezobulu ra, i'di kyigɔ ne zi mo zi ko'do here." ²⁵ Yësu ayolɔ kö'du ma zë ëdinnî asösu, mo iya zi zë henye, "Dakaɲo ma inye rë nî na gbongo gbongo wehe ko'do oka ani aba, alima na konda dë. Gawo

maako, mandere dakota ma inye rē nī na gbongo gbongo wehe ko'do oka maako aba akalēpī. ²⁶ Here ēzē gbongo ma kōlō ēdī wehe ko'do oka nī vere aba mī damōku a Satani, nenyē kō'du ya'ba aba henye, inye rē nī ku nzo na gbongo gbongo kandi apere rē nī. ²⁷ Iya'e henye, mo ore dakyikyī yaga kyigo 'ba Belezobulu aba, mora ēyī ra i'dī zi vo ga ndī yīye kyigo ne zi zē kore yaga? Zē atēdī na vo vurē 'bē 'e. ²⁸ Ēzē mora dakyikyī kyigo 'ba Lawo 'ba Wiri, here damōku a Wiri ayi ku de 'e."

²⁹ "Vidī maako o'bo dē tōdu mī loko 'ba kora ma na kyigo zi wasisi omo koba, nje ēzē mo ida kora kyigo ne dagba atehe 'da loko omo kolo."

³⁰ "Vidī ma anza dē 'bama, mo ēdī tīnyō kō'du aba ra ma. Vidī ma akonyi ma dē zi toto, ēdī tīnyō pere mo. ³¹ Ma yada zi ye henye, ato'bo vidī kila ga kō'du kyēnyē mati o'donni, kō'du kyēnyē kiya aba, mora vidī mati iya kō'du kyēnyē ra Lawo Kōlō Laka, ila mo dē. ³² Vidī mati iya kō'du kyēnyē ra Wisi a Vidī akila mo, vidī mati iya kō'du kyēnyē ra Lawo Kōlō Laka ila mo dē yaanya aba ŋburu."

Kaga logo nī aba
(Lk. 6:43-45)

³³ "Zi tēdī logo laka aba ēdī kaga ma laka aba. Ēzē ēdī kaga ma kyēnyē aba atēdī logo ma kyēnyē aba. Kaga akayolo tara dakyinē 'ba logo ma ana. ³⁴ 'E wiri ne'e, hala akiya'e kō'du ma laka, mora 'e Satani? Ha akiya wa ma ēdī. Ndo mī didi mo aba. ³⁵ Vidī ma laka akodo gbī wa ma laka ga kō'du laka ēnī, vidī ma kyēnyē akodo gbī kō'du kyēnyē ga kō'du kyēnyē ēnī. ³⁶ Ayolo'e henye kadra 'ba vurē aba, vidī biya na kōlō kōlō akayēti kō'du kyēnyē ma mo iya. ³⁷ Me'do hē yī ra, akpa ako'do vurē mo aba rē yī, zi yolo yī vo kō'du laka kodō vo kō'du kyēnyē."

Kō'du ko'jo ga kō'du ko'do
(Mk. 8:11-12; Lk. 11:29-32)

³⁸ Here kya 'ba vo komoyandi 'ba kō'du kī'dī maako'e, kya 'ba Farasi maako'e eti, ame'donni riyē iyanni henye, "Vo komoyandi, domba zi yī kongō ta bi kō'du ko'do ko'do." ³⁹ Mo aya'ba do mo zi zē iya henye, "Hala vidī kyēnyē 'ba kazi wiri ēdinni kadra ndenye aba. Ako'jo'e ha ma ga kō'du ko'do? 'E'e! Kō'du ko'do ma akayada zi ye atēdī nje kō'du ko'do 'ba nēbī Yona. ⁴⁰ Tēmī gērī kōlō ne Yona o'do kadra wota yondo aba mī kyenze, here Wisi a Vidī ako'do kadra wota yondo aba mī hu kaŋo yōndu ne. ⁴¹ Mī kō'do 'ba vurē aba, vidī 'ba Ninēwē atēnyinni riyē akasusunni 'e ga kō'du zē otōnni dē nni ku tēmī kō'du kyēnyē 'bēnni, ma owonni kō'du yēti 'ba Yona ne. Ma yada zi ye, wa kyedre maako ēdī kinye ta da Yona. ⁴² Mī kō'do 'ba vurē aba yere mbara 'ba daliŋo 'ba Seba atēnyī riyē 'e susu ga kō'du mo i'bē tēmī gērī ne biya tēmī kaŋo 'bēnī kō'du me'do yolo yandi 'ba yere Solomono kowo. Miya zi ye henye, wa ēdī kinye kyedre ta da Solomono!"

Ta'ba 'ba dakyikyī
(Lk. 11: 24-26)

⁴³ "Ēzē dakyikyī asi ku yaga tara vidī, i'bē lasi aba dakaŋo maako bi lawo koma. Ēzē i'ja dē, ⁴⁴ akiya na bi dēnī henye, 'Ma ta'ba hulēhu liŋo ama ma mila ne.' Here i'bē hulēhu i'ja loko na mbiya, ŋbala na laka. ⁴⁵ Here ēnyī i'bē yaga ika aboka niye madomoriyō dakyikyī maako'e na kyēnyē ta da nī, zē ayinni alimanni gbo ani. Ēzē inde rē nī ku, vidī nani ēdī mī riti kyēnyē ta da ma dagba. Nenyē ēdī kō'du ma ako'do rē nī zi vidī ma kyēnyē'e mī ko'do nenyē."

Ma 'ba Yēsu ōndu mo eti
(Mk. 3:31-35; Lk. 8:19-21)

⁴⁶ Mati Yēsu ēdī gba ame'do zi vidī kayo, ma mo ōndu mo eti okōnni gbo. Zē orōnni yaga kō'du ko'jo zi me'donni zi mo. ⁴⁷ Here vidī maako tēmī vidī naniye iya zi mo henye, "Ongō te ma yī, ōndu yī eti ēdinni

atoro yaga, ombanni zi me'do zi yi." 48 Yesu aya'ba da me'do iya henye, "Eyi 'beni ma ma? Eyiye ra ondu ma'e?" 49 Mo enyi ayada bi da vo lo'bo 'beniye, iya henye, "Ongo te! Kinye ma ma ondu ma eti. 50 Vidi ma o'do wa ma 'bu ma komoriye omba mo zi ko'do mo ne, mo ra na ondu ma, emi ma ma ma."

13

Mala 'ba vo kofo kilii
(Mk. 4:1-9; Lk. 8:4-8)

1 Mi ko'do kolö, Yesu ila linjo enyi i'be da göti 'ba föfö alima gbo akaño. 2 Vidi kayo ma atoto re nni kpo ta ro mo gbo kyö, mo ekyi mi tonjö alima gbo mi mo, vidi kayo oro 'beni yaga da göti. 3 Mo alima kö'du yeti zi ze kyö temi mala. Yesu iya henye, "Kadra maako aba kora maako i'be kofo kilii. 4 Mati mo ili kofo mi yaka, kya mo alepi da geri, ali ayi onyonni 'de. 5 Kya mo alepi mi kaño ma ri'di, kaño ma laka nje tisiwa aba, kandi kofo ne ötu ga kö'du kaño ne alo de. 6 Mati kadra ese o'bo wevo ma luru ne'e, ga kö'du ngara'da ödu de gbo na laka, kandi wevo ne'e akyitu gbo. 7 Kya 'ba kofo alepi mi kutë kono, övu mora ofo wevo mo. 8 Kya 'ba kofo alepi mi kaño ma laka wevo mo ana i'jö, kya mo lamikölö, aga mo'e 'butëmodaka, mora aga mo'e 'butëwota." 9 Yesu inde kö'du 'beni iya henye, "Owo'e kö'du ne, ezë edi 'e mbiliye aba!"

Mi i'jö 'ba mala ne
(Mk. 4:10-12; Lk. 8:9-10)

10 Vo lo'bo'e ayinni zi Yesu ako'jonnii ho mo iya henye, "Kö'du a'di edi 'beyi ame'do zi vidi temi mala?" 11 Yesu enyi aya'ba do mo iya henye, "Kö'du koho 'ba damöku 'ba Wirii i'di ku zi ye, anza de zi ze. 12 Mora here, vidi ma wa aba aki'di zi mo ndra, here mo atedi mo aba kyö ta da ma edi. Mora vidi mati anza wa aba de, akoba 'de kazi mo gbi le ma tisi ma mo edi mo aba ne. 13 Mi kö'du ma medi ame'do zi ze temi mala edi henye,

'Ze ongönni bi mora i'janni de, ze o'je mbili nni. Mora owonni mandere ayölonni de.' 14 Kö'du kumë 'ba Yisaya ga kö'du 'bezë ne henye, 'Vidi nenye'e akowonni nje na kowo mora ödu de, de ze. Ze akongönni bi akongo mora 'de i'janni de.

15 Didi vidi nenye'e na kyigo. Mbili vidi nenye'e yaanya aba na kisi.

Ze ombanni de zi kö'du tinyö kongö. Ezë mbili ze anza de na kisi, ze akongönni komo nni aba, akayölonni de nni aba mora akoto de nni zi ma hulëhu, mora akako'jo ze.' "

16 "Mora kö'du'e ne laka ga kö'du komo'e i'ja ku, mora mbiliye owo kpa ku. 17 Edi na laka miya zi ye nebi kayo mora vidi kayo a Wirii ombanni zi ki'ja wa ma i'ja 'e ne, mora 'de i'janni de, mora ze ombanni zi kowo wa ma owo'e ne, mora 'de owonni de.

Yesu ayada mi mala 'ba vo kofo kilii
(Mk. 4:13-20; Lk. 8:11-15)

18 "Owo'e ayandiye mi kö'du 'ba vo kofo kilii ne. 19 Ze mati owonni kö'du kise 'ba damöku ne, mora ayölonni de edinni kaa kofo mati alepi da ga geri. Satani ayi iri me'do ne yaga temi di'di ze. 20 Kofo mati alepi dakaño ma ri'di aba, edi ze ma owonni kö'du ne rakyenyi aba, kandi ma owonni. 21 'De ödu de gbo mi di'di ze, mora ehinni de na konda. Here mati kö'du kyënyë maako ayi ga kö'du kise ne, akilanni 'de kandi. 22 Kofo ma alepi mi kono ne, ga kö'du ze ma owonni kö'du kise ne, kö'du sösu ga kö'du wa 'ba dakaño, lövo wa kyö ila kö'du kise ne de tödu mi di'di ze, du ananni lögo de. 23 Kofo ma ili mi kaño ma laka, edi kö'du ze ma owonni kö'du kise ne, irinni gö ze ra ananni lögo, kya mo lamikölö, agamo'e 'butëmodaka mora agamo'e 'butëwota."

Mala kö'du 'ba nyangölu

²⁴ Yësu ayada mala ma kya mo zi zë. “Damöku 'ba Wiri ëdi kaa henye. Kora maako ili kofo ma laka mi yaka ëni. ²⁵ Yɔndɔ kɔlɔ maako aba, mati vidi o'donni ku biya vo wehe ayi ili kofo nyangölu mi kutë wana, mora i'bë wëni 'de. ²⁶ Mati wevo mo övu, mbili mo omba ku zi rë ni ki'di. Nyangölu alaya gbɔ. ²⁷ Vo kalima a kora ne ayi zi mo iya henye, 'Kyedre, kofo laka ra ili mi yaka 'bëyi ne. Nyangölu ne ayi 'bëni ta kila?' ²⁸ Mo aya'ba da me'do zi mo, iya henye, 'Ne vo wehe maako ra o'do kö'du ne.' Zë ako'jonnɔ hɔ mo iyanni henye, 'Omba zi ze ti'bë nyangölu ne koto mo 'de yaga?' ²⁹ Mo aya'ba da me'do, iya henye, 'E'e, ga kö'du ëzë atoto'e nyangölu ne akoto'e kya wana 'dö zë ëti. ³⁰ Ila'e wana 'dö nyangölu aba mövunni bi kɔlɔ le kadra 'ba wakumu ta yaka aba. Ma kayada zi vo lɔɔ'e, zi nyangölu koto dagba, hɔ mo kida na kulu zë ko'bo, mora da wana toto zi ki'di mo mi lɔ'bi.' ”

Mala 'ba kofo masatada

(Mk. 4:30-32; Lk. 13:18-19)

³¹ Yësu ayada mala ma aga mo zi zë, “Damöku 'ba Wiri ëdi henye: Kora maako oba kofo masatada iyi mi yaka ëni. ³² Kofo matisiwa aba ta da kofo biya, mati övu riyë, gbɔ na kyedre ta da wevo biya, övu na kaga, ali ayinni uvö loko ënni mi ngora mo.”

Mala kö'du 'ba langa

(Lk. 13:20-21)

³³ Yësu nduwë mala maako yada mo zi zë iya henye, “Damöku 'ba Wiri ëdi henye: Mbara maako oba langa asusë mi tele 'butësowɔ 'ba lunzu i'di gbɔ tö'bu.” ³⁴ Yësu ayada kö'du nenyee zi vidi kayo tëmi mala. Mo iya kö'du ako dë zi zë kazi mala. ³⁵ Mo o'do kö'du ne here zi kö'du kiya 'ba nëbi tayi tinyö: “Ma ko'do mala ëzë ma me'do zi zë. Ma kayada zi zë wa mati ayɔlɔnni dë kyere ma damöku i'di rë ni ne.”

Yësu ayada mi mala 'ba nyangölu

³⁶ Mati Yësu ila vidi kayo ödu loko, vo lö'bo 'bomowe ayinni zi mo, iyanni henye, “Ayada dero zi ze mi mala 'ba nyangölu mi yaka ne a'di?”

³⁷ Yësu aya'ba do mo, iya henye, “Kora ma ili kofo ma laka ne Wisi a Vidi. ³⁸ Yaka damöku, kofo ma laka ne, mora vidi ma 'bënni 'ba damöku ne. Nyangölu ra vidi ma 'bënni 'ba Satani. ³⁹ Vo wehe ma ili kofo ne mo ra Satani. Wa kumu ta yaka mora ndundu 'ba daliɔ, mora vo kumumo'e zë ra malayika'e.”

⁴⁰ “Here kaa ma nyangölu atoto do mo o'bo mi wa'do, kö'du ne ako'do rë ni here mi ndundu 'ba daliɔ aba. ⁴¹ Edi here, Wisi a Vidi akutu yaga malayika ëniye, zi toto tëmi damöku ëni yaga, vidi ma biya ëdinni vidi ki'di zi kö'du kyënyë ko'do, biya agamo'e ma ëdinni kö'du kyënyë ko'do. ⁴² Zë aku'dunni zë mi wa'do, zë akudunni hë nni konyo aba. ⁴³ Vidi a Wiri atanyinni kaa kadra mi damöku a 'bu nni, owo'e kö'du ne, ëzë ëdi 'e mbili aba.”

Mala kö'du 'ba wa koho

⁴⁴ “Damöku 'ba Wiri ëdi henye, kora maako i'ja wa na koho mi yaka. Mo ayöfu do mo gbɔ löhu. Mo na rakyenyi, i'bë wogo wasisi mati mo edi mo aba yaga, i'bë hulëhu wogo yaka nani gbɔ.

Mala 'ba ateje

⁴⁵ “Damöku 'ba Wiri ëdi kpa kaa henye. Kora maako edi bi koma kö'du dahabo ma laka. ⁴⁶ Mati mo i'ja, mo i'bë wogo wasisi mati mo edi mo aba biya yaga, wogo dahabo nani gbɔ.

Mala 'ba kiri kyenze

⁴⁷ “Damöku 'ba Wiri ëdi kpa kaa henye, kya 'ba kora vo kyenze kiri u'du wa 'ba kyenze kiri ënni yaga mi föfö, mora iri dakyinë 'ba kyenze biya. ⁴⁸ Mati wa 'ba kyenze kiri edi ku ndo, zë otɔnni yaga da göti alimanni gbɔ akaɔo zi mi kyenze ne yanya, ma laka ne i'dinni mi бага ënni, mati anza na laka u'dunni zë 'de möku. ⁴⁹ Atëdi mi ndundu 'ba daliɔ aba kaa nenyee. Malayika

at'i'bënni yaga akako'dönni vidi ma kyënyë'e tëmi ma laka ⁵⁰ Aku'du zë mi wa'do 'ba koli ani zë akudunni hënni konyo aba."

Kö'du kyï ma koo aba

⁵¹ Yësu ako'jo hë zë, iya henye, "Ayolo'e kö'du nenye'e ku?" Zë aya'banni dö mo iyanni, "Oo." ⁵² Here mo aya'ba dö mo zi zë iya henye "Vo komoyandi 'ba kö'du ki'di ma ayandi zë kö'du 'ba Damöku 'ba Wirï, kaa vo kyeti 'ba loko mati oba wa ma kyï ma koo aba, yaga tëmi lö'bi ëni."

Omba Yësu dë mi Nazereta
(Mk. 6:1-6; Lk. 4:16-30)

⁵³ Mati Yësu inde yada mala nenye'e ku, mo ila bi nani ⁵⁴ ënyi i'bë hulëhu mi gawo 'bëni Nazereta. Mo ayëti kö'du mi bi 'ba mötu, mora zë ma owonni kö'du yëti 'bomo ne, zë rakaga aba. Zë ako'jonnï kö'du, iyanni henye, "Here mo i'ja kö'du yolo mahere ne ta kila? Mora kö'du ko'do 'bomo ne'e? ⁵⁵ Mo ra dë wisi 'ba vo wakisë? Mariya ra dë ma mo, Yemisi, Yosepa, Simona, mora Yudasi, zë ra dë na öndu mo'e? ⁵⁶ Èmi mo'e ra dë ëdinni alima kinye ne? Mo i'ja kö'du nenye biya ta kila?"

⁵⁷ Mora here, zë ombanni mo dë. Yësu iya zi zë henye, "Nëbi oro ta ga bi ne biya nje mi gawo 'bomo vo dakota 'bomo ëti. ⁵⁸ Mo o'do kö'du ko'do dë ani, ga kö'du zë anza nni dë kö'du koma aba."

14

Koli 'ba Yowani Bapatisi
(Mk. 6:14-29; Lk. 9:7-9)

¹ Mi kadra nani Heroda vo dakaño owo kö'du Yësu mo ayada zi vo mi ² turu ëniye henye, "Tinyö Yowani Bapatisi ra ënyi ku na didi." "Kö'du nere ra mo ëdi kyigö nenye aba, zi kö'du ko'do ne'e ko'do mo." ³ Kö'du Heroda ra kyere i'di kö'du zi Yowani kiri kida mo nyori aba ku'du mi kamba. Mo o'do kö'du ne ga kö'du Herodiya mbara 'ba öndu mo Pilipo.

⁴ Mi kadra maako aba, Yowani Bapatisi ayada zi Heroda, iya henye, "Anza na laka zi yi Herodiya koze."

⁵ Here Heroda omba zi mo kofo, mora ere kazi vidi 'ba Yuda'e ga kö'du zë asösu 'bënni Yowani ne nëbi ra. ⁶ Here mi kadra ko'jo

'ba Heroda aba wujë 'ba Herodiya olo komo vidi kayo. Heroda gbo rakyenyi aba ⁷ alömu zi mo, iya henye, "Malömu ku zi ki'di zi yi wa ma ako'jo kö'du ga kö'du mo."

⁸ Here tëmi kö'du sösu 'bama mo, mo ako'jo ho mo, iya henye, "i'di zi ma kinye yaanya aba da Yowani Bapatisi da gbenje ne." ⁹ Yere gbo kazi rakyenyi ga kö'du lömu ma mo o'do ta da komo yingö 'bëni ne'e biya ne, mo i'di kö'du zi wujë ne, da kö'du wa ko'jo 'bomo omba ku. ¹⁰ Here mo i'di kö'du ikye da Yowani gbo mi kamba, ¹¹ dö mo ne ika mi gbenje mora i'di gbo zi wujë ne, mo oba ika gbo zi ma ni. ¹² Vo lö'bö a Yowani ayi injënni yöku mo usu, mora zë i'bë ayadanni kö'du mo gbo zi Yësu.

Yësu i'di wakonyo zi vidi kayo
(Mk. 6:30-44; Lk. 9:10-17; Yn. 6:1-14)

¹³ Mati Yësu owo kö'du Yowani, mo ooo ani mi töngbö, ënyi i'bë ga bi mbiya na bi dëni. Here vidi owonni kö'du mo ënyi ilanni gawo 'bënni, i'bënni ga ndi mo aba ta akaño. ¹⁴ Yësu ënyi asi yaga tëmi töngbö, mati mo ongö vidi kayo ne'e, di'di mo oso gbo ndo na kö'du sösu ga kö'du zë, mo ako'jo zë ma na rakoo ne'e gbo. ¹⁵ Hutaga nani

aba, vo lö'bö 'bomo ayinni zi mo iyanni henye, "Bi ku ra hutaga bi nenye bi mbiya ra, utu vidi ne'e liño mi'bënni wakonyo kogo zi nni." ¹⁶ Yësu aya'ba da me'do zi zë iya henye, "Zë mi'bënni dë. 'E na bi de 'e, i'diye wakonyo zi zë konyo."

¹⁷ Zë aya'banni da me'do, iyanni henye, "Wa biya ma dedi mo aba kinye mangolo'bo muyi kyenze riyö." ¹⁸ Yësu iya zi zë henye, "Ika'e zë zi ma kinye." ¹⁹ Mo i'di kö'du gbo

zi vidi ne'e limanni akaŋo da loma, mo oba mangolobɔ muyi kyenze riyɔ ne aba, ongo bi riyɛ o'do owɔ'di zi Wiri. Mo owe mi mangolobɔ ne'e i'di zɛ gbo zi vo lɔ'bɔ'e, vo lɔ'bɔ i'di zɛ gbo zi vidiye. ²⁰ Vidi biya onyo ɔwɔnni mora vo lɔ'bɔ obanni baka 'butɛ domoriyɔ ndo na kɔso wa ma ɔso. ²¹ Watiti 'ba vidi kora ma onyonna wa ne, edi kpulukumuyi vidi, mbara gisisi eti iti de.

Yesu alasi ta da wini
(Mk. 6:45-52; Yn 6:15-21)

²² Here Yesu i'di vo lɔ'bɔ'e tekyinni mi tonbo ti'benni dagba kapa fofɔ moto, mora mo iya vidi ne'e mi'benni 'de. ²³ Ta peti utu vidi ne'e ku, mo i'be da lutu riyɛ kuti ni aba amotu. Mati hutaga oko, Yesu edi gbo ani kuti ni aba. ²⁴ Mi kadra ne tonbo edi ku na kowɔ mi kutɛ wini 'ba fofɔ re ni koho kazi wini kagba, ga ko'du buluku edi aluku zo ki'di zi mo. ²⁵ Temi kutɛ kadra wota, modaka aba mi da mindo, Yesu ayi zi vo lɔ'bɔ'e lasi aba ta da wini. ²⁶ Mati zɛ ongonni mo edi alasi ta da wini, zɛ na tere. Zɛ iyanni kudu aba na tere henye, "Ne gililo 'ba yoku ra." ²⁷ Yesu ame'do kandi zi zɛ iya henye, "Uku mi ye, ne ma ra, ere'e de." ²⁸ Here Petero ame'do riyɛ iya henye, "Yere ezɛ edi tinyo yi ra i'di ko'du zi ma ti'be ta da wini zi yi ani." ²⁹ Yesu aya'ba da me'do iya henye, "Ayi." Petero asi yaga temi tonbo ayeto gbo ti'be ta da wini zi Yesu. ³⁰ Mati mo ongo buluku kyigo ne, mo na tere ayeto zi lendi akaŋo mi wini. Mo udu "Ayomɔ ma Yere." ³¹ Kandi Yesu akako Petero kala ni aba, iya zi mo henye, "Ede ko'du koma aba tisiwa. Ko'du a'di de yi jijiji go mo?" ³² Here zɛ 'do riyɔ ekyinni mi tonbo, buluku ɔgo gbo. ³³ Here zɛ ma mi tonbo ne'e ayetonni Yesu, iyanni henye, "Tinyo yi Wisi 'ba Wiri ra."

Yesu ako'jo vo rakɔɔ mi Genesereta
(Mk. 6:53-56)

³⁴ Zɛ umunni kyeti 'ba fofɔ ayinni gawo 'ba Genesereta, ³⁵ ani vidi ayolonni Yesu gbo, zɛ utunni ko'du zi vidi 'ba rakɔɔ'e biya kpo tara gawo nani, ikanni zɛ gbo zi Yesu. ³⁶ Zɛ alenzenni mo zi kila zɛ mati koo aba ne, gbi nje zi ha bongɔ omo kisa, zɛ biya ma isenni ne, ako'jo zɛ gbo nbala.

15

Ko'du yandi 'ba wa nbala ti'da aba
(Mk. 7:1-13)

¹ Kya 'ba Farasiye nni vo komoyandi 'ba ko'du ki'di eti, ayinni ta Yerusalema zi Yesu, ako'jonna ho mo, iyanni henye, ² "Ko'du a'di vo lɔ'bɔ 'beyiye ɔwɔnni ko'du ki'di ma kyedre 'beze ilanni zi ze ne de? Akaka kala nni de temi geri ma laka gba kazi wakonyo." ³ Yesu aya'ba do mo iya henye, "Mora ko'du a'di ɔwo'e ko'du a Wiri de, iriye ga ndi ko'du yandi 'be'e? ⁴ Ko'du Wiri iya henye, 'Owo 'bu yi ma yi aba. Vidi ma asene 'bu ni mandere ma ni aki'di mo zi kofo.' ⁵ Mora ayandi 'e henye, ezɛ vidi maako edi wa aba, mo mo'do zi 'bu ni konyi mandere ma ni. Mora iya henye, nenyɛ 'ba Wiri. ⁶ Mo omba de zi 'bu ni towɔ. Temi geri ne ɔwo'e ko'du ki'di a Wiri de, ga ko'du zi ga ndi ko'du yandi 'be ra kiri. ⁷ 'E vo komokandi ne'e, ko'du 'ba Yisaya edi tinyo, kaa ma mo iya ko'du ga ko'du ko'do 'be'e."

⁸ Wiri iya henye, "Vidi nenyɛ'e ɔwɔnni ma me'do he nni aba, di'di zɛ tinyo na kowɔ tara ma. ⁹ Here anza na laka zi zɛ ma yeto, ga ko'du edinni ko'du ki'di 'ba vidi kondu ra yandi mo kaa ko'du ki'di ama."

Wa mati edi vidi ko'do na ti'da
(Mk. 7:14-23)

¹⁰ Yesu ako'jo vidi kayo zi ni iya zi zɛ henye, "Owo'e, ayolo'e. ¹¹ Anza de wa ma i'be ta ha vidi mi mo ra o'do mo na ti'da, wa ma asi yaga ta ho mo ra o'do mo na ti'da" ¹² Here vo lɔ'bɔ omo ayinni zi mo iyanni henye, "Ayolo'e ku henye

ere, Farasi anzanni dē na rakyenyi mi kō'du kiya 'bēyi ne?" ¹³ Yēsu aya'ba da me'do iya henye, "Wevo mati 'bu komoriyē ra dē yi akoto 'de." ¹⁴ "Asōsu'e kō'du zē dē. Zē vo dagba 'ba vo komokōndu. Ēzē kora vo komokōndu maako akoko vo komokōndu agamo, zē 'dō riyō akalēpinni mi wogo." ¹⁵ Petero ēnyi ame'do riyē iya henye, "Ayada mi i'jō me'do ne te zi ze." ¹⁶ Yēsu iya zi zē henye, "Anza'e dē gba ndrē na komokandi ta da oka'e." ¹⁷ Ayolo'e dē? Wa ma i'bē ta ha vidi i'bē mi mo mora gbo yaga tēmi ida ro mo. ¹⁸ Mora wa ma asi yaga ta ha, ayi tēmi di'di, ne wa ma o'do vidi na ti'da ¹⁹ Tēmi di'di mo ayi kō'du sōsu ma kyēnyē, ma aki'di mo zi wa kofo, ndoro ko'do, kō'du kyēnyē maako'e ko'do mo aba, zi wakolo, ndondo, kō'du kyēnyē kiya ra oka'e. ²⁰ Nenyē'e wa ma ēdinni vidi ko'do na ti'da, zi wakonyo kazi kala'e kaka, kaa ma zē iyanni ne, o'do vidi dē na ti'da."

*Koma 'ba mbara tēmi Kanana
(Mk. 7:24-30)*

²¹ Yēsu ila bi nani ēnyi i'bē dakaṅo ma kara ra gawo kyedre 'ba Tiyere nni Sidoni aba. ²² Mbara 'ba Kanana maako ma alima bi nani ayi zi mo. Ēnyi udu riyē, iya henye, "Wisi 'ba Dawidi, akonyi ma kyedre. Wu'jē ama ēdi dakyikyī aba, mi riti kyedre." ²³ Yēsu iya me'do ako dē zi mo. Vo lō'bō 'bomo ayinni zi mo alenzenni mo iyanni henye, "Ore mo 'de, mo ēdi ga ndi ze kiri kpoco nenyē ko'do aba." ²⁴ Yēsu aya'ba do mo iya henye, "Utu ma nje zi vidi 'ba Yiserele'e ma olunni." ²⁵ Mati here ne, mbara ne ayi alēpi ndi mo. Mo iya henye, "Akonyi ma Yere." ²⁶ Yēsu aya'ba do mo iya henye, "Anza dē na laka zi wakonyo a gisisiye ku'du mo zi wihiye." ²⁷ Mo aya'ba do mo iya henye, "Ne tinyō Yere, wihi ēdinni kpa wakonyo ma oco alēpi ta da tarabiza 'ba kyedre 'bēzē 'e ne konyo." ²⁸ Yēsu aya'ba do mo zi mo iya henye, "Yi mbara 'ba

kō'du koma kyedre aba. Mi kadra tisi nani wu'jē omo ako'jo rē ni gbo."

Yēsu ako'jo vidi kyo

²⁹ Yēsu ila bi nani ēnyi i'bē na konda ta da kapa fōfō 'ba Galilaya. Mo ēkyi da lutu alima akaṅo. ³⁰ Vidi kayo ayinni zi mo, ikanni aba, vo keṅe, vo komokōndu, vo ka'bo, vo ha ngulu vidi rakoo maako'e kyo ma i'dinni zē ndi Yēsu, mo ako'jo zē gbo. ³¹ Vidi ne'e na rakaga ma ongōnni vo ha ngulu ēdi ku ame'do, vo ka'bo ku na laka, ma keṅe ēdi ku alasi, vo komokōndu ēdi ku bi kongō, ayetōnni Wirī 'ba Yiserele gbo.

Yēsu i'di wakonyo zi vidi kyedre kayo

(Mk. 8:1-10)

³² Yēsu ako'jo vo lō'bō 'bēniye zi ni iya zi zē henye, "Ma rasōsu aba ga kō'du vidi nenyē'e, ga kō'du zē ēdinni ku ma aba, ko'do wota aba yaanya aba anzanni dē waako aba zi konyo. Momba dē zē kutu kazi wakonyo, ga kō'du atēdinni na riti ta da gēri 'bēzē liṅo." ³³ Here vo lō'bō 'bomo ako'jōnni ho mo iyanni henye, "Da ki'ja ze wakonyo kyo mi da lēpi nenyē zi ki'di zi vidi kayo nenyē'e ta kila?" ³⁴ Yēsu ako'jo hē zē iya henye, "Ēdiye mangolo'bo aba ndō?" Aya'banni do mo iyanni henye, "Mangolo'bo madomoriyō nzoyi, kyenze ēdi tisiwa."

³⁵ Yēsu iya kō'du gbo zi vidi kayo ne zi limanni akaṅo dakaṅo. ³⁶ Mo oba mangolo'bo madomoriyō kyenze ne aba o'do owō'di zi Wirī, owe mi zē i'di zē zi vo lō'bō'e, vo lō'bō'e i'di zē zi vidi ne'e. ³⁷ Zē onyōnni mora oco. Here vo lō'bō obanni kori madomoriyō ndondo na nzoyi ma oco. ³⁸ Watiti 'ba vidi kora ma onyōnni ēdi 4,000 vidi mbara gisisi eti iti dē. ³⁹ Mati Yēsu utu vidi ne'e ku 'de, ēkyi mi tōṅbō i'bē mi dakaṅo 'ba Magadoni.

16

Kö'du ko'jo ga kö'du 'ba kö'du ko'do

(Mk. 8:11-13; Lk. 12:54-56)

¹ Kya 'ba Farasiye nni Sadeke eti ayinni zi Yesu ombanni zi mo yonzo ako'jonnii ho mo kö'du ko'do ko'do mo zi ze, zi yada Wirii ra omba da kö'du zi mo. ² Mora Yesu aya'ba do mo iya henye, "Eze kadra edi ku loso, iya 'e henye, 'Dedi ku ti'be zi komo bi laka ki'ja, ga komo bi edi na kahi." ³ Nbo da mindo aba, iya 'e henye, 'Omba ku zi ta'di, ga kö'du komo bi na kahi a'ba na kondu.' Aka me'do'e kö'du 'ba komo bi ne bi kongo aba komoriye, mora o'bo'e me'do de kö'du kyine 'ba kadra ne'e. ⁴ Hala kö'du kyenyé vidi ma ndenye ne kazi Wirii. Ako'jo 'e ha ma ga kö'du ko'do? 'E'e, kö'du ko'do ma aki'di zi ye nje kö'du ko'do 'ba Yona." Here Yesu ila ze enyi i'be weni 'de.

Langa 'ba Farasiye nni Sadeke eti
(Mk. 8:14-21)

⁵ Mati vo lö'bo'e umu ni kyeti föfö maaga mo, kö'du mangol'bo ölu ta de ze zi kobanni aba. ⁶ Yesu iya zi ze henye, "Andire'e edi 'e bi kida aba kö'du langa 'ba Farasiye nni Sadeke eti." ⁷ Ze ayetonnii gbo me'do na ga re nni iyanni henye, "Mo iya kö'du ne ga kö'du doba 'e mangol'bo maako de." ⁸ Yesu ayolo kö'du ma ze edinni kiya ne, here mo ako'jo he ze iya henye, "Kö'du a'di ediye ame'do na ga re 'e kö'du mangol'bo ma anza de? Hala ediye koma tisi aba. ⁹ Gba ayolo'e de? Mangol'bo muyi ma minye mi mo kö'du vidi kora kpulukumuyi ne de? Kori ndo ma oso'e? ¹⁰ Mora edi hala kö'du mangol'bo madomoriyo kö'du vidi kora kpulukusowo ne? Kori edi ndo ma oso'e? ¹¹ Hala ayolo'e de manza de ame'do zi ye kö'du 'ba mangol'bo? Ong'e ga re 'e kazi langa 'ba Farasiye nni Sadeke eti. ¹² Here vo lö'bo ayolonnii mo anza de kö'du ne kiya zi ga re nni kongo kazi mangol'bo ma o'do

langa aba, weni ga kö'du yandi 'ba Farasiye nni Sadeke eti."

Petero Iya Yesu ra Korisito

(Mk. 8:27-30; Lk. 9:18-21)

¹³ Yesu enyi i'be daliyo ma kara ra gawo 'ba Kasariya Filipino, bi ma mo ako'jo ha vo lö'bo 'beniye iya henye, "Eyi ra vidi edinni akiya mo Wisi a Vidi?" ¹⁴ Ze aya'banni do mo iyanni henye, "kya vidi maako'e iyanni henye, Yowani Bapatisi ra." "Agamo'e iyanni Eliya ra, mora agamo'e iya 'beni Yeremaya ra mandere kya 'ba nebi maako." ¹⁵ Mo ako'jo he ze iya henye, "Mora 'e 'be'e? Iya 'be'e ma eyi?" ¹⁶ Simona Petero enyi aya'ba do mo iya henye, "Yi Korisito ra, Wisi 'ba Wirii vidi." ¹⁷ Yesu enyi aya'ba do mo iya henye, "Laka, Simona wisi 'ba Yona ga kö'du, tinyo nenyé ayi de zi yi kazi vidi kondu maako. I'di mbiyi zi yi kazi 'bu ma komoriye. ¹⁸ Here mayada zi yi Petero, mako'ba kanisa a ma mora gbi le koli o'bo de zi do mo kohe. ¹⁹ Makidi gbalaka 'ba Damoku 'ba Wirii zi yi, kö'du ma ida dakaño kinye, akida kpa komoriye, kö'du ma inga dakaño kinye, akinga kpa komoriye." ²⁰ Here Yesu ise go mo zi vo lö'bo 'beni ne'e mayadanni de zi vidi kolö maako ni Korisito ra.

Yesu ame'do kö'du riti 'beni koli aba

(Mk. 8:31-9:1; Lk. 9:22-27)

²¹ Mi kadra nani zo dagba Yesu ayeto kiya kö'du riti 'beni koli aba zi vo lö'bo 'beniye kazi koho, iya henye, "Makati'be mi Yerusalema mora matedi riti aba kazi kyedre'e, vo da karasa'e vo komoyandi 'ba vo kö'du ki'di eti. Akidinni ma zi kofo, mora ta peti ko'do da wota aba, matenyi na didi." ²² Here Petero oba mo tisi dakapa ayeto gbo mo wasa iya henye, "Anza here Yere, kö'du ne mo'do re ni de zi yi." ²³ Yesu opi komo ni da Petero iya nenyé, "Enyi 'de ta ra ma, Satani. Yi ra na wayata mi geri ama, ga kö'du sosu 'beyi ne ayi de kazi Wirii, mora kazi

kö'du ko'do 'ba vidī kōndu." ²⁴ Mora here, Yēsu iya zi vo lö'bō 'bēnniye henye, "Ēzē vidī maako omba tayi zi ma, kö'du mo mölu ta do mo, münjē taka 'bēni malö'bō ga ma. ²⁵ Vidī ma omba zi didi 'bēni yomō akayölu mora vidī ma ayölu didi nī kö'du ma aki'ja. ²⁶ Vidī atēdinni wa aba ēzē zē irinni damöku ne biya mora ayölu didi nni? Anza here dē. Waako anza ani dē zi ki'dinni zi didi nni ya'ba mo aba. ²⁷ Kö'du Wisi 'ba Vidī omba ku zi tayi mi bikanyi kyedre 'ba 'bu nī malayika ēni eti, mora mo aki'di biriti zi vidī maako mi kö'du ko'do 'bomo. ²⁸ Miya zi ye henye, kya vidī maako'e ēdinni kinye akolinni dē, zē akongonni bi tayi 'ba Wisi 'ba Vidī mi damöku 'bēni."

17

Yēsu ofo rē nī
(Mk. 9:2-13; Lk. 9:28-36)

¹ Tapēti ko'do modaka aba, Yēsu oba Petero, Yemisi öndu nī Yowani aba, ēnyi i'bēnni riyē da döku konda na bi dē nni. ² Mati zē ēdinni bi kongō rakofō ayi zi Yēsu, komo mo ēdi alaka kaa kadra, bōngō 'bomo ofo rē nī na kanyi. ³ Vo lö'bō wota ne'e, ongōnni Mosa nni Eliya aba, ēdi ame'donni Yēsu eti. ⁴ Petero ame'do riyē zi Yēsu, iya henye "Yere, ēdi na laka ze kinye. Ēzē omba, ma kuvō gövō wota kinye. Kölō zi yi, Kölō zi Mosa, mora Kölō zi Eliya." ⁵ Mati mo ēdi gba ame'do, foli laaka ayi oō riyē dē zē, gu aa tēmi foli iya henye, "Nenye gogo wisi ama ra, ma na rakyenyi mo aba. Owo'e do mo." ⁶ Mati vo lö'bō owonni me'do ne, zē na tere umē rē nni na mi yöfu dakaño. ⁷ Yēsu ēnyi ayi ise rē zē, iya henye, "Ēnyiye riyē, ere 'e dē." ⁸ Here zē ongōnni bi riyē i'janni vidī maako dē, du Yēsu kuti nī aba. ⁹ Mati zē ēdi tasinni akaño ta da döku, Yēsu iya zi zē henye, "Ayada'e dē zi vidī maako kö'du mati ongō'e ne, le ēzē Wisi a Vidī ēnyi ku tēmi koli." ¹⁰ Vo lö'bō ako'jonnī ha Yēsu iyanni henye, "Kö'du a'di vo komoyandi

'ba kö'du ki'diye, iyanni henye ere, Eliya ra atayi dagba?" ¹¹ Yēsu aya'ba da me'do zi zē iya henye, "Eliya ra ēdi tayi dagba, mo akako'jo wasisi nzo. ¹² Mayada zi ye henye, Eliya oō ku nzo, vidīye ra ayōlonni mo dē o'donni mo kaa zē omba nni. Tēmi gēri Kölō ne zē ako'donni Wisi 'ba Vidī kpa here." ¹³ Vo lö'bō ēnyi ayōlonni mo ēdi ame'do zi nni ne, kö'du 'ba Yowani Bapatisi.

Yēsu ako'jo wisi kora dakyikyī aba
(Mk. 9:14-29; Lk. 9:37-43a)

¹⁴ Mati zē a'banni zi vidī kayo ne'e, kora maako ayi zi Yēsu alōdro da womo nī aba akaño komo Yēsu, ¹⁵ iya henye, "Yere, i'di miyi mēyi ra wisi ama ne. Mo ēdi kōō nöki aba na kyēnyē, ēdi mo kumē kadra maako aba mi wa'do, mandere mi wini. ¹⁶ Mika mo zi vo lö'bō 'bēyiye, o'bōnni dē mo ko'jo." ¹⁷ Yēsu aya'ba do mo, iya henye, "E vidī kazi koma kö'du kyēnyē aba ne'e, omba 'e zi ma tēdi eti le ndala aba? Omba'e zi ma lima eti le ndala aba? Ika 'e wisi ne zi ma." ¹⁸ Yēsu i'di kö'du zi dakyikyī ne, ēnyi asi gbo yaga tara wisi ne, mi kadra nani ako'jo mo gbo. ¹⁹ Vo lö'bō ayinni zi Yēsu liya ako'jonnī ho mo, iyanni henye, "Kö'du a'di dore ze dakyikyī dē gō mo yaga?" ²⁰⁻²¹ Yēsu aya'ba da me'do zi zē iya henye, "Miya zi ye henye, ēzē ēdiye koma aba kaa kofo masatada ma tisi, akiya'e zi lutu nenye henye, 'I'bē ta kinye nani!' ati'bē. Ako'do'e wa biya."

Yēsu ame'do löhu ga kö'du koli
'bēni
(Mk. 9:30-32; Lk. 9:43b-45)

²² Mati vo lö'bō 'ba Yēsu ayi atoto rē nni ku biya mi Galilaya, Yēsu iya zi zē henye, "Wisi 'ba Vidī omba ku ki'di mo zi vidī ²³ akofonni mo, ko'do da wota aba mo atēnyi na didi tēmi koli." Vo lö'bō'e na rasōsu ga kö'du mati Yēsu iya akofo nī ne.

'Be'bele kopi mi yēkēlu 'ba Wirī

²⁴ Mati Yēsu vo lö'bō 'bēni eti ayinni mi Kaparanamo, vo 'be'bele

kö'du 'ba yékèlu ayi zi Petero ako'jo ho mo iya henye, "Vo komoyandi 'be'e ëdi 'be'bele loko 'ba Wirì kopi?"
²⁵ Petero aya'ba do mo, iya henye "Èdi here." Mati Petero i'bè liṅo, Yèsu ame'do dagba, "Simona, kö'du sòsu 'bèyì a'di? Èyì ra ëdinni 'be'bele kopi zi yeree 'ba dakaṅo nenyè? Vo gisi 'ba dakaṅo'e ra kodo tu'dè maako'e?"
²⁶ Petero aya'ba do mo iya henye, "Vo leze'e ra." Yèsu aya'ba do mo iya laka, "Gisi 'ba dakaṅo'e opinni dè."
²⁷ Domba dè zi vo 'be'bele kö'du ne'e ko'do mo zi tënyinni na kamo. I'bè mi föfö kyenze kiri. Oto yaga dagba kyenze mati iri ku ne, ayèhu ho mo aki'ja kahi ṅbiriri kyö kö'du 'be'bele 'bama 'ba loko 'ba Wirì 'bèyì aba. Oba zè opi na 'be'bele 'bama 'be'e aba."

18

Èyì ra kyedre ndra?

(Mk. 9:33-37; Lk. 9:46-48)

¹ Mi kadra nani vo lö'bò ayinni zi Yèsu ako'jonnì ho mo, iyanni henye, "Èyì ra 'bèni na kyedre mi damöku 'ba Wirì?"
² Yèsu ako'jo wisi i'di mo atoro komo zè,
³ Mora iya henye, "Miya zi ye tinyö, èzè ofo re 'e dè kaa gisisi mi di'diye, ödu'e dè mi damöku 'ba Wirì."
⁴ Vidi ma kyedre mi damöku 'ba Wirì ra mati aya'ba rë ni tisi kaa wisi nenyè.
⁵ Èzè vidi mati iri wisi kaa nenyè kala kyedre aba mi ru ma, iri ma ku."

Kö'du yonzo zi kö'du kyënyë ko'do

(Mk. 9:42-48; Lk. 17:1-2)

⁶ "Èzè vidi maako o'do wisi kölö tëmi gisisi nenyè'e mo oma mi kö'du kyënyë ko'do, èdi na laka kö'du vidi nani zi yitö kyedre 'ba wakuhu kida gu mo, zi kuyi mo mi wulu ma yöndu ne."
⁷ Atèdi na riti zi vidi 'ba damöku nenyè, kö'du wa maako mati èdi zi ko'do zè zi kö'du kyënyë ko'do. Wa ne ako'do rë nni 'duwi, atèdi na riti zi vidi mati i'di zè zi rë nni ko'do ne.
⁸ Èzè kala yi mandere ndi yi o'do yi zi kö'du kyënyë ko'do,

ikye u'du 'de yaga. Èdi na laka zi yi tödu mi didi kazi kala, mandere ndi ta da sesi kala 'dö riyö, ndi kpa 'dö riyö zi ku'du mi wa'do kazi tölu.
⁹ Èzè komo yi o'do yi zi kö'du kyënyë ko'do, oto u'du 'de yaga. Èdi na laka zi yi tödu mi didi komo aba nje kölö ta da sesi komo 'dö riyö zi ku'du mi wa'do 'ba gehena."

Mala kö'du tölu 'ba timèlè

(Lk. 15:3-7)

¹⁰⁻¹¹ "Komo'e mëdi re 'e, awasa'e dè gisisi. Miya zi ye henye, malayika 'bèzè èdi 'duwi ṅburu komo 'Bu ma komoriyè.
¹² A'di ra asösu 'bèyì èzè vidi kora èdi timèlè aba lamikölö, ma kölö ölu tëmi zè ako'do? Mo akila ma lamikölö 'butëmodomosowo domomodomosowo bi wakonyo dakapa lutu, ati'bè koma timèlè mati ölu ne dè ya?
¹³ Èzè mo i'ja ku, mayada zi ye henye, mo atèdi rakyenyi aba ndra kö'du timèlè kölö ne ta da ma lamikölö 'butëmodomosowo domomodomosowo ma ölunnì dè ne.
¹⁴ Tëmi gèri kölö ne, 'Bu'e komoriyè omba dè zi ma kölö tëmi zè zi tölu."

Öndu mandere ëmi ma o'do kö'du kyënyë

¹⁵ "Èzè öndu yi o'do kö'du kyënyë zi yi, i'bè ayada kö'du kyënyë 'bomo ne zi mo, o'do na liwo, nje tëmi kut'e. Èzè mo owo kö'du 'bèyì ne ku, ayomo mo ku tëmi kö'du kyënyë ko'do.
¹⁶ Èzè mo owo kö'du 'bèyì ne dè, oba kölö mandere riyö vidi kya mo'e yi aba, kö'du wa sòsu ne zi vo hu kö'du doro tëdinni riyö, mandere wota kaa mati ko'du yöru iya.
¹⁷ Èzè mo owo dè zè dè, ayada kö'du ne biya zi vidi 'ba kanisa. Ndundu mo aba èzè mo owo da vidi 'ba kanisa dè, o'do mo kaa vo leze mandere kaa vo 'be'bele kö'du."

Kö'du kida kö'du kinga aba

¹⁸ "Tinyö mayada zi ye henye, kö'du mati ida ku mi dakaṅo kinye, akida kpa komoriyè, kö'du mati inga

ku dakaŋo kinye, akinga kpa komoriyë. ¹⁹ Mayada kyɔ zi ye, ezë vidî riyo tëmî 'e dakaŋo nenyë omba da kö'du wa mati amötu'e kö'du mo, 'bu ma komoriyë ako'do zi ye. ²⁰ Ezë vidî riyo mandere wota atoto rë nni bi kölö mî ru ma, ma mëdi zë eti."

Mala 'ba vo kalima kazi kö'du kila zi oka ni

²¹ Petero ayi zi Yësu ako'jo ho mo iya henye, "Yere, ezë öndu ma edi nduwë kö'du kyënyë kö'do ra ma makila mo da ndö? Modomoriyö?" ²² "E'e," Yësu aya'ba do mo iya henye, "Anza madomoriyö, 'butëmodomoriyö domomodomoriyö, ²³ ga kö'du damöku 'ba Wirî edi here. Kadra maako aba, yere maako omba zi kö'du kahi 'ba vo kalima 'bëniye mati obanni kazi ni kongö. ²⁴ Mati mo ayeto ku zi kö'do mo here, ma kölö tëmî zë ika 'bëni zi mo atiti go mo miliyöni pawono. ²⁵ Vo kalima ne anza wa aba kyö dë, zi kahi omo ne kopi. Yere i'di kö'du zi mo kogo 'de kaa vo kalima, mbara 'bomo, gisisi, biya wa mati mo edi mo aba kö'du zi yöngu ne kopi mo aba. ²⁶ Vo kalima ne aldro domo ni aba komo yere, ala'ba rë ni iya henye, 'Miyi mëyi ra ma, ma kopi wa 'bëyi ne biya zi yi.' ²⁷ Yere gbo rasösu aba kö'du mo, ila mo tëmî yöngu ne, ila mo i'bë gbo."

²⁸ "Kora ne ënyi i'bë andosi dë nni, vo kalima oka ni mati oba kahi tisiwa aba kazi mo ne, iri mo ta gu mo nbiri, iya zi mo henye, 'Opi yöngu ama gë yi ne.' ²⁹ Vo kalima oka mo ne aldro akaŋo ala'ba rë ni zi mo iya henye, 'Miyi mëyi ra ma, ma kopi zi yi.' ³⁰ Mo omba dë ënyi u'du mo mi kamba le mo akopi yongu ne. ³¹ Mati kya 'ba vo kalima maako'e ongönni kö'du mati o'do rë ni ne, zë rasösu aba, ënyi i'bë ayadanni kö'du ne gbo biya zi yere. ³² Yere ako'jo vo kalima ne loko iya zi mo henye, 'Yi vo kalima kyënyë ra, mila yi kö'du wasisi mati oba kazi ma ne'e biya, nje ga kö'du

ala'ba rë yi zi ma. ³³ Here kaa atëdi miyëyi aba ra oka yi ne kaa mati mo'do miyëyi zi yi ne.' ³⁴ Here yere gbo na kamo usu vo kalima ne mi kamba zi riti ki'di zi mo le ezë mo opi yongu ne ku biya." ³⁵ Yësu i'di do mo gbo zi zë iya henye "Ne edi kö'du mati 'bu ma komoriyë ako'do zi ye, ezë ila'e ako'e dë tëmî di'diye."

19

Yësu ayandi kö'du ga kö'du 'ba mbara yëyi

(Mk. 10:1-12)

¹ Mati Yësu inde me'do ne'e kiya ku, mo ila Galilaya ënyi i'bë mi dakaŋo 'ba Yudiya kapa ranga 'ba Yeredene. ² Vidî kayo alö'bönni ga ndi mo, mo akö'jo zë gbo ani.

³ Kya 'ba Farasi maako'e ayinni zi mo, ayönzönni zi mo kuyi kö'du kö'jo aba, iyanni henye, "Kö'du ki'di 'beze akila vidî kora zi mbara 'bëni yëyi na yawa kaa mo omba?" ⁴ Yësu aya'ba do mo iya henye, "Akö'jo'e kö'du yöru ne dë, mati iya henye, bi yeto aba Wirî i'di vidî kora mbara aba? ⁵ Wirî iya henye, 'Ga kö'du ne, vidî kora akila 'bu ni, ma ni akadroko rë nni mbara 'bëni aba, zë riyo ne atëdinni na wa kölö.' ⁶ Here anzanni dë kpe riyo, atëdinni kölö. Vidî maako inye mi wa mati Wirî adroko ku bi kölö ne dë."

⁷ Farasiye ako'jonnî ho mo iya henye, "Kö'du a'di Mosa i'di kö'du zi vidî kora waraga 'ba rayëyi yöru, ki'di zi mbara 'bëni mo kore 'de?" ⁸ Yësu aya'ba do mo iya henye, "Mosa i'di kö'du zi ye mbara 'be'e yëyi, ga kö'du de 'e na kyigo zi yandi. Anza dë here, tëmî kadra mati bi o'do rë ni. ⁹ Mayada zi ye henye, ezë kora maako ayëyi mbara 'bëni 'beri ta da ndoro kö'do, mo o'do ndoro ku, ezë mo iri mbara maako."

¹⁰ Vo lö'bö 'bomo'e iyanni zi mo henye, "Ezë edi ne kö'du mati mi kutë kora mbara 'bëni aba, here, vidî moze mbara dekpe." ¹¹ Yësu aya'ba da me'do zi zë iya henye, "Kö'du yandi nenyë anza dë zi vidî

biya, nje zi zè mati Wiri i'di here. ¹² Vidì kora na limu kö'du o'jo zè here. Maako'e vidì ra o'do zè here, maako'e ombanni dè mbara koze ga kö'du 'ba damöku 'ba Wiri. Mo mati ato'bo da kö'du yandi nenyè komba, mo'do here."

Yësu i'di ya'da zi gisisiye
(Mk. 10:13-16; Lk. 18:15-17)

¹³ Kya vidì maako'e ikanni gisisi zi Yësu kala ni ki'di dè zè zi mötu kö'du zè, vo lö'bö 'bomo ayatanni vidì ne'e. ¹⁴ Yësu iya zi zè henye, "Ila'e gisisi mayinni zi ma, ayata'e zè dè, ga kö'du damöku 'ba Wiri ra kaa nenyè'e." ¹⁵ Mo i'di kala ni dè zè ila zè i'bè wèni gbo.

Wisi kora obi ma wa aba kyo
(Mk. 10:17-31; Lk. 18:18-30)

¹⁶ Kadra maako aba, kora maako ayi zi Yësu ako'jo ho mo iya henye, "Vo komoyandi, kö'du laka a'di ra ma ko'do zi ma didi nburu ki'ja?" ¹⁷ Yësu aya'ba do mo iya henye, "Kö'du a'di ako'jo ha ma kö'du wa ma laka? Mo ma laka edi nje kolö. Iri ga ndi kö'du ki'di ne, ezè omba zi tödu mi didi ma nburu." ¹⁸ Mo ako'jo kö'du iya henye, "Kö'du ki'di a'di?" Yësu enyi aya'ba do mo zi mo iya henye, "Ofo vidì dè, o'do ndoro dè, alogo dè, asusu vidì maako dè na ndondo, ¹⁹ owo 'bu yi ma yi aba, o'do lovo vo halinjo oka kaa mati o'do lovo yi." ²⁰ Kora ne aya'ba da me'do iya henye, "Mowo kö'du ki'di ne'e ku biya. A'di ra omba gba zi ma ko'do?"

²¹ Yësu iya zi mo henye, "Ezè omba zi yi zi tedi nbala, i'bè ogo wa mati edi mo aba ne biya yaga, i'di kahi mo zi vo leriye, atedi wa aba kyo komoriye, ta peti mo ayi alö'bö ga ma." ²² Mati kora ne owo kö'du ne here, enyi i'bè na rasösu ga kö'du mo wa aba kyo.

²³ Yësu iya zi vo lö'bö 'beniye henye, "Mayada zi ye, atedi na kyigo zi vidì ma wa aba kyo zi tödu mi damöku 'ba Wiri. ²⁴ Miya löhu zi ye henye; edi na kyigo ndra zi vidì ma wa aba kyo zi tödu mi damöku 'ba

Wiri, ta da jemele tödu kpuru temi ogo 'ba ibira."

²⁵ Mati vo lö'bö owonni kö'du ne, zè biya na rakaga. Zè ako'jonnì kö'du iyanni henye, "Mora here ne, eyi ra akayomo?" ²⁶ Yësu ongo bi mbiyi dè zè aya'ba do mo iya henye, "Wa mahere ne, vidì o'bo dè ko'do. Wiri ra ato'bo ko'do mo biya."

²⁷ Petero enyi ame'do riyè, mo iya henye, "Ongo te, dila wasisi ku biya kö'du lö'bö gè yi. A'di ra datedi ze mo aba?"

²⁸ Yësu iya zi zè henye, "Mayada tinyö zi ye Wisi a Vidì alima ku da kyiti 'beni bikanyi laka 'bomo mi dalinjo kyi. Vo ga ndi ma 'butè domoriyo 'bama ne, akalima 'e kpa da kyiti 'ba tu'dè gisi 'ba Yiserere 'butè domoriyo ne. ²⁹ Vidì mati ila loko, öndu'e, emiye, 'bu, ma, gisisi, yaka ga kö'du ma aki'ja lami da kyo aki'di didi ma nburu nburu zi mo. ³⁰ Yaanya aba zè mati kyo dagba ne atedinni hulèhu, yaanya aba zè ma kyo hulèhu ne, atedinni dagba."

20

Mala 'ba vo loo ko'do'e mi yaka

¹ "Damöku 'ba komoriye edi henye. Kora maako edi, mo enyi gbo da mindö aba ti'bè vidì vo loo ko'do'e koma, zi loo ko'do mi yaka eni. ² Mo omba da kö'du zi kahi nbiriri kopi mo zi zè mi ko'do kolö, utu zè gbo loo ko'do mi yaka eni."

³ "Mo enyi i'bè löhu bi 'ba wakogo, kadra mamodomosowo aba i'ja kya vidì kora maako edinni toro ani ongbö kazi loo. ⁴ Mo ayada zi zè iya henye, 'i'bè'e kpa loo ko'do mi yaka ma kopi kahi zi ye na laka.' ⁵ I'benni gbo. Kadra 'butè domoriyo kadra wota aba, mo o'do kpa kö'du kolö ne. ⁶ Edi kara zi kadra muyi mo enyi i'bè bi 'ba wakogo i'ja kya 'ba vidì maako'e edinni gba toro ani ongbö. Mo iya zi zè henye, 'Edi 'be'e atoro kadra loso de 'e kinye ongbö kazi loo ga a'di?' ⁷ Zè aya'banni do mo iyanni henye, 'Vidì maako i'di loo dè zi ze.'

Mo iya henye, 'Laka i'be'e loo ko'do mi yaka ama.' "

⁸ "Mati kadra o'ko ku na hutaga, vo kyeti yaka ayada zi vo da loo ko'do'e iya zi mo henye, 'Ako'jo vo loo ko'do ne'e opi k'ohi ezē, ayeto zē mati ta da hulēhu ne, ndundu mo zē mati ma dagba.' ⁹ Vidī kora mati ayetonni loo kadra muyi aba ne, opi k'ohi n'biriri zi ma kolō, kolō. ¹⁰ Kora mati o'donni loo dagba ayinni zi k'ohi 'benni kiri, asosunni na kirinni ndra, ma kolō opi kpa k'ohi n'biriri kolō. ¹¹ Zē irinni k'ohi 'benni enyinni agboro vo kyeti yaka aba. ¹² Zē iyanni henye, 'Vidī kora nenyē'e mati o'donni loo ta da hulēhu nje kadra kolō, ze do'do loo kadra nbo da kadra kyetu ne, here ne opi kpa zi zē kaa mati opi ze ne?' "

¹³ "Vo kyeti yaka aya'ba do mo zi ma kolō temi zē iya henye, 'Owo te aboka ma mo'ba'e dē. 'E biya omba'e da ko'du zi loo ko'do, kadra kolō nbo da k'ohi n'biriri kolō. ¹⁴ Yaanya aba oba k'ohi 'be'e ne, i'be'e lijo. Momba zi ki'di zi kora mati o'do loo ta da hulēhu, kpa kyo kaa mati mi'di zi ye ne. ¹⁵ Here ne, manza dē dangolō aba zi ko'do wa mati momba ko'do mo k'ohi 'bama aba? Kodo 'e na mi kumbē ga ko'du ma na laka?' "

¹⁶ Yēsu inde me'do 'benni kiya mo aba henye, "Here zē mati hulēhu atēdinni dagba, mora zē mati dagba atēdinni hulēhu."

Yēsu ame'do ma da wota mo ko'du koli 'benni
(Mk. 10:2-34; Lk. 18:31-34)

¹⁷ Mati Yēsu ēdī ati'benni mi Yerusalema, mo oba vo lō'bō 'benni 'butē dōmoriyō dakapa ni, ame'do zi zē na liwo. Mati zē ēdī ati'benni, mo ayada zi zē iya henye, ¹⁸ "Owo'e te, dēdī ze ti'be le mi Yerusalema, ani Wisi a Vidī aki'di zi kyedre 'ba vo karasa'e nni vo komoyandi 'ba vo ko'du ki'di eti. Zē akikyenni vurē ro mo zi kofo. ¹⁹ Zē aki'dinni mo zi vo leze'e ako'donni sawiya ro mo, aku'bōnni mo, akatōtonni mo da taka. Mora ko'do da wota aba, mo atenyi lōhu na didi."

Kō'du ko'jo 'ba ma Yemisi nni Yowani aba

(Mk. 10:35-45)

²⁰ Here mbara 'ba Zebedeyo ayi gisi kora 'benni aba riyō zi Yēsu, alodro komo mo ako'jo ho mo ga kō'du ko'do laka. ²¹ Yēsu ako'jo ho mo iya henye, "A'di ra omba?" Mo aya'ba da me'do iya henye, "Korisito zi ma gisi kora riyō 'bama nenyē'e akalimanni da kala yi ma tiri ma gali aba mi damōku 'be."

²² Yēsu aya'ba da me'do zi gisi kora ne'e, iya henye, "Ayolo'e wa mati ēdiye kō'du ko'jo go mo ne dē. Atō'bo'e kinjē riti mati momba zi kinjē ne?" Zē aya'banni da me'do iyanni henye, "Datō'bo ze." ²³ Yēsu ayada zi zē iya henye, "Tinyō akinjē'e riti 'bama ama, mora mō'bo dē kyigo aba zi kinzi vidī mati akalima da kala ma ma tiri ma gali aba. Bi nenyē'e kō'du vidī mati 'bu ma ako'jo zi zē."

²⁴ Mati kya 'ba vo lō'bō 'butē owonni kō'du ne, zē na kamo gisi ondu riyō ne eti. ²⁵ Yēsu ako'jo zē biya bi kolō iya henye, "Ayolo'e ku henye, vo dalijo 'ba vo leze ne'e ēdinni kalakonda aba dē zē, vo dagba'e ēdinni ndra kalakonda aba. ²⁶ Here gēri mahere ne, manza dē mi kutē'e. Ezē vidī maako temi 'e omba zi tēdi kyedre, mo mēdi na vo lō'bō zi oka'e. ²⁷ Ezē vidī maako temi 'e omba zi tēdi na vo dagba mo mēdi na vo kalima 'beyi. ²⁸ Kaa Wisi 'ba Vidī ayi dē zi vidī maako'e loo ko'do zi mo, ayi zi ko'do zi vidī maako'e, didi ni ki'di zi vidī kayo yomo."

Yēsu ako'jo vo komokōndu riyō
(Mk. 10:46-52; Lk. 18:35-43)

²⁹ Mati Yēsu vo lō'bō 'benni eti enyinni ku ti'be 'de ta Yerikō, vidī kayo enyinni ga ndi mo aba. ³⁰ Here kora vo komokōndu riyō mati ēdī alimanni dakapa gēri, owonni Yēsu ēdī alaga ta da kapa, ayetonni hē nni gbōgbō, "Wisi 'ba Dawidi i'di miyi mēyi re ze." ³¹ Here vidī kayo ne'e o'donni sawiya zi zē ayadanni zi zē iyanni henye, alima'e ti. Mora here,

zè agbögbö hē nni ndra na kamo, iyanni henye, “Yere Wisi 'ba Dawidi, i'di miyi meyi re ze.”

³² Yēsu ɔɔ ako'jo zè, ako'jo hē zè iya henye, “A'di ra omba'e zi ma zi ko'do zi ye?” ³³ Zè aya'banni da me'do iyanni henye, “Yere, domba ze zi bi kongɔ.” ³⁴ Yēsu na rasösu kö'du zè, ise komo zè kandi ongönni bi, mora alö'bönni gbɔ ga ndi mo.

21

Tödu 'ba Yēsu mi Yerusalema
(Mk. 11:1-11; Lk. 19:28-40; Yn. 12:12-19)

¹ Mati Yēsu vo lö'bö 'bēni eti ɔkonnī ku kara ra Yerusalema, zè ayinnī Betehege da Döku 'ba Olivo ani Yēsu utu vo lö'bö 'bēni riyö dagba. ² Kö'du kise nenyē aba iya henye, “İ'bē'e zi daliɔo mati dagba komo'e nani, kandi aki'ja'e mokakya na kida wisi ēni aba dakapa ni, inga'e zè ika'e zè zi ma. ³ Ezè vidī maako iya kö'du maako, ayada'e zi mo ‘Yere ra omba zè mo akila zè ti'bē kandi.’ ”

⁴ Kö'du ne o'do rē ni, zi kö'du mati nēbi iya ne tayi tinyö.

⁵ “Ayada zi gawo kyedre 'ba Ziyɔɔ, ongɔ'e vo damöku 'be'e ēdi tayi zi ye. Mo umbē dēni dē, ēdi taho da mokakya, wisi mokakya ēdi zè aba.”

⁶ Here vo lö'bö ne i'bē o'donni kö'du ne te kaa mati Yēsu ayada zi zè zi ko'do mo. ⁷ Zè, ikanni mokakya ne wisi mo aba, o'banni böngɔ 'bēnni dē zè Yēsu ēkyi gbɔ do mo. ⁸ Vidī kayo o'ba böngɔ 'bēnni da gēri, agamo'e ikyenni da ngora 'ba kaga o'banni zè da gēri. ⁹ Vidī kayo ne alaganni dagba komo Yēsu, zè mati ēdi tayi 'bēnni ta go mo, ayetonni hē nni gbögbö, iyanni henye,

“Wayeto zi wisi a Dawidi.

Wiri i'di ya'da zi mo mati ayi mi ru 'ba Yere, wayeto zi Wiri.”

¹⁰ Mati Yēsu ödu mi Yerusalema, da vidī kayo mi gawo kyedre ne biya na wiri wiri. Here vidī ako'jonnī

kö'du iyanni henye, “Mo 'bēni eyi ra?” ¹¹ Vidī kayo aya'banni da me'do iyanni henye, “Nenyē nēbi Yēsu ra, tēmi Nazereta mi Galilaya.”

Yēsu i'bē ödu mi yékēlu 'ba Wiri
(Mk. 11:15-19; Lk. 19:45-48; Yn. 2:13-22)

¹² Yēsu i'bē ödu mi yékēlu, ore vidī mati ēdinni wakogo ne biya yaga. Mo adu'du da tarabiza 'ba vidī 'ba kōhi kutrē, gba'da 'ba vidī mati ēdinni atu'bu kogo eti. ¹³ Mora iya zi zè henye, “Edi na yöru mi kö'du yöru, Wiri iya ku henye, ‘Loko 'ba Wiri ama ne ako'jo na loko 'ba mötu, ofo'e ku na wöru 'ba rakoho 'ba vo logo'e.’ ”

¹⁴ Vo komoköndu vo ka'bo eti ayinnī zi mo mi yékēlu 'ba Wiri mo ako'jo zè gbɔ. ¹⁵ Kyedre 'ba vo karasa vo komoyandi 'ba vo kö'du ki'di eti, ēnyinni na kamo mati zè ongönni kö'du ko'do mati Yēsu ēdi ako'do ne, gisisi ēdi hē nni gbögbö mi yékēlu, iyanni henye, “Wayeto zi Wisi a Dawidi.” ¹⁶ Zè ako'jo ni ha Yēsu iyanni henye, “Owo kö'du mati ēdinni akiya ne ku?” Yēsu aya'ba da me'do iya henye, “ɔɔ, mowo ku. Gba ako'jo'e kö'du yöru nenyē dē? ‘Ayandiye gisisi, gisisi eti zi wayeto ma laka ki'di.’ ” ¹⁷ Yēsu ila zè ēnyi i'bē yaga tēmi gawo kyedre ne ko'do mi Beteniya.

Yēsu asēnē kyēlu
(Mk. 11:12-14, 20-24)

¹⁸ Tabi ta'ba 'bomo hulēhu mi gawo kyedre nbo da mindö vere aba, Yēsu na o'bo. ¹⁹ Mo ongɔ kaga kyēlu dakapa gēri, i'bē rɔ mo i'ja waako dē do mo du yēyu mo. Mo iya zi kaga ne henye, “Ana logɔ dekpe löhu.” Kandi kaga kyēlu ne akyitru gbɔ. ²⁰ Vo lö'bö 'bomo ongönni kö'du ne iyanni henye, “Kaga kyēlu ne akyitru kandi ga a'di?” ²¹ Yēsu ēnyi aya'ba do mo zi zè iya henye, “Mayada zi ye tinyö, ezè oma'e awiri de 'e dē, ato'bo'e ko'do wa mati mo'do zi kaga kyēlu ne. Anza nje ma ne dē, ato'bo'e kpa zi kiya zi

lutu nenye, 'Ēnyī rīyē u'du rē yī mī ranga, ako'do rē nī.' ²² Ēzē oma'e, aki'ja'e wa mati ako'jo'e kō'du mo tēmī mōtu."

Kō'du ko'jo ga kō'du a Yēsu
(Mk. 11:27-33; Lk. 20:1-8)

²³ Yēsu ayi hulēhu mī yēkēlu, mo ayandi kō'du, kyedre 'ba vo karasa'e nni vīdī kyedre ēti ayinnī zi mo, ako'jonnī hō mo iyannī henye, "Ayada dero zi ze ēdī wa ne'e ko'do kalakonda vala aba? Ēyī ra i'dī kalakonda ne zi yī?" ²⁴ Yēsu aya'ba da me'do zi zē iya henye, "Ma kako'jo kō'du kōlō ta he 'e, ēzē aya'ba'e do mo ku zi ma makayada zi ye mēdī kō'du ne ko'do kalakonda 'bēyī aba? ²⁵ Kalakonda 'ba Yowani mati ēdī bapatisi kī'dī mo aba ne, ayi ta kila, kazi Wīrī kōdo kazi vīdī?" Zē ayetonni hē nni wasa na ga rē nni, iyannī henye, "Dakiya ze a'di?" Ēzē daya'ba'e do mo diya'e kazi Wīrī, mo akiya zi ze henye, "Mora kō'du a'di oma'e dē mī Yowani?" ²⁶ Ēzē diya'e henye, "Kazi vīdī, ze na tere, ga kō'du ze biya dasōsu Yowani ra nēbī." ²⁷ Here zē aya'bannī do mo zi Yēsu, iya henye, "Dayolo ze dē." Mo aya'ba do mo zi zē iya henye, "Mayada dē zi ye kalakonda 'ba a'di ra mēdī kō'du nenyē'e ko'do mo aba."

Mala kō'du gisi kora rīyō

²⁸ "Yaanya aba asōsu'e kō'du a'di? Kadra maako aba kora ēdī gisi kora aba rīyō. Mo ēnyī i'bē zi ma kyedre ne iya zi mo henye, 'Wisi ama i'bē loo ko'do mī yaka ndenye.' Wisi aya'ba da me'do iya henye, ²⁹ 'Momba dē tī'bē,' yaa, mo asōsu dē nī ēnyī i'bē gbo."

³⁰ "Bu ēnyī i'bē zi wisi agamo onyo kpa kō'du kōlō ne. Wisi ēnyī aya'ba da me'do iya henye, 'Oo, kyedre ma tī'bē,' loo ne ko'do mo, 'de i'bē dē. ³¹ Wisi ma vala tēmī gisi rīyō ne'e, o'do wa mati 'bu mo omba?" Zē aya'bannī da me'do iyannī henye, "Wisi ma kyedre." Yēsu iya zi zē henye, "Mayada zi ye,

vo 'be'bele kō'du nni, vo rōnyī ēti, ēdī tī'bēnnī damōku 'ba Wīrī dagba komo'e. ³² Yowani Bapatisi ayi zi yada zi ye gēri ma laka zi ye kīri, oma e dē mī mo. Vo 'be'bele kō'du vo rōnyī ēti ra omani mī mo. Mati ongo'e mo gbī le, kpa oto de 'e dē zi koma mī mo."

Mala kō'du vo loo ko'do'e mī yaka 'ba lu'ju

(Mk. 12:1-12; Lk. 20:9-19)

³³ Yēsu iya henye, "Owo'e mala vere ne, vo kyeti kaṅo maako iyī lu'ju mī yaka, o'do resi kpo ta ro mo, ole wogo 'ba a'ji koto, uvō loko toro 'ba bi kongō. Mo ila yaka ne zi vo loo'e, i'bē gbo bi yingo. ³⁴ Mati kadra 'ba wa toto ta yaka oko ku, mo utu vo kalima 'bēniye zi vo loo'e ga kō'du zi mī 'bēni mati inye ne koba."

³⁵ "Vo loo ne'e iri vo kalima ne'e, u'bōnnī ma kōlō, ofonnī agamo, u'dunnī vere rī'dī aba. ³⁶ Kora vo kyeti yaka ne utu vo kalima löhu kyo ta da ma dagba, vo loo ko'do ne'e o'dōnnī zē kpa kaa ma dagba. ³⁷ Ndundu mo aba mo utu wisi 'bēni zi zē. Mo iya henye, 'Tīnyō zē akoronni wisi 'bama.' "

³⁸ "Mati vo loo ne'e ongonni wisi ne, iyannī henye, 'Nenye wisi 'ba vo kyeti yaka ra. Ayi dofo'e mo, doba'e wa 'bomo.' ³⁹ Zē irinni mo u'dunnī mo yaga tēmī yaka, ofonnī mo."

⁴⁰ Yēsu ako'jo hē zē iya henye, "Yaanya aba ēzē vo kyeti yaka ne ayi, ako'do a'di zi vo loo ne'e?" ⁴¹ Zē aya'bannī da me'do iyannī henye, "Mo akofo kora 'ba kō'du kyēnyē ko'do ne'e, aki'dī yaka ne zi vo loo ko'do maako'e, mati aki'dinnī zi mo wa mī yaka mī kadra ma laka."

⁴² Yēsu iya zi zē henye, "Ako'jo'e kō'du mati kō'du yöru iya ne dē?

'Yitō mati vo wa ko'ba ombannī dē, ofo ku na yitō ma laka ndra.

Nenye Yere ra o'do.

Kongō mo atēdī na laka.' "

⁴³ Yēsu idra do mo iya henye, "Mayada zi ye, damōku 'ba Wīrī akoba 'de kazi 'e, aki'dī zi vīdī mati

akatananni lɔɔ ma laka. ⁴⁴ Vidi mati alɛpi da yitɔ nentye, akolowe. Ɛzɛ yitɔ ne alɛpi da vidi akanzekpe vidi nani." ⁴⁵ Here kyedre 'ba vo karasa nni Farasi eti owonni mala a Yesu ne, ayɔlonni mo edi ame'do ko'du nni, ⁴⁶ zɛ ayɔnzɔnni zi mo kiri. Mora zɛ erenni vidi kayo mati omani mi Yesu mo nebɛ ra.

22

Mala 'ba karama 'ba oze (Lk. 14:15-24)

¹ Yesu ame'do lohu zi vidi temi mala iya henye, ² "Damoku 'ba Wiri edi henye. Yere maako ako'jo karama 'ba oze 'ba wisi eni. ³ Mo utu vo lo'bo 'beniye zi yada zi yingɔ mati omba zɛ ne zi tayinni mi karama ne, zɛ ombanni de zi tayi."

⁴ "Mo utu kya vo lo'bo ne'e ko'du kise aba zi yingɔ ne'e, iya henye. 'Karama ama ku nzo yaanya aba. Mofa isa ama ma kyedre, matɔɔ aba ku nzo zi konyo mo. Ayiye mi karama 'ba oze.' ⁵ Yingɔ mati ako'jo zɛ ne ombanni de, i'benni ri mi loɔ enni maako'e. Ma kolɔ maako i'benni yaka eni, ma vere i'benni mi loko wakogo eni. ⁶ Agamo'e irinni vo lo'bo ne'e u'benni zɛ ofonni zɛ. ⁷ Vo damoku enyi na kamo utu vo kanya 'beniye ofonni vo wa kofa ne'e, o'bo gawo kyedre 'bezɛ ne ti'de."

⁸ "Mo ako'jo vo lo'bo 'beniye iya zi zɛ henye, 'Karama oze ama ku nzo. Vidi mati mako'jo zɛ ne anzanni de na laka tayi. ⁹ Yaanya aba i'be'e da geri ma kyedre ako'jo'e vidi kayo mati i'ja'e zɛ mayinni mi karama.' ¹⁰ Vo kalima enyi i'benni yaga da geri atotonni vidi mati zɛ i'janni biya, ma laka makyenyɛ mo aba, loko 'ba oze oso kyɔ vidi aba."

¹¹ "Yere enyi i'be loko yingɔ eniye kongɔ, mo i'ja kora maako usu bongɔ 'ba oze de. Yere ako'jo ho mo iya henye, ¹² 'Aboka ma odu hala kinye kazi bongɔ 'ba oze?' Kora ne 'de onyo ko'du ako de. ¹³ Yere ayada zi vo lo'bo 'beniye, iya henye, 'Ida'e kala mo ndi mo aba u'du'e mo yaga

mi bi kondu. Ani mo akudu he ni konyo aba.'" ¹⁴ Yesu i'di do mo iya henye, "Vidi kayo ma ako'jo ne, ma jeli mo ayo de."

Ko'du ko'jo ga ko'du 'ba 'be'bele kopi

(Mk. 12:13-17; Lk. 20:20-26)

¹⁵ Farasi enyi i'be o'donni yere zi Yesu kuyi ko'du ko'jo aba. ¹⁶ Zɛ enyi utunni kya 'ba vo lo'bo 'benni, kya 'ba vidi 'ba Heroda eti. Zɛ iyanni zi mo henye, "Vo komoyandi dayɔlo ku edi ko'du tinyo ra yada. Edi wa yandi tinyo a Wiri ra yandi zi vidi. Kazi tere ko'du kiya 'ba vidi kyedre maako'e de. ¹⁷ Ayada zi ze, a'di ra asosu? Edi na laka zi ze 'be'bele kopi zi yere 'ba Roma, kɔɔ anza here de?"

¹⁸ Yesu ayɔlo yere kyenyɛ 'bezɛ ne, mo iya zi zɛ henye, "E vo komokandi ne'e, ko'du a'di ediye ma kuyi ko'du yɔnzɔ aba? ¹⁹ Ayada'e zi ma kɔhi 'ba 'be'bele mati edi kopi." Zɛ ikanni kɔhi ne zi mo. ²⁰ Mo ako'jo he zɛ iya henye, ²¹ "Komo eyi ra ru mo aba nentye?" Aya'banni da me'do iyanni henye, nentye komo Siza ra ru mo aba. Yesu iya zi zɛ henye, "Laka opi zi Siza wa 'ba Siza, opi zi Wiri wa 'ba Wiri." ²² Mati zɛ owonni ko'du ne, zɛ na rakaga zɛ ilanni mo enyi i'benni gbɔ.

Ko'du ko'jo ga ko'du 'ba tenyi temi koli

(Mk. 12:18-27; Lk. 20:27-40)

²³ Sadeke'e ma omani vidi enyi dekpe temi koli, zɛ ayanni zi Yesu iyanni henye, ²⁴ "Vo komoyandi, Mosa iya henye ere, kora mati oze mbara oli 'de kazi gisisi ko'jo, ondu mo moba mbara lu'be ne, zi zɛ gisisi ko'jo mi ru 'ba kora mati oli ne. ²⁵ Yaanya aba ne gisi ondu edinni madomoriyo kinye, wisi ma kyedre oze mbara oli 'de kazi gisisi ko'jo, mo ila mbara lu'be ne zi ondu ni. ²⁶ Ko'du ne o'do re ni kpa here zi ondu ma riyɔ ma wota ndundu mo zi zɛ madomoriyo ne biya. ²⁷ Ndundu mo aba, mbara ne

oli gbo. ²⁸ Yaanya aba ne, mi ko'do mati yöku atenyinni na didi, mo atedi mbara 'beyi? Ze biya ozenni mo."

²⁹ Yesu aya'ba do mo zi ze iya henye, "Alite'e ku, ga ko'du ayolo'e wayoru de mandere kyigo a Wiri.

³⁰ Eze yöku enyinni ku na didi, atedinni kaa malayika'e komoriye ozenni mbara de. ³¹ Yaanya aba kaa ko'du tenyi 'ba yöku temi koli,

ako'jo'e ko'du mati Wiri ayada zi ye ne de? Mo iya henye, ³² Ma Wiri 'ba Abarayama, Wiri 'ba Yisika, Yakoba aba. Mo Wiri 'ba didi anza 'ba yöku." ³³ Mati vidi kayo ne'e owonni ko'du ne, ze na rakaga temi geri ko'du yandi 'bomo ne.

Ko'du ki'di ma kyedre

(Mk. 12:28-34; Lk. 10:25-28)

³⁴ Mati Farasiye owonni Yesu ayata Sadeke'e, ze ayi atoto re nni bi kolö. ³⁵ Ma kolö temi ze vo komoyandi 'ba vo ko'du ki'di, ako'jo ha Yesu temi ko'du yonzo iya henye,

³⁶ "Vo komoyandi, ko'du ki'di ma vala ra kyedre mi ko'du ki'di?" ³⁷ Yesu aya'ba do mo iya henye,

"O'do lovo Yere Wiri 'beyi di'di yi aba biya, lawo yi aba biya, ko'du yolo 'beyi aba biya. ³⁸ Nenye ko'du ki'di ma dagba ma kyedre ndra 'ba ko'du ki'di ra. ³⁹ Ko'du ki'di ma riyö ma kyedre mo edi kaa mo. O'do lovo vo haligo oka kaa mati o'do lovo yi.

⁴⁰ Ko'du ki'di 'ba Mosa biya ko'du yandi 'ba nabi eti oro da ko'du ki'di riyö ne'e."

Ko'du ko'jo ga ko'du 'ba Korisito

(Mk. 12:35-37; Lk. 20:41-44)

⁴¹ Mati kya 'ba Farasi maako'e atoto re nni ga bi kolö, Yesu ako'jo he ze iya henye, ⁴² "A'di ra asosu'e ko'du 'ba Korisito? Mo temi kozo 'beyi?" Ze aya'banni do mo iyanni henye, "Mo temi kozo a Dawidi."

⁴³ Yesu ako'jo he ze iya henye, "Ko'du a'di ra Lawo Kolö Laka i'di Dawidi zi ko'jo mo na Yere? Mati Dawidi edi ame'do mo iya henye,

⁴⁴ 'Yere iya zi Yere 'bama,

'Alima kinye da tiri ma

le mi'di vo wehe 'beyiye ku midiri ndi yi."

⁴⁵ Eze Dawidi ako'jo mo 'Yere,' hala Korisito atedi temi kozo 'ba Dawidi?" ⁴⁶ Vidi maako aya'ba da ko'du ko'jo ne de zi Yesu. Ta peti ko'do nani, vidi maako ako'jo ha Yesu dekpe.

23

Ko'du kyenyé 'ba Farasiye

(Mk. 12:38-39; Lk. 11:43, 20:45-46)

¹ Yesu ame'do zi vidi kayo ne'e, vo löbö 'beni eti iya henye, ² "Vo komoyandi 'ba vo ko'du ki'di nni Farasi eti, edinni kyigo aba zi yeti zi ye ko'du ki'di 'ba Mosa. ³ Owo'e ko'du mati ze iyanni zi ye zi ko'do, ko'du ko'do 'bezé anza de na laka zi ye go mo kiri. Ze ayadanni ko'du wa zi ye ko'do mo, ze o'donni de. ⁴ Ze idinni wa yeto ma kyedre mati vidi o'bo de zi kinje mo ne da vidiye. Ze ombanni de zi konyi ze zi kinje le nje da gisi kala nni aba."

⁵ "Ze o'donni wa mati vidi zi kongö. Ze idanni ko'di piri konda ga bongö 'beni zi yada ze na laka. Ze idinni bongö kanyi kolökpö ge nni zi yada ze na vo motu. ⁶ Ze o'donni lovo bi ma laka ne, bi 'ba karama, bi lima mati na laka aba mi bi 'ba motu. ⁷ Ze o'donni lovo zi metenni watowo aba mi bi 'ba wakogo. Ze o'donni lovo zi ko'jo vo komoyandi."

⁸ "Ako'jo yi de, 'Vo komoyandi,' ga ko'du 'e biya ta dakota kolö, vo komoyandi nje kolö. ⁹ Ako'jo vidi maako de dakojo kinye na "bu,' ga ko'du ediye nje 'bu kolö aba komoriye. ¹⁰ Ako'jo yi de na 'vo komoyandi,' ga ko'du vo komoyandi kolö 'beyi ra Korisito. ¹¹ Ma kyedre kolö mi kut'e medi na vo kalima. ¹² Mo mati o'do re ni na kyedre, maya'ba re ni hulöhu, mo mati o'do re ni hulöhu, ako'do mo kyedre."

Yēsu ayada kō'du kyēnyē kō'do 'ba vo komoyandiye

(Mk. 12:40; Lk. 11:39-42, 44, 52; 20:47)

13 “Hala atēdī na kyēnyē zi ye, vo komoyandi 'ba vo kō'du kī'dī Farasi eti. 'E vīdī komokandi ne'e, isiye ha loko 'ba damōku 'ba Wīrī kazi vīdī ōdunnī, kpa ōdu'e dē. Ayata'e vīdī mati ēdī rē nnī kī'dī zi tōdu ne kpa.”

14-15 “Atēdī na kyēnyē zi ye vo komoyandi 'ba kō'du kī'dī Farasi eti. 'E vo komokandi ra. Umu'e kyēti ranga kayo kpuru tēmī dakaṅo kutu kutu biya lasi aba, zi vīdī maako kī'ja zi gērī 'be'e ne kīrī. Ēzē i'ja'e vīdī ne ku, o'dō'e mo ndra na kyēnyē tada'e, zi tī'bē mī gehena kaa 'e.”

16 “Riti atēdī na kyēnyē zi ye, alaga'e dagba zi vīdī, mora 'e na vo komokōndu. Ayandiye iya 'e henye, ēzē vīdī maako alōmu ru yēkēlu aba, mo anza dē na kida lōmu 'bēnī ne aba. Ēzē mo alōmu ru dahabo mati mī yēkēlu ne aba, mo ku na kida. 17 'E vo komokōndu lumē'e, vala ra na kyedre, dahabo kōdō yēkēlu ra o'dō, dahabo na laka? 18 Ayandiye kpa iya'e henye, ‘Ēzē vīdī maako alōmu ru karasa aba, mo anza dē na kida lōmu 'bēnī ne aba. Ēzē mo alōmu rē nī ku wa ma i'dī da karasa ne aba, mo ku na kida.’ 19 'E vo komokōndu ne'e, ma vala ra na kyedre waki'dī kōdō karasa ra, o'dō waki'dī na koho? 20 Ēzē vīdī maako alōmu ru karasa aba, mo ēdī lōmu kpa wa mati biya i'dī dō mo ne. 21 Ēzē mo alōmu ru yēkēlu aba, mo ēdī lōmu mo aba, ehe Wīrī mati ēdī alima mī mo. 22 Ēzē vīdī maako alōmu komoriyē aba, mo ēdī lōmu kyiti 'ba Wīrī mati mo alima dō mo.”

23 “Atēdī na riti zi ye vo komoyandi 'ba vo kō'du kī'dī nnī Farasi eti. 'E vo komokandi ne'e, i'diye zi Wīrī 'butē, wokonyo tisiwa kaa kōkōwu. Mora o'dō'e wa ma laka ndra 'ba kōdu kī'dī dē, kaa tīnyō, mīkyēyī, koma aba. 24 O'dō re 'e na vo dagba zi vīdī, mora 'e na vo komokōndu, oba'e kōṅṅ tisi yaga tēmī wa kuwē 'be'e, ondrō'e jemele.”

25 “Atēdī na riti zi ye vo komoyandi 'ba vo kō'du kī'dī Farasi eti. 'E vo komokandi ne'e, akaka'e ra siko 'be'e gbenje aba ta rō mo yaga, mī zē ndō na wakoyi mī kumbē aba.

26 Farasi vo komokōndu, akayitō wa mati ēdī mī siko dagba, ma ta yaga akakyitō kpa 'da.”

27 “Atēdī na riti zi ye vo komoyandi 'ba vo kō'du kī'dī Farasi eti. 'E vo komokandi ne'e, 'e kaa da wogo mati akō'jō rē zē na kanyi, lunzu rī'dī kanyi aba, ongo na laka tarē zē yaga, mī zē ndō na yingo keṅe yōku aba. 28 Tēmī gērī kōlō ne, ta ra'e yaga na laka zi vīdī biya, mī ye ndō na komokandi kō'du litē aba.”

Yēsu amē'do kō'du riti 'bēzē
(Lk. 11:47-51)

29 “Atēdī na riti zi ye vo komoyandi 'ba vo kō'du kī'dī Farasi eti. 'E vo komokandi ne'e, o'ba'e ogo na laka zi nēbiye, ayada'e tōwō zi wogo zi vīdī mati alimannī kyere na lima ma laka. 30 Iya'e henye, ēzē ēdiye kyere mī kadra 'ba 'bu'e vu'e nani, o'dō'e kō'du mati zē o'dōnnī nēbi ne'e, kofo mo go mo ne dē. 31 Omba'e dō mo tīnyō, 'e ra na kozo 'ba vīdī ma ofonni nēbi ne'e. 32 I'bē'e zo dagba wa mati 'bu'e vu'e ayetonni ne kinde mo.”

33 “'E wiri ne'e, 'e gisi 'ba wiri ne'e, hala asōsu'e zi taho. Kazi vurē re 'e, atī'bē'e biya mī gehena. 34 Mayada zi ye makutu nēbi ne'e, kora vo kō'du yōlō, vo komoyandi eti, akofō'e kyamo'e, akatōtō'e agamo'e akakpōkyiye agamo'e mī bi 'ba mōtu'e, akore'e zē tēmī gawo ta da gawo. 35 Riti biya kō'du vīdī mbiya mati ofo'e ne akalēpī de 'e tēmī kozo 'ba Abele zi kozo 'ba Zakariya wisi 'ba Berahiya mati ofo'e mī kutē yēkēlu karasa aba. 36 Mayada zi ye tīnyō, riti biya 'ba wakofō ne akalēpī da vīdī 'ba kō'do nenyē.”

Yēsu o'dō lōvō Yerusalema
(Lk. 13:34-35)

37 “Yerusalem, Yerusalem ofo'e nēbiye, u'du'e vo lö'bö mati Wirī utu zi ye ne ri'di aba. Da ndö momba zi kala ma ki'di mo kpo ra vidi 'be'e biya, kaa ma yēru mati atoto gisisi ēni hu förö ni, ila'e ma dē. 38 Loko 'be'e ne akila na mi mbiya. 39 Tēmi ndenye dagba ani, mayada zi ye henye, ongo'e ma dekpe löhu le akiya'e henye, ‘Wirī i'di ya'da zi mo mati ayi mi ru 'ba Yere.’ ”

24

Yēsu ame'do ga kö'du loko 'ba Wirī yaja

(Mk. 13:1-2; Lk. 21:5-6)

1 Yēsu ēnyi ila bi nani ēdi gbo ati'bē 'de tēmi yēkēlu, vo lö'bö 'bomo ayinni zi yada zi mo kuvö 'ba loko 'ba Wirī ne. Mo ēnyi alēzē. 2 “Oo. Ongō'e bi biya na laka da wa nenyē'e. Mayada zi ye henye, yitō ma kölo kinye alima dē ga bi 'bēni zē biya aku'du akaṅo.”

Riti vidi yaza aba

(Mk. 13:3-13; Lk. 21:7-19)

3 Mati Yēsu alima da Döku 'ba Olivo, vo lö'bö ayinni na liwo zi mo, ako'jonnī ho mo iyanni henye, “Ayada zi ze kö'du biya nenyē atēdi ndala aba, a'di ra ako'do rē ni zi yada mo henye, ‘Ku tayi 'bēyi ndundu 'ba daliṅo aba.’ ”

4 Yēsu aya'ba do mo iya henye, “Ēdiye komo ki'di aba, ila'e vidi maako mo'ba 'e dē. 5 Vidi kayo atayinni me'do ru ma aba ako'banni vidi kayo akiyanni henye, ‘Ma, Korisito ra.’ 6 Akowo'e kporo wehe kara dakapa, kö'du yöyö 'ba wehe aba na kowo, ere'e dē. Wa ne ako'do rē ni, anza dē zi kiya henye, ndundu mo oko ku. 7 Dakaṅo ako'do wehe oka maako aba, damöku akalēpi wehe aba da ma kölo maako. Zöyi atēdi, kinzikinzi atēdi ta ga bi ne biya. 8 Wa ne atēdinni biya kaa dagba too 'ba wisi ko'jo.”

9 “Akiriye, aki'diye zi ko'do mo na kyēnyē zi kofo. Vidi biya akoyi 'e ga kö'du ma. 10 Mi kadra nani,

vo kö'du komba'e akalēpinni tēmi kö'du koma 'bēnni, zē akasusunni oka maako, akoyinni oka maako. 11 Nēbi vo ndondo kayo'e akalayanni vidi kayo ko'ba aba. 12 Ne atēdi rapere 'ba kö'du kyēnyē ko'do, zi vidi kayo lovo 'bēzē ofo. 13 Vidi mati ooo nduwē na kyigo mi ndundu mo, akayomo mo. 14 Kö'du yöyö laka nenyē ga kö'du 'ba damöku akayēti zi vidi 'ba dakaṅo ne biya kaa vo hu kö'du doro, ndundu mo atoko 'da.”

Wa kyēnyē ma ndra

(Mk. 13:14-23; Lk. 21:20-24)

15 “Mati ongo 'e wa kyēnyē ma ndra mi loko 'ba Wirī ma ayaṅa, ma nēbi Daniyele ame'do kö'du mo. Atoro bi ma laka. Kö'du nenyē zi vo ko'jo mo: ayolo laka mi kö'du nenyē a'di. 16 Vidi mati ēdinni mi Yudiya atahonni da lutu. 17 Vidi maako mati ēdi da loko ēni, i'ja kadra dekpe zi tasi akaṅo zi wasisi 'bēni koba ta loko. 18 Vidi maako mati ēdi mi yaka a'ba dekpe hulēhu zi bongo ēni koba. 19 Atēdi na kyēnyē mi ko'do naniye zi mbara mati omōnni 'e mbara mati ēdinni gisiluru aba: 20 Amötu'e zi Wirī kazi aho'e tēmi tona mandere mi ko'do kadra 'ba ralawo. 21 Ga kö'du riti mi kadra nani atēdi na kowo ndra ta da riti, mati ēdi tēmi biyeto 'ba damöku tēmi ko'do ma ndenye ne. Ani, wa maako atanza dekpe kaa mo löhu. 22 Wirī aya'ba ra watiti 'ba ko'do naniye, mo mo'do dē here, vidi maako omo dē. Ga kö'du vidi jeli 'bēniye Wirī akaya'ba mi kadra ko'do nani 'e 'da.”

23 “Ēzē vidi maako iya zi yi henye, ‘Ongō te, Korisito ēdi kinye, mandere mo ēdi nani,’ oma dē mi kö'du ne. 24 Ga kö'du Korisito vo ndondo 'e nni nēbi vo ndondo eti akalayanni, zē ako'donni kö'du ko'do kyedre rakaga aba zi vidi jeli a Wirī ko'ba ēzē zē ato'bōnni. 25 Owo'e te, mayada kö'du nenyē zi ye gba kazi kadra mo toko.”

26 “Ēzē vidi maako ayada zi ye iya henye, ongo'e te, mo ēdi yaga mi da lipi, i'bē'e dē ani, mandere ēzē

zè iyannì henye, ongo'e te, mo èdì rē nì koho kinye oma'e dē mī kō'du ne. ²⁷ Ga kō'du Wisi a Vidì atayi kaa bikanyi mati alaka komoriyè ta humirè le da mirè. ²⁸ Èzè yöku èdì, langa akatoto rē nnì."

Tayi 'ba Wisi a Vidì
(Mk. 13:24-27; Lk. 21:25-28)

²⁹ "Kandi ta pētì riti 'ba kō'do naniye, kadra akuyì rē nì na mandölu, yehwe anyi dekpe, kyèlu akalèpinni ta komoriyè, wa ma komoriyè akakohò rē nnì. ³⁰ Kyinè wa mati akayada kō'du 'ba Wisi a Vidì akalaya komoriyè, vidì biya 'ba dakaño akudunni èzè ongonni Wisi a Vidì èdì atayi tēmì fòli 'ba komoriyè kyigò bikanyi kyedre 'bèni aba. ³¹ Kyedre torombeta akata'a, mo akutu malayika 'bèniye yaga mī bi gölö'bo sowò 'ba dakaño. Zè akatotonni vidì jeli omo'e tēmì ndundu 'ba dakaño ne biya."

Kaga kyèlu
(Mk. 13:28-31; Lk. 21:29-33)

³² "Kaga kyèlu ma yandi kō'du yölo zi ye. Èzè ngora mo inzi ku, akofò rē nì na luwè, mbili yèyu makyiyi akayeto gbò tövu, akayölo'e umu ku kara. ³³ Tēmì gèrì kölö ne, èzè ongo'e wa ne ku biya, akayölo'e kadra mo ku kara nzo zi rē nì yeto. ³⁴ Mayada tinyö zi ye, wa ne biya ako'do rē nì dagba, kazi vidì ma èdinni lima yaanya aba ne, oli dè gba biya. ³⁵ Komoriyè dakaño aba akalaganni, me'do 'bama alaga dè."

Vidì maako ayölo kō'do mo kadra aba dè

(Mk. 13:32-37; Lk. 17:26-30, 34-36)

³⁶ "Vidì maako ayölo kō'do mo kadra aba dè. Kpa le malayika komoriyè mandere Wisi ayölonni dè, nje 'bu ra akayölo. ³⁷ Tayi 'ba Wisi a Vidì ako'do rē nì kaa mī kadra 'ba Nowa. ³⁸ Mī kō'do gba ta komo wini koso, vidì èdinni wakonyo, wa kuwè, vidì kora rē nnì koze mbara èti, le mī kō'do mati Nowa i'bè ödu mī tönbö, ³⁹ ayölonni kō'du mati

èdì rē nì kō'do ne dè, le wini koso ayi akayito zè biya. Èzè Wisi a Vidì ayi akatèdì here. ⁴⁰ Mī kadra nani vidì kora riyö atèdinni löo kō'do mī yaka. Ma kölö akoba, agamo akila hulèhu. ⁴¹ Vidì mbara riyö atèdinni bi 'ba wakuhu, ma kölö akoba, agamo akila hulèhu."

⁴² "Èdiye komo ki'di aba ga kō'du ayölo'e dè, mī kō'do vala ra Yere 'be'e atayi. ⁴³ Èzè vo kyeti linjo ayölo kadra mati vo logo atayi, tinyö akayölo'e henye, mo akalima na ngö ila vo logo dè zi tödu mī loko èni. ⁴⁴ Here èdì 'e kpa 'duwi nzo, ga kō'du Wisi a Vidì atayi mī kadra mati anza'e dè komo ki'di aba go mo."

Vo kalima koma vo kazi koma aba
(Lk. 12:41-48)

⁴⁵ "Èyi ra vo lö'bö laka, kō'du yölo aba? Mo ra mati kyedre 'bomo i'di mo na ga vo lö'bö oka niye kongò wakonyo 'bèzè ki'di mī kadra ma laka. ⁴⁶ Rakyenyi atèdì zi vo lö'bö ne hala, èzè kyedre 'bomo i'ja mo löo ne kō'do, èzè mo a'ba linjo. ⁴⁷ Mayada tinyö zi ye, kyedre ne aki'di vo lö'bö na vo da wasisi èni biya. ⁴⁸ Èzè mo na vo lö'bö ma kyènyè, mo akayada na bi dèni henye, 'Kyedre 'bèni ne ayi dekpe hulèhu kandi,' ⁴⁹ mo akayeto vo lö'bö okaniye ku'bö zi wakonyo wa kuwè aba na kyènyè. ⁵⁰ Kyedre 'ba vo lö'bö ne atayi kō'do maako aba, mati vo lö'bö ne anza dè komo ki'di aba go mo, mī kadra mati mo ayölo dè. ⁵¹ Kyedre akasese mo kozokoço 'ba vo komokandi ne zè èti, ani mo akudu hè nì konyo aba."

25

Mala kō'du minzö ngulu 'butè

¹ "Mī kadra nani, damöku 'ba Wirì atèdì henye. Minzö ngulu 'butè oba lamba ènni ènyi i'bènni yaga da 'biyèsi kutrè. ² Muyi tēmì zè na vo lumè, agamo'e muyi na vo kō'du yölo. ³ Ma vo lumè ne oba lamba 'bènni obanni kya 'ba yèni wa'do dè

nni aba. ⁴ Ma vo kö'du yolo ne'e, obanni maranjiye ndo yeni aba mi mo. ⁵ 'Biyesi aliko deni tisi ta bi tayi, minzo ne'e, ayetonnii nano o'donni gbo."

⁶ "Edi mi kuté yondo kudu aa yaga iya henye, "Biyesi edi kinye, ayiye do mo kutre." ⁷ Minzo 'buté ne enyi alironni, ako'jo lamba enni gbo. ⁸ Minzo ma lumé ne iyanni zi ma vo kö'du yolo ne'e henye, 'i'diye kya 'ba yeni 'be'e, tisi zi ze, ga kö'du 'beze inde re ni ku.' ⁹ Vo kö'du yolo ne aya'banni do mo iyanni henye, 'E'e, anza de kyo ga kö'du 'e ehe ze, i'be'e bi 'ba wakogo kyamo kogo ga kö'du'e.' ¹⁰ Minzo ma lumé ne enyi i'benni gbo kya 'ba yeni kogo. Mati edinni ti'be, 'biyesi oko gbo ta ge ze. Ze mati nzo muyi ne enyi i'benni mo aba mi karama 'ba oze isinni ha loko gbo. ¹¹ Yaa, minzo agamo ne okonni, enyinni kudu iyanni henye, 'Kyedre, kyedre, ayehu ha loko zi ze todu.' ¹² 'Biyesi aya'ba do mo iya henye, 'E'e, mayolo 'e de.'" ¹³ Yesu i'di do mo iya henye, "Ediye komo ki'di aba ga kö'du ayolo'e ko'do mo kadra mo aba de."

*Mala kö'du vo kalima wota
(Lk. 19:11-27)*

¹⁴ "Mi kadra nani aba, damoku 'ba Wiri atedi henye. Kora maako edi omba ku zi ti'be bi yingo, mo ako'jo vo kalima 'beni ne'e ise ga wasisi 'beni zi ze zi tedinni na vo go mo kongo. ¹⁵ Mo i'di zi ma kolö wa mati mo akato'bo ko'do mo. Zi ma kolö, mo i'di kahi dahabo nbiriri kpulukumuyi. Zi agamo, mo i'di kpulukuriyo, zi ma wota mo kpulukukölo, enyi i'be gbo bi yingo. ¹⁶ Vo kalima mati oba 'beni kahi nbiriri kpulukumuyi ne kandi i'be o'do loo mo aba, i'ja do mo kpa kpulukumuyi. ¹⁷ Temi geri kolö ne vo kalima mati oba kpulukuriyo ne, i'ja do mo kpa kpulukuriyo. ¹⁸ Vo kalima mati iri 'beni kpulukukölo ne, i'be ole wogo mi kajo oho kahi 'ba kyedre 'beni ne gbo mi mo."

¹⁹ "Go mo ehi na konda, kyedre 'ba vo kalima ne'e ayi huluhu alimanni ga kahi ne kiti mo ze eti. ²⁰ Vo kalima mati iri kahi 'beni kpulukumuyi ne, ödu i'di kpulukumuyi agamo. Mo iya henye, 'i'di zi ma kahi nbiriri kpulukumuyi, kyedre, ongo te, nenyé aga kpulukumuyi vere mati mi'ja.' ²¹ Kyedre 'bomo iya zi mo henye, 'O'do ku laka, yi vo kalima 'ba kö'du koma laka ra. Edi mi koma aba zi kahi tisi ne ki'ja mo here, ma ki'di yi na vo da kahi ma kyedre. Ayi loko ta, dayanyi mi rakyenyi ne yi aba.'" "

²² "Vo kalima mati i'di 'bomo kpulukuriyo ne ayi loko iya henye, 'i'di zi ma kahi kpulukuriyo, kyedre ongo te, kinye kya 'ba kpulukuriyo agamo mati mi'ja.' ²³ Kyedre 'bomo iya zi mo henye, 'O'do ku laka yi vo kalima 'ba kö'du koma laka ra. Edi mi koma aba zi kahi tisi ne ki'ja mo here, makid'i yi na vo da kahi ma kyedre. Ayi loko ta, dayanyi mi rakyenyi ne yi aba.'" "

²⁴ "Vo kalima mati iri 'beni kpulukukölo ne, ayi ödu loko iya henye, 'Kyedre, mayolo yi kora vo kala kyigo ra, edi wakumu kpa iyi de, edi wa 'ba yaka toto kpa kazi kofo kilii. ²⁵ Ma na tere, mi'be moho kahi 'beyi ne mi kajo ongo te, kinye we yi edi.' ²⁶ Kyedre 'bomo iya zi mo henye, 'Yi vo kalima vo wedi kyenyé. Ayolo de medii wakumu kpa miyi de, wa toto ta yaka kazi kofo kilii? ²⁷ Laka, i'di kahi ama ne kyere mi loko 'ba kahi sesi, ma koba biya huluhu do mo mati i'ja ne aba ezé ma'ba ku lingo.'" "

²⁸ "Yaanya aba oba'e kahi ne 'de kazi mo i'diye zi ma kpuluku'buté aba ne. ²⁹ Ga kö'du vidi biya mati edi wa aba, le kyo aki'di, mo atedi mo aba kyo. Ta da mati mo edi mo aba. Vidi mati anza wa aba de, gbi le nje ma tisi mati mo edi mo aba, akoba 'de kazi mo. ³⁰ Vo kalima lumé ne, u'du'e mo yaga mi bi kondu ani mo akudu hé ni konyo aba."

Ndundu 'ba vure

³¹ “Mati Wisi a Vidi ayi mi bikanyi kyedre malayika eti, mo akalima da kyiti, ³² vidi 'ba damoku ne akatoto biya komo mo. Mo akinye mi ze mi gboko riyö, kaa vo timelë yako inye timelë tara wanya here. ³³ Mo aki'di vidi ma laka 'e da kala ni ma tiri, ma kyenyë'e da kala ni ma gali.”

³⁴ “Yere akiya zi vidi ma da kala ni ma tiri ne henye, ‘Ayiye, 'e mati 'bu ma i'di ya'da ku zi ye ne. Ayiye mi damoku mati ako'jo ku kyere zi ye, ko'do 'ba dakaño aba. ³⁵ Ma na o'bo, i'diye wakonyo zi ma. Ma na kodro, i'diye wini zi ma kuwë. Ma na vo leze, oba'e ma liño 'be'e. ³⁶ Ma na ga mbiro usu'e bongo ra ma. Ma na rakoo, ongo'e ga ma. Ma mi kamba, ediye ti'be ma kongö.’ ”

³⁷ “Vidi ma laka ne akaya'banni do mo zi mo, akiyanni henye, ‘Ndala aba ya Yere, dongö yi na o'bo, didi wakonyo zi yi, mandere kodro aba, didi wini zi yi kuwë? ³⁸ Ndala aba di'ja yi na tu'de maako diri ze yi liño 'beze, mandere na ga mbiro dusu bongo re yi? ³⁹ Ndala aba dongö yi na rakoo mandere mi kamba dedi ti'be yi kongö?’ ⁴⁰ Yere akaya'ba zi ze akiya henye, ‘Mayada zi ye, ezë o'do'e kö'du ne gbi le nje zi vidi ma tisi kaa ma nenyë'e ne, o'do'e ku zi ma.’ ”

⁴¹ “Mo akiya zi ze ma da galini ne, 'i'be'e 'de tara ma karani 'e mati mi wa senë a Wiri. 'i'be'e 'de mi wa'do ma kazi ndundu, mati ako'jo ku zi Satani malayika 'beni eti. ⁴² Ma na o'bo i'diye wakonyo de zi ma. Ma na kodro i'diye wini de zi ma kuwë. ⁴³ Ma na vo leze, iriye ma de kala aba mi liño 'be'e. Ma na ga mbiro usu'e bongo de ra ma. Ma na rakoo mi kamba ongo'e ga ma de.’ ”

⁴⁴ “Akaya'banni do mo zi mo, akiyanni henye, ‘Ndala aba ya Yere, dongö yi na o'bo, na kodro, na vo leze, na ga mbiro, na rakoo, mi kamba, dakonyi yi de?’ ⁴⁵ Yere akaya'ba do mo akiya henye, ‘Mayada zi ye, ezë omba'e de zi

konyi gbi le nje vidi ma tisi nenyë'e ne, omba'e de ne ma ra konyi.’ ⁴⁶ Vidi kyenyë ne'e ati'benni mi wa'do ma nburu nburu riti aba, vidi ma laka akati'be 'benni mi didi ma nburu nburu.”

26*Yere ko'do ra Yesu*

(Mk. 14:1-2; Lk. 22:1-2; Yn. 11:45-53)

¹ Mati Yesu inde kö'du ne'e yandi mo ku biya, mo iya zi vo lö'bö 'beniye henye, ² “Mi ko'do riyö aba kaa ayolo'e atedi karama 'ba laga 'ba koli, Wisi a Vidi aki'di zi toto mo.” ³ Kyedre 'ba vo karasa nni vidi kyedre'e eti atoto re nni mi loko kyedre 'ba Kayafa vo da vo da karasa'e. ⁴ O'donni yere zi Yesu kiri zi kofo mo na liwo. ⁵ Ze iyanni henye, “Do'do'e de mi kadra karama. Kazi vidi enyinni na wehe.”

Ope yeni da Yesu mi Beteniya

(Mk. 14:3-9; Yn. 12:1-8)

⁶ Mati Yesu edi mi Beteniya liño 'ba Simona, kora mati na riti koo monyu aba ne. ⁷ Mati Yesu edi wakonyo, vidi mbara ayi zi mo yeni ogo kahi kyedre aba, mo ope gbo do mo. ⁸ Mati vo lö'bö 'bomo onganni kö'du ne here, enyinni na kamo. Ze ako'jonnii kö'du iyanni henye, “Kö'du a'di ayaña wa ne biya here go mo? ⁹ Yeni kezii ngutru nenyë akogo yaga kahi kyedre aba, ki'di zi vo leriye.”

¹⁰ Yesu ayolo kö'du mati ze edinni kiya ne, iya zi ze henye, “Kö'du a'di ediye sawiya ko'do zi mbara ne? Kö'du teme laka ra mo o'do zi ma. ¹¹ Atediye 'duwi vo lere eti mi kutë'e, anza'e de 'duwi ma aba. ¹² Kö'du mati mo o'do zi yeni kezii ngutru nenyë kope ra ma, zi ko'jo ma nzo zi kusu. ¹³ Yaanya aba mayada zi ye, bi ma yöyo laka nenyë ayeti zi mo mi dakaño ne biya, wa mati mo o'do ne atedi na kö'du sösu ga kö'du mo.”

Yudasi omba da kö'du zi Yësu susu.

(Mk. 14:10-11; Lk. 22:3-6)

¹⁴ Ma kölö tëmì vo lö'bö 'butë dómoriyö ne ru mo Yudasi Sikereto i'bë zi vo da karasa'e ¹⁵ ako'jo ho mo iya henye, "Aki'diye a'di zi ma, ezë masusu Yësu zi ye?" Zë itinnì kóhi ñbiriri 'butëwota i'dinnì gbo zi mo. ¹⁶ Ta go mo Yudasi ëdi gëri ma laka koma zi Yësu ki'di zi zë.

Yësu onyo wakonyo 'ba karama 'ba laga 'ba koli

(Mk. 14:12-21; Lk. 22:7-13; 21-23; Yn. 13:21-30)

¹⁷ Mi dagba ko'do 'ba karama 'ba laga 'ba koli, vo lö'bö ayinnì zi Yësu ako'jonnì ho mo iyannì henye, "Kila omba ze zi wakonyo 'ba karama 'ba laga 'ba koli ne, ko'jo mo nzo zi bi yi?" ¹⁸ Mo iya zi zë henye, "I'bë'e zi kora maako ayada'e zi mo henye, 'Vo komoyandi iya henye, kadra ama coko ku, ma vo lö'bö 'bama ëti dako'do karama 'ba laga 'ba koli liño 'beyi.'" ¹⁹ Vo lö'bö o'donnì kaa mati Yësu ayada zi zë, ako'jonnì wakonyo 'ba laga 'ba koli gbo.

²⁰ Kosi kadra aba, Yësu vo lö'bö 'butë dómoriyö ne ëti, alimannì gbo akaño wakonyo. ²¹ Mati ëdinnì wakonyo, Yësu iya zi zë "Mayada zi ye, vidi ma kölö tëmì 'e akasusu ma." ²² Vo litu'e na rasösu ayetonnì ho mo ko'jo ma kölö ta ga oka ni, "Tinyö, Yere, iya de ma ra?" ²³ Yësu ënyi aya'ba do mo zi zë iya henye, "Ma kölö mati usu kala ni ma aba mi gbenje ne akasusu ma. ²⁴ Wisi a Vidi akoli kaa mati kö'du yöru iya mo akoli, atëdi na riti zi vidi mati asusu Wisi a Vidi zi kofo ne. Atëdi na laka zi vidi ne lima kazi ko'jo mo."

²⁵ Yudasi vo susu ënyi ame'do riyë iya henye, "Tinyö vo komoyandi ayolo anza de ma ra?" Yësu aya'ba do mo iya henye, "Kaa mati iya ne."

Wakonyo 'ba da hutaga 'ba Yere
(Mk. 14:22-26; Lk. 22:14-20, 1 Kr. 11:23-25)

²⁶ Mati zë ëdinnì wakonyo, Yësu oba nzoyi mangolo'bo o'do motu 'ba

öwö'di, owe mi mo i'di zi vo lö'bö 'bëniye. Mo iya zi zë henye, "Oba onyo'e, nenyë ida ra ma ra." ²⁷ Mo oba köfö o'do öwö'di zi Wirì, i'di zi zë, iya henye, "Uwë'e, 'e biya ta ge'e. ²⁸ Nenyë yama ma mati na da kö'du ki'di a Wirì, yama mati aliko yaga ko'du vidi kayo kila tëmì kö'du kyënyë. ²⁹ Mayada zi ye makuwë a'ji nenyë dekpe löhu le mi damöku a 'Bu ma." ³⁰ Aya'binnì ngala ënyi i'bënnì gbo da Döku 'ba Olivo.

Yësu ame'do kö'du ha kiga 'ba Petero

(Mk. 14:27-31, Lk. 22:31-34; Yn. 13:36-38)

³¹ Yësu iya zi zë henye, "Yondo nenyë aba ataho'e biya akila'e ma kaa mati kö'du yöru iya henye, 'Wirì akofo vo timelë yako, timelë ne akapere rë nni.'" ³² Ta pëti tënyi 'bama tëmì koli, makati'bë dagba komo'e mi Galilaya." ³³ Petero ënyi ame'do riyë iya zi Yësu henye, "Mila yi de, ezë ma kayo ne'e, ilanni yi le." ³⁴ Yësu iya zi Petero henye, "Mayada zi yi gba kazi zanga ayapa mi yondo ne akiga hë yi, akiya da wota henye ere, ayolo ma de." ³⁵ Petero ënyi aya'ba do mo iya henye, "Ezë le zi ma koli kö'du yi, mila yi de." Vo lö'bö agamo'e iyannì kpa kö'du kölö ne.

Yësu amötu mi Getesemina
(Mk. 14:32-42; Lk. 22:39-46)

³⁶ Yësu ënyi i'bënnì vo lö'bö 'bëni ëti mi bi mati ako'jo Getesemina, mo iya zi zë henye, "Alima'e kinye mëdi dero ti'bë dagba amötu." ³⁷ Mo oba ni aba Petero, gisi 'ba Zebedeyo riyö. Yësu kö'du sösu riti aba, ³⁸ mo iya zi zë henye, "Kö'du sösu mi di'di ma ne ku na kyedre, omba ku kara zi ma kofo. Alima'e kinye bi kida ma aba." ³⁹ Mo ënyi i'bë tisi dagba kowo, umë rë ni na komokomo akaño amötu iya henye, "Bu ma, ezë ato'bo oba riti ne 'de ta da ma. Anza kö'du komba 'bama, kö'du komba 'beyi ra."

⁴⁰ Mo ënyi a'ba zi vo lö'bö wota ne'e, i'ja zë ako'do, mo iya zi Petero henye, "Hala 'e wota ne c'bo'e de

zi bi kida ma aba gbì le nje kadra kòlò?" ⁴¹ Alima'e nzo bi kida mōtu aba, kazi alēpiye mī kò'du yonzo. Di'di ra omba, ida ra kazi kyigo.

⁴² Yēsu ēnyi i'bē kpa löhu mī da riyō a mōtu, iya henye, "Bu ma, ezē köfö 'ba riti nenyē oba dē, ma ki'ja riti mī da kò'du komba 'bēyi."

⁴³ Mo a'ba i'ja vo lö'bō ne'e, kpa löhu ako'do, zē ɔ'bōnni dē zi lima na ngö. ⁴⁴ Yēsu ēnyi ila zē löhu i'bē 'de amōtu ma da wota mo iya kpa kò'du kòlò ne. ⁴⁵ Mo a'ba zi vo lö'bō'e iya henye, "Ēdiye gba a ko'do re 'e alawo? Ongō'e te, kadra 'ba zi Wisi a Vidī ki'di, zi vidī kyēnyē'e ɔko ku.

⁴⁶ Ēnyi di'bē'e. Ongō'e te, kora mati asusu ma ne ēdi nenyē."

Kiri 'ba Yēsu
(Mk. 14:43-50, Lk. 22:47-53; Yn. 18:3-12)

⁴⁷ Mati Yēsu ēdi gba ame'do, Yudasī mo kòlò tēmi vo lö'bō 'butē domoriyō ne'e, ɔko gbo. Mo aba vidī kayo ēdinni kulu, mōvo aba kala nni, kyedre 'ba vo karasa vidī kyedre eti ra utunni zē. ⁴⁸ Yudasī o'do dakyinē kò'du maako zi vidī kayo ne'e zi yolo, iya henye, "Kora mati munzu ho mo ne, mo ra omba'e, iriye mo." ⁴⁹ Yudasī i'bē mbiyi zi Yēsu, iya henye, "Rakyēyi mēdi yi aba vo komoyandi," unzu ho mo gbo.

⁵⁰ Yēsu aya'ba do mo iya henye, "Aboka ma, o'do kò'du mati ayi go mo kandi." Zē ayinni, irinni Yēsu anda'banni mo gbo gö. ⁵¹ Ma kòlò tēmi vo lö'bō mati Yēsu aba ne, oto kulu 'bēni tēmi sirikpa iga mbili vo lö'bō 'ba vo karasa, ikye yaga. ⁵² Yēsu iya zi mo henye, "Aya'ba kulu 'bēyi ne hulēhu ga bi mo. Zē biya mati irinni kulu ne, akofo zē kulu aba. ⁵³ Ayolo'e dē makako'jo 'Bu ma kò'du wa kōnyi, kandi mo akutu kyō ta da malayika kpu-luku'butē domoriyō 'ba vo wehe? ⁵⁴ Kò'du ne ako'do rē nī zi tēdi kaa mati kò'du yōru iya mo'do rē nī."

⁵⁵ Yēsu ēnyi ame'do zi vidī kayo ne'e, iya henye, "Ayiye kulu mōvo

aba kala'e, zi ma kiri mo kaa ma vo kò'du ki'di pere? 'Duwi ma lima akaŋo kò'du yandi mī yēkelu, iriye ma dē. ⁵⁶ Kò'du nenyē biya o'do rē nī zi wa mati nēbiye ayōrunni, mī kò'du yōru zi tayi tinyō." Vo lö'bō biya ilanni mo ahowēnni.

Yēsu komo kyedre 'ba vur'e
(Mk. 14:53-65; Lk. 22:54-55, 63-71; Yn. 18:13-14, 19-24)

⁵⁷ Zē mati irinni Yēsu ne, obanni mo ti'bē mo aba liŋo 'ba Kayafa kyedre 'ba vo karasa, bi mati vo komoyandi 'ba vo kò'du ki'diye nni vidī kyedre eti atoto rē nni ga bi kòlò. ⁵⁸ Petero usu go mo ta bi kōwo le bi 'ba vurē, liŋo 'ba kyedre 'ba vo karasa. Mo i'bē ödu bi 'ba vurē alima gbo akaŋo vo kanya eti, kongo wa a'di ako'do zi Yēsu.

⁵⁹ Vo da vo karasa 'e vidī 'ba vurē'e kikye eti ayonzonni zi mbērē kiga ra Yēsu zi mo kofo, ⁶⁰ zē i'janni kò'du kyēnyē maako dē, vidī kayo ayinni le ndondo kiga gumu. Ndundu mo aba vidī kora riyō ayinni, ⁶¹ iyanni henye, kora nenyē iya henye, "Ma kiha akaŋo yēkelu 'ba Wirī ne, yaa ko'do da wota aba ko'ba mo löhu."

⁶² Kyedre 'ba vo karasa ēnyi riyē iya zi Yēsu henye, "Anza da kò'du ya'ba aba dē, ga kò'du wasusu rē yi ne?" ⁶³ Yēsu alima ti. Löhu kyedre 'ba vo karasa ame'do zi mo, iya henye, "Mī ru 'ba Wirī didi yaanya aba mī'di yi ku mī lömu, ayada zi ze ezē yi Korisito, Wisi 'ba Wirī ra." ⁶⁴ Yēsu aya'ba do mo zi mo iya henye, "Mo ra kaa iya ne. Miya zi ye henye, tēmi kadra ma dagba ani, akongō'e Wisi a Vidī ta bi lima da kala tiri 'ba Wirī kyigo tayi tēmi foli 'ba komoriyē." ⁶⁵ Mati kyedre 'ba vo karasa owo kò'du ne here, ēnyi na kamo iza bōngō 'bomo iya henye, "Ne kò'du sawiya ra. Domba kya kò'du 'ba vo hu kò'du do ro dekpe. Owo'e kò'du sawiya ne ku. ⁶⁶ Asōsu'e a'di ra?" Zē aya'banni do mo iyanni henye, "Mo o'do kò'du kyēnyē ku, mofō mo."

⁶⁷ Zē o'binni oro komo mo, u'bōnni

mo, zè maako'e isannì mo, ⁶⁸ iyannì henye, “Ayada zi ze Korisitɔ, èzè yì nèbì ra, ayada èyì ra isa yì.”

Ha kiga 'ba Petero ta ra Yèsu
(Mk. 14:66-72; Lk. 22:56-62; Yn. 18:15-18, 25-27)

⁶⁹ Mati Petero èdì lima yaga mì linɔ 'ba Kalafa, vo lö'bö kòlò tèmì mbara 'ba kyedre 'ba vo karasa ayi zi mo iya henye, “Yì kpa Yèsu aba tèmì Galilaya.” ⁷⁰ Mo iga hē nì ta da komo vīdì kayo ne'e biya. Mo aya'ba dɔ mo iya henye, “Ma yɔlɔ kò'du ma èdì ame'do gɔ mo ne dē, ⁷¹ ènyì asi wēnì yaga ha loko bi 'ba vurē. Mbara vo lö'bö agamo ongo mo iya zi vīdiye henye, mo Yèsu 'ba Nazereta aba.” ⁷² Löhu Petero iga hē nì aya'ba dɔ mo iya henye, “Malömu tinyö mayɔlɔ kora ne dē.” ⁷³ Tisi yaa ta gɔ mo vīdì kora mati èdinnì tɔrɔ ani ne, ayinnì zi Petero iyannì henye, “Yì ma kòlò tèmì zè, dayɔlɔ ze tèmì gērì me'do 'bèyì.” ⁷⁴ Petero iya henye, “Ma lömu kò'du tinyö ra mèdì ayada, èzè anza dē here, Wiri mī'dì riti zi ma. Ma yɔlɔ kora ne dē.” Zanga ènyì ayapa, ⁷⁵ Petero asösu kò'du ma Yèsu ayada zi nì iya henye, “Gba kazi yapa 'ba zanga, akiya da wota henye ere, ayɔlɔ ma dē.” Mo ènyì asi gbo yaga akudu na kyènyè.

27

Oba Yèsu komo Pilato
(Mk. 15:1; Lk. 23:1-2; Yn. 18:28-32)

¹ Kyere 'do da mindö aba nɔ, kyedre 'ba vo karasa'e nnì vīdì kyedre ètì i'dì kò'du 'bènnì ombannì ku zi Yèsu kofo. ² Zè idannì mo nyɔri aba ikannì mo, i'dinnì mo zi Pilato, vo daliɔ mī turu 'ba Roma.

Koli 'ba Yudasì lɔ 'ba vo lö'bö'e
³ Mati Yudasì vo wasusu ayɔlɔ ombannì ku zi Yèsu kofo, mo ayasi kò'du litè 'bènnì ne, ènyì oba kɔhi nɔbiriri 'butewota ne kika mo hulèhu zi kyedre 'ba vo karasa vīdì kyedre ètì. ⁴ Yudasì iya zi zè henye, “Mo'dɔ kò'du kyènyè ku zi ma kora vo kazi

kò'du kyènyè kò'dɔ ne kī'dì zi ye zi kofo.” Zè aya'bannì dɔ mo zi mo iyannì henye, “Anza kò'du 'beze ra dē, kò'du 'bèyì ra.” ⁵ Mati Yudasì owo kò'du ne here, odrɔ kɔhi ne komo zè ani mī yèkèlu, mo ènyì asi i'bè ove gu nì gbo.

⁶ Kyedre 'ba vo karasa aködu kɔhi ne iya henye, “Nenye kɔhi yama ra, mī kò'du kī'dì 'beze anza dekpe zi kī'dì mī kutè 'ba wa sesi mī loko 'ba Wiri.” ⁷ Mati ombannì dɔ mo ku, ogonnì yaka gbo kɔhi ne aba na bi 'ba zi yöku tu'dè maako'e kusu. ⁸ Kò'du nere ra, yaka ne ako'jo na yaka 'ba yama le ndenye. ⁹ Kò'du mati nèbì Yeremaya iya ne, ayi ku tinyö. “Zè obannì kɔhi nɔbiriri 'butewota, mati vīdì 'ba Yiserele ombannì dɔ mo zi kopi ga kò'du mo, ¹⁰ Kɔhi mo ne zi yaka kogo mo aba kaa mati Yere i'dì kò'du mo zi ma.”

Pilato ako'jo ha Yèsu
(Mk. 15:2-5; Lk. 23:3-5; Yn. 18:33-38)

¹¹ Yèsu ɔrɔ komo vo daliɔ 'ba Roma, ako'jo ho mo iya henye, “Yì ra Yere vo damöku 'ba Yuda'e?” Yèsu aya'ba dɔ mo iya henye, “Mo ra kaa iya ne.” ¹² Mo ame'do dē na da kò'du ya'ba 'ba vo wa sösu'e, mati kyedre 'ba vo karasa'e nnì vīdì kyedre nani ètì. ¹³ Pilato iya zi mo henye, “Owo kò'du mati asusunnì yì gɔ mo nenye dē?” ¹⁴ Mati Yèsu omba dē zi da kò'du ma kòlò ya'ba ne, o'dɔ Pilato gbo na rakaga.

Ikye vurē ra Yèsu zi kofo
(Mk. 15:6-15; Lk. 23:13-25; Yn. 18:39-19:16)

¹⁵ Mī kadra 'ba karama 'ba laga 'ba koli aba, vo daliɔ 'ba Roma èdì kò'du aba zi kinga yaga vīdì mati vīdiye ako'jonnì kò'du mo tèmì kamba. ¹⁶ Mī kadra nani, kora maako èdì mī kamba ru mo Barabasi, mo na yɔlɔ ga kò'du kò'dɔ kyènyè. ¹⁷ Mati vīdì kayo ne atoto rē nnì, Pilato ako'jo hē zè iya henye, “Ma vala ra omba'e zi ma kinga zi ye? Barabasi, kò'dɔ Yèsu mati ako'jo Korisitɔ?” ¹⁸ Mo ayɔlɔ na laka, vo

kalakonda 'ba Yuda'e i'dinnī Yēsu zi nī ga kō'du zē na mī kumbē.

¹⁹ Mati Pilato ēdī gba alima mī loko 'ba vurē, mbara 'bomo utu kō'du kise zi mo iya henye. "O'do kō'du ako dē zi kora vo kazi kō'du yaṅa ne, wiri ayaza ma mī yondo ne aba ga kō'du mo." ²⁰ Kyedre 'ba vo karasa nni vidi kyedre eti alēlunni da vidi kayo ne'e zi ha Pilato ko'jo zi Barabasi kinga, Yēsu zi kofo. ²¹ Pilato ako'jo ha vidi kayo ne'e, iya henye, "Ma vala ra tēmi vidi riyō nenye'e, omba'e ma zi kinga zi ye?" Zē aya'banni do mo iyanni henye "Barabasi." ²² Pilato ako'jo hē zē iya henye, "Mo'do a'di zi Yēsu mati ako'jo Korisito ne?" Zē biya aya'banni do mo iyanni henye, "Matōtō mo." ²³ Pilato ako'jo hē zē iya henye, "Kō'du kyēnyē a'di mo o'do?" Ayetonni hē nni gbōgbō gu kyembe aba, "Matōtō mo."

²⁴ Mati Pilato ongo kō'du ma zi nī ko'do anza kpe, kazi vidi ne ēnyinni na kamo, mo oba wini akaka kala nī ta da komo vidi kayo ne'e, iya henye, "Manza dē mī koli 'ba kora nenye. Ne kō'du ko'do 'be'e ra." ²⁵ Vidi kayo ne'e biya aya'banni do mo, iyanni henye, "Yama koli 'bomo malēpi gbo de ze gisi 'beze eti." ²⁶ Pilato inga Barabasi zi zē, ta pēti mo, u'bō hu Yēsu, i'di mo gbo zi tōtō.

Vo wehe o'donni sawiya ra Yēsu
(Mk. 15:16-20; Yn. 19:2-3)

²⁷ Here vo kanya a Pilato obanni Yēsu ti'bēnni mo mī loko 'ba vo kanya'e. Vo kanya kayo atoto rē nni kpo ta da kapa mo. ²⁸ Zē otōnni bongo 'bomo usunni bongo konda 'ba yere rō mo. ²⁹ Here zē o'donni safo tēmi kono ayōfunni do mo. I'dinnī moṅṅo 'ba yere kala mo ma tirī alōdrōnni da womo nni aba komo mo sawiya ko'do rō mo, zē iyanni henye, "Lima konda zi yi vo damōku 'ba Yuda'e." ³⁰ Zē o'binni oro komo mo, obanni moṅṅo u'bōnni do mo. ³¹ Mati zē indenni sawiya ko'do ku rō mo, zē otōnni bongo konda ne 'de ta rō mo, usunni bongo

omo gbī löhu rō mo. Here zē obanni mo gbo kika mo yaga zi tōtō mo.

Atōtō Yēsu
(Mk. 15:21-32; Lk. 23:26-43; Yn. 19:17-27)

³² Mati zē ēdī ti'bēnni yaga, zē andosi dē nni kora maako aba tēmi Sirēnē ru mo Simona, vo kanya'e o'donni mo na kamo zi taka a Yēsu kinjē. ³³ Zē ayinni bi mati ako'jo Gologota ne, mī kō'du ya'ba aba "Bi 'ba Kiriyingo da." ³⁴ Ani zē i'dinni a'ji zi Yēsu na susē wa kata aba kuwē, mati anene ta pēti mo, mo omba dekpe kuwē. ³⁵ Mati zē atōtōnni mo ku, zē ayanyanni bongo 'bomo tēmi kutē nni fōdō ku'du aba zi yolo akalēpi zi ēyi. ³⁶ Tapēti mo, alimanni ani mo kongō.

³⁷ Do mo riyē i'dinni wayōru 'ba wasusu iya henye, "Nenye Yēsu, yere 'ba Yuda'e" ³⁸ Zē atōtōnni vo logo riyō dakapa Yēsu, ma kolō da kala mo ma tirī ma agamo da kala mo ma gali. ³⁹ Vidi mati ēdī laganni ta da kapa ne, dē nni njili Yēsu lidi aba, iyanni henye, ⁴⁰ "Here omba ti'bē yēkēlu ne kiha mo akaṅo, kuvō mo löhu mī ko'do da wota aba. Ayōmo rē yi ēzē yi Wisi 'ba Wiri. Asi akaṅo ta da taka."

⁴¹ Tēmi gēri kolō ne, kyedre 'ba vo karasa vo komoyandi 'ba vo kō'du ki'di nni vidi kyedre eti alimanni sawiya ko'do ra Yēsu iyanni henye, ⁴² "Mo ayōmo oka'e, ayōmo rē nī dē. Anza mo ra dē yere 'ba Yiserele? Ēzē mo ayi ku akaṅo ta da taka yaanya aba dakoma 'da mī mo. ⁴³ Mo oma mī Wiri, iya henye, 'Nī Wisi 'ba Wiri ra.' Laka dongō'e te, ēzē Wiri omba zi mo yōmo yaanya aba." ⁴⁴ Vo logo mati atōtō zē da kapa Yēsu ne, alidi mo kpa here.

Koli 'ba Yēsu
(Mk. 15:33-41; Lk. 23:44-49; Yn. 19:28-30)

⁴⁵ Mī kutē kadra aba mandōlu ayōfu dakaṅo ne biya, inde rē nī le ta pēti kadra wota aba. ⁴⁶ Gba kaa kadra wota aba, Yēsu ēnyi udu gu kyembe aba iya henye, "Elōyi Elōyi

lema sabakatani?" Mi kö'du ya'ba aba iya henye, "Wirī ama, Wirī ama, ila ma ga a'di ya?" ⁴⁷ Kya vidī ma ēdī tɔrɔnni ani ne, iyanni henye, "Mo ēdī Eliya ko'jo."

⁴⁸ Vidī ma kōlō tēmī zē aho kandi oba lifa usu mī a'ji i'dī da njili mɔvɔ, mo yɔnzɔ zi kuwē. ⁴⁹ Kyamo'e iyanni henye, "Ɔrɔ dongɔ'e te, ēzē Eliya ēdī tayi zi mo yɔmɔ." ⁵⁰ Yēsu apī riyē lōhu na kyembe ila lawo gbɔ.

⁵¹ Bɔngɔ mati ove mī yēkēlu 'ba Wirī ne mī mo aliza riyō kɔ ta riyē le akaɲo. Dakaɲo akɔhɔ rē nī, lutu alihanni, ⁵² da wogo ayēhu rē nni biya, vidī kayo a Wirī mati olinni ne, ēnyinni gbɔ na didī tēmī koli. ⁵³ Zē ilanni da wogo, ta pētī tēnyī 'ba Yēsu tēmī koli, ēnyī i'bēnni mī gawo laka ani vidī kayo ongōnni zē.

⁵⁴ Mati vo kyēlu 'ba vo kanya'e mati nni mo aba, ēdinni ga Yēsu kongɔ ne, ongōnni kinzikinzi biya wasisi mati o'do rē nī ne, zē na tere iyanni henye, "Mo tūnyō Wisi 'ba Wirī ra." ⁵⁵ Mbara kayo mati ēdinni Yēsu konyi, usunni gɔ mo ta Galilaya ne, ēdinni atɔrɔ ani bi kongɔ ta bi kɔwɔ. ⁵⁶ Mī kutē zē Mariya Magadala, Mariya ma 'ba Yemisi nni Yosepa aba, mbara 'ba Zebedeyo.

Kusu 'ba Yēsu
(Mk. 15:42-47; Lk. 23:50-56; Yn. 19:38-42)

⁵⁷ Mati ēdī ku na hutaga, kora vo wa dakayo maako tēmī Arimataya, ru mo Yosepa ɔkɔ gbɔ, mo kpa vo lō'bō 'ba Yēsu ra. ⁵⁸ Mo ēnyī i'bē ako'jo ha Pilato kō'du yōku Yēsu. Pilato i'dī kō'du gbɔ kala konda aba zi yōku ne kī'dī zi Yosepa. ⁵⁹ Yosepa olo mī bɔngɔ ma kyīyī, ⁶⁰ usu mī wogo ēnī mati mo ole mī rī'dī, kyigo ne. Mo alulu yītō kyedre ha wogo ne, isi i'bē wēnī gbɔ. ⁶¹ Mariya Magadala nni Mariya ma agamo ne aba, ēdī limanni ani bi kongɔ zɔ da wogo.

Vo kanya 'ba ga da wogo kongɔ'e

⁶² Mī kō'do 'ba ralawo aba, kyedre 'ba vo karasanni Farasi eti andosi dē nni Pilato aba ⁶³ iyanni henye, "Kyedre dasōsu ze, mati vo ndɔndo kyedre ne ēdī gba na wīdī, mo iya henye, 'Matēnyī tēmī koli kō'do da wota aba.' ⁶⁴ I'dī kō'du zi ga wogo 'bomo ne kongɔ na laka le mī kō'do 'ba da wota ne, kazi vo lō'bō 'bomo i'bē alogōnni yōku mo, akayadanni zi vidī henye, ere, mo ēnyī ku tēmī koli. Ndundu ndɔndo ma nēnye atēdī ndra na kyēnyē ta da ma dagba."

⁶⁵ Pilato ayada zi zē iya henye, "Oba'e vo kanya'e zi tī'bēnni ga wogo ne kongɔ tēmī gērī ma laka." ⁶⁶ Zē i'bēnni da wogo a'ba'banni ga yītō ha wogo ne zi yada vidī maako ayēhu dē. Ilanni vo kanya ani zi gɔ mo kongɔ.

28

Tēnyī tēmī koli
(Mk. 16:1-10; Lk. 24:1-12; Yn. 20:1-10)

¹ Ta pētī kō'do 'ba ralawo aba, mī kano bi kezi da mīndō kō'do 'ba ralawo aba, Mariya Magadala nni Mariya vere aba ēnyī i'bēnni bi kongɔ da wogo. ² Kandi mī kadra nani kinzikinzi kyigo akɔhɔ bi. Malayika 'ba Yere ayi akaɲo ta komoriyē, alulu yītō ne 'de ta ha wogo alima gbɔ dɔ mo. ³ Kyinē mo na laka kaa bikanyi, bɔngɔ rɔ mo na kanyi kaa rī'dī 'ba mīrē. ⁴ Vo kanya ma ēdinni ga wogo ne kongɔ ne, zē na tere tese aba, mora a'banni kaa vidī mati olinni ku.

⁵ Malayika ame'do zi mbara ne'e, mo iya henye, "Ere'e dē, mayɔlɔ ku ēdiye bi koma kō'du Yēsu ma atōtō ne. ⁶ Mo anza dē kinye, mo ēnyī ku, kaa mati mo iya. Ayiye kinye, ongɔ'e bi mati o'banni mo zi mo. ⁷ I'bē'e kandi yaanya aba, ayada'e zi vo lō'bō 'bomo'e 'Mo ēnyī ku tēmī koli. Yaanya aba mo ēdī ku tī'bē mī Galilaya dagba komo'e, ani aki'ja'e mo. Yaanya aba mayada ku zi ye.' "

⁸ Kandi ilannī da wogo tere aba, kpa na rakyenyi, ahonni yada mo zi vo lö'bö 'bomo'e. ⁹ Kandi Yēsu i'ja zē iya zi zē henye, “Rakyēyi mēdi ēti.” Zē ayinni zi mo irinni mo ta ndi mo amōtunni mo gbo. ¹⁰ Yēsu iya zi zē henye, “Ere'e dē, i'bē ayada'e zi öndu ma'e zi ti'bēnni mi Galilaya aki'janni ma ani.”

Kö'du yēti 'ba vo kanya'e

¹¹ Mati mbara ne i'bēnni zi kö'du ne yada mo zi vo lö'bö 'bomo'e, kya 'ba vo kanya mati ēdinni ga wogo ne kongō ne, ēnyi i'bēnni hulēhu mi gawo ayadanni kö'du mati o'do rē ni ne, biya zi kyedre 'ba karasa'e. ¹² Kyedre 'ba vo karasa'e adroko rē nni vidi kyedre eti, zē o'donni yere 'bēnni i'dinni kōhi kyedre zi vo kanya ne'e. ¹³ Mora iyanni henye, “Iya'e henye, ‘Vo lö'bö 'bomo ayinni yondo aba alogonni yöku mo mati ēdiye ako'do.’” ¹⁴ Ezē vo daliṅo owo kö'du ne, dakalēlu ze do mo dakiya henye, mo mi'di riti dē zi ye.” ¹⁵ Vo kanya ne'e obanni kōhi ne, o'donni te kaa kö'du mati ayada zi zē zi ko'do mo ne. Mora here, kö'du ne apere rē ni biya mi kutē Yuda'e ko'do ndenye aba ne.

Yēsu ayada rē ni zi vo lö'bö 'bēniye

(Mk. 16:14-18; Lk. 24:36-49; Yn. 20:19-23; Loo 1:6-8)

¹⁶ Vo lö'bö 'butē domokölö ne ēnyi i'bēnni da lutu mi Galilaya bi mati Yēsu ayada zi zē, zi ti'bēnni do mo. ¹⁷ Mati zē ongōnni mo, zē ayetonni mo. Mora here, kya 'ba vo lö'bö maako'e omani dē. ¹⁸ Yēsu ehe kara, mora iya zi zē henye, “Kalakonda biya 'ba komoriyē dakaṅo aba, i'di ku zi ma. ¹⁹ I'bē'e zi vidi biya ta bi ne o'do'e zē na vo lö'bö ama. Abapatisiye zē mi ru 'ba 'Bu, Wisi, Lawo Kölö Laka aba, ²⁰ ayandiye zē zi koronni kö'du ki'di mati mi'di zi ye ne biya. Matēdi 'e eti 'duwi le mi ndundu 'ba daliṅo aba.”

Kö'du Yöyö Laka 'ba Yësu ma Marako ayöru

Kö'du yëti 'ba Yowani Bapatisi

(Mt. 3:1-12; Lk3:1-18; Yn. 1:19-28)

¹ Nenyë kö'du yöyö laka ga kö'du Yësu Korisito, Wisi 'ba Wirī. ² Ayeto rē nī kaa mati Nēbī Yisaya ayöru, “Ma kutu vo litu ama dagba komo yi zi gēri ēyi kō'jo.

³ Vidī maako ēdī mbere mī da lipī, Akō'jo'e gēri nzo zi bi Yere. O'do'e gēri mbiyi zi mo zi lasi.”

⁴ Here Yowani alaya mī da lipī bapatisi ki'di ehe kö'du yëti. Mo ayada zi zē motō dē nni tēmi kö'du kyēnyē zi zē bapatisi, ehe Wirī akila kö'du kyēnyē 'bēzē ne. ⁵ Vidī kayo tēmi dakaŋo 'ba Yuda ehe gawo kyedre 'ba Yerusalemā i'bēnni kö'du 'ba Yowani ne kowo. Zē odrō hē nni tēmi kö'du kyēnyē 'bēnni ne ehe mo abapatisi zē mī ranga 'ba Yeredene. ⁶ Yowani usu bōngō 'bēni o'do tēmi yēvu 'ba jemele, ida kō'di wana gbō gē nī, ehe wakonyo 'bōmo wōmī ehe yazi möku. ⁷ Mo ayöyö zi vidīye henye, “Kora mati mo atayi ta ga ma ne, atēdi kyedre ta da ma. Manza dē na laka zi ra ma kidē akaŋo zi kamoka 'bōmo kinga. ⁸ Ma bapatisi ye wini aba, mora mo akabapatisi ye Lawo Kölö Laka aba.”

Bapatisi 'ba Yësu

(Mt. 3:13-4:11; Lk. 3:21-22, 4:1-13)

⁹ Tēmi kadra nani, Yësu ayi tēmi Nazereta mī dakaŋo 'ba Galilaya zi Yowani, zi nī bapatisi mī ranga 'ba Yeredene. ¹⁰ Kandi mati Yësu asi yaga tēmi wini, mo ongo komoriyē ayēhu rē nī, ehe Lawo Kölö Laka ayi alosō dō mo kaa atu'bu. ¹¹ Here gu ayi ta komoriyē iya henye, “Yi gogo wisi ama ra. Ma na rakyenyi yi aba.” ¹² Kandi Lawo Kölö Laka o'do mo ti'bē mī da lipī, ¹³ ani ko'do 'butēsowō mī wayōnzo 'ba

Satani. Ngötu 'ba möku ēdinni kpa ani, mora malayika'e ayinni ehe akonyinni mo.

Yësu ako'jo kora vo kyenze kirī sowo

(Mt. 4:12-22; Lk. 4:14-15, 5:1-11)

¹⁴ Tapēti i'di Yowani ku mī kamba, Yësu i'bē mī Galilaya ehe ayeto kö'du yöyö laka kazi Wirī ne yëti. ¹⁵ Mo iya henye, “Kadra ma laka oko ku ehe damōku 'ba Wirī ku kara. Oto de 'e tēmi kö'du kyēnyē 'be'e ne ehe oma'e mī kö'du yöyö laka ne.”

¹⁶ Mati Yësu i'bē ta da göti 'ba föfö 'ba Galilaya, mo i'ja kora vo kyenze kirīye riyō, Simona öndu nī Anderiya aba, ēdinni kyenze kirī öndu aba. ¹⁷ Yësu iya zi zē henye, “Ayiye zi ma, makayandi ye zi vidī kika zi ma.” ¹⁸ Kandi ilanni öndu 'bēnni ne, ehe i'bēnni mo aba. ¹⁹ Mo i'bē tisi dagba ani, ehe i'ja öndu maako'e riyō Yemisi, Yowani aba, zē gisi 'ba Zebedeyo. Zē ēdinni mī tōŋbō öndu ēnni kō'jo nzo. ²⁰ Here mati Yësu ongo zē, mo ako'jo zē ehe zē ila 'bu nni Zebedeyo mī tōŋbō kora vo loo eti, ehe i'bēnni Yësu aba.

Kora wiri kyēnyē aba

(Lk. 4:31-37)

²¹ Yësu vo lö'bō 'bēni eti ayinni mī gawo 'ba Kaparanamo, mī ko'do 'ba ralawo aba, Yësu i'bē mī bi 'ba mötu, ehe ayeto kö'du yëti. ²² Vidī mati owonni ne, zē na rakaga tēmi gēri 'ba kö'du yëti 'bōmo ne, kö'du mo anza dē kaa vo komoyandi 'ba vo kö'du ki'diye, ga kö'du mo ayēti kö'du kalakonda aba. ²³ Here kora dakyikyī aba mī nī ēdī mī bi 'ba mötu, ehe udu riyē, ²⁴ “Omba a'di kazi ze, Yësu 'ba Nazereta? Yi kinye ne zi yaŋa ze? Ma yolō ku yi ēyi ra, yi vo litu laka a Wirī.” ²⁵ Yësu ame'do na kamo zi dakyikyī ne, “Alima tiyi, ehe asi yaga ta ra kora ne.” ²⁶ Dakyikyī ne akōhō kora ne na kyigō, udu na kamo, ehe asi yaga ta rō mo. ²⁷ Vidī biya na rakaga ehe ayetonni me'do na ga rē nni zi oka maako. “A'di ra here? Ne kya 'ba kö'du yandi kyiyi maako? Kora

nenye ëdi kalakonda aba zi kö'du kî'dî zi dakyikyie, ehe zë owonni ho mo." ²⁸ Here kö'du 'ba Yësu apere rë ni kandi ta ga bi ne biya mi dakaño 'ba Galilaya.

Yësu akö'jo vidi kayo
(Mt. 8:14-17; Lk. 4:38-41)

²⁹ Yësu, Yemisi, Yowani aba, ilanni bi 'ba mötu, ehe i'bënni mbiyi liño 'ba Simona ehe Anderiya. ³⁰ Wese 'ba Simona ëdi na rakoo mi sora rakyitu aba, ehe kandi mati Yësu oko, iyanni kö'du mo zi mo. ³¹ Mo i'bë zi mo, iri kala mo ehe akonyi mo riyë. Rakyitu ne ila mo, ehe mo ayeto gbo litu zi zë.

³² Tapëti kadra alosu ku ehe hutaga oko kpa ku, vidi ikanni zi Yësu vo rakoo'e biya ehe zë mati dakyikyie aba. ³³ Vidi biya 'ba mi gawo ne atoto rë nni ha loko. ³⁴ Yësu akö'jo zë mati kyö na rakoo dakyinë aba biya, ehe ore dakyikyie lakyi yaga. Mo ila vo dakyikyie dë zi kö'du maako kiya, ga kö'du zë ayolonnî ku mo eyi ra.

Yësu ayëti kö'du mi Galilaya
(Lk. 4:42-44)

³⁵ Mi da mindö maako gba kazi bikanyi 'ba kadra Yësu ënyi ila liño ehe i'bë yaga temi gawo ga bi mbiya amötu. ³⁶ Simona abokani ëti i'bënni mo koma. ³⁷ Mati zë i'janni mo, iyanni zi mo henye, "Vidi biya ëdinni yi koma." ³⁸ Mora Yësu aya'ba da me'do zi zë henye, "Di'bë'e zo dagba zi liño maako'e mati gbö kinye ne. Momba kpa zi kö'du yëti mi zë, kö'du nere ra mayi go mo." ³⁹ Here mo i'bë mi Galilaya kö'du yëti aba biya mi bi 'ba mötu ehe dakyikyie kore aba yaga.

Yësu akö'jo kora vo mönyu
(Mt. 8:1-4; Lk. 5:12-16)

⁴⁰ Kora maako ëdi na riti kazi koo mönyu ayi zi Yësu, alomvo akaño ehe alenze mo kö'du wakonyi iya henye, "Ezë omba ku, ato'bo ma ko'do nbala." ⁴¹ Yësu kö'du sösu aba, ehe iza kala ni yaga ehe ise ro mo. Mo aya'ba da me'do henye,

"Momba ku. Eëdi na nbala." ⁴² Kandi mönyu ila kora ne ehe ro mo gbo nbala. ⁴³ Here Yësu ise go mo, ehe utu mo 'de kandi, ⁴⁴ iya henye, "Owo te, ayada kö'du ne dë zi vidi ma kolö maako. Mora i'bë zo mbiyi zi vo karasa mayonzo yi, zi yada zi vidiye mönyu 'bëyi inde rë ni ku. I'di wakumu kaa kö'du kî'di 'ba Mosa." ⁴⁵ Mora kora ne i'bë ehe kö'du ne yada ta ga bi ne biya. Mo ame'do takanyi mi kö'du ne, here Yësu o'bo dekpe zi ti'bë mi gawo na dangölö. Mora mo alima akpa yaga mi ga bi mbiya ne'e ehe vidi ayinni zi mo temi ga bi ne biya.

2

Yësu akö'jo kora keje maako
(Mt. 9:1-8; Lk. 5:17-26)

¹ Tapëti ko'do yaa, Yësu ënyi i'bë hulëhu mi Kaparanamo ehe kö'du yöyö apere rë ni iya mo ëdi liño. ² Vidi kayo ayinni ga bi kolö, ani bi ako oso dë mi loko, gbi le yaga ha loko bi kpa anza dë. Yësu ëdi kö'du yöyö ne yëti zi zë. ³ Vidi kora sowo okonni, ëdinni kora mati enje kyere akaño ne kinjë kika mo zi Yësu. ⁴ Ga kö'du vidi kayo, zë o'bonni dë zi kora ne kika mo zi mo. Here zë itinni bingö ta komo lembe mbiyi bi mati Yësu ëdi. Mati ayëhunnî bi ne ku, zë izanni kora ne akaño, ëdi ako'do da lanba. ⁵ Mati Yësu ongo hala ëdinni kö'du koma aba, iya zi kora keje ne henye, "Wisi ama, kö'du kyënyë 'bëyi ila ku."

⁶ Vo komoyandi 'ba kö'du kî'di maako'e mati ëdi alimanni ani ne, asösunnî kö'du, ⁷ "Hala mo ame'do kaa nenyë here?" Ne kö'du sawiya ra. Wiri ra nje kolö ato'bo kila kö'du kyënyë.

⁸ Kandi Yësu ayolo kö'du mati zë ëdinni asösu ne, here mo iya zi zë, "Eëdiye kö'du mahere ne sösu ga a'di? ⁹ Ma vala ra anza na kyigo zi kiya zi vo keje ne, 'Ila yi ku temi kö'du kyënyë 'bëyi,' kodo zi kiya henye, 'Ënyi, injë lanba 'bëyi ne, i'bë'?" ¹⁰ Here zi ye yolo laka Wisi

a Vidi ēdi kalakonda 'ba dakaŋo nenyē aba zi vidi kila tēmi kō'du kyēnyē, miya zi vo keŋe ne, ¹¹ 'Mēdi kiya zi yi, ēnyī, injē laŋba 'bēyi ne, i'bē liŋo.' " ¹² Here mo ēnyī ta da komo zē, ehe injē laŋba ēnī, i'bē gbo. Zē biya na rakaga, zē ayetonni Wirī, iyanni henyē, "Wa mahere ne, dongo dē gba kyere."

Yēsu ako'jo Lēvi

(Mt. 9:9-13; Lk. 5:27-32)

¹³ Yēsu i'bē hulēhu lōhu da gōti fōfō 'ba Galilaya, vidi kayo atoto rē nni zi mo ani, mo ayeto zē yandi.

¹⁴ Mati mo ēdi ti'bē lasi aba, mo i'ja vo 'be'bele kō'du ru mo Lēvi wisi 'ba Alipayo, ēdi alima mi bi 'ba 'be'bele kō'du. Yēsu iya zi mo henyē, "Alō'bō ga ma." Lēvi ēnyī, ehe alō'bō gbo go mo.

¹⁵ Mati Yēsu ēdi wakonyo liŋo a Lēvi, vo 'be'bele kō'du kayo ehe vo kō'du kyēnyē kayo kō'do'e mati alō'bōnni ga Yēsu ne, ma kayo tēmi zē adro'bo rē nni mo aba, ehe vo lō'bō 'bomo eti wakonyo ga bi kolō.

¹⁶ Vo komoyandi 'ba vo kō'du ki'diye ru zē Farasi ne, i'janni Yēsu ēdinni wakonyo ga bi kolō vo kō'du kyēnyē eti ehe vo 'be'bele kō'du'e. Here zē ako'jonnī ha vo lō'bō 'bomo'e, "Kō'du a'di mo onyo wa vidi mahere ne eti?" ¹⁷ Yēsu owo kō'du 'bēzē ne, aya'ba do mo zi zē, iya henyē, "Vidi mati rē zē na laka kazi koo, ombanni dakatorō dē, nje zē ma na rakoo. Mayi dē ga kō'du vidi laka'e, mayi ga kō'du vidi kyēnyē'e."

Kō'du 'ba hakoro

(Mt. 9:14-17; Lk. 5:33-39)

¹⁸ Vo lō'bō 'ba Yowani Bapatisi ehe Farasiye ēdinni hē nni koro. Vidi maako'e ayinni zi Yēsu, ako'jonnī ho mo, "Kō'du a'di vo lō'bō 'ba Yowani Bapatisi ehe Farasiye ēdinni hē nni koro, mora vo lō'bō 'bēyiye oronni hē nni dē go mo?" ¹⁹ Yēsu aya'ba da me'do zi zē iya henyē, "Omba 'be'e yingo mati ēdinni bi 'ba oze ne, zi ti'bēnni kazi wakonyo? Anza here dē. Ezē kora vo mbara ēdi gba zē aba, zē o'bōnni dē zi kō'do here.

²⁰ Kadra mo atoko ezē oba kora vo mbara ku 'de kazi zē akoro hē nni 'da."

²¹ "Vidi maako uru bongo ma kyiyi dē zi kō'jo bongo ma koo. Ezē o'do here, ma kyiyi ne aya'ba tisiwa aba, ehe akire bongo ma koo ne, ehe ako'do ogo kyedre. ²² Vidi maako odrō a'ji ma kyiyi dē gbī mi loso wana ma koo. Ezē o'do here, a'ji ne akiha loso wana, ehe a'ji 'dō loso wana aba akayaŋa rē nni. Mora laka zi kope a'ji ma kyiyi gbī mi loso wana ma kyiyi."

Kō'du kō'do 'ba ralawo

(Mt. 12:1-8; Lk. 6:1-5)

²³ Mi kō'do 'ba ralawo aba, Yēsu ēdi ati'bē kpuru tēmi yaka 'ba nyenyō. Mati vo lō'bō 'bomo'e ēdi ati'bēnni mo aba ne, ayetonni da nyenyō ne kowe zi konyo.

²⁴ Farasiye iyanni zi Yēsu henyē, "Ongo te, kō'du a'di vo lō'bō 'bēyiye ēdinni kō'du mati i'bē dē ga kō'du ki'di 'ba kō'do 'ba ralawo ne kō'do go mo?"

²⁵ Yēsu ēnyī, aya'ba do mo zi zē iya henyē, "Ako'jo'e kō'du mati Dawidi o'do mi kadra nani dē, mati mo omba wa zi konyo mi kadra mati mo vidi 'bēni eti na o'bo ne?"

²⁶ Here mo i'bē mi loko a Wirī ehe onyo mangolo'bo mati i'di zi Wirī ne. Kō'du ne o'do rē ni mi kadra mati Abiyata ra na vo karasa ma kyedre. Eדי mi kō'du ki'di 'beze nje vo karasa'e ra akonyonni mangolo'bo ne, mora Dawidi onyo, ehe i'di kpa zi vidi 'bēniye." ²⁷ Yēsu aya'ba go mo zi zē iya henyē, "O'do kō'do 'ba ralawo ne kō'du vidi, o'do vidi dē kō'du kō'do 'ba ralawo. ²⁸ Here Wisi a Vidi ēdi gbī na Yere 'ba kō'do ralawo."

3

Kora vo kala keŋe

(Mt. 12:9-14; Lk. 6:6-11)

¹ Kadra maako aba Yēsu i'bē bi 'ba mōtu. Kora maako ēdi ani kala mo eŋe ku. ² Vidi maako'e ēdinni ani, zē ombanni zi Yēsu susu ga kō'du litē kō'do. Here zē alimanni mo kongō

kara kɔɔ mo akakɔ'jo kora ne ndɔ mi ko'do 'ba ralawo. ³Yɛsu ame'do zi kora vo kala keje ne, "Ayi tɔɔ komo ze kinye."

⁴ Here mo ako'jo ha vidī ne'e iya henye, "A'di ra kɔ'du kī'di 'beze ila ze zi ko'do mi ko'do 'ba ralawo? Zi konyi, kɔɔ zi ko'do na kyɛnyɛ? Zi didi vidī yomɔ, kɔɔ zi yaɲa mo?" Mora 'de iyanni kɔ'du ako dɛ. ⁵ Yɛsu na kamo mati mo ongo bi dɛ zɛ, ga kɔ'du kazi kɔ'du kowo. Here mo iya zi kora ne, "Iza ga kala yi ne yaga." Mo iza yaga, a'ba na laka löhu. ⁶ Here Farasiye ilanni bi 'ba mötu ne, ehe atɔɔ rɛ nni kandi vidī 'ba Heroda eti, o'dɔnni yeɛ zi Yɛsu kofo.

Vidī kayo da kapa föfö

⁷ Yɛsu vo lö'bö eni eti edi ti'benni ha föfö 'ba Galilaya, vidī kayo alö'bönni go mo. Vidī ne maako'e ayinni temi Galilaya, Yudiya, ⁸ Yerusalema, Edome, ta dakaɲo kafo ranga 'ba Yeredene, Tiyere, Sidoni aba. Vidī ne ayinni biya zi Yɛsu ga kɔ'du wa mati zɛ owonni mo edi ako'do. ⁹ Ga kɔ'du vidī ayo takanyi, Yɛsu iya zi vo lö'bö 'beniye makɔ'jɔnni tɔɲbö nzo zi ni tekyi mi mo, kazi vidī utunni ni. ¹⁰ Mo akɔ'jo vo rakɔɔ kyɔ, ehe zɛ mati gba na rakɔɔ ne nduwɛ rɛ nni sikyi dagba ga kɔ'du zi ro mo kise. ¹¹ Ezɛ vidī mati edinni dakyikyaba mi nni ongɔnni mo, akalöpinni akaɲo, akiyanni henye, "Yi wisi 'ba Wirī." ¹² Here Yɛsu iya zi dakyikyane'e, mayadanni dɛ zi vidī eyi 'beni ni.

Yɛsu inzi vo litu 'butɛ dɔmoriyö (Mt. 10:1-4; Lk. 6:12-16)

¹³ Here Yɛsu i'bɛ riyɛ da lutu, ako'jo vidī mati mo omba ne tayinni zi ni. Zɛ ayinni zi mo, ¹⁴ mo inzi 'butɛ dɔmoriyö temi zɛ, i'di ru zɛ ku vo litu'e, mo ayada zi zɛ henye, minzi ye ku zi tediye ma aba, zi kutu'e kpa yaga ti'bɛ kɔ'du yeti, ¹⁵ zi tediye kpa kalakonda aba zi dakyikyane'e kore mo yaga.

¹⁶ Nenyɛ ma 'butɛ dɔmoriyö mati mo inzi, Simona, Yɛsu i'di ru mo Petero, ¹⁷ Yemisi öndu ni Yowani aba, zɛ gisi 'ba Zebedeyo, Yɛsu i'di ru dɛ zɛ Bonerega kɔ'du ya'ba aba piwo, ¹⁸ Anderiya, Pilipo, Baratolomoya, Matayo, Toma, Yemisi wisi 'ba Alipayo, Tadöyösu, Simona mati o'do lövo 'ba dakaɲo 'beni, ¹⁹ Yudas Sikereto mati asusu Yɛsu zi kofo mo ne.

Yɛsu Belezobulu aba (Mt. 12:22-32; Lk. 11:14-23)

²⁰ Yɛsu i'bɛ ödu loko, vidī kayo atɔɔ rɛ nni, here Yɛsu vo lö'bö 'beni eti i'janni kadra 'ba zi wakonyo dɛ. ²¹ Mati vo dakota 'bomo owonni kɔ'du ne here, i'benni zi go mo kongɔ, ga kɔ'du vidī edinni akiya, "Mo arifo ku."

²² Vo komoyandi 'ba vo kɔ'du ki'di maako'e, mati ayinni ta Yerusalema ne, iyanni henye, "Mo edi Belezobulu aba mi ni." Ne ye 'ba dakyikyane'e ra i'di kyigo ne zi mo zi kore zɛ yaga. ²³ Here Yɛsu ako'jo zɛ zi ni, ame'do zi zɛ temi mala. "Hala Satani akore Satani yaga? ²⁴ Ezɛ damöku inye rɛ ni na gbongo gbongo, damöku ne akalöpi. ²⁵ Here ezɛ dakota inye rɛ ni na gbongo gbongo, dakota ne akalöpi. ²⁶ Here ezɛ damöku 'ba Satani inye rɛ ni na gbongo gbongo, o'bo tɛhi dɛ, akalöpi, akinde rɛ ni. ²⁷ Vidī kölo maako o'bo dɛ zi tödu mi loko 'ba kora vo tembe zi wasisi omo kolɔ, nje ezɛ mo ida kora vo tembe ne ku dagba, atehe 'da wa omo kolɔ. ²⁸ Miya zi ye tinyö henye, akato'bo vidī kila temi kɔ'du kyɛnyɛ 'bɛzɛ ne biya, ehe me'do lasa 'bɛzɛ biya. ²⁹ Here vidī mati akame'do kɔ'du kyɛnyɛ ra Lawo Kölo Laka ne ila mo dɛ, ga kɔ'du mo o'do kɔ'du kyɛnyɛ ma nburu nburu ne ku." ³⁰ Yɛsu iya kɔ'du ne here, ga kɔ'du vidī maako'e edinni akiya "Dakyikyane'e ra edi mo ko'do."

Ma 'ba Yɛsu öndu mo eti (Mt. 12:46-50; Lk. 8:19-21)

³¹ Here ma 'ba Yɛsu öndu mo eti okɔnni. Zɛ o'ronni 'de yaga ta ra

loko, utunni kö'du kise kö'du ko'jo ga kö'du mo. ³² Vidi mati edinni alima kpo ta ra Yesu, iyanni zi mo henye, "Ongɔ te, ma yi, ondu yiye eti edinni yaga, ze ombanni yi." ³³ Yesu aya'ba da me'do zi ze, iya henye, "Eyi 'beni ma ma? Eyiye 'beni ondu ma'e?" ³⁴ Mo ongɔ bi da vidi mati edi alimanni kpo ta ra ni, iya henye, "Ongɔ'e te, kinye ne ma ma ondu ma'e eti." ³⁵ Vidi mati o'do wa mati Wiri omba zi mo ko'do ne, mo ondu ma, emi ma, ehe ma ma."

4

Mala 'ba vo kofo kilii

(Mt. 13:1-9; Lk. 8:4-8)

¹ Kadra maako aba lohu, Yesu ayeto kö'du yandi da kapa föfö 'ba Galilaya. Vidi mati atoto re nni kpo ta ro mo ne, edinni kyo, here mo ekyi mi tönbö, alima mi mo. Tönbö ne edi mi föfö, vidi kayo ne'e ɔɔ 'beni 'de yaga da göti 'ba föfö. ² Mo alima kö'du kayo ne yandi mo zi ze temi mala. Mi kö'du yandi 'bomo ne mo iya henye, ³ "Owo'e te. Kora maako i'be yaga kofo kilii mi yaka. ⁴ Mati mo ili kofo ne mi yaka, maako'e alépi da ga geri, ali ayinni, onyonni 'de. ⁵ Maako'e alépi dakaɔ ma ri'di aba, mati kaɔo nje tisiwa aba ne. Kandi kofo ne ötu, ga kö'du kaɔo ne ayöndu de. ⁶ Here kadra ayi riye, o'bo wevo ma luru ne, ga kö'du ngara'da mo ödu de na laka mi kaɔo. ⁷ Kofo maako'e alépi mi kuté kono, övu ayasi wevo ni, mora 'de ana de. ⁸ Kofo maako'e alépi mi kaɔo ma laka ne, wevo mo asi, övu, ana i'jö. Maako'e edinni i'jö aba 'butewota, maako'e 'butemodaka, maako'e lamikölo." ⁹ Yesu aya'ba go mo zi ze iya henye, "Mo mati edi mbili aba, mowo kö'du ne."

Kö'du a'di mo ayandi kö'du temi mala

(Mt. 13:10-23; Lk. 8:9-15)

¹⁰ Mati Yesu edi kuti ni aba, vidi maako'e mati owonni kö'du mo ne, ayinni zi mo vo litu 'buté domoriyo eti, ako'jonnii ho mo zi mi mala ne'e

yada. ¹¹ Yesu aya'ba do mo zi ze, iya henye, "Kö'du koho 'ba damöku 'ba Wiri i'di ku zi ye. Mora zi vidi maako'e kö'du koho akayandi temi mala.

¹² Here ze akongonni akongɔ, mora 'de kaa ongonni de.

Èze o'donni here akoto de nni zi Wiri,
akila ze."

Yesu ayada mi mala 'ba vo kofo kilii

(Mt. 13:18-23; Lk. 8:11-15)

¹³ Yesu ako'jo he ze iya henye, "Ayolo'e mi mala ne de? Akayolo'e mala maako'e hala? ¹⁴ Vo kofo kilii ne ili kö'du me'do 'ba Wiri. ¹⁵ Vidi maako'e kaa kofo mati alépi da ga geri. Kandi èze owonni kö'du me'do ne, Satani ayi oba 'de. ¹⁶ Vidi maako'e kaa kofo mati alépi da ri'di. Kandi èze owonni kö'du me'do ne, irinni na rakyenyi. ¹⁷ Mora ödu de gbo mi ze, here ne o'bo limanni 'diri de. Èze riti maako mandere wakofu ayi ga kö'du me'do ne, ze akilanni 'de. ¹⁸ Vidi maako'e edinni kaa kofo mati ili mi kuté kono. Ne edi ze mati owonni me'do ne, ¹⁹ kö'du sösu, lovo 'ba kahi, lovo kö'du wakyɔ, akakohɔ me'do ne, mora ananni i'jö de. ²⁰ Vidi maako'e edinni kaa kofo mati ili mi kaɔo laka. Ze owonni me'do ne, ombanni do mo, ananni i'jö maako'e 'butewota, maako'e 'butemodaka, maako'e lamikölo."

Lamba hu sora

(Lk. 8:16-18)

²¹ Yesu alima nduwé kiya zi ze henye, "Vidi maako here ne, oba lamba ndö kika mo hu siko mandere hu sora? Anza here de, i'di lamba da tarabiza. ²² Wa mati edi 'de kowo na koho akika yaga bikanyi. Wa mati ayöfu do mo ne, akayehu do mo yaga. ²³ Owo'e kö'du ne, èze ediye mbili aba."

²⁴ Mo iya kpa zi ze henye, "Kö'du mati medii akiya zi ye ne, oze mbiliye na laka zi kowo mo. Wa yeri mati edi ako'do'e zi oka'e, ako'do kpa zi ye. ²⁵ Vidi mati edi mo aba, aki'di

zi mo kyɔ. Vidī mati anza mo aba, akoba 'de kazi mo."

Mala kō'du tövu 'ba kofo

²⁶ Yësu nduwë kiya mo aba zi zë, iya henye, "Damöku 'ba Wirī ëdī henye. Kora maako ilī kofo mī yaka ënī. ²⁷ Mati mo o'do yɔndɔ aba, ënyī kadra aba, kofo ne biya ëdinnī ku mbili kī'dī, ëdinnī kpa ku tövu. Mo ayɔɔ də hala o'do rē nī here. ²⁸ Kaɲo ra o'do wevo ne na bi dēnī zi tövu, zi ta na lɔɔ. Dagba biriti mo ma luru ne akalaya, mbili mo, ehe ndundu mo mbili ma ndo i'jō aba. ²⁹ Mati i'jō ne alɔtri ku, kora ne ayeto kumu mo kulu aba, ga kō'du mo ayɔɔ kadra mo ɔko ku."

Mala kō'du kofo 'ba masatada (Mt. 13:31-32,34; Lk. 13:18-19)

³⁰ Yësu ako'jo kō'du henye, "Dakiya ze damöku 'ba Wirī ëdī kaa a'di? Mala a'di dako'do ze zi yada mo? ³¹ Ëdī kaa kofo 'ba masatada, kofo mati tisi řiri mī dakaɲo ne. ³² Ta gɔ mo yaa, övu riyë, ayi kyedre ta da wevo ne'e biya. I'dī ngora nī ma kyedre mo'e yaga, ali ayinnī, uvō loko ënnī mī galilī mo."

³³ Yësu ayëti kō'du kise 'bēnī tēmī mala maako'e. Mo ayada zi zë kyɔ, kō'du zi zë tɔ'bo yɔɔ mo. ³⁴ Mo ɔ'bo də me'do zi zë kazi mala. Ëzë mo ëdī vo lö'bō 'bēnī ëti, mo akayada kō'du ne'e biya zi zë.

Yësu adɔɔ buluku da wini (Mt. 8:23-27; Lk. 8:22-25)

³⁵ Mī da hutaga mī ko'do nani, Yësu iya zi vo lö'bō 'bēniye, "Ënyī dī'bē'e kyëti 'ba föfö." ³⁶ Here zë ilannī vidī kayo ne'e, ehe vo lö'bō'e ëkyinnī mī tɔɲbō, mati Yësu ëdī alima nzo mī mo, obannī mo nni aba. Tɔɲbō maako'e alö'bönnī kpa ga ndi mo.

³⁷ Truku'du buluku kyigɔ aluku riyë kagba 'ba wini, ayeto ku liko riyë mī tɔɲbō, here omba ku kara zi koso wini aba. ³⁸ Yësu ëdī 'de hulëhu mī tɔɲbō ako'do də nī taka gara aba. Vo lö'bō 'bomo'e alironnī mo iyannī

henye, "Vo komoyandi, asösu 'bēyī kō'du də, ze hiya kara zi koli?"

³⁹ Yësu ënyī riyë, ame'do na kamo zi buluku, iya zi wini kagba ne henye, "ɔɔ, ti!" Buluku nni wini kagba aba ɔɔnnī, bi gbo liwo. ⁴⁰ Yësu iya zi vo lö'bō 'bēniye henye, "Kō'du a'di ëdiye atere gɔ mo? Anza'e də koma aba?" ⁴¹ Zë tere kyedre aba, ako'jo ha oka maako, "Kora nenye ëyi? Buluku wini kagba aba, ɔwɔnnī mo?"

5

Yësu ako'jo kora dakyikyī aba (Mt. 8:28-34; Lk. 8:26-39)

¹ Yësu vo litu 'bēnī ëti ënyī i'bē ɔkonnī kyëti kapa föfö 'ba Galilaya mī dakaɲo 'ba Gerasa. ² Kandi mati Yësu asi yaga tēmī tɔɲbō, andosi də nni kora maako aba, asi tēmī wogo 'ba da wogo ani ne. Kora ne ëdī dakyikyī aba mī nī. ³ Mo ëdī alima mī kutë da wogo. Vidī ako ɔ'bo dekpe zi sesi mo na kida nyɔri aba. ⁴ Da kyɔ ndī mo kala mo aba ëdī na kida, mora ta ga kadra ne biya mo akisi nyɔri ne, ehe akikye mī kōhi ne ta ndī nī na nzoyi. Mo embe 'beri, vidī maako ɔ'bo də zi mo kīri. ⁵ Kadra yɔndɔ aba mo ëdī lima alasi tēmī da wogo kpuru ta da lutu, kudu aba rē nī kumu yitō aba.

⁶ Mo na kɔwɔ mati ongo Yësu, here aho alɔdrɔ domo nī aba akaɲo komo Yësu. ⁷ Here mo alörö na kyembe, iya henye, "Yësu wisi 'ba Wirī omba a'di kazi ma? Lömu mī ru Wirī, ma lenze yī, i'dī riti də zi ma." ⁸ Mo iya kō'du ne ga kō'du Yësu ëdī akiya henye, "Dakyikyī asi 'de yaga ta ra kora ne."

⁹ Here Yësu ako'jo ho mo iya henye, "Ru yī ëyi?" Kora ne aya'ba da me'do iya henye, "Ru ma 'Gboko,' ga kō'du dēdī ze kyɔ." ¹⁰ Mo zo nduwë Yësu lenze kazi ore dakyikyī ne'e yaga ta dakaɲo nani.

¹¹ Ani wa'do kayo ëdinnī kara dakapa lutu wakonyo. ¹² Here dakyikyī ne'e zo rē nni la'ba zi Yësu, iyannī henye, "Utu ze zi wa'do ne'e,

zi ze ti'be tödu mi zë." ¹³ Mo ila dakyiky ne'e ti'be, ödunni gbo mi wa'do ne'e. Wa'do ne'e edinni biya kaa kpulukuriyo, ahonni akanjo mi föfö, ehe aluyinni.

¹⁴ Kora mati edinni ga wa'do ne'e kongö, ahonni 'de, ayöyönni kö'du ne mi gawo mi halinjo kö'du mati o'do re ni ne, yada zi vidi. Vidi enyi i'benni biya kö'du mati o'do re ni ne kongö. ¹⁵ Mati ayinni zi Yesu, ze ongönni kora mati edi kani gboko 'ba dakyiky eti mi ni ne, mo edi alima ani bongö aba re ni, do mo ku na laka, ze biya na tere. ¹⁶ Ze mati ongönni komonni aba, ayadanni zi vidiye kö'du mati o'do re ni zi kora mati dakyiky aba ne, ehe kö'du 'ba wa'do ne'e. ¹⁷ Here ze ako'jonn ha Yesu zi tenyi ati'be 'de temi dakanjo enni.

¹⁸ Here mati Yesu omba ku zi ti'be zi tekyi mi tonbö, kora mati edi kani dakyiky aba mi ni ne, alenze mo iya henye, "Di'be ze yi aba." ¹⁹ Yesu ila mo de zi ti'be ta go mo, iya zi mo henye, "I'be linjo zi vo dakota 'beyiye, ayada zi ze hala kö'du mati Yere o'do zi yi, laka 'bomo zi yi edi hala." ²⁰ Here kora ne enyi i'be biya kpuru temi Gawo 'Bute ne'e, kö'du mati Yesu o'do zi ni ne yada mo aba. Vidi mati owonni kö'du ne biya na rakaga.

Wu'je 'ba Yayiro nni mbara mati ise ra bongö 'ba Yesu

(Mt. 9:18-26; Lk. 8:40-56)

²¹ Yesu enyi i'be hulëhu kyeti kapa 'ba föfö vere. Ani da kapa föfö, vidi kayo atoto re nni kpo ta da kapa mo. ²² Here vere maako ru mo edi Yayiro, mo ra na vo dagba 'ba bi 'ba motu ani, mati mo oko, ongo Yesu, mo umë re ni akanjo ndi mo, ²³ alenze mo kö'du komba aba, iya henye, "Wu'je tisi 'bama na rakoo. Ako ayi, i'di kala yi do mo, here zi mo tedi na laka, na didi." ²⁴ Yesu enyi i'benni mo aba.

Here vidi kayo mati edinni ati'be Yesu eti ne, edinni mo diri ta da kapa biya. ²⁵ Here mbara maako edi

ani, na riti ga kö'du yama edi taho ta ro mo kazi toro koo 'butë domoriyo. ²⁶ Dakatoro kayo edinni le owö ki'di zi mo. Mo ayaña kahi 'benni biya, mora here ne zi ta'ba na laka anza de, edi weni zo re ni kidra dagba ta ga kadra biya. ²⁷ Mo owo kö'du Yesu, enyi ayi kafo mo mi kutë vidi kayo ne. ²⁸ Mo iya na bi deni henye, "Eze mise gbi le nje bongö ro mo ne, matedi na laka." ²⁹ Mo ongo here ise bongö ro mo ne, kandi yama oro, mo ayolo ku mi ida re ni henye, na kajo re ni ku temi riti kyedre 'benni ne.

³⁰ Yesu kandi ayolo henye, kyigo asi ku ta re ni yaga. Mo opi re ni kpo temi kutë vidi kayo ne, ako'jo kö'du henye, "Eyi ra ise ra bongö ama?" ³¹ Vo lö'bö 'bomo aya'banni da me'do zi mo henye, "Ongo te vidi kayo mati edinni yi kuru ne, kö'du a'di ako'jo 'beyi kö'du go mo henye ere, 'Eyi ra ise ra ma?"

³² Yesu zo nduwë lima bi kongö kpo ta re ni zi yolo eyi ra o'do kö'du ne. ³³ Here mbara ne ayolo kö'du mati o'do re ni zi ni ne, mo ayi tese aba na tere, alodro ndi mo, ayada kö'du tinyö mati o'do re ni ne biya zi mo. ³⁴ Yesu aya'ba da me'do zi mo henye, "Wu'je ama, koma 'beyi o'do yi ku nbala. I'be na rakyeyi, makajo yi temi riti ne."

³⁵ Mati Yesu edi kö'du ne kiya, Vidi maako'e ayinni ta linjo 'ba Yayiro, ayadanni zi mo henye, "Wu'je 'beyi oli ku. Kö'du a'di kpe zi riti ki'di ra vo komoyandi ne go mo?" ³⁶ Yesu oze mbili ni de da kö'du mati iyanni ne, mo aya'ba zi Yayiro henye, "Ere de, nje kolö koma."

³⁷ Here mo ila vidi ma kolö maako de zi ti'be ni aba dagba, nje Petero, Yemisi, öndu ni Yowani aba. ³⁸ Mati ze okonni linjo 'ba Yayiro, Yesu ongo bi apere re ni ku na yawa, owo kuyë riyë kudu rala'ba aba. ³⁹ Mo enyi i'be ödu loko, iya henye zi ze "Kö'du a'di bi apere re ni go mo na yawa here? Kö'du a'di ediye kudu

gɔ mo? Wu'jê tisi ne oli dë, ëdî òñbò ako'do."

⁴⁰ Here zë ogonni mo. Mora here mo ore zë biya yaga, oba 'bu 'ba wu'jê tisi ne, ma mo, vo lö'bö 'bëniye wota. Mo ënyi i'bë ödu mi loko mati yöku wu'jê tisi ne o'ba 'do mo.

⁴¹ Mo iri kala mo, iya zi mo henye, "Talita Kumu." Kö'du ya'ba aba henye, "Wu'jê tisi, miya zi yi, ënyi riyë." ⁴² Here mo ënyi, alasi kpo. Köö 'bomo ëdî 'butë dömoriyö. Mati kö'du ne o'do rë ni, zë biya na rakaga. ⁴³ Yësu i'di kö'du kise anza dë zi zë yada zi vidî kölö maako, ehe mo iya henye, "I'diye wa zi mo zi konyo."

6

Omba Yësu dë mi Nazereta (Mt. 13:53-58; Lk. 4:16-30)

¹ Yësu ënyi ila bi nani, ehe i'bë hulëhu mi gawo 'ba dakaño 'bëni. Vo lö'bö 'bomo'e i'bënni mo aba. ² Mi ko'do 'ba ralawo aba, mo ayeto kö'du yandi mi bi 'ba mötu. Vidî kayo ëdinni ani, mati zë owonni kö'du mo, zë biya na rakaga. Zë ako'jonnî kö'du iyanni henye, "Here mo i'ja kö'du ne biya ta kila? Kö'du yolo 'ba a'di ra here mati i'di zi mo ne? Hala mo ëdî kö'du koro ne'e ko'do mo? ³ Mo anza vo kaga kisë, wisi 'ba Mariya, öndu 'ba Yemisi, Yosepa, Yudasî, Simona aba? Anza dë ëmi mo'e ra ëdinni alima kinye ne?" Here zë ombanni mo dë.

⁴ Yësu ënyi iya zi zë henye, "Nëbi ɔwo ta bi ne biya, nje vidî mi gawo liɔ 'bomo, karo mo'e, vo dakota 'bomo ëti ra ombanni mo dë." ⁵ Mo omba dë zi kö'du koro ako'e ko'do ani, mo i'di kala ni nje da vidî 'ba rakoo gbongo maako'e, ehe akɔ'jo zë gbɔ. ⁶ Mo rakaga kyedre aba ga kö'du vidî anzanni dë kö'du koma aba.

Yësu utu vo litu 'butë dömoriyö yaga

(Mt. 10:5-15; Lk. 9:1-6)

Yësu ënyi i'bë kpo ta ra dakaño nani komo vidî yandi aba. ⁷ Mo akɔ'jo vo litu 'butë dömoriyö ne'e bi

kölö, utu zë yaga na riyö riyö. Mo i'di kalakonda ndra ta da dakyikyî ne'e.

⁸ Mo ise gɔ mo zi zë, "Oba'e waako dë 'e aba ta bi ti'bë 'be'e ne, mangolo'bo manza dë, anboro 'ba wa lenze manza dë, kôhi manza kpa dë mi bongo re 'e, nje moɔo.

⁹ Usu'e kamoka, ehe injë'e kya 'ba bongo dë ëti. ¹⁰ Ezë ödu'e mi liɔ, alima'e mi liɔ nani le ila'e gawo nani. ¹¹ Ezë gawo mati ayiye mi mo vidî ombanni dë 'e kiri kala kyedre aba, mandere ombanni dë zi kö'du 'be'e kowo, ila'e bi nani, akuyit'e turufu ne 'de ta ndiye. Ne atëdî zi zë na wasënë."

¹² Here zë ënyi i'bënni yaga kö'du yeti aba zi vidî dë nni koto temi kö'du kyënyë 'bënni ne'e. ¹³ Zë orenni dakyikyî yaga, apisinni yenî ra vo koo'e, akɔ'jo zë gbɔ.

Koli 'ba Yowani Bapatisi (Mt. 14:1-12; Lk. 9:7-9)

¹⁴ Yaanya aba Yere Heroda owo kö'du ne, ga kö'du wa komba 'ba Yësu inde bi biya. Vidî maako'e iyanni henye, "Yowani Bapatisi ra ënyi ku na didi temi koli, kö'du nere ra mo ëdî kyigɔ nenyë aba zi tedi kö'du koro ne'e ko'do mo." ¹⁵ Vidî maako'e iyanni henye, "Mo Eliya ra." Agamo'e iyanni henye, "Mo nëbi ra, kaa temi ma kölö mati ëdinni kani kyere nani."

¹⁶ Mati Heroda owo kö'du ne, iya henye, "Mo, Yowani Bapatisi, mati mikye do mo 'de nere ra ënyi temi koli." ¹⁷ Heroda ra na bi dëni i'di kö'du zi Yowani kiri, kida mo, ku'du mo mi kamba. Heroda o'do kö'du ne here ga kö'du mo oze Herodiya, mo le na mbara 'ba öndu mo Pilipo ne. ¹⁸ Yowani Bapatisi zo nduwë kö'du ne yada mo zi Heroda. "Anza dë na laka zi yi mbara 'ba öndu yi koze." ¹⁹ Here Herodiya iri kö'du ra Yowani, omba zi mo kofo. Mora mo ɔ'bo dë, ²⁰ ga kö'du Heroda ere Yowani, ga kö'du mo ayolo Yowani ne, mo vidî laka ra, ehe agaga gɔ mo. Heroda ëdî le kö'du yeti 'ba Yowani

sösu, mora mo omba zo nduwë zi kowo mo.

²¹ Ndundu mo aba Herodiya i'ja gëri laka 'bëni. Èdi mi ko'do ko'jo kadra 'ba Heroda, mo o'do kyere, ise vidi kyedre 'ba turu'e biya, vo wehe'e, vidi kyedre 'ba Galilaya eti. ²² Mati wu'jë 'ba Herodiya ne ayi, olo komo vidiye, kö'du ne eme ra Heroda nni yingö 'bomo eti.

Here Yere Heroda iya zi wu'jë ne henye, "A'di ra omba zi tedi zi yi? Maki'di zi yi wa mati omba."

²³ Ha ki'di lömu aba mo iya zi wu'jë ne henye, "Miya henye, maki'di wa mati ako'jo kö'du mo ne zi yi, ezë edi le kyedre kaa kutë damöku 'bama."

²⁴ Here wu'jë ne asi i'bë zi ma ni yaga. Ako'jo ho mo, "A'di ra makako'jo kö'du mo?" Ma mo aya'ba da me'do iya henye, "Ako'jo kö'du ga da Yowani Bapatasi." ²⁵ Here wu'jë ne aho kandi hulëhu zi ti'bë kö'du ne kiya zi Yere Heroda, iya henye, "Momba zi yi ki'di zi ma kinye yaanya aba ne da Yowani Bapatasi mi kakpa ne."

²⁶ Mati Yere Heroda owo kö'du ne here, o'do mo na rasösu. Mo o'bo dekpe zi komba de zi wu'jë ne, ga kö'du mo o'do ku na lömu ta da komo yingö 'bëni ne'e biya. ²⁷ Here mo utu vo kanya 'bëni kö'du ki'di aba zi ti'bë da Yowani kika mo. Vo kanya enyi i'bë mi kamba, ikye da Yowani 'de. ²⁸ Mo ika mi kakpa, i'di zi wu'jë ne, ehe mo i'di gbo zi ma ni. ²⁹ Mati vo lö'bö 'ba Yowaniye owonni kö'du ne, zë ayinni, obanni yöku mo, i'bë usunni.

Yësu i'di wakonyo zi vidi kpulukumuyi

(Mt. 14:13-21; Lk. 9:10-17; Yn. 6:1-14)

³⁰ Mati vo litu i'ja rë nni Yësu eti, a'banni wa mati zë o'donni, yandinni ne yada mo zi Yësu.

³¹ Here vidi kayo edi tayinni ehe edi ti'bënni, here Yësu vo litu 'bëni eti, i'janni kadra 'ba zi wakonyo de. Here mo iya zi zë henye, "Enyi

di'bë'e 'de bi maako na bi de ze kutu ze aba, zi ye re 'e lawo tisi."

³² Here zë enyinni, ayetonni tekyi mi tönbö ti'bë yaga na bi de nni bi mbiya maako. ³³ Mati vidi kayo ne'e ongönni zë edinni ati'bë, kandi ayolönni zë, here enyi i'bënni biya temi gawo ne'e, ahonni dagba ta dakaño, okönni dagba bi nani ta komo Yësu vo litu 'bëni eti. ³⁴ Mati Yësu asi yaga temi tönbö, mo ongo vidi kayo ne'e, di'di mo oso ndo na kö'du sösu ga kö'du zë, ga kö'du zë kaa timelë ma kazi vo yako. Here mo ayeto zë yandi kö'du kyö aba.

³⁵ Mati kadra omba ku zi loso, vo lö'bö 'bomo'e ayinni zi mo iyanni henye, "Ongö te, kadra anza kpe bi nenyë na möku. ³⁶ Utu vidi nenyë'e zi zë ti'bënni mi linö mati edinni kpoko kinye zi zë wakonyo kogo zi konyo."

³⁷ Yësu aya'ba da me'do zi zë iya henye, "E na bi de 'e, i'diye wakonyo zi zë zi konyo." Zë ako'jonnii ha Yësu, "Kohi ne vidi ako'do loo yehwe modömowota zi ki'ja. Omba zi ze ti'bë yaña kohi lamiriyö ne da mangolo'bo zi to'bo zë?" ³⁸ Yësu ako'jo hë zë iya henye, "Ediye mangolo'bo aba ndö? I'bë'e te kongö." Mati i'janni, iyanni kö'du mo zi mo henye, "Mangolo'bo edi muyi, kyenze riyö." ³⁹ Yësu iya zi vo litu 'bëniye zi kiya zi vidi ne'e biya zi rë nni kinye na gbongo gbongo, ma limanni akaño da loma kyekpe ne. ⁴⁰ Here vidi ne'e biya alimanni na ratoto gbongo gbongo lamikölö maako'e 'butëmuyi.

⁴¹ Yësu oba mangolo'bo muyi ehe kyenze riyö ne, ongo bi komoriyë, o'do öwö'di zi Wiri. Mo owe mi mangolo'bo ne, i'di zi vo lö'bö 'bëniye zi yanya mo zi vidiye. Mo inye mi kyenze riyö ne kpa ta gë zë biya. ⁴² Vidi biya onyonni, ehe onönni gbo. ⁴³ Vo lö'bö'e atötonni koso mangolo'bo kyenze aba mati oso ne mi бага 'butë domoriyö. ⁴⁴ Watiti 'ba vidi mati onyonni wa ne kpulukumuyi.

Yësu alasi ta da wini
(Mt. 14:22-33; Yn. 6:15-21)

⁴⁵ Kandi Yësu i'di vo lö'bö'e tëkyinni mi tönbö ti'benni dagba komo ni mi Beteseyida ta kafo föfö, mora here mo iya kö'du zi vidi kayo ne'e mi'benni liṅo. ⁴⁶ Ta ga kö'du kiya 'bomo zi vidi kayo ne'e, i'bë'e gbo, mo enyi i'bë da lutu amötu. ⁴⁷ Mati hutaga oko, tönbö edi ku 'de mi kutë 'ba föfö, mora Yësu nje kutu ni aba da göti. ⁴⁸ Mo ongo vo lö'bö 'benniye edinni ku rë nni ki'di zi ko'do mo ngari aba, ga kö'du edinni akopi ta ga bi tayi 'ba buluku. Kutë yondö aba mo i'bë zi zë, lasi aba ta da wini. Mo omba zi laga ta da kapa zë, ⁴⁹ mora mati ongönni mo edi alasi ta da wini ne, asösu 'benni iyanni wakoro ra, ehe a'banni hë nni gbögbö löro aba. ⁵⁰ Mati ongönni mo ne, zë biya na tere. Mora Yësu ame'do zi zë kandi, iya henye, "Uku mi ye, ne ma ra. Ere'e dë." ⁵¹ Here mo enyi ekyi rë zë mi tönbö ehe, buluku oro. Vo lö'bö'e biya na rakaga, ⁵² ga kö'du koro 'ba mangolö'bo mati mo o'do zi vidi kpulukumuyi konyo mo ne, ödu dë gba dë zë.

Yësu ako'jo vo kaw'e mi Genesereta
(Mt. 14:34-36)

⁵³ Zë enyi umunni kyeti föfö da göti 'ba Genesereta, ehe idanni tönbö ani. ⁵⁴ Mati ilanni tönbö ne, vidi ayolönni Yësu. ⁵⁵ Here zë enyi ahonni ta bi ne biya. Ezë owonni bi mati mo edi 'dömo, injenni vidi 'ba rakaw'e da lanba kika mo zi mo. ⁵⁶ Bi mati biya Yësu i'bë ta 'dömo ne, mi gawo, mi daliṅo maako'e, vidi ako'banni zë mati na rakaw ne, ga bi 'ba wakogo. Akalenzenni mo gbi nje zi zë ha böngo 'bomo kise, zë mati biya isenni ne, ako'jo zë na laka.

7

Yandi kö'du 'ba ti'da ṅbala aba
(Mt. 15:1-9)

¹ Here Farasi maako'e nni vo komoyandi 'ba kö'du ki'di mati ayinni

ta Yerusalema ne, atoto rë nni kpo da kapa Yësu. ² Zë ongönni kya 'ba vo lö'bö 'bomo maako'e edinni wakonyo kala aba na ti'da kazi kaka. ³ Farasiye Yiserele'e eti onyönni wa dë here, nje ezë akaka kala nni ku temi geri 'ba 'bu nniye. ⁴ Zë onyönni wa maako mati ayi ta bi 'ba wakogo, nje ezë akakanni ro mo ku dagba. Ehe irinni ga ndi geri kyö 'ba 'bu nniye, kaa siko kaka, kyere kaka, tele kaka aba.

⁵ Here Farasiye vo kö'du ki'di 'ba komoyandiye eti ako'jonnii ha Yësu, "Kö'du a'di vo lö'bö 'beyiye irinni ga ndi kö'du yandi mati i'di zi ze akaṅo kazi 'bu ze dë, mora edinni wakonyo kala aba na ti'da." ⁶ Yësu aya'ba da me'do zi zë, iya henye, "E vidi 'ba komokandi nenye, Yisaya ra ayolo kö'du kiya ga kö'du 'be'e, ayöru, iya henye,

'Vidi nenye'e oronni ma, Yere Wiri, nje hë nni aba,

mora di'di zë na kawo ta ra ma.

⁷ Mötu 'bezë na yawa zi ma, kö'du yandi 'bezë ayi nje kazi vidiye.'

⁸ I'diye kö'du ki'di 'ba Wiri da kapa, ehe kaw'e kö'du yandi 'ba vidi."

⁹ Yësu zo nduwë, "Ediye geri 'ba kö'du ki'di 'ba Wiri komba dë aba, ga kö'du zi ye kiri kö'du yandi 'be'e ra. ¹⁰ Mosa iya henye, 'Oro 'bu yi ma yi aba, ezë vidi maako awili 'bu ni mandere ma ni, aki'di mo zi kofo.' ¹¹ Mora ayandiye henye, Vidi mati edi wa aba, zi ki'di zi 'bu ni konyi mandere ma ni, mora mo atö'bo kiya, 'Nenye Korobani,' kö'du ya'ba aba henye, "ba Wiri ra.' ¹² Ila'e mo dekpe zi konyi 'bu ni mandere ma ni. ¹³ Mi ga geri ne, kö'du yandi 'be'e zi vidi maako'e ne, ayaṅa me'do 'ba Wiri yaga. Wa maako'e edinni kpa kyö kaa ma nenye, mati edi ako'do'e ne."

Wa mati edinni vidi ko'do na ti'da
(Mt. 15:10-20)

¹⁴ Here Yësu ako'jo vidi kayo ne'e kpa löhu tayinni zi ni, ehe iya zi zë henye, "E biya, owo'e kö'du 'bama

ne, ayɔɔɔ'e. ¹⁵⁻¹⁶ Waako anza dē zi tī'bē mī vīdī ta yaga ako'do mo na ti'da. Wa mati asi yaga tēmī vīdī ra, ako'do mo na ti'da."

¹⁷ Mati mo ila vīdī kayo ne'e, i'bē ödu loko ne, vo lö'bö 'bomo'e ako'jonnī ho mo zi mī me'do ne yada. ¹⁸ Yēsu iya zi zē, henye, "Anza'e dē na ngaṛa ta da oka'e. Ayɔɔɔ'e dē? Waako anza dē mati atī'bē mī vīdī ta yaga ako'do mo na ti'da, ¹⁹ ga kö'du anza dē tī'bē mī di'di mo, mora mī mo, ehe atī'bē zo dagba yaga tēmī ida ra." Mī me'do ne, Yēsu adoro go mo zi zē wakonyo biya ṅbala zi konyo.

²⁰ Mo zo nduwē kiya mo henye, "Ēdī wa mati asi yaga tēmī vīdī ra, ako'do mo na ti'da. ²¹ Tēmī di'di 'ba vīdī atayi kö'du sōsu kyēnyē, rōnyī, wa logo, wa kofo, ndoro, ²² mī kumbē, wa kyēnyē, wa ko'ba, rakīsī, gu kī'dī, ru vīdī yaṇa, da kumbē, rakonza. ²³ Wa biya na kyēnyē nenyē'e ayinnī ta didī vīdī, ehe o'do mo na ti'da."

Mbara 'ba dakaṇo 'ba Siriya-Ponisiya

(Mt. 15:21-28)

²⁴ Here Yēsu ēnyī i'bē bi, mati kara ra gawo kyedre 'ba Tiyere. Mo ēnyī i'bē ödu loko ehe omba dē zi vīdī kölö maako zi yolo zi kiya nēdī ani. Mora mo o'bo dē zi lima na rakoho. ²⁵ Mbara mati wu'jē 'bomo ēdī dakyikyī aba ne, owo kö'du Yēsu, ayi zi mo kandi, alēpī akaṇo ndī mo. ²⁶ Mbara ne ame'do ha Girigī, o'jo mo mī Siriya-Ponisiya. Mo alenze Yēsu zi dakyikyī kore mo yaga ta ra wu'jē ēnī.

²⁷ Mora Yēsu aya'ba da me'do iya henye, "Dī'diye wakonyo dero dagba zi gisisiye. Anza na laka zi wakonyo 'ba gisisiye koba ku'du mo zi wihiye." ²⁸ Mo aya'ba da me'do zi mo iya henye, "Kyedre, wihī mati alimannī hu tarabiza ne, ēdinnī kpa koso wakonyo 'ba gisisiye mati oso ne konyo." ²⁹ Here Yēsu iya zi mo henye, "Ga kö'du ya'ba nani, i'bē hulēhu liṇo, akongo dakyikyī ne i'bē

ku yaga ta ra wu'jē 'bēyī ne." ³⁰ Mati mo i'bē liṇo, i'ja wu'jē ēnī ēdī ako'do da sora, dakyikyī i'bē ku yaga ta ro mo.

Yēsu ako'jo vo mbili kīsī

³¹ Yēsu ēnyī tēmī dakaṇo 'ba Tiyere ani, i'bē nduwē kpuru tēmī Sidoni, kpa zi föfö 'ba Galilaya. Mo i'bē ödu mī dakaṇo mati ēdī ako'jo Gawo 'Butē ne. ³² Kya vīdī maako'e ikannī kora vo mbili kīsī, mati o'bo dē zi me'do, zē alenzennī Yēsu zi kala nī kī'dī do mo.

³³ Yēsu oba mo kölö na kowo ta ra vīdī kayo ne'e, i'dī da wisi kala nī mī mbili kora ne, o'bi oro, ise ndende kora ne gbo. ³⁴ Yēsu ongo bi komoriyē alawo na kyembe, iya zi kora ne henye, "Epata!" Kö'du ya'ba aba henye, "Ayēhu riye." ³⁵ Kandi kora ne o'bo zi kö'du kowo. Mo ame'do kpa kazi riti.

³⁶ Yēsu i'dī kö'du zi vīdī ne'e anza dē zi kö'du ne kiya zi vīdī ma kölö maako, mora zē nduwē kiya mo. ³⁷ Vīdī biya mati owonnī kö'du ne, ēdinnī na rakaga. Zē iyannī henye, "Hala mo o'do wa biya na laka. Mo i'dī vo mbili kīsī zi kö'du kowo, vīdī mati o'bo dē zi me'do kpa ame'do."

8

Yēsu i'dī wakonyo zi vīdī kpuluku-sowo

(Mt. 15:32-39)

¹ Kadra ma agamo aba, vīdī kayo maako'e ēnyī atoto rē nnī, ayinnī ga bi kölö. Mati vīdī anzannī wa mati oso aba zi konyo, Yēsu ako'jo vo lö'bö 'bēnyīe zi nī, iya zi zē henye, ² "Manza dē rakyenyī aba ga kö'du vīdī ne'e, ga kö'du zē ēdinnī ma aba ko'do wota aba, mora yaanya aba wa anza dē zi konyo. ³ Ēzē mutu zē liṇo kazi wakonyo kī'dī zi zē, akatēdinnī kazi kyigo ta bi tī'bē, ga kö'du kya maako'e ayinnī ta bi kowo."

⁴ Vo lö'bö 'bomo'e ako'jonnī ho mo iyannī henye, "Ta kila mī da lipī nenyē, zi vīdī maako zi t'bo wakonyo kī'ja kyo zi kī'dī zi vīdī nenyē'e?" ⁵ Yēsu ako'jo hē zē

iya henye, “Ēdiye mangol’bo aba ndö?” Zë aya’banni da me’do iyanni henye, “Mangol’bo edi madomoriyö.”

⁶ Mo i’di kö’du zi vidi ne’e zi li-manni dakaŋo. Mo oba mangol’bo madomoriyö ne’e, o’do öwö’di zi Wirī, owe mi zë, i’di zi vo lö’bö ’bëniye zi yanya zi vidi kayo ne’e. Vo lö’bö ’bomo’e o’donni gbo here. ⁷ Zë edinni kpa kyenze sisiye aba. Yësu o’do öwö’di ga kö’du ma nenyee, ayada zi vo lö’bö’e zi kyenze ne’e yanya mo kpa. ⁸ Vidi biya mati onyonni, ɔvɔnni. Here vo lö’bö obanni koso mo mati ɔso ne, бага madomoriyö ndondo. ⁹ Vidi ne edinni ani kaa kpulukusowo here. Here Yësu utu vidi ne’e liŋɔ, ¹⁰ ehe kandi ëkyinni mi tɔŋbö vo lö’bö ’bëni eti, i’bënni gbo mi dakaŋo ’ba Dalamonota.

Farasi ako’jonnī ha Yësu ga kö’du koro

(Mt. 16:1-4)

¹¹ Here kya ’ba Farasiye ayinni zi Yësu, ayetonni hë nni wasa mo aba. Zë ombanni zi Yësu yonzɔ, here ako’jonnī hɔ mo zi kö’du koro ko’do zi yada mo ayi kazi Wirī. ¹² Yësu otɔ lawo na konda, iya henye, “Kö’du a’di vidi mi ko’do ma ndenye ne, ako’jonnī kö’du ga kö’du koro? E’e, mayada zi ye tinyö, anza zi kö’du mahere ne, zi ki’di zi vidi nenyee.” ¹³ Mo ila zë, ehe ëkyi mi tɔŋbö, umu gbo kyëti ’ba föfö.

Langa ’ba Farasiye ehe ’ba Heroda
(Mt. 16:5-12)

¹⁴ Here vo lö’bö’e kö’du ölu tëmi zë zi koba mangol’bo kyɔ, edi nje mangol’bo kölö zë eti mi tɔŋbö. ¹⁵ Yësu iya zi zë henye, “Ongɔ’e re ’e laka kazi langa ’ba Farasi ne’e ehe langa ’ba Heroda.” ¹⁶ Zë ayetonni ame’do na ga rë nni, “Mo iya kö’du ne ga kö’du danza dë mangol’bo ako’aba.”

¹⁷ Yësu ayolɔ kö’du a’di edinni ame’do gɔ mo, ako’jo hë zë, “Kö’du a’di ediye ame’do ga kö’du mangol’bo anza dë? Ayolɔ’e dë

gba? Di’diye na kyëndi? ¹⁸ Ēdiye komo’e aba ɔ’bo’e dë zi bi kongɔ? Ēdiye mbili aba ɔ’bo’e dë zi kö’du kowo? ɔ’bo’e kö’du sösü dë? ¹⁹ Mati mowe mangol’bo muyi kö’du zi vidi kpulukumuyi ne’e, бага edi ndö na koso mati akö’du’e?” Zë aya’banni da me’do, iyanni henye, “Butë domoriyö.” ²⁰ Mora Yësu iya henye, “Mati mowe mangol’bo madomoriyö zi vidi kpulukusowo ne’e, бага edi ndö na koso mati akö’du’e?” Zë aya’banni da me’do, iyanni henye, “Modomoriyö.” ²¹ Mo ako’jo hë zë iya henye, “Mora gba kö’du ne ayi dë de ’e?”

Yësu ako’jo kora vo komoköndu mi Beteseyida

²² Mati zë ɔkonnī mi Beteseyida, vidi maako’e ikanni kora vo komoköndu maako zi Yësu, alenzenni mo zi rɔ mo kise. ²³ Yësu iri kala kora vo komoköndu ne, akoko mo, yaga tëmi liŋɔ. Tapëti mati o’bi oro komo mo ne, Yësu i’di kala ni dɔ mo, ako’jo hɔ mo, “Atɔ’bo waako kongɔ?” ²⁴ Here kora ne ongo bi riyë, iya henye, “ɔɔ, mɔ’bo vidi kongɔ, mora zë alayanni kaa kaga ra edinni alasi.” ²⁵ Yësu i’di kala ni kpa löhu da komo kora ne. Here kora ne obe komo ni kyedre. Komo mo ako’jo rë ni, mo ɔ’bo gbo zi wasisi kongɔ biya na laka. ²⁶ Yësu iya zi mo, “I’bë liŋɔ, i’bë dë mi gawo.”

Petero iya Yësu Korisito ra
(Mt. 16:13-20; Lk. 9:18-21)

²⁷ Yësu ënyi vo lö’bö ’bëni eti, i’bënni mi gawo ’ba Kasariya Filipino. Mati edi ati’bënni ta da gëri ne, Yësu ako’jo hë zë iya henye, “Ayada’e zi ma, vidi edinni akiya ma ëyi?” ²⁸ Here zë aya’banni da me’do iyanni henye, “Maako’e iyanni yi Yowani Bapatisi ra, maako’e iyanni yi Eliya ra, agamo’e iyanni yi kölö tëmi kutë ’ba Nëbi ne’e.” ²⁹ Mo ako’jo hë zë, “Mora ’e ’be’e? Iya ’be’e ma ëyi?” Petero ënyi aya’ba dɔ mo iya henye, “Yi Korisito ra.” ³⁰ Here Yësu

i'di kö'du zi zë, iya henye, “Ayada'e kö'du ma dë zi vidī kölō maako.”

Yësu ame'do ga kö'du koli 'bëni
(Mt. 16:21-28; Lk. 9:22-27)

³¹ Here Yësu ayeto vo lö'bö 'bëniye yandi, Wisi a vidī atëdi riti kyedre aba, ehe vidī kyedre, kyedre 'ba vo karasa'e, vo komoyandi 'ba kö'du kī'diye akombanni mo dë. Aki'dinni mo zi kofo, mora ko'do da wota aba, mo atënyi na didi. ³² Yësu ayada kö'du mati ako'do rë ni ne biya zi zë. Here Petero oba mo tisi da kapa, ehe mo iya zi mo kö'du 'bomo ne eme dë.

³³ Mora here Yësu opi rë ni kpo, ongɔ bi da vo lö'bö 'bëniye ehe mo iya zi Petero henye, “Ënyi 'de ta ra ma karani Satani. Kö'du sösü 'bëyi ne ayi dë kazi Wirī, 'ba vidī ra.”

³⁴ Mora Yësu ako'jo vidī kayo ne'e vo lö'bö 'bëniye eti zi ni, ayada zi zë henye, “Ëzë vidī maako omba zi tayi ma aba, kö'du mo mölu ta do mo, minjë taka 'bëni, ma lö'bö ga ma.

³⁵ Vidī mati omba zi didi ni yomɔ, akayölu. Mora vidī mati ayölu didi ni ku ga kö'du ma, ehe ga kö'du laka 'ba Wirī, akayomɔ. ³⁶ Ëzë vidī maako i'ja wasisi biya mi damöku ne, mora mo ayölu lawo ni, anza dë na laka zi mo. ³⁷ Waako atanza dë zi mo zi to'bo zi kutrë lawo ni aba.

³⁸ Ëzë vidī maako edi na komokaya ta ra ma, ehe kö'du yandi 'bama mi damöku kyënyë ne, Wisi a Vidī atëdi na komokaya ta ro mo, ezë mo ayi mi bikanyi 'ba 'Bu ni malayika laka eti.”

9

Yësu opi rë ni
(Mt. 17:1-13; Lk. 9:28-36)

¹ Yësu iya zi zë henye, “Mayada zi ye tinyö damöku 'ba Wirī atayi, aki'ja'e maako'e gba oli ye dë.”

² Tapëti ko'do modaka aba, Yësu oba Petero, Yemisi, ehe Yowani, i'bënni da döku konda riyë. Ani zë na bi dë nni. Mati edinni nduwë bi kongo, rakopi ayi zi Yësu, ³ ehe bongɔ 'bomo edi atanyi na kanyi, na kanyi ndra ta da vidī ako mi dakaɲo

nenye ato'bo kaka mo here. ⁴ Here vo lö'bö wota ne'e ongönni Eliya ehe Mosa edinni ame'do Yësu eti.

⁵ Petero ame'do zi Yësu, “Vo komoyandi, hala edi na laka zi ze tedi kinye. Da kuvö ze loko wota, kölö zi yi, kölö zi Mosa ehe kölö zi Eliya.”

⁶ Mo oka nni eti na tere, mo ayolo dë na kiya a'di. ⁷ Here foli alaya ayöfu zë galili ni aba, gu ayi temi foli, “Nenye wisi ama ra.” ⁸ Zë ongönni bi kandi gbö, mora 'de ongönni vidī ma kölö ako dë, nje Yësu zë eti.

⁹ Mati zë asinni ku akaɲo ta da döku, Yësu ise go mo zi zë, “Wa mati ongɔ'e ne, ayada'e dë zi vidī ma kölö maako, le ezë Wisi a Vidī ënyi ku temi koli.” ¹⁰ Zë owönni kö'du kise 'bomo ne, mora temi kutë zë ayetönni ame'do na ga rë ni ga kö'du ne, “A'di ra 'bëni tënyi temi koli?” ¹¹ Zë ako'jonnī ha Yësu iyanni henye, “Kö'du a'di vo komoyandi 'ba vo kö'du kī'diye iyanni Eliya ra atayi dagba?” ¹² Kö'du ya'ba 'bomo edi henye, “Eliya ra tinyö edi atayi dagba zi wasisi ko'jo nzo. Mora kö'du a'di Buku 'ba Wirī iya nenye, Wisi 'ba Vidī aki'ja riti ndra, ehe akomba mo dë? ¹³ Mayada zi ye hala Eliya ayi ku nzo, ehe vidī o'dönni mo kaa zë ombanni, kaa mati Buku iya kö'du ga kö'du mo.”

Yësu ako'jo wisi kora dakyikyī aba
(Mt. 17:4-21; Lk. 9:37-43a)

¹⁴ Mati zë adroko rë nni koso vo lö'bö eti, ongönni vidī kayo kpo ta rë ni ehe vo komoyandi 'ba vo kö'du kī'diye, edinni me'do zë eti.

¹⁵ Mati vidī ne'e ongönni Yësu, zë rakaga kyedre aba, ahonni zi mo ehe amëtënni mo.

¹⁶ Yësu ako'jo ha vo litu 'bëniye iya henye, “A'di ra edi me'do'e zë eti ga kö'du mo?” ¹⁷ Kora maako mi kutë vidī kayo ne'e aya'ba da me'do henye, “Vo komoyandi, mika wisi ama zi yi, ga kö'du mo edi dakyikyī aba mi ni, o'bo dë zi me'do. ¹⁸ Ëzë dakyikyī ne ënyi ku mo ko'do, umë mo akaɲo, amo aba hë ni, hë ni konyo aba, atëdi seserese. Mako'jo

ha vo lö'bö 'bëyiye zi dakyiky ne kore mo yaga, mora zë ɔ'bönni dë.”

¹⁹ Yësu iya zi zë henye, “E vidi oma'e dë. Hala ma kalima 'diri eti? Hala matëdi 'diri nduwë na mikuku? Ika wisi ne zi ma.”
²⁰ Ikanni mo zi Yësu. Kandi mati dakyiky ne ongo Yësu, umë wisi ne tese aba, here mo alö'bö akaŋo, alulu gbö amo aba hë ni. ²¹ Yësu ako'jo ha 'bu mo iya henye, “Mo ëdi here ne, ndala aba?” Mo aya'ba iya henye, “Kyere mo gba na wisi tisi.
²² Da kyö dakyiky ne ëdi yonzo zi mo kofo, mo kumë aba mi wa'do ehe mi wini. Asösu kö'du ga kö'du ze, akonyi ze, ezë akato'bo.” ²³ Yësu alëzë iya henye, “Iya 'Ezë mo'bo'e, Wa biya akyigö dë zi vidi mati ëdi koma aba.” ²⁴ Here kandi 'bu mo ënyi udu riyë, “Mëdi koma aba, mora anza dë kyö. Akonyi ma zi tedi mo aba kyö.”

²⁵ Here Yësu ayolo vidi kayo ne'e ëdinni ku tayi kara rë ni, here mo i'di kö'du zi dakyiky ne. Mo iya henye, “Dakyiky mati mbili kisi ehe ha ngulu aba, mi'di kö'du zi yi tasi yaga ta ra wisi ne, ehe ödu dekpe mi mo löhu.” ²⁶ Here dakyiky ne udu, umë wisi ne tese aba na kyigö, asi gbö yaga. Wisi ne ongo bi kaa yöku vidi, vidi biya na kölö kölö iyanni henye, “Mo oli ku.” ²⁷ Yësu oba wisi ne kala ni aba, akonyi mo zi tënyi, mo ɔɔ gbö riyë.

²⁸ Tapëti Yësu mati ödu loko, vo lö'bö 'bomo'e ako'jonnä ho mo mati zë na ga rë nni, “Kö'du a'di d'bo dë dakyiky kore go mo yaga?” ²⁹ Yësu aya'ba da me'do iya henye, “Nje mötu ra ato'bo kyinë nenyë kore mo yaga, waako ɔ'bo dë.”

Yësu ame'do kö'du koli 'bëni löhu
(Mt. 17:22-23; Lk. 9:43b-45)

³⁰ Here Yësu vo lö'bö 'bëni eti ilanni bi nani i'bënni nduwë kpuru tëm Galilaya. Yësu omba dë zi vidi kölö maako zi yolo nëdi kila, ³¹ ga kö'du mo ëdi vo lö'bö 'bëni ye yandi mo. Mo iya henye, “Wisi a Vidi aki'di zi vidi maako'e, zë akofonni

mo. Ko'do da wota aba yaa, mo akaliro na didi.” ³² Mora zë ayolönni mi kö'du yandi ne dë, zë na tere ta bi ho mo ko'jo.

Ëyi ra 'bëni na kyedre?

(Mt. 18:1-5; Lk. 9:46-48)

³³ Here zë ayinni Kaparanamo. Tapëti ti'bë 'bëzë loko, Yësu ako'jo ha vo litu 'bëniye, “Ëdiye ame'do da ga gëri ne ga kö'du a'di?” ³⁴ Mora zë aya'banni da me'do dë zi mo, ga kö'du da ga gëri ne zë ëdinni ame'do na ga rë nni, ëyi ra 'bëni kyedre.

³⁵ Yësu alima akaŋo, ako'jo vo litu 'butë domoriyö ne'e, iya zi zë henye, “Mo mati omba zi tedi dagba, maya'ba rë ni hulëhu ta da vidi biya, mo mëdi na vo litu zi vidi biya.”

³⁶ Here mo iri wisi kora i'di mo atoro da komo zë. Mo i'di kala ni kpo ta ro mo, iya zi zë henye, ³⁷ “Vidi mati iri wisi ma kölö tëm gisisi nenyë'e kalakyedre aba mi ru ma, mo iri ma kalakyedre aba. Vidi mati iri ma kalakyedre aba, iri dë nje ma kalakyedre aba, mora mo mati utu ma ne kpa.”

Vidi mati kö'du ko'do 'bomo anza dë

Na kyënyë zi ze, mo 'beze

(Lk. 9:49-50)

³⁸ Here Yowani iya zi mo henye, “Vo komoyandi, dongo kora maako ëdi dakyiky kore mo ru yi aba, dayada ze zi mo zi kila, ga kö'du mo anza dë mi gboko 'beze.” ³⁹ Yësu ayada zi zë henye, “Ayonzo'e mo dorö dë, ga kö'du vidi kölö maako mati ëdi kö'du koro ko'do mi ru ma, akato'bo dë kandi tapëti mo kö'du kyënyë kiya ru ma aba. ⁴⁰ Ga kö'du vidi mati kö'du ko'do 'bomo anza dë na kyënyë zi ze, mo 'beze. ⁴¹ Miya zi ye tnyö henye, vidi maako mati i'di wini zi ye kuwë ga kö'du'e 'bama, aki'ja biriti rë ni.”

Kö'du kyënyë yonzo

(Mt. 18:6-9; Lk. 17:1-12)

⁴² “Ezë vidi ma o'do kö'du zi wisi tisi ma kölö nenyë'e zi kö'du kyënyë

ko'do mati oma mi ma, atedi na laka zi vidi nani zi tedi yito kyedre kida aba kpo ta gu ni ehe ku'du mo mi ranga. ⁴³⁻⁴⁴ Here ezē kala yi o'do yi zi ko'du kyenyē ko'do, ikye yaga. Eḍi na laka zi yi lima kazi kala, ta da kala sesi mo 'dō riyō ti'bē mo aba mi gehena mati inde rē ni dē. ⁴⁵⁻⁴⁶ Ezē ndi yi o'do yi zi ko'du kyenyē ko'do, ikye yaga. Eḍi na laka zi yi lima kazi ndi, ta da ndi sesi mo 'dō riyō ti'bē mo aba mi gehena mati inde rē ni dē. ⁴⁷ Ezē komo yi o'do yi zi ko'du kyenyē ko'do, oba yaga. Eḍi na laka zi yi tōdu Damōku 'ba Wirī komo kōlō aba, ta da komo sesi mo 'dō riyō ti'bē mo aba mi gehena, ⁴⁸ mati 'kuru oli dē, ehe wa'do inde rē ni dē.'"

⁴⁹ "Vidi na kōlō kōlō akako'jo wa'do aba kaa wakumu eḍi ako'jo yo'do aba. ⁵⁰ Yo'do eḍi laka, mora ezē ayaṇa yoko ni ku, hala ato'bo ko'do zi yoko löhu? Eḍiye yo'do 'ba aboka aba mi kutē'e, ehe alima'e mi rakyeyi oka ma kōlō maako aba."

10

Yēsu ayandi kō'du 'ba mbara yeyi
(Mt. 19:1-12; Lk. 16:18)

¹ Here Yēsu ila bi nani, enyi i'bē mi dakaṇo 'ba Yudiya, ehe umu da ranga 'ba Yeredene. Vidi ayinni na kayo zi mo löhu, mo ayandi zē kaa mati mo eḍi 'duwi ako'do. ² Here kya 'ba Farasiye ayinni zi mo, ayonzonni zi mo kuyi. Zē ako'jonnī ho mo iyanni henye, "Ayada te zi ze, kō'du ki'di 'beze akila vidi zi mbara 'bēni yeyi?" ³ Yēsu aya'ba do mo tēmi kō'du ko'jo iya henye, "Kō'du ki'di a'di ra Mosa i'di zi ye?" ⁴ Da kō'du ya'ba 'bēzē eḍi henye, "Mosa i'di dangölō zi vidi waraga 'ba rayeyi yöru, ehe kore mbara 'bēni 'de."

⁵ Yēsu iya zi zē henye, "Mosa ayōru kō'du ki'di ne here zi ye, ga kō'du de 'e na kyigo zi yandi. ⁶ Mora biyeto aba, mi kadra nani mati bi o'do rē ni, Wirī i'di kora mbara aba. ⁷ Mora ga kō'du nenye, kora akila 'bu

ni ma ni, aba akadroko rē nni mbara 'bēni aba, ⁸ ehe zē riyō ne, ata'banni na wa kōlō. ⁹ Inye'e dē wa mati Wirī adroko ku bi kōlō ne."

¹⁰ Mati zē a'banni löhu hulēhu loko, vo lö'bō'e ako'jonnī ha Yēsu ga kō'du ne. ¹¹ Here mo iya zi zē henye, "Kora mati ayeyi mbara 'bēni ehe oze mbara vere, mo o'do ndoro ta da mbara 'bēni. ¹² Mi ga gēri kōlō ne, mbara mati ayeyi kora 'bēni, ehe oze kora vere, ne o'do ndoro."

Yēsu i'di ya'da zi gisisiye
(Mt. 19:13-15; Lk. 18:15-17)

¹³ Here kya vidi maako'e ikanni gisisiye zi Yēsu, ga kō'du zi mo kala ni ki'di dē zē, mora vo lö'bō'e amonni vidi ne eti. ¹⁴ Mati Yēsu ayolo kō'du nenye, mo na kamo ehe iya zi vo lö'bō 'bēniye henye, "Ila'e gisisiye 'bayinni zi ma, ayata'e zē dē, ga kō'du damōku 'ba Wirī ne eḍi kō'du zē kaa ma nenye'e. ¹⁵ Miya zi ye henye, mo mati iri damōku 'ba Wirī dē kaa wisi tisi, ödu dē mi mo." ¹⁶ Here mo iri gisisiye hu förō ni, i'di kala ni dē zē, ehe i'di ya'da zi zē.

Kora vo wakayo
(Mt. 19:16-30; Lk. 18:18-30)

¹⁷ Mora kaa Yēsu ayeto ku da gēri 'bēni löhu, kora maako aho aloḍro da komo mo, ako'jo ho mo iya henye, "Vo komoyandi laka, mako'do a'di zi ma didi ma ṇburu ki'ja?" ¹⁸ Yēsu ako'jo ho mo iya henye, "Kō'du a'di ako'jo ma na laka? Vidi maako anza na laka, nje kōlō Wirī. ¹⁹ Ayolo kō'du ki'di ne'e ku. Ofo vidi dē, o'do ndoro dē, alogo dē, asusu vidi maako dē na ndondō, o'ba vidi dē, owo 'bu yi ma yi aba."

²⁰ Kora ne iya henye, "Vo komoyandi, kyere ma gba na obi, mowo kō'du ki'di ne biya." ²¹ Here Yēsu ongo bi mbiyi do mo lovo aba, iya henye, "O'do wa kōlō dē gba. I'bē, ogo wa mati eḍi mo aba ne biya, i'di kōhi mo zi vo leriye, atedi wa aba kyō komoriyē, ayi alō'bō ga ndi ma."

²² Kora ne owo kō'du ne, biköndu apere rē ni ta komo mo, ehe

i'be 'de na rasösu, ga kö'du mo na vo wakayo. ²³ Yësu ongo bi kpo da vo lö'bö 'bëniye, iya zi zë henye, “Atëdi na kyigo zi vidi 'ba wakayo aba zi tödu mi damöku 'ba Wirì.”

²⁴ Mora here, vo lö'bö'e na rakaga mi me'do ne. Mora Yësu i'be nduwë kiya mo aba henye, “Gisi ama'e, ëdi na kyigo zi tödu damöku 'ba Wirì. ²⁵ Atëdi na kyigo ndra zi vidi 'ba wakayo aba zi tödu mi damöku 'ba Wirì, ta da jemele zi ti'be kpuru ta komo wogo 'ba ibira.” ²⁶ Mora here ne, vo lö'bö'e rakaga aba ndra, ako'jonnì oka maako, “Mora here ne, ëyi ra ato'bo yomo?” ²⁷ Yësu ongo bi mbiyi dë zë, aya'ba do mo henye, “Nenye wa mati vidi o'bo dë ko'do mo, mora anza dë na kyigo zi Wirì. Wirì ato'bo wasisi ko'do mo biya.”

²⁸ Here Petero ame'do riyë, “Ongo te, dila wasisi ku biya, da'ba dalö'bö ku gë yi.” ²⁹ Yësu alëzë o, iya zi zë henye, “Mayada zi ye henye, vidi maako mo ila lijo, mandere öndu'e, mandere ëmiye, mandere ma'e, mandere 'bu'e, mandere gisisiye mandere yaka'e, ga kö'du ma, ehe ga kö'du yöyö laka, ³⁰ mo aki'ja ndra mi ko'do ma ndenye ne. Mo aki'ja loko lami da kyo, öndu'e, ëmiye, ma'e, gisisiye, yaka'e, ehe riti kpa. Mi ko'do mati atayi ne, mo aki'ja didi nburu. ³¹ Mora vidi kyo mati dagba ne, atëdinnì hulëhu, ehe vidi kyo mati hulëhu ne, atëdinnì dagba.”

Yësu ame'do kö'du koli 'bëni
(Mt. 20:17-19; Lk. 18:31-34)

³² Yësu vo lö'bö 'bëni ëti, yaanya aba ëdinnì ku da ga gëri mati i'be le mi Yerusalem. Yësu ëdi ati'be dagba komo vo lö'bö'e. Zë ndo na rakaga. Vidi mati alö'bö 'bënnì hulëhu ne, na tere. Da kölö löhu Yësu oba vo litu 'butë domoriyö ne'e dakapa, ame'do kö'du wa mati ako'do rë ni zi ni. Mo iya zi zë henye, ³³ “Owo'e te, dëdi ti'be'e le mi Yerusalem, ani Wisi a Vidi aki'di

zi kyedre 'ba vo karasa'e ehe vo komoyandi 'ba kö'du ki'diye. Zë akombannì da kö'du zi mo kofo, aki'di mo zi vo leze'e, ³⁴ mati ako'donnì wari ro mo, ko'binnì oro ro mo, aku'bönnì hu mo, ehe akofonnì mo. Mora ko'do da wota aba, mo atënyì na didi.”

Kö'du 'ba Yemisi nni Yowani aba
(Mt. 20:20-28)

³⁵ Here Yemisi nni Yowani aba zë gisi 'ba Zebedeyo, ayinni zi Yësu, iyanni henye, “Vo komoyandi, waako ëdi ani domba zi yi ko'do mo zi ze.” ³⁶ Yësu ako'jo hë zë iyanni henye, “A'di ra here?” ³⁷ Zë aya'bannì da me'do iya henye, “Ëzë alima ku da kyiti 'ba bikanyi kyedre 'ba damöku 'bëyi, domba yi zi kila ze lima yi aba, ma kölö da kala yi ma tirì, ehe ma kölö da kala yi ma gali.”

³⁸ Yësu iya zi zë henye, “Ayolo'e dë, a'di ra ëdiye kö'du ko'jo go mo. Akato'bo'e köfö 'ba riti mati makuwë ne? Akato'bo'e bapatisi tëmi gëri mati abapatisi ma?” ³⁹ Aya'bannì da me'do henye, “Dakato'bo.” Yësu iya zi zë henye, “Akuwë'e köfö mati makuwë, ehe akabapatisiye tëmi gëri mati abapatisi ma. ⁴⁰ Mora mo'bo dë zi vidi maako kinzi, ëyi ra akalima da kala ma ma tirì, ehe da kala ma ma gali. Wirì ra aki'di bi nenye'e zi zë mati mo ako'jo ga kö'du zë.”

⁴¹ Mati kya 'ba vo litu'e 'butë owonnì kö'du ne, zë na kamo kazi Yemisi Yowani aba. ⁴² Here Yësu ako'jo zë biya zi ni ga bi kölö, iya zi zë henye, “Ayolo'e ku here, yere 'ba vo leze'e ëdinnì yere kyigo'e kalakonda aba. ⁴³ Nenye anza dë gëri mati ëdi mi kut'e. Ëzë vidi ma kölö tëmiye omba zi ni tëdi na kyedre, mo mëdi na vo kalima zi oka'e, ⁴⁴ ehe vidi ma kölö tëmiye omba zi ni tëdi dagba, mo mëdi na vo kalima zi oka'e biya. ⁴⁵ Here Wisi 'ba Vidi ayi dë zi vidiye loo ko'do zi mo, mo ra ayi zi ko'do, ehe zi didi ni ki'di zi vidi kayo yomo.”

Yësu akɔ'jo vo komoköndu Baratamoya

(Mt. 20:29-34; Lk. 18:35-43)

⁴⁶ Here zë ayinnî mî Yerikö. Mati Yësu ila gawo vo lö'bö 'bëniye ëti ehe vidî kayo ëti, vo komoköndu ru mo Baratamoya, Wisi 'ba Tomasi, ëdi alima da kapa gëri. ⁴⁷ Mati mo owo henye Yësu 'ba Nazereta ra, mo ayeto hë nî gbögbö, “Yësu Wisi 'ba Dawidi akonyi ma.” ⁴⁸ Vidî kayo ne'e ënyinnî mo aba na kamo, iyannî zi mo zi lima ti. Mora mo agbögbö hë nî gbö ndra riyë, “Wisi 'ba Dawidi akonyi ma.”

⁴⁹ Here Yësu ɔɔ, iya henye, “Ako'jo mo.” Here zë ako'jonnî kora vo komoköndu ne gbö. Zë iyannî henye, “Ëdi rakyenyi aba, ënyî riyë, mo ëdi yî ko'jo.” ⁵⁰ Mo umë bongo 'bëni 'de, öfu riyë, ayi zi Yësu. ⁵¹ Yësu ako'jo ho mo, “A'di ra omba zi ma zi ko'do zi yî?” Kora vo komoköndu ne, aya'ba da me'do henye, “Vo komoyandi, momba zi bi kongö löhu.” ⁵² Yësu iya zi mo, “Ï'bë, kö'du koma 'bëyi akɔ'jo yî ku.” Kandi mo ɔ'bo zi bi kongö, alö'bö gbö ga Yësu da gëri.

11

Yësu ödu mî Yerusalema

(Mt. 21:1-11; Lk. 19:28-40; Yo. 12:12-19)

¹ Mati zë ëdinnî ku tɔko Yerusalema, kara ra gawo 'ba Betehege ehe Beteniya, zë ayinnî da Döku 'ba Olivo. Yësu utu vo lö'bö 'bëniye riyö dagba kö'du zi wa maako ko'do. ² Yësu iya zi vo lö'bö'e henye, “Ï'bë'e zi daliɔɔ mati ëdi dagba komo'e. Ëzë kandi ɔko'e ku ani, aki'ja'e wisi makakya na kida aho dë gba do mo, inga'e, ika'e kinye. ³ Ëzë vidî maako ako'jo he'e kö'du a'di ëdiye mokakya ne koba go mo, ayada'e zi mo Yere ra omba, mo akaya'ba hulëhu kandi.”

⁴ Here zë ï'bënnî, i'jannî wisi makakya yaga da ga gëri, na kida kara ha loko. Mati zë ëdinnî akinga,

⁵ kya 'ba vidî mati ëdinnî atoro dakapa ne, ako'jonnî hë zë henye, “Ëdiye a'di ko'do here? Kö'du a'di ëdiye makakya ne kinga go mo?”

⁶ Here zë aya'bannî da me'do kaa mati Yësu ayada zi zë, here vidî ne'e ilannî zë gbö ati'bë. ⁷ Zë ikannî makakya ne zi Yësu, umënnî bongo 'bënnî da ngötu ne, Yësu ëkyî gbö do mo. ⁸ Vidî kayo o'bannî bongo 'bënnî da ga gëri, mora agamo'e ikye 'bënnî mbila kaga mati mî yaka ne, o'bannî da ga gëri. ⁹ Here vidî mati ëdinnî dagba ne, ehe vidî mati alö'bö 'bënnî hulëhu ne, ayeto hë nni gbögbö, “Wayeto zi Wirî,

Wirî mî'di ya'da zi mo mati ayi mî ru 'ba Yere.

¹⁰ Wirî mî'di ya'da zi damöku 'ba Yere Dawidi 'bu ze, mati ëdi atayi ne.

Wayeto zi Wirî.”

¹¹ Mati Yësu ödu mî Yerusalema, ï'bë mî yëkülö, ongo bi kpo ta da wasisi ne, mo ï'bë vo litu ma 'butë domoriyö ne ëti mî Beteniya kö'du kadra anza dekpe.

Yësu asënë kaga kyëlu

(Mt. 21:18-19)

¹² Mî ko'do ma ta go mo zë ëdinnî ata'ba hulëhu tëmî Beteniya, Yësu na o'bo. ¹³ Mo ongo kaga kyëlu ta bi kowö ayöfu do mo mbili yëyü aba. Here mo ï'bë akongö kodo na katö'bo ki'ja kolö do mo. Mora mati mo ayi zi mo ani, mo i'ja nje mbili yëyu, ga kö'du anza kadra ma laka 'ba kyëlu zi tövu. ¹⁴ Yësu iya zi kaga kyëlu ne henye, “Vidî kölö maako onyo kolö dekpe kazi yî löhu.”

Yësu ï'bë mî yëkülö

(Mt. 21:12-17; Lk. 9:45-48; Yo. 2:13-22)

¹⁵ Mati ɔkonnî mî Yerusalema, Yësu ï'bë ödu mî yëkülö, ayeto vidî mati ëdinnî wakogo ne kore mo biya yaga. Mo adu'du tarabiza 'ba vidî mati ëdinnî kôhi kutrë, ehe gba'da 'ba vidî mati ëdinnî atu'bu kogo ne kaɔo. ¹⁶ Mo omba dë zi vidî kölö maako kumbë wa maako kpuru tasi

mo aba yaga tëmì yèkèlu. ¹⁷ Here mo ayandi vidiye iya henye, “Èdì na yòru Wiri iya henye, ‘Yèkèlu 'bama ne akako'jo loko 'ba mōtu zi tu'dè'e biya,’ mora ofo'e ku na bi 'ba rakoho 'ba vo logo'e.”

¹⁸ Kyedre 'ba vo karasa, ehe vo komoyandi 'ba kö'du kī'diye owonni kö'du ne here, ayetonnì gèrì maako koma zi Yèsu kofo. Zè na tere kazi mo, ga kö'du vidi kayo ne'e biya na rakaga tëmì kö'du yandi 'bomo. ¹⁹ Mati hutaga oko, Yèsu vo litu 'bèni èti, i'bènni 'de tëmì gawo nani.

Kö'du yolo ta ra kaga kyèlu
(Mt. 21:20-22)

²⁰ Mì da mindö vere 'do nbo, zè èdinnì ati'bè ta da gèrì, ongōnni kaga kyèlu ne, oli ku ta riyè le ngara'da nì aba akaño. ²¹ Petero asosu kö'du mati o'do rè nì ne, ehe iya zi Yèsu henye, “Ongō te, vo komoyandi, kaga kyèlu mati asènè ne, oli ku.” ²² Yèsu aya'ba do mo zi zè iya henye, “Èdiye kö'du koma aba mī Wiri. ²³ Miya tinyō zi ye henye, mo mati ayada kö'du zi lutu nenyè tënyī riyè ehe rè nì kumè mī ranga, do mo anza dè jiri jiri, mora oma mī kö'du mati mo iya ne, ako'do rè nì zi mo. ²⁴ Ga kö'du ne mayada zi ye, èzè amōtu'e, ehe ako'jo'e kö'du wa, oma aki'ja, aki'di wa mati ako'jo kö'du go mo. ²⁵⁻²⁶ Èzè o'ro riyè amōtu, ila kö'du sisi mati iri ra vidi maako, here 'Bu yī komoriyè akila kö'du kyènyè mati o'do.”

Kö'du ko'jo kö'du kalakonda 'ba Yèsu
(Mt. 21:23-27; Lk. 20:1-8)

²⁷ Zè okōnni kpa löhu mī Yerusalema. Mati Yèsu èdi alasi mī yèkèlu, kyedre 'ba vo karasa'e, vo komoyandi 'ba vo kö'du kī'diye, ehe vidi kyedre'e ayinnì zi mo ²⁸ ako'jonnì ho mo iyannì henye, “Ayada zi ze, kalakonda 'ba a'di ra èdi kö'du nenyè'e ko'do mo aba? Èyi ra i'di kalakonda ne zi yi?” ²⁹ Yèsu aya'ba do mo zi zè iya henye, “Ma kako'jo he'e nje kö'du ko'jo kölo

aba. Èzè aya'ba'e da kö'du ko'jo ne ku, makayada zi ye kalakonda 'bèyi ra mèdi kö'du nenyè'e ko'do mo aba. ³⁰ Ayada'e zi ma, kalakonda 'ba Yowani mati èdi vidi bapatisi mo aba ne ayi ta kila, kazi Wiri kodo kazi vidi?”

³¹ Zè ayetonnì hē nni wasa na ga rè nni iyannì henye, “Dakiya ze a'di? Èzè daya'ba'e do mo, diya'e 'Ayi kazi Wiri,’ mo akiya henye, ‘Kö'du a'di oma'e dè mī Yowani?’ ³² Mora èzè diya 'Ayi kazi vidi....’ ” Zè erennì vidiye ga kö'du vidi biya na kölo kölo omannì mī Yowani, iyannì mo Nèbi ra. ³³ Here da me'do ya'ba 'bèzè zi Yèsu èdi henye, “Dayolo dè.” Yèsu iya zi zè henye, “Makayada dè zi ye, kalakonda 'ba a'di ra mèdi kö'du nenyè'e ko'do mo aba.”

12

Mala 'ba vo loo
(Mt. 21:33-46; Lk. 20:9-19)

¹ Here Yèsu ame'do zi zè tëmì mala. “Kora maako èdi ani, isi yaka o'do resi kpo ta ro mo, ako'jo bi zi nyenyo ku'bō do mo, o'ba loko toro 'ba zi bi kongō. Mo ila yaka ne zi vo loo ko'do'e, i'bè gbo bi yingō. ² Mati kadra 'ba nyenyo kumu oko ku, mo utu vo kalima 'bèni zi vo loo ko'do ne'e, zi kiri kazi zè mī 'bèni tëmì yaka. ³ Here vo loo ne'e irinnì vo litu ne u'bōnni mo, utunnì mo hulèhu kazi wa maako. ⁴ Here vo kyeti yaka utu vo kalima ma agamo, vo loo ko'do'e u'bōnni mo do mo, i'dinnì komokaya do mo. ⁵ Vo kyeti yaka utu vo kalima ma agamo, ofonni mo. Mo utu zè kyō, ehe zè u'bōnni maako'e, ofonni maako'e.”

⁶ “Koso mo kölo mati oso zi kutu, nje gogo wisi 'ba kora ne. Ndundu mo aba biya, mo utu wisi 'bèni zi vo loo'e. Mo iya henye, ‘Mayolo ku zè atowōnni wisi ama.’ ⁷ Mora vo loo nenyè'e iyannì zi oka maako, ‘Nenyè wisi 'ba vo yaka ra. Ayiye, dofo'e mo, wasisi 'bomo ne'e, atèdi 'beze.’ ⁸ Here zè irinnì wisi ne, ofonni mo, u'dunnì yöku mo yaga tëmì yaka.”

9 Yësu ako'jo kö'du iya henye, "A'di ra vo kyeti yaka ne ako'do? Mo atayi akofo vo loo ne'e, aki'di yaka ne zi vo loo maako'e. 10 Ako'jo'e kö'du yöru nenye ku.

'Yitö mati vo wa ko'ba'e ombanni dë, opi rë ni ku na ri'di ma laka.

11 Nenyë Yere ra o'do, edi na rakaga zi ze.' "

12 Here vo dagba 'ba Yuda'e ayonzonni zi Yësu kiri, ga kö'du ze ayolonni mo edi mala ne yada kö'du 'benni. Mora zë na tere kazi vidi kayo ne'e, here zë ilanni mo i'be gbo.

Kö'du 'ba 'be'bele kopi
(Mt. 22:15-22; Lk. 20:20-26)

13 Yaa, zë utunni kya 'ba Farasi maako'e, kya 'ba Heroda'e zi Yësu kiri kö'du me'do ho mo. 14 Zë ayinni zi mo iyanni henye, "Vo komoyandi, dayolo ku yi kora mati edi kö'du tinyö ra yada. Vidi maako o'ba yi dë, ga kö'du omba da me'do 'beze dë. Mora edi kö'du geri 'ba Wiri ra yandi tinyö. Edi laka zi 'be'bele kopi zi Yere Siza kodo anza here dë?"

15 Mora here Yësu ongo bi kpuru temi kö'du yonzo 'bezë ne, aya'ba do mo iya henye, "Kö'du a'di ediye re 'e ki'di zi ma kuyi? Ika'e kahi nbiriri ne mongo te." 16 Zë ikanni zi mo kolö, mo ako'jo hë zë iya henye, "Komo eyi ra ru mo aba nenye?" Zë aya'banni, iyanni henye, 'ba Yere Siza ra. 17 Here Yësu iya henye, "Laka i'diye zi Yere Siza wa mati 'ba Yere Siza, ehe i'diye zi Wiri wa mati 'ba Wiri." Zë na rakaga kazi Yësu.

Kö'du 'ba tēnyī tēmī koli
(Mt. 22:23-33; Lk. 20:27-40)

18 Here kya Sadeke maako'e mati edinni akiya vidi enyi dë temi koli ne, ayinni zi Yësu iyanni henye, 19 "Vo komoyandi, Mosa ayöru kö'du ki'di ne zi ze, iya henye, 'Ezë kora mati mbara aba oli ila mbara ne kazi wisi, öndu 'ba kora ne moze mbara lu'be ne ga kö'du zi zë gisisi ko'jo mi ru 'ba öndu mati oli ne.' "

20 "Here gisi öndu'e edinni madomoriyö. Ma kyedre oze mbara

ehe oli 'de kazi wisi ko'jo. 21 Mora öndu ma riyö mo oze mbara ne, ehe mo oli kpa 'de kazi wisi ko'jo. Kö'du ne o'do rë ni kpa zi öndu ma wota mo. 22 Mora zo zi koso mo ne'e. Gisi öndu madomoriyö ne'e biya ozenni mbara ne, ehe olinni kazi gisi ko'jo. Ndundu mo aba mbara ne oli gbo. 23 Yaanya aba, ezë vidi mati olinni, enyinni ku na didi mi ko'do 'ba tenyi temi koli aba, mo atedi 'beni na mbara 'beyi? Zë madomoriyö ne biya ozenni mo."

24 Yësu aya'ba da me'do zi zë iya henye, "Kö'du a'di o'do'e kö'du lite ne go mo? Edi ga kö'du ayolo'e dë, a'di ra kö'du yöru iya? Kodo ayolo we'e kyigo 'ba Wiri dë? 25 Ga kö'du ezë vidi mati olinni ne enyinni ku na didi, atedinni kaa malayika'e komoriyë rakoze anza kpe. 26 Yaanya aba ne ga kö'du 'ba yöku zi tenyi ne, ako'jo'e dë temi Buku mati Mosa ayöru kö'du möku lo'bo? Edi na yöru ani, Wiri iya zi Mosa henye, 'Ma Wiri 'ba Abarayama, Wiri 'ba Yisika ehe Wiri 'ba Yakoba.' 27 Mo Wiri 'ba didi anza dë 'ba koli. Alite'e kö'du ku!"

Kö'du ki'di ma kyedre ndra
(Mt. 22:34-40; Lk. 10:25-28)

28 Here vo komoyandi 'ba kö'du ki'di edi ani, mo owo me'do ne gbo. Mo ongo Yësu i'di da me'do ya'ba laka zi Sadeke'e, here mo ayi zi mo, kö'du ko'jo aba. "Kö'du ki'di ma vala ra edi na laka ndra, ta dë zë biya?" 29 Yësu aya'ba do mo iya henye, "Ma kolö ma laka ndra edi henye, 'Owo'e kö'du Yiserele, Yere Wiri 'beze nje Yere kolö. 30 I'di lovo Yere Wiri 'beyi di'di yi aba biya, lawo yi aba biya, dë yi aba biya, ehe biya kyigo 'beyi aba.' 31 Kö'du ki'di ma riyö ma laka ndra edi henye, 'O'do lovo vo haligo oka kaa mati o'do lovo yi.' Kö'du ki'di ako ndra ta da ma riyö nenye'e anza dë."

32 Vo komoyandi 'ba kö'du ki'di aya'ba do mo zi Yësu iya henye, "Eme ndö, vo komoyandi. Edi tinyö,

kaa mati iya henye Wirī nje kōlō, Wirī maako anza du mo. ³³ Vidi mo'do lovo Wirī biya di'di nī aba, dē nī aba biya, ehe biya kyigo 'bēnī aba, mo mo'do lovo vo halinjo oka kaa, mati mo o'do lovo nī. Ēdī na laka zi kō'du ki'di riyo nenye'e towo mo ta da ngōtu ki'di wakumu maako eti zi Wirī."

³⁴ Mati Yēsu ayolo hala da kō'du ya'ba 'bēnī ēdī na laka, mo iya zi mo, "Anza dē na kowo ta ra damōku 'ba Wirī." Ta ga ma ne, vidi maako i'di rē nī dekpe zi ha Yēsu ko'jo.

*Kō'du ko'jo ga kō'du 'ba Korisito
(Mt. 24:41-46; Lk. 20:41-44)*

³⁵ Mati Yēsu ēdī kō'du yandi mī yēkēlu, mo ako'jo kō'du iya henye, "Hala vo komoyandi 'ba vo kō'du ki'diye obonni akiya henye Korisito atēdi tēmī kozo 'ba Dawidi? ³⁶ Lawo Kōlō Laka i'di me'do zi Dawidi kiya henye,

'Yere iya zi Yere ama henye,
Alima kinye da tirī ma,
le zi ma vo wehe 'bēyiye ki'di burutu
yi.'

³⁷ Dawidi na bi dēnī ako'jo mo 'Yere.' Hala Korisito akato'bo tēdi na kozo a Dawidi?"

*Yēsu ayada kō'du kyēnyē 'ba vo
komoyandi 'ba vo kō'du ki'diye
(Mt. 23:1-36; Lk. 20:45-47)*

³⁸ Yēsu nduwē kō'du yandi, ehe vidi kayo ēdī mbilinnī koze na rakyenyi. Mati mo ayandi zē, mo iya henye, "Andiye re 'e kazi vo komoyandi 'ba vo kō'du kidi ne'e, o'donni lovo zi lasi kpo mī bongō konda 'bēnī ne, zē mētē watowo aba mī bi wakogo. ³⁹ Akinzi 'bēnī kyiti ma kyedre mati ako'jo mī bi 'ba mōtu ne, ehe bi ma laka mī bi 'ba ratoto. ⁴⁰ I'dinnī kō'du ko'do 'bēnī ga kō'du mbara lu'bē ne'e, ehe wēnnī wa 'bēzē logo mo ta linjo. Here, zē o'do rē nni zi kongō na laka mōtu konda ko'do aba."

*Waki'di 'ba mbara lu'bē
(Lk. 21:1-4)*

⁴¹ Mati Yēsu alima kara ra sōndu kōhi 'ba yēkēlu, mo ēdī vidi mati

ēdinnī kōhi 'bēnī ki'di ne kongō mo. Vidi vo wa aba kyō, i'dinnī kōhi kyō. ⁴² Mora mbara lu'bē vo leri ayi i'di tarifa riyo. ⁴³ Mo ako'jo vo lō'bō 'bēniye bi kōlō, ehe iya zi zē henye, "Mayada zi ye mbara lu'bē vo leri nenye, i'di waki'di mī sōndu ne ndra ta da oka'e biya. ⁴⁴ Vidi mati zē wa aba kyō, i'dinnī nje wa mati zē ombannī dē. Mora mo le na vo leri kaa mati mo ēdī ne, i'di 'bēnī biya wa mati mo ēdī zi lima ro mo."

13

*Yēsu ame'do kō'du 'ba yēkēlu
yana*

(Mt. 24:1-2; Lk. 21:1-6)

¹ Mati Yēsu ēdī alasi tēmī yēkēlu, vo lō'bō 'bōmo iyannī zi mo henye, "Ongō te vo komoyandi, yitō koro a'di ra here, loko ne aba? ² Yēsu aya'ba da me'do iya henye, Ongō loko kyedre ne'e ku? Yitō ma kōlō maako kinye akatowo dē ga bi nī, gē zē biya na kōlō kōlō aku'du akaṅo."

³ Yaa mati Yēsu ēdī alima da Dōku 'ba Olivo, kyēti 'ba yēkēlu, mora Petero, Yemisi, Yowani ehe Anderiya ayinnī zi mo na bi dē nni. ⁴ Zē iyannī zi mo henye, "Ayada zi ze ndala aba nenye ako'do rē nī, ehe ayada zi ze a'di ra ako'do rē nī zi yada henye kadra mo oko ku ga kō'du zi wasisi ne'e biya zi rē nni ko'do." ⁵ Yēsu iya zi zē henye, "Ēdiye komo ki'di aba, ehe ila'e vidi kōlō maako dē zi ye ko'ba. ⁶ Vidi kayo aki'di rē nni me'do ga kō'du ma, akatayi akiyannī henye, ma mo, ehe zē ako'bannī vidi kayo. ⁷ Mora here, anza'e dē na riti ezē owo'e kporo wehe kara da kapa ehe kō'du yōyō 'ba wehe na kowo. Kō'du nere'e ako'do rē nni, mora anza dē zi kiya henye, ndundu 'ba dakaṅo ra oko ku. ⁸ Dakaṅo ako'do wehe oka ma kōlō aba, damōku akalēpi da oka maako. Kinzikinzi atēdi ta bi ne biya ehe madōyi atēdi. Wa ne'e atēdinnī kaa dagba towo 'ba wisi ko'jo.

⁹ 'E na bi de 'e, ēdiye komo ki'di aba. Akiriye, ehe aku'bō'e bi 'ba

vurë. Aku'bö'e mi bi 'ba mötu, atoro'e komo vo daliŋo'e, ehe yere'e ga kö'du ma, zi yada kö'du yöyö laka ne zi zë. ¹⁰ Mora dagba kazi ndundu mo toko, kö'du yöyö laka ma yeti zi vidi biya. ¹¹ Ezë iriye, ika bi 'ba vurë, asösu'e de ga kö'du mati akiya'e. Ezë kadra mo oko ku, iya'e mati i'di zi ye. Ga kö'du me'do mati akame'do'e ne, atanza 'be, atayinni kazi Lawo Kölö Laka. ¹² Öndu'e atenyinni akpa da öndu nniye, ehe aki'dinni zë zi kofo. 'Bu'e atenyinni akpa da gisisi 'beniye, ehe aki'dinni zë zi kofo. Gisisi ako'donni wehe akpa 'bu nni aba, ehe akomanni geri zi 'bu nni, ma nni eti kofo. ¹³ Vidi biya na kolö kolö akoyinniye ga kö'du ma. Mora vidi mati edi mi kuku aba, le mi ndundu mo akayomo."

Tuku kyenyë

(Mt. 24:15-28; Lk. 21:20-24)

¹⁴ "Akong'o'e tuku kyedre atoro bi mati mo anza de zi tedi zi mo (kö'du zi vo ko'jo mo, ayolo na laka mi kö'du nenyë a'di). Mora zë mati mi Yudiya, atahonni 'de da lutu'e. ¹⁵ Vidi mati edi da loko 'beni asi dekpe akaŋo zi wa maako koba mo ni aba. ¹⁶ Vidi mati edi yaka i'be dekpe hulëhu, liŋo kö'du bongo 'beni. ¹⁷ Atedi na kyenyë mi kadra naniye, zi mbara mati omanni, ehe zi ma'e mati edinni gisi luru aba. ¹⁸ Amötu zi Wiri kazi kö'du nani o'do re ni mi tona. ¹⁹ Ga kö'du kyenyë 'ba mi ko'do naniye, atedi kowo na kyenyë ta da mo biya gba damöku ayolo de biyeto aba, mati Wiri i'di damöku le mi kadra ma yaanya aba. Mora ani kö'du ako atanza dekpe kaa ma ne hulëhu. ²⁰ Mora Yere aya'ba ra watiti mi ko'do naniye, ezë mo o'do de here, ro vidi ako omo de. Ga kö'du vidi kinzi 'bomo'e, here mo aya'ba ra watiti 'ba ko'do naniye. ²¹ Mora here ezë vidi kolö maako iya zi yi, Ongö te kinye Korisito edi ne, mandere ongö te nani mo edi, oma de mi mo. ²² Ga kö'du Korisito vo ndondo,

ehe nebï vo ndondo'e akalaganni, zë ako'donni kö'du koro, ehe kö'du rakaga zi vidi ko'ba. Zë ako'donni kö'du ne zi vidi 'ba Wiri mati mo inzi. ²³ Ediye na komokandi. Mayada ga kö'du ne ku biya zi ye gba kazi kadra mo toko."

Tayi 'ba Wisi a Vidi

(Mt. 24:28-31; Lk. 21:25-28)

²⁴ "Mi ko'do tapeti kadra 'ba riti nani, kadra akuyi re ni na kondu, yehwe ayanyi bi dekpe, ²⁵ kyëlu akalëpinni ta komoriyë, ehe kyigö mi ga bi ne'e akore zë ta bi 'bezë. ²⁶ Mora here, wisi a vidi akalaya ta bi tayi temi foli kyigö bikanyi kyedre aba. ²⁷ Mo akutu malayika'e yaga zi bi sowo 'ba bi golo'bo 'ba dakaŋo ne zi vidi kinzi 'ba Wiri toto mo ta ndundu 'ba damöku le kapa ma kyamo. ²⁸ Kaga 'ba kyëlu ma yandi kö'du yolo zi ze. Ezë ngora 'ba kaga kyëlu ne ayi ku na luwë, ehe na 'bolo, ehe yëyu na kyiyi ne ayeto tövu, akayolo henye omo ku kara. ²⁹ Temi geri kolö ne, ezë ongö'e kö'du ne'e edi re nni ko'do, akayolo'e henye, kadra mo ku kara nzo zi re ni yeto. ³⁰ Asösu'e henye, kö'du nenyë'e biya ako'do re nni dagba kazi vidi mati edinni na didi yaanya aba ne koli biya. ³¹ Komoriyë dakaŋo aba akalaganni 'de, mora me'do 'bama alaga de."

Vidi kolö maako ayolo ko'do mo mandere kadra mo de

(Mt. 24:36-44)

³² "Here vidi kolö maako ayolo de ndala aba ko'do mo mandere kadra mo akatoko, le malayika 'ba komoriyë'e mandere wisi, nje 'bu ra akayolo. ³³ Ediye komo ki'di tandi aba ga kö'du ayolo'e de, ndala aba kadra ne atoko. ³⁴ Akatedi kaa vidi maako enyi ati'be bi yingo, kowo ta ra liŋo 'beni, ehe ila vo loo 'beniye ra na vo ga liŋo kongö. Tapeti mo i'di zi zë loo 'ba vidi ma kolö zi ko'do mo, mora tapeti mo ayada kö'du zi vo ha loko kongö, zi tedi nduwë kongö mo. ³⁵ Ediye komokandi aba ga kö'du

ayɔɔ'e dē ndala aba vo kyeti liɔ ne atokɔ. Mandere atēdi hutaga aba, mandere mi kutē yɔndɔ gba kono bi aba mandere bi loso 'ba kadra aba. ³⁶ Ēzē mo ayi truku'du, mi'ja'e dē ako'do. ³⁷ Kō'du mati miya zi yi ne, miya zi ye biya, ēdiye komo ki'di aba."

14

Kyedre 'ba Yuda'e o'donni yere zi Yēsu kofo

(Mt. 26:1-5; Lk. 22:1-2; Yn. 11:45-53)

¹ Here kadra 'ba kyērē karama 'ba laga 'ba koli ndenye ila ko'do mo ku nje da riyō. Kyērē 'ba mangɔɔ'bo konyo kazi langa gɔ mo. Here kyedre 'ba vo karasa, ehe vo komoyandi 'ba vo kō'du ki'diye, ēdinni gēri koma zi Yēsu kīri na liwo zi kofo mo. ² Zē iyanni henye, "Do'do'e dē mi ko'do 'ba kyērē kazi vidi ēnyinni na koma wehe aba."

Apisi yēni ra Yēsu mi Beteniya

(Mt. 26:6-13; Yn. 12:1-8)

³ Mati Yēsu ēdi mi Beteniya liɔ 'ba Simona, vo mōnyu ne, wakonyo, mbara maako ayi ōdu loko maɾanji 'ba yēni kēzi ngutru aba kyɔ mi mo, kogo mo kōhi kyedre aba. Mo ihiya maɾanji 'ba yēni kēzi ngutru ne, ehe ope da Yēsu. ⁴ Kya 'ba vidi mati ēdinni ani ne, na kamo, ehe iyanni zi oka ma kōlō maako henye, "Kō'du a'di 'bēni zi tēdi yēni kēzi ngutru ne yaɲa gɔ mo? ⁵ Atɔ'bo kogo mo ndra ta da lamiwota tarifa, ehe kōhi mo zi ki'di zi vo leriye." Here alimanni gbɔ di'di mbara ne kile mo. ⁶ Mora Yēsu iya zi zē henye, "Ila'e mo kutu ni aba. Kō'du a'di ēdiye mi mo kile? Mo o'do kō'du laka teme ne, ga kō'du ma. ⁷ Atēdiye 'duwi vidi vo leri eti, ehe ta ga kadra biya omba zi ye zē konyi. Mora 'duwi atanza'e dē ma aba. ⁸ Mo o'do wa mati mo akato'bo. Mo ope yēni kēzi ngutru ne ra ma zi kō'jo ma dagba ta komo kadra kō'du zi kusu mo." ⁹ Yaanya aba ne miya zi ye tinyō, bi mati biya ayēti Bayibolo zi mo mi damōku ne, wa

mati mo o'do ne, akayada mi kō'du sōsu kō'du mo.

Yudasi Isikirito omba da kō'du zi Yēsu kogo

(Mt. 26:14-16; Lk. 22:3-6)

¹⁰ Here Yudasi Sikereto mo kōlō tēmi vo litu 'butē dōmoriyō ne, i'bē zi kyedre 'ba vo karasa'e, ga kō'du zi Yēsu susu mo zi zē. ¹¹ Zē na rakyenyi ga kō'du mati mo omba zi kiya kowo, ehe i'dinni da kō'du zi kōhi ki'di mo zi mo. Here Yudasi Isikirito ayeto gēri ma laka koma mo zi Yēsu ki'di mo zi zē. ¹² Mi ko'do dagba 'ba kyērē 'ba mangɔɔ'bo konyo kazi langa, ko'do mati timēlē 'ba zi konyo ofo ku, Yēsu vo lō'bō'e ako'jonnī hɔ mo, omba zi ze ti'bē ze zi wakonyo 'ba kyērē ne kō'jo nzo zi bi yi. ¹³ Here Yēsu utu riyō tēmi zē kō'du kise nenye aba, "I'bē'e mi gawo akandosi de 'e kora maako ēdi tele wini aba dē ni. Alō'bō'e gɔ mo ¹⁴ mi liɔ mati mo ōdu ne, mora iya'e zi vo kyeti liɔ ne, henye, vo komoyandi iya henye, 'Loko ma vala ra vo lō'bō 'bama'e, mora ma zi ze wakonyo 'ba kyērē 'ba karama 'ba laga 'ba koli ne, konyo mo 'dōmo?' ¹⁵ Mora mo akayada zi ye loko tɔɔ kyedre, loko ne ēdi ku nzo zi bi ye akō'jo'e wakonyo zi 'beze ani." ¹⁶ Vo lō'bō ēnyī i'bēnnī mi gawo, ehe i'janni kō'du ne te kaa mati Yēsu iya zi zē ne, ehe akō'jonnī wakonyo 'ba kyērē 'ba karama 'ba laga 'ba koli gbɔ. ¹⁷ Hutaga aba, Yēsu ayinni vo litu 'bēni eti. ¹⁸ Mati ēdinni wakonyo da tarabiza, Yēsu iya zi zē henye, "Mayada zi ye, vidi ma kōlō tēmiye akasusu ma, mati ēdi wakonyo ma aba ne." ¹⁹ Vo litu'e na rasōsu ehe ayetonnī hɔ mo kō'jo na kōlō kōlō, "Ma tinyō manza kō'du aba rē yi." ²⁰ Yēsu aya'ba da me'do zi zē iya henye, "Atēdi vidi kōlō tēmi ye 'butē dōmoriyō mati usu mangɔɔ'bo 'bēni ma aba mi gbenje ne. ²¹ Wisi a vidi akoli kaa mati Biyibolo iya, ako'do rēni here. Mora atēdi na kyēnyē zi vidi mati asusu mo ne. Atēdi na laka zi vidi ne ēzē gba o'jo mo dē."

Wakonyo 'ba Yere

(Mt. 26:26-30; Lk. 22:14-20; 1 Kor. 11:23-25)

²² Mati zē ēdinnī wakonyo, Yēsu oba nzoyi mangɔɔ'bo ehe o'do mōtu 'ba ōwō'dī, owe mī mo, i'dī zi vo lō'bō 'bēniye. Mo iya zi zē henye, “Oba nenye ida ra ma ra.” ²³ Here mo oba kōfō, o'do mōtu 'ba ōwō'dī zi Wirī, i'dī zi zē, zē uwēnnī biya tēmī mo. ²⁴ Yēsu iya zi zē henye, “Nenye yama ma mati aliko yaga ga kō'du vidī kayo, yama ma mati lōmu 'ba Wirī ɔɔ ku do mo ne. ²⁵ Mayada zi ye muwē a'ji nenye dekpe lōhu le mī ko'do mati makuwē a'ji ma kyiyī mī damōku 'ba Wirī.” ²⁶ Mora zē aya'binnī ngala ehe i'bēnnī yaga da Dōku 'ba Olivo.

Yēsu iya kō'du ha kiga 'ba Petero

(Mt. 26:31-35; Lk. 22:31-34; Yn. 13:36-38)

²⁷ Yēsu iya zi zē henye, “E biya ataho'e, akila'e ma kaa mati Biyibolo iya, Wirī akofo vo timēlē yako, mora timēlē akapere rē nni biya. ²⁸ Mora tapētī mo ēzē mēnyī ku na didī, ma kati'bē mī Galilaya dagba komo'e.” ²⁹ Petero ēnyī aya'ba da me'do henye, “Mila yī dē, ēzē kɔɔ mo ne'e biya ilannī yī le.” ³⁰ Yēsu iya zi Petero henye, “Mayada zi yī henye, gba kazi zanga ayapa da riyō yɔɔɔ aba, akiya da wota henye, ayɔɔ ma dē.” ³¹ Petero aya'ba da me'do na kyigo, “Makiya dē here, ēzē ēdī le zi ma zi koli yī aba.” Kɔɔ vo litu ne'e iyannī biya here.

Yēsu amōtu mī Getesemina

(Mt. 26:36-46; Lk. 22:39-46)

³² Zē ayi ɔkɔnnī bi mati ako'jo Getesemina, ehe Yēsu iya zi vo lō'bō 'bēniye, “Alima'e kinye ēzē mēdī amōtu.” ³³ Mo oba Petero, Yemisi ehe Yowani ti'bē nī aba. Kō'du sōsu ayi zi mo ³⁴ ehe mo iya zi zē henye, “Kō'du sōsu mī di'di ma ne, na kyedre omba kara zi lihiya. Alima'e kinye ongɔ'e bi kida aba.” ³⁵ Mo ēnyī i'bē tisi dagba, umē rē nī akaɔ amōtu henye, ēzē ēdī zi rē nī ko'do, mɔ'bo dē zi ti'bē kpuru tēmī kadra

'ba riti nani. ³⁶ Amōtu iya henye, “Bu, 'bu ma wasisi biya ako'do rē nī mī kō'du komba 'bēyī. Oba kōfō 'ba riti nenye 'de ta ra ma. Mora ne anza dē gba wa mati momba, mora wa mati yī ra omba.”

³⁷ Mati mo a'ba i'ja vo lō'bō wota ne'e ēdinnī ako'do. Mo iya zi Petero, “Simona, ēdiye ako'do? ɔ'bo'e dē zi lima na ngō gbī le nje kadra kōlō?”

³⁸ Mo iya zi zē henye, “Ēdiye bi kida aba, amōtu'e henye, kazi alēpiye mī kō'du yɔɔɔ. Lawo Kōlō Laka ra akato'bo ida ra akyigo dē.” ³⁹ Mo i'bē kpa lōhu da kōlō amōtu, amōtu iya gbī me'do kōlō kōlō ne. ⁴⁰ Mo a'ba hulēhu zi vo litu'e i'ja zē ako'do, zē ɔ'bonni dē zi komonni kila na hwērē. Zē ayɔɔnnī dē a'di ra na kiyannī zi mo. ⁴¹ Mati mo ayi hulēhu mī kadra ma da wota mo aba, mo iya zi zē henye, Ēdiye gba ako'do alawo? ɔ'bo ku! Kadra mo ɔko ku! Ongɔ'e te, wisi a vidī yaanya aba i'dī ku zi vidī 'ba kō'du kyēnyē'e. ⁴² “Ēnyīye riyē di'bē'e, ongɔ'e kinye, nenye kora mati asusu ma.”

Yēsu kirī

(Mt. 26:47-56; Lk. 22:47-53; Yn. 18:3-12)

⁴³ Mati Yēsu ēdī gba ame'do, Yudasasi mo kōlō tēmī vo litu 'butē dɔmoriyō ne ɔko gbɔ. Mo aba vidī kayo kulu, mɔ'vo aba. Kyedre 'ba vo karasa, vo komoyandi 'ba kō'du ki'diye 'e kyedre 'ba Yuda'e ra utunnī zē. ⁴⁴ Vo wasusu ayada zi vidī kayo ne'e, dakyinē wa na ko'do, iya henye, vidī mati munzu ho mo ne, mo ra omba'e. “Īriye mo, oba'e mo 'de tasi mo aba yaga.” ⁴⁵ Kandi mati Yudasasi ɔko, mo i'bē ɔɔ zi Yēsu, ehe iya henye, “Vo komoyandi” ehe unzu ho mo. ⁴⁶ Here zē irinnī Yēsu anda'bannī mo gō. ⁴⁷ Mora vidī kōlō tēmī zē mati ēdinnī atɔɔ ani ne, oɔ kulu 'bēni, iga mbili vo lō'bō 'ba karasa ma kyedre ne yaga. ⁴⁸ Yēsu ame'do riyē iya zi zē henye, “Ayiye kulu aba, mɔ'vo aba zi ma kirī mo, kaa ma vo kō'du ki'di pere? ⁴⁹ Ko'do ta ga ko'do mēdī eti wayandi mī

yèkèlu, ehe ìriye ma dè, mora here, kò'du ne ako'do rè nni biya kaa mati Biyibolo iya.”⁵⁰ Here, vo litu 'bomo'e biya ilanni mo, aho wènni.⁵¹ Vere maako gba na obi bongo kolo aba rè ni, nje kolò usu ga Yèsu ani.⁵² Zè ayonzonni zi mo kiri, mo aho wèni na ga mbiya ila bongo ne 'de zi zè ani.

Yèsu komo kyedre 'ba Yuda'e
(Mt. 26:57-68; Lk. 22:54-55,63-71; Yn. 18:13-14,19:24)

⁵³ Here, obanni Yèsu ti'bè mo aba lijo 'ba kyedre 'ba vo karasa, ani Yere 'ba vo karasa'e, kyedre'e 'ba vo komoyandi 'ba kò'du ki'diye atoto rè nni biya ani.⁵⁴ Mora here, Petero usu go mo ta bi kowò i'bè ödu mi lijo 'ba kyedre 'ba vo karasa. Ani mo alima akaño vo bi kida eti wa'do koye.⁵⁵ Kyedre 'ba vo karasa'e, Yuda'e biya i'di rè nni zi kò'du kyenyè mati Yèsu o'do ne ki'ja, atehe mo kofo, mora 'de ijanni dè.⁵⁶ Vidì kayo alimanni ndondo kiga ra Yèsu, mora kò'du yada 'bèzè ne andele dè.⁵⁷ Kya 'ba vidì maako'e enyinni riyè, iganni ndondo gu mo, iyanni henye,⁵⁸ “Dowo ze mo edi akiya henye, ‘Ma khiya yèkèlu mati vidì o'ba ne 'de, ehe tapèti kò'do da wota aba, mako'ba mati vidì ra dè ako'do.’ ”⁵⁹ Èzè zè o'donni le kò'du kiya 'bèzè ne ire dè.⁶⁰ Kyedre 'ba vo karasa'e enyi da komo zè riyè ako'jo ha Yèsu iya henye, “Da kò'du ya'ba 'bèyi anza dè ga kò'du ndondo mati iganni gu yi ne?”⁶¹ Mora Yèsu alima wèni ti, omba dè zi me'do. Kyedre 'ba vo karasa ako'jo ho mo löhu iya henye, “Yi Korisito, Wisi 'ba Wirì mati i'di ya'da zi mo ne?”⁶² Yèsu aya'ba da me'do iya henye, “Ma ra. 'E biya akongò'e wisi a vidì alima da kala tirì a Wirì, ehe atayi foli 'ba komoriyè aba.”⁶³ Here, kyedre 'ba vo karasa iza bongo 'bomo ehe iya henye, “Domba kya 'ba vo kò'du kiya dekpe.⁶⁴ Owo'e kò'du sawiya 'bomo ne ku. Kò'du sösu 'be'e a'di?” Zè biya u'dunni födö ro mo, mo o'do kò'du kyenyè ku mofo mo 'de.⁶⁵ Kya

maako'e ayetonnì oro ko'bi ra Yèsu, idanni komo mo u'bönni mo, iyanni henye, “Asösu eyi ra u'bö yi?” Ehe vo wehe irinni mo a'banni kyila mo kisa mo.

Tandi 'ba Petero
(Mt. 26:69-75; Lk. 22:56-62; Yn. 18:15-18,25-27)

⁶⁶ Mati Petero edi gba lima akaño lijo 'ba kyedre 'ba vo karasa'e, wujè ma kolò maako ayi ta da kapa.⁶⁷ Mati ongo Petero edi wa'do koye, mo ongo bi mbiyi do mo iya henye, “Yi kpa Yèsu 'ba Nazereta aba.”⁶⁸ Mora mo andi wèni iya henye, Mayolo dè kò'du a'di edi ame'do go mo? Ehe enyi asi wèni zo yaga. Mora ta go mo zanga ayapa gbo.⁶⁹ Mati wujè ne ongo mo atoro ani, ayeto kpa kò'du ne yada mo löhu zi vidì mati edinni atoro ne'e. “Ma kolò temi zè.”⁷⁰ Mora Petero andi kpa löhu. Yaa ta go mo, zè mati edinni atoro da kapa ani ne, asösunni Petero kpa löhu, iyanni henye, o'bo dè zi tandi, yi ma kolò temi zè ra ga kò'du yi kpa temi Galilaya.⁷¹ Here Petero enyi asènè rè ni iya henye, “Wirì kire, kora mati ediye ame'do ga kò'du mo ne, mayolo dè.”⁷² Mora here, tapèti kò'du kiya 'ba Petero ne, zanga enyi ayapa ma da riyö mo, ehe Petero asösu kò'du mati Yèsu ayada zi ni, iya henye, “Gba kazi zanga yapa da riyö, akiya da wota henye, ayolo ma dè.” Ehe Petero na kò'du sösu ayeto gbo kudu.

15

Ika Yèsu komo Pilato
(Mt. 27:1-2,11-14; Lk. 23:1-5; Yn. 18:28-38)

¹ 'Do nbo da mindö aba, kyedre 'ba vo karasa'e, kyedre 'ba Yuda'e, vo komoyandi 'ba vo kò'du ki'diye, ehe Yuda'e biya atoto rè nni bi kolò ame'do a'di ra ako'do zi Yèsu. Here zè idanni Yèsu nyori aba i'dinni mo zi Pilato,² Pilato enyi ako'jo ho mo iya henye, “Yi ra Yere 'ba Yuda'e?” Yèsu enyi aya'ba da me'do iya henye, “Mora kaa mati iya ne.”³ Kyedre 'ba

vo karasa'e asösunnì Yèsu ga kö'du sisi kyɔ. ⁴ Here Pilato ako'jo ho mo löhu iya henye, "Anza dè zi yì da kö'du ne ya'ba mo? Owo wasusu 'bèzè ne ku biya." ⁵ Yèsu omba dè zi me'do ma kölö kiya, mora o'do Pilato na rakaga.

Ikye vurè ra Yèsu zi kofu

(Mt. 27:15-26; Lk. 23:13-25; Yn. 18:39-19:16)

⁶ Tèmi kadra 'ba Kyèrè 'ba Laga 'ba Koli, Pilato èdì kö'du aba zi vidì kinga kölö tèmi kamba, mati vidì ombannì. ⁷ Mì kadra nani kora maako ru mo Barabasi i'dì mo mì kamba ani, ga kö'du ofo vidì. ⁸ Mati vidì kayo ne'e atoto rè nni, ayetonni ha Pilato ko'jo kaa ma kyere. ⁹ Mo ako'jo hē zè iya henye, "Omba'e Yere 'ba Yuda'e ra zi ma kinga zi ye?" ¹⁰ Pilato ayolo na laka kyedre 'ba vo karasa'e mati i'dinnì Yèsu zi nì ne, ga kö'du zè na mì kumbè. ¹¹ Mora here, kyedre 'ba vo karasa'e alèlu da vidì kayo ne'e zi ha Pilato ko'jo zi Barabasi kinga mo zi nni. ¹² Pilato ame'do löhu zi vidì kayo ne'e, "A'di ra omba'e zi ma ko'do zi mo mati ako'jo Yere 'ba Yuda'e ne?" ¹³ Zè ènyinnì biya hē nni gbögbö aba, "Atötö mo." ¹⁴ Pilato ako'jo hē zè iya henye, "Kö'du kyènyè a'di ra mo o'do?" ¹⁵ Here Pilato omba vidì kayo ne'e zi tédinnì na rakyenyi, mo inga Barabasi zi zè, mo u'bö hu Yèsu i'dì mo gbo zi tötö.

Vo wehe asawiyannì Yèsu

(Mt. 27:27-31; Yn. 19:2-3)

¹⁶ Vo wehe obannì Yèsu ti'bè mo aba mì liño 'ba turu 'ba daliño, ani ako'jonnì koso vo wehe ne'e biya bi kölö. ¹⁷ Here ayöfunni bongo 'buluyè da Yèsu, o'donnì safo tèmi ngora kono ayöfunni do mo. ¹⁸ Mora here, zè ayetonni mo sawiya mo, iyanni henye, "Lima konda zi yì Yere 'ba Yuda'e." ¹⁹ Zè u'bönnì do mo mo'vo aba o'binnì oro ro mo, alomvönnì domo nni aba akaño amötunnì. ²⁰ Mati zè indennì mo sawiya ku, obannì bongo 'buluyè ne 'de aya'bannì bongo omo gbì ro mo

löhu. Mora here, ikannì mo gbo yaga zi tötö.

Atötö Yèsu

(Mt. 27:32-44; Lk. 23:26-43; Yn. 19:17-27)

²¹ Ta bi ti'bè 'bèzè ta da gèri, andosi dè nni kora maako aba ru mo Simona tèmi Sirènè, èdì atayi mì gawo, mora vo wehe o'donnì mo na kamo zi taka 'ba Yèsu kumbè. Mo 'bu 'ba Alekazende nni Rafusa aba. ²² Zè obannì Yèsu ti'bè mo aba bi mati ako'jo Gologota, kö'du ya'ba aba, "Bi 'ba yingo da." ²³ Mora ani, zè ayonzönnì zi a'ji asusè owo aba ru mo mahiri, zi k'i'dì zi mo mora Yèsu omba dè zi kuwè mo. ²⁴ Mora here, atötönnì mo ayanyannì bongo 'bomo na ga rè nni födö ku'du aba eyi akoba 'bèni bongo ma vala. ²⁵ Mati atötönnì mo ne, ndi kadra 'ba damindö oko ku modomosowo. ²⁶ Wayöru 'ba mo susu ne, iya henye, "Yere 'ba Yuda'e." ²⁷⁻²⁸ Zè atötönnì vo logo kpa riyö Yèsu aba, ma kölö datiri mo, ehe ma vere da gali mo. ²⁹ Vidì mati èdinnì alaga ta dakapa, èdinnì dè nni njili na kamo Yèsu lidi aba. "Aha! Omba zi ti'bè yèkèlu ne kihya mo akaño zi ko'ba mo löhu ko'do da wota aba. ³⁰ Yaanya aba ne asi akaño ta da taka ehe ayomo rëyi." ³¹ Here tèmi gèri kölö ne kyedre 'ba vo karasa ehe vo komoyandi 'ba vo kö'du k'i'diye ogonni Yèsu iyanni henye, "Mo ayomo oka'e, mora o'bo dè zi rè nni yomo. ³² Dongo'e Korisito ne te, Yere 'ba Yiserele, asi akaño ta da taka ne yaanya aba ehe dakoma mì mo." Vo logo riyö mati atötö Yèsu aba ne, alidi mo kpa.

Koli 'ba Yèsu

(Mt. 27:45-56; Lk. 23:44-49; Yn. 19:28-30)

³³ Mì kutè kadra aba, mandölu ayöfu bi kpo ta dakaño ehe inde rè nni tapèti kadra wota. ³⁴ Mati ndi kadra oko ku komo kadra wota, Yèsu ènyi udu riyè gu kyembe aba, "Elöyi, Elöyi, lema sabakatani?" Kö'du ya'ba aba henye, "Wiri ama, Wiri ama, kö'du a'di ila ma go mo?"

³⁵ Kya vidī mati ēdīnnī ani owonnī mo ne, iyannī henye, “Owo'e te, mo ēdī Eliya ko'jo.” ³⁶ Mora here, ma kōlō tēmī zē aho lifa aba usu mī a'ji i'di da njili mɔvɔ, ehe mo injē dami'di ha Yēsu iya henye, “Disiye bi mo, dongo'e ēzē Eliya ēdī atayi mo yasi akaṅo ta da taka.” ³⁷ Mora Yēsu udu riyē gu kyembe aba, ehe oli gbɔ. ³⁸ Here, mī bɔngɔ mati ove mī yēkēlu ne, aliza riyō, ko ta riyē le akaṅo. ³⁹ Vo kyēlu 'ba vo wehe mati ēdī atɔɔ komo taka ani ne, ongo hala Yēsu oli. Mo iya henye, “Kora nenye tīnyō wisi 'ba Wirī ra.” ⁴⁰ Kya 'ba mbara maako'e ēdīnnī ani bi kongɔ ta bi kɔwɔ. Mī kutē zē ēdī Mariya Magadala, Salome, Mariya ma 'ba Yemisi nni Yosepa aba. ⁴¹ Ne mbara mati usunnī ga Yēsu mī Galilaya ehe ēdīnnī mo konyi. Aga mbara maako'e kpa kyo ani. Mbara ne'e ayinnī Yēsu eti mī Yerusalem.

Kusu 'ba Yēsu
(Mt. 27:57-61; Lk. 23:50-56; Yn. 19:38-42)

⁴²⁻⁴³ Ko'do nenye ako'jo ko'do 'ba rakɔ'jo zi bi ko'do 'ba ralawo. Bi ēdī ku tayi ra hutaga, kora maako ru mo Yosepa, ta Arimataya ɔkɔ gbɔ. Mo mī gboko 'ba turu, ehe ɔwonnī mo, ehe mo kōlō tēmī vidī mati ēdīnnī bi tayi 'ba damōku 'ba Wirī kida, ēnyī i'bē zi Pilato kazi tere, kō'du ko'jo ga kō'du yōku Yēsu, zi kusu mo. ⁴⁴ Pilato rakaga aba mati owo henye, Yēsu oli ku. Mo ako'jo vo kyēlu 'ba vo wehe ako'jo ho mo kɔdɔ Yēsu oli ku kyere ya. ⁴⁵ Tapēti mo owo kō'du yada 'ba vo kyēlu ne, Pilato iya zi Yosepa moba yōku ne. ⁴⁶ Yosepa ēnyī i'bē wogo mbili bɔngɔ, ayasi yōku ne akaṅo olo mī mbili bɔngɔ ne, injē i'bē usu mī wogo mati ole mī dōku ma kyigɔ ne. Here, mo alulu yitō kyedre ṅbirī ha bi tōdu 'ba wogo ne. ⁴⁷ Mariya Magadala nni Mariya ma 'ba Yosepa aba, ēdīnnī akongɔ ta bi kɔwɔ, bi mati usu yōku Yēsu 'dɔmo ne.

16

Tēnyī tēmī koli
(Mt. 28:1-8; Lk. 24:1-12; Yn. 20:1-10)

¹ Tapēti ko'do 'ba ralawo mati inde rē nī, Mariya Magadala, Mariya ma 'ba Yemisi wogonnī yēnī kēzi ngutru ti'bē mo aba zi pisi ra yōku Yēsu. ² 'Do ṅbɔ mī ko'do 'ba ralawo kadra nzere aba, zē ēnyī i'bēnnī da wogo. ³ Ta bi ti'bē 'bēzē ta da gērī, alimannī me'do na ga rē nni, iyannī henye, “Ēyī ra akalulu yitō ne ta bi tōdu 'ba ha wogo ne zi ze?” ⁴ Mora mati ongonnī bi riyē, i'jannī yitō ne alulu ku nzo hulēhu. ⁵ Here ēnyī ōdunnī mī wogo ani, ongonnī wisi obi maako ēdī alima datirī usu bɔngɔ kanyi konda rē nī o'do zē na rakaga. ⁶ Mo iya henye, “Ere'e dē. Mayɔlo ku ēdiye bi koma kō'du Yēsu 'ba Nazereta mati atōtō. Mo anza kpe kinye, mo ēnyī ku tēmī koli, ongo'e te, ne bi mati i'dīnnī mo 'dɔmo. ⁷ Mora here, yaanya aba i'bē iya'e kō'du kise nenye zi vo lō'bō 'bomo'e Petero mēdi zē eti. Here mo ēdī ti'bē dagba komo'e mī Galilaya, ani akongɔ'e mo te kaa mati mo ayada zi ye.” ⁸ Here mbara ne asinnī yaga ahonnī ta da wogo kazi tere, onyonni kō'du mo kpa dē zi vidī kōlō maako ga kō'du zē na tere.

Yēsu ayada rē nī zi Mariya Magadala

(Mt. 28:9-10; Yn. 20:11-18)

⁹ Mora here, tapēti tēnyī 'ba Yēsu tēmī koli 'do ṅbɔ ko'do 'ba ralawo aba, mo ayada rē nī dagba zi Mariya Magadala, mati mo ore dakyikyī madɔmoriyō yaga ta rɔ mo ne. ¹⁰ Mo i'bē ayada zi aboka niye. Zē na lu'bē ēdīnnī akudu. ¹¹ Mati zē owonnī henye, mo iya Yēsu ēdī na didi nongɔ mo komo nī aba, zē omanni dē mī me'do 'bomo ne.

Yēsu ayada rē nī zi vo lō'bō riyō
(Lk. 24:13-35)

¹² Yaa ta go mo, Yēsu ayada dakyinē nī 'beri zi vidī riyō maako'e ēdīnnī ati'bē wēnnī ta da gērī mī dakaṅo maako. ¹³ Zē ayadanni

kö'du ne, zi oka nniye mora zë 'de
omanni dë mi kö'du ne.

*Yësu ayada rë ni zi vo litu 'butë
domo kölö*

*(Mt. 28:16-20; Lk. 24:36-49; Yn.
20:19-23; Lc. 1:6-8)*

¹⁴ Mora mi ndundu mo ta go mo
biya, Yësu ayada rë ni zi vo litu
'butë domo kölö edinni wakonyo.
Mo asawiya zë ga kö'du zë anzanni
dë koma aba, ehe zë kpa na vo
kazi kö'du kowo zi koma mi vidi
mati iyanni mo na didi. ¹⁵ Mo iya
zi zë henye, "i'bë'e ta damöku ne
biya, ayëtiye kö'du yöyö laka ne
zi dakyinë vidi biya. ¹⁶ Mo mati
oma iri bapatisi, akayomö. Mo mati
omba dë aki'di riti zi mo. ¹⁷ Vo
koma'e, aki'di kyigo 'ba kö'du koro
ko'do zi zë. Zë akorenni dakyiky
yaga mi ru ma. Zë akame'donni ha
menzë maako eti. ¹⁸ Mo mati iri wiri
umbë le riyë, mandere uwë waroso
le, o'do zë dë na kyënyë. Zë aki'dinni
kala nni da vo koo'e, akako'jo zë."

Oba Yësu komoriyë

(Lk. 24:50-53; Lc. 1:9-11)

¹⁹ Ta eti me'do 'ba Yere Yësu zi zë
ne, oba mo komoriyë ehe alima ku
da kala tiri 'ba Wiri. ²⁰ Here, vo
lö'bö enyi i'bënni kö'du yeti aba ta
bi ne biya. Yere o'do loo ne zë eti,
ayada kö'du yeti 'bezë ne tinyö ga
kö'du koro mati edinni ako'do ne.

Kö'du Yöyö Laka 'ba Yësu ma Yowani ayöru

Me'do 'ba Didi

¹ Mi biyeto aba Me'do edi. Me'do ne edi Wiru aba ehe tinyo Wiru ra. ² Temi biyeto, Me'do ne edi Wiru aba. ³ Ehe Me'do nenyé aba, Wiru o'do wa biya. Wa maako o'do de kazi Me'do ne. ⁴ Didi ayi kazi mo, ehe didi 'bomo i'di bikanyi zi vidi biya. ⁵ Bikanyi ne asesi tanyi mi biköndu, ehe biköndu ayölu de.

⁶ Wiru utu kora maako ru mo Yowani. ⁷ Mo ayi zi yada kö'du 'ba bikanyi ehe zi gaga vidi biya zi tedi koma aba. ⁸ Yowani ra de bikanyi nenyé. Mo ayi nje zi yada kö'du 'ba bikanyi ne. ⁹ Bikanyi tinyo mati ayanyi bi da vidi biya, edi tayi mi damöku ne.

¹⁰ Me'do ne edi mi damöku ne, mora vidi maako ayölu mo de, Wiru o'do damöku ne le me'do 'bomo aba. ¹¹ Mo ayi gogo mi damöku 'beni, mora vidi 'bomowe irinni mo de kalakyedre aba. ¹² Vidi maakowe ombanni mo ehe i'di koma 'benni mi mo. Here mo i'di dangölo zi ze, zi tedinni na gisi 'ba Wiru. ¹³ Ze anzanni de gisi 'ba Wiru, ta da re ze, mandere ga kö'du komba 'ba vidi köndu, mandere kö'du komba 'ba o'di. Wiru ra na bi de ni o'do ze na gisi 'beni.

¹⁴ Me'do ne ayi na vidi köndu, ehe alima kinye ze aba. Dongo ze bikanyi kyedre tinyo 'bomo, bikanyi kyedre 'ba Wisi nje kölo 'ba 'Bu. Mo ndo rakyeyi ehe tinyo.

¹⁵ Yowani ame'do kö'du mo ehe agbögbö, "Nenyé mo mati ma yada zi ye atayi! Mo kyedre ta da ma, ga kö'du mo edi na widi gba kazi ma ko'jo."

¹⁶ Kazi rakyeyi 'bomo diri ze ya'da kayo ¹⁷ Mosa ra i'di kö'du ki'di, mora Yësu Korisito ika zi ze kö'du laka tinyo aba. ¹⁸ Vidi maako gba

ongö Wiru de. Nje Wisi kölo ne mo ra tinyo Wiru ehe edi kara ra 'Bu, ayada zi ze Wiru edi kaa a'di.

Kö'du kise 'ba Yowani Bapatisi (Mt 3:1-12; Mk 1:1-18; Lk 3:1-18)

¹⁹ Vo kalakonda vo yeni 'ba Yude mi Yerusalema utunni vo karasa maakowe ehe Leviiye zi ha Yowani ko'jo mo 'beni eyi. ²⁰ Mo omba do mo ayada zi ze huwe tinyo henye, "Manza de Korisito ne." ²¹ Neene ze ako'jonnii ho mo, iyanni henye, "Yi Eliya ra?" Yowani aya'ba henye, "Manza de." Ze ako'jonnii ho mo iyanni henye, "Yi ra Nebi ne?" Mo aya'ba henye, "E e!" ²² Ndundu mo aba, ze iyanni henye, "Ayada zi ze, yi 'beyi eyi?" Ze iyanni henye, "Zi ze koba huluhu da kö'du ya'ba 'beyi ne zi vidi mati utunni ze."

²³ Yowani aya'ba da me'do temi me'do kiya 'ba Nebi Yisaya. "Ma nje vidi ma edi mbere mi da lipi, 'O'de geri nzo zi Yere!" ²⁴ Kya 'ba Farasi maakowe utunni ze kpa zi Yowani. ²⁵ Ze ako'jonnii ho mo, iyanni henye, "Kö'du a'di edi vidi bapatisi, ezé anza de Korisito mandere Eliya mandere Nebie?"

²⁶ Yowani ayada zi ze iya henye, "Mo'do bapatisi wini aba, mora edi ye aba kinye, vidi maako ayöle de. ²⁷ Mayi le dagba, manza de na laka zi kamoka 'bomowe kinga." ²⁸ Yowani iya nenyé mati mo edi bapatisi ki'di humire 'ba Ranga Yeredene mi Beteniya.

Timele 'ba Wiru

²⁹ Mi ko'do ma ta go mo, Yowani ongo Yësu edi tayi zi ni, ehe iya henye, "Kinye edi Timele 'ba Wiru mati oba kö'du yana 'ba damöku ne 'de. ³⁰ Mo ra mati ma yada kö'du mo zi ye henye, 'Vidi maako atayi kpa, mo kyedre ta da ma, ga kö'du mo edi na widi gba kazi ma ko'jo."

³¹ Ma yölu de, mo 'beni eyi. Mora mayi zi ye bapatisi wini aba, here vidi biya mi Yiserele akongö mo. ³² Ma medii ani ehe mongö Lawo Laka ayi akanjo do mo kaa atu'bu ta

komoriyë, ehe Lawo Laka ne alima do mo. ³³ Gba kazi nenyè ma yolo dë èyi 'bèni mo. Mora mo mati utu ma zi bapatisi ki'di wini aba ne ayada zi ma henye, 'Akongɔ Lawo Laka tayi akaɔo ehe lima da vidi maako. Neene akayolo henye, mo ra vidi mati aki'di bapatisi Lawo Laka aba.' ³⁴ Mongɔ nenyè o'do rë ni, ehe ma yada zi ye henye, mo Wisi 'ba Wiri ra."

Dagba vo lö'böwë 'ba Yësu

³⁵ Ko'do vere aba, Yowani ëdi ani löhu ehe vo lö'bö 'bomowe riyö ëdinni mo aba. ³⁶ Mati mo ongo Yësu lasi ta dakapa, mo iya henye, "KinYE ëdi Timëlë 'ba Wiri!" ³⁷ Vo lö'bö 'ba Yowani riyö owonni me'do 'bomo ne, ehe zë i'bënni Yësu aba. ³⁸ Mati Yësu opi rë ni ehe ongo zë, mo ako'jo kö'du henye, "A'di ra ombe?" Zë aya'banni do mo iyanni henye, "Raboni, alima kila?" Mi ha 'ba Hibiru, "Raboni ne," "Vo komoyandi" ra. ³⁹ Yësu aya'ba do mo iya henye, "Ayi onge te." Èdi ku nzo kaa kadra sowo mi kadra kutë mati zë i'bënni mo aba ehe ongonni bi ma mo alima 'domo. Here zë alimanni nduwë mi ndundu 'ba kadra ne. ⁴⁰ Kölö tēmi kora riyö ma owo ha Yowani ehe i'bë Yësu aba ra Anderiya, öndu 'ba Simona Petero. ⁴¹ Dagba kö'du mati Anderiya o'do, ëdi zi koma öndu ni ehe yada zi mo henye, "Di'ja Masiya ne ku!" Mi ha 'ba Hibiru, "Masiya ne" kpa te kaa mi ha 'ba Girigi "Korisito ne." ⁴² Anderiya ika öndu ni zi Yësu. Mati Yësu ongo mo, mo iya henye, Simona wisi 'ba Yowani, akako'jo yi Kapahasi. Ru nenyè ato'bo kidra na "Petero."

Yësu ako'jo Pilipo ehe Natanëlë

⁴³⁻⁴⁴ Mi ko'do vere aba Yësu omba zi ti'bë Galilaya. Ani mo i'ja Pilipo, mo ta Beteseyida, gawo liɔo 'ba Anderiya, Petero aba. Yësu iya zi Pilipo, "Usu ga ma." ⁴⁵ Pilipo i'ja Natanëlë ehe iya henye, "Di'ja ze vere mati Mosa ehe Nëbiyë

ayörunni kö'du mo ne ku. Mo Yësu, wisi 'ba Yosepa ta Nazereta."

⁴⁶ Natanëlë ako'jo kö'du iya henye, "Wa laka maako ato'bo tayi ta Nazereta?" Pilipo aya'ba do mo iya henye, "Ayi ongo te." ⁴⁷ Mati Yësu ongo Natanëlë ëdi atayi zi ni, mo iya henye, "KinYE ëdi tinyö kozo zutu 'bezee 'ba Yiserele, ehe mo anza dë na vo wakoba."

⁴⁸ Natanëlë ako'jo ho mo iya henye, "Hala ayolo ma?" Yësu aya'ba do mo iya henye, "Gba kazi Pilipo yi ko'jo, mongɔ yi hu kaga kyëlu."

⁴⁹ Natanëlë iya henye, "Raboni, yi Wisi 'ba Wiri ehe Yere 'ba Yiserele!"

⁵⁰ Yësu aya'ba do mo iya henye, "Oma mi ma nje ga kö'du mati miya henye, mongɔ yi hu kaga kyëlu? Akongɔ wa maako kyedre ndra ta da ma nenyè. ⁵¹ Ma yada zi yi, akonge komoriyë akayëhu rë ni ehe malayike 'ba Wiri ti'bë riyë ehe tayi akaɔo da Wisi 'ba Vidi."

2

Oze mi Kana

¹ Ko'do wota aba yaa Mariya, ma 'ba Yësu ëdi mi karama 'ba rakoze mi gawo 'ba Kana mi Galilaya.

² Yësu vo lö'bö 'bëniyë ëti, ise zë kpa bi 'ba rakoze ne. ³ Mati a'ji inde rë ni ku biya, ma 'ba Yësu iya zi mo henye, "Zë anzanni kpe a'ji aba." ⁴ Yësu aya'ba do mo iya henye, "Ma ma, ayada dë zi ma a'di ra zi ko'do. Kadra 'bama gba oko dë." ⁵ Ma 'ba Yësu ayada zi vo lituwë 'ba liɔo henye, "O'de wa mati mo ayada zi ye ko'do."

⁶ Yude ëdinni kö'du kira 'ba wa kaka nbala aba ehe ga kö'du nenyè, tele yitö 'ba wini ëdi ani modaka ma Kölö ëdi kyedre zi kiri kaa lita lamikölö. ⁷ Yësu iya zi vo lituwë 'ba liɔo henye, "Osowe tele nenyee wini aba." Zë ononni zë kpika ⁸ ehe mo ayada zi zë henye, "Yaanya aba oba kya 'ba wini ne yaga ehe i'di zi kora vo kyeti karama ne." Zë obanni wini ne zi mo ⁹ mati yaanya

aba ofo rē nī ku na a'ji ehe mo anene. Mo ayolo dē a'ji nenyē ayi ta kila, mora vo lituwē mati obannī a'ji nenyē ayolonnī, here mo ako'jo 'biyēsī ¹⁰ ne ehe iya zi mo henye, “Vidī biya uwēnnī a'ji ma laka ra dagba, ehe tapētī mo, mati yingō ēdinnī ku kyō mo aba zi kuwē, mo i'dī a'ji ma kōō ne. Mora asesi wēyī a'ji ma laka ne le yaanya aba!”

¹¹ Yēsu o'do dagba kyinē 'ba kō'du koro nenyē mī gawo 'ba Kana mī Galilaya. Ani mo ayada bikanyi kyedre 'bēnī, ehe vo lō'bō 'bomowe omannī mī mo.

¹² Tapētī ma nenyē, Yēsu ehe ma mo, öndu mowe, ehe vo lō'bō 'bomowe i'bēnnī zi Kaparanamo, ehe alimannī ani ko'do tisi aba.

Yēsu i'bē mī yēkēlu

(Mt 21:12-13; Mk 11:15-17; Lk 19:45-46)

¹³ Ēdī ku kadra kara zi karama 'ba Yude 'ba laga 'ba koli, Yēsu i'bē zi Yerusalema. ¹⁴ Ani mī yēkēlu mo i'ja vidī ēdinnī isa, timēlē, ehe atu'buwē kogo, ehe vo kōhi kutrēē kpa limannī da tarabiza 'bēnnī. ¹⁵ Here mo o'do so'da tēmī kō'di ehe ore ngōtu biya yaga tēmī yēkēlu, 'dō timēlē, ehe isa, mo opi da tarabiza 'ba vidī 'ba kōhi kutrēē, apere kōhi ŋbiriri 'bēzē ne, ¹⁶ ehe mo i'dī kō'du zi vidī ma ēdinnī atu'bu kogo ne henye, “Obe atu'buwē yaga ta kinye! O'de loko 'ba 'Bu ma dē na bi 'ba wakogo!” ¹⁷ Vo lō'bō 'bomowe asōsunnī henye, wayōru iya henye, “Watōwō 'bama kō'du loko 'bēyī, o'bo mī ma kaa wa'do.”

¹⁸ Vo kalakonda 'ba Yude aya'bannī do mo kō'du ko'jo aba henye, “Kyinē 'ba kō'du koro a'di ra ato'bo ko'do zi yada zi ze ēdī dangölō aba tinyō zi nenyē ko'do?”

¹⁹ Yēsu aya'ba do mo iya henye, “Tha akaŋo yēkēlu nenyē ehe mī ko'do wota aba ma ko'ba löhu!”

²⁰ Vo dagbe aya'bannī henye, “İri kōō 'butēsowō domomodaka zi ko'ba yēkēlu nenyē. A'di ra o'do yī zi sōsu ato'bo ko'ba ko'do wota aba löhu?”

²¹ Mora Yēsu ēdī ame'do kō'du ida rē nī ra na yēkēlu. ²² Mati injē mo ku tēmī koli, vo lō'bō 'bomowe asōsunnī kō'du mati ayada zi zē. Neene zē omannī mī wayōruwē ehe mī me'do 'ba Yēsu. ²³ Mī Yerusalema mī kadra karama 'ba laga 'ba koli, vidī kayo omannī mī Yēsu, ga kō'du zē ongōnnī mo ta bi kyinē 'ba kō'du korowe ko'do. ²⁴ Mora Yēsu ayolo kō'du mati mī di'di zē, ehe mo ila zē dē zi tēdi kyigō aba ndra ta dē nī. ²⁵ Vidī maako anza zi yada zi mo a'di ra vidiyē kaa mo. Mo ayolo ku nzo.

3

Yēsu ehe Nikodimō

¹ Ani vo dagba 'ba Yude ēdī ru mo Nikodimō mo Farasi ra. ² Yōndō kōlō maako aba mo i'bē zi Yēsu iya zi mo henye, “Raboni, da yolo ku Wirī utu yī zi komo ze yandi. Ō'bo dē kyin 'ba kō'du koro nenyē ko'do, nje ēzē Wirī ēdī yī aba.” ³ Yēsu aya'ba do mo iya henye, “Mēdi kō'du tinyō ra yada zi yī vidī maako o'bo dē damōku 'ba Wirī kongō kazi mo ko'jo löhu!” ⁴ Nikodimō ako'jo iya henye, “Hala kora ma övu ku kyedre ne ako'jo löhu? Mo o'bo dekpe tödu mī ma nī löhu zi ko'jo mī kadra ma riyō mo!”

⁵ Yēsu aya'ba do mo henye, “Mēdi ayada tinyō zi yī” Vidī maako o'bo dē tödu mī damōku 'ba Wirī, kazi ko'jo mo wini aba ehe Lawo Laka. ⁶ Vidī kōndu o'jonnī gisi 'bēnnī. Nje Lawo Laka 'ba Wirī o'jo gisi 'ba Wirī. ⁷ Anza dē na rakaga ga kō'du mati miya henye, ako'jo yī löhu. ⁸ Lawo 'ba Wirī ēdī kaa buluku mati aluku bi mati omba ti'bē zi mo. Ato'bo kowo kpōrō buluku, mora ayolo dē ayi ta kila mandere ēdī ti'bē kila. Ēdī here biya zi vidī ma o'jo Lawo aba.

⁹ Nikodimō ako'jo kō'du iya henye, “Hala nenyē atēdi?” ¹⁰ Yēsu aya'ba do mo iya henye, “Hala ato'bo zi tēdi na vo komoyandi 'ba Yiserele ehe ayolo wa nenyē dē? ¹¹ Ma yada zi yī tinyō, dēdi ame'do kō'du wa ma da yolo, ga kō'du dongō ku na bi de ze. Mora vidī maako tēmī yē akiri kō'du

kiya 'beze ne dē. ¹² Ēzē oma dē mati ma me'do zi yī kō'du wa 'ba dakaŋo, hala akoma ēzē ma me'do zi yī kō'du wa 'ba komoriyē? ¹³ Vidi maako gba i'bē dē komoriyē, nje Wisi 'ba Vidi, mati ayi akaŋo ta ani."

¹⁴ "Ehe here Wisi 'ba Vidi akinjē riyyē, kaa mɔvɔ wiri kōhi mati Mosa injē riyyē mī da lipi. ¹⁵ Neene vidi biya mati ēdi koma aba mī Wisi 'ba Vidi atēdi didi ŋburu aba. ¹⁶ Wiri ɔwɔ damōku nenyē ndra, here mo i'di Wisi kōlō 'bēni ne, here vidi mati oma mī mo ēdi didi ŋburu aba, ehe tinyō oli dē. ¹⁷ Wiri utu Wisi 'bēni ne dē ga kō'du mo omba zi kō'do vurē 'ba damōku, mora ga kō'du mo omba zi yɔmɔ damōku ne kpuru wisi 'bēni aba."

¹⁸ "Zē mati omanni mī Wisi ne, o'do vurē kyēnyē dē rē zē, mora zē mati omanni dē o'do vurē 'bēzē ku nzo, ga kō'du omanni dē mī Wisi nje kōlō 'ba Wiri ne. ¹⁹ Bikanyi ayi mī damōku, mora vidi ombanni zi lese mī bikōndu ga kō'du zē ēdinni kō'du kyēnyē kō'do. Nenyē ra ēdi hala o'do vurē rē zē. ²⁰ Vidi ma ēdinni kō'du kyēnyē kō'do, iyinni bikanyi ehe ayinni dē zi bikanyi, ga kō'du ayada wa mati zē ēdinni ako'do ēdi na kyēnyē. ²¹ Mora vidi biya ma alima tinyō aba, atayi zi bikanyi ga kō'du zē ombanni agamowe zi yɔlɔ henyē, Wiri ēdi kō'do kpuru zē aba."

Yēsu ehe Yowani Bapatisi

²² Tapētī ma nenyē, Yēsu ehe vo lō'bō 'bēniyē eti i'bēnni zi dakaŋo 'ba Yudiya, bi mati mo alima tisi zē eti ehe bapatisi ki'di aba. ²³ Yowani ēdi kpa bapatisi ki'di mī Anono anza dē na kɔwɔ ta ra Salima, ga kō'du wini ēdi bi nani. Vidi ēdi ti'bēnni zi mo ehe mo ēdi zē bapatisi. ²⁴ Nenyē gba kazi Yowani ki'di mī kamba. ²⁵ Kya vo lō'bō 'ba Yowani maakowe ayeto hē nni wasa kora Yuda maako aba, kō'du 'ba wa kaka ŋbala ga kō'du kō'du ki'di 'ba yēni. ²⁶ Here zē i'bēnni zi Yowani ehe iyanni henyē, "Raboni, asōsu kō'du kora mati ēdi yī aba dakapa humirē 'ba

Ranga Yeredene, mo mati ēdi kō'du mo kiya? Here mo ēdi bapatisi ki'di yaanya aba, ehe vidi biya ēdi ti'bēnni zi mo."

²⁷ Yowani aya'ba do mo iya henyē, "Vidi maako ɔ'bo dē zi tēdi wa maako aba nje ēzē Wiri ra i'di zi mo. ²⁸ E ra na vo kiya 'bama mati miya henyē, 'Manza dē Korisito ra, mora utu ma dagba komo mo.' ²⁹ 'Biyēsī ra mati mbara ne na 'bomo, mora aboka 'ba vo 'biyēsī mati ɔɔ dakapa mbili ni koze, ēdi na rakyenyi mati mo owo gu 'biyēsī. Nenyē ēdi hala rakyenyi 'bama o'do ku ti'de. ³⁰ Mo atayi ndra kyedre, mora ma tayi tisiwa aba."

Mo ma ayi ta komoriyē

³¹ "Mo ma ayi ta komoriyē ēdi kyedre ta da wa biya. Mo mati 'ba dakaŋo, mo zi dakaŋo ehe ame'do kō'du wa 'ba dakaŋo. Mora mo ma ayi ta komoriyē ēdi kyedre ta da wa biya. ³² Mo ayada wa ma mo ongo ehe owo, du vidi maako oma dē mī kō'du kise 'bomo ne. ³³ Mora vidi mati oma mī kō'du kise 'bomo nenyē ayada henyē Wiri ēdi tinyō. ³⁴ Mo ma Wiri utu ame'do me'do 'ba Wiri ga kō'du Wiri i'di zi mo Lawo ndo 'bēni ku. ³⁵ 'Bu ɔwɔ Wisi 'bēni ehe i'di kyigo 'ba wa biya zi mo. ³⁶ Vidi ma oma mī Wisi ne, ēdi didi ŋburu aba, vidi ma oro Wisi ne dē atanza dē didi ŋburu aba, mora akalima hu wayaza 'ba Wiri."

4

Yēsu mbara Samariya aba

¹ Farasiye owonni henyē, Yēsu ēdi ku laga dagba ehe bapatisi ki'di zi vo lō'bōwē ndra ta da Yowani. ² Tinyō Yēsu abapatisi vidi kōlō maako dē, nje vo lō'bō 'bomowe ra o'donni. ³ Mati Yēsu owo kō'du mati ēdi akiya ne, mo ila Yudiya ehe i'bē hulēhu zi Galilaya. ⁴ Ta da gēri 'bomo ani, mo omba zi ti'bē kpuru ta Samariya.

⁵ Mī Samariya mo ayi zi gawo maako ru mo Seka, anza dē na kowɔ ta ra yaka mati Yakoba i'di zi wisi 'bēni Yosepa. ⁶ Ku'ju 'ba Yakoba ēdi

ani, ehe Yësu na riti ta bi lasi, alima akanjo dakapa ku'ju ne. Èdì kaa kadra kutè here.

⁷ Mbara vidi 'ba Samariya maako ayi zi wini kuwu, ehe Yësu iya zi mo henye, "Ì'dì wini kuwè zi ma." ⁸ Vo lö'bö 'bómowe ì'bènni ku mì gawo zi wakonyo kogo.

⁹ Mbara ne aya'ba do mo henye, "Yi Yuda ra ehe ma vidi 'ba Samariya ra, hala ato'bo ko'jo ha ma kö'du wini kuwè?" Yude uwènni wini dè tēmi siko kōlō vidi 'ba Samariya eti.

¹⁰ Yësu aya'ba do mo henye, "Èzè ayolo nje wa ma Wirī ì'dì, ehe eyi ra èdì hē yi ko'jo kö'du wini kuwè, ako'jo ho mo, ehe mo aki'di zi yi wini mati ì'dì didi."

¹¹ Mbara ne iya henye, "Kyedre, anza kpa dè kyere wini aba, ehe ku'ju ne èdì na yōndu. Ta kila aki'ja wini mati ì'dì didi?" ¹² Zutu 'beze Yakoba ra ole ku'ju nenyè zi ze, mo gisi 'bēniyē eti ehe ngōtu 'bómowe uwènni biya tēmi mo. Yi kyedre ta da Yakoba?"

¹³ Yësu aya'ba do mo iya henye, "Vidi biya ma uwè wini nenyè atēdi na kōdrō löhu, ¹⁴ mora vidi ma uwè wini mati ma ki'di zi mo atanza dè na kōdrō löhu. Wini mati ma ki'di zi mo atayi mi mo na ku'ju mati aki'di zi mo didi ma nburu."

¹⁵ Mbara ne aya'ba do mo iya henye, "Kyedre, ì'di zi ma wini nani! Here ma tanza dè na kōdrō löhu, mandere kazi ma tayi kinye zi wini kuwu."

¹⁶ Yësu ayada zi mo iya henye, "Ì'bè ako'jo kora 'bēyi ehe ayi löhu."

¹⁷ Mo aya'ba do mo iya henye, "Manza dè kora aba." Yësu aya'ba henye, "Kö'du 'bēyi ne tinyō mati iya henye anza dè kora aba ne. ¹⁸ Oze yi ku zi kora muyi, ehe kora ma èdì lima mo aba yaanya aba ne anza tinyō kora 'bēyi ra dè. Ayada zi ma kö'du tinyō ra."

¹⁹ Mbara ne iya henye, "Kyedre, mongo yi nēbi ra. ²⁰ Zutu 'ba Samariya amōtunnī Wirī da dōku nenyè, mora e Yude iye henye,

Yerusalemā ra bi ma da kamōtu zi Wirī."

²¹ Yësu iya zi mo henye, "Oma mi ma, mbara, kadra mo èdì atayi mati vidi amōtunnī 'Bu dekpe da dōku nenyè mandere mi Yerusalemā. ²² E Samariye ayole dè tinyō eyi ra èdì yè amōtu, mora ze Yude, da yolo ku eyi ra dēdī mōtu, ga kö'du èdì kazi Yude ra vo wayomo ayi. ²³ Mora kadra mo èdì tayi, ehe èdì ku nzo kinye, mati kyigo Lawo 'ba Wirī aba vidi akamōtunnī 'Bu kaa mo tinyō èdì, ki'di zi mo mōtu ma tinyō mati mo omba. ²⁴ Wirī èdì Lawo ra, ehe nje kyigo 'ba Lawo 'bomo aba vidi ato'bo mōtu mo kaa mo tinyō èdì."

²⁵ Mbara ne iya zi mo henye, "Ma yolo ku Masiya ne atayi, ehe ezè mo ayi, mo akayada zi ze wa biya." ²⁶ Yësu aya'ba henye, "Ma ra mo, ma ra mo mati èdì ame'do yi aba yaanya."

²⁷ Mi kadra nani vo lö'bö 'ba Yësu a'banni, ehe zè na rakaga zi ki'ja mo èdinnī ame'do mbara aba. Mora vidi maako tēmi zè ako'jo ha mbara ne dè, "A'di ra omba?" Zè ako'jonnī ha Yësu dè, "Kö'du a'di èdiyē ame'do mbara ne aba?"

²⁸ Mbara ne ila tele wini 'bēni ne ì'bè hulēhu mi gawo, ehe iya zi vidiyē ani henye, ²⁹ "Ayi onge kora ne, mo ayada zi ma biya wa mati mo'do! Mo atēdi Korisito ra?" ³⁰ Zè ilanni gawo ehe ì'bènni zi kongo Yësu.

³¹ Mi kadra ne vo lö'böwè alenzenni Yësu iyanni zi mo henye, "Raboni, oba wa maako zi konyo!"

³² Mora mo aya'ba henye, "Mēdi wakonyo maako aba ayole kö'du mo dè."

³³ Here vo lö'böwè ayetonni, kö'du ko'jo tēmi kutè nni na bi dè nni, "Vidi maako ika wakonyo ku zi mo?" ³⁴ Yësu iya zi zè henye, "Wakonyo 'bama èdì zi koro kö'du 'ba Wirī mati utu ma ehe zi kinde loo mati mo ì'di zi ma zi ko'do.

³⁵ Akiye henye, 'èdì gba yehe sowo zi wakumu ta yaka.' Mora ma yada zi ye henye, ongo bi te na laka da yake, wa mi yaka yaanya aba ahi ku,

ehe ku nzo zi kumu. ³⁶ Vidī mati umu ehe atoto do mo ika ku zi didi ma nburu nburu, ehe agamo mati ili ehe mo mati umu aba, atedinni na rakyenyi bi kololo. ³⁷ Ko'du kiya ne edi tinyo, 'Maako iyi, agamo umu.' ³⁸ Mutu we zi nyenyo kumu mi yaka mati o'do loo mo de. Vidī maakowe o'donni loo ani, ehe i'je wa kyo temi loo 'bezē ne."

³⁹ Vidī kayo 'ba Samariya mi gawo nani omanni mi Yesu ga ko'du mbara ne iya henye, "Mo ayada zi ma biya wa ma mo'do." ⁴⁰ Here mati vidī 'ba Samariye ayinni zi mo, ze alenzenni mo zi lima nni aba, ehe Yesu alima ani ko'do riyō aba.

⁴¹ Vidī kayo 'ba Samariya maakowe omanni ga ko'du 'ba ko'du kise. ⁴² Ze iyanni zi mbara ne henye, "Doma ku yaanya aba, anza de ga ko'du mati iya, mora ga ko'du ze na bi de ze dowo mo ku, ehe da yolo henye, mo ra tinyo edi vo yomo 'ba damoku."

Yesu akwojo Wisi 'ba vo mi turu maako

⁴³ Tapeti ko'do riyō aba ani, Yesu ila bi nani ehe i'be zi Galilaya. ⁴⁴ Ko'du mo na bi de ni iya henye, nebī owo de mi dakaŋo 'bomo. ⁴⁵ Mati mo oko mi Galilaya, vidī karani irinni mo kalakyedre aba, ga ko'du ze i'benni mi karama 'ba laga 'ba koli mi Yerusalema ehe ongōnni biya wa mati mo o'do.

⁴⁶ Mati Yesu a'ba zi Kana mi Galilaya, bi mati mo opi wini na a'ji. Vo mi turu maako edi ani wisi 'bomo na koo mi Kaparanamo. ⁴⁷ Mati mo owo henye, Yesu ayi ku ta Yudiya zi Galilaya mo i'be zi mo ako'jo ho mo zi ti'be Kaparanamo ehe zi kwojo wisi 'beni, mati mo ku kara zi koli. ⁴⁸ Yesu iya zi mo henye, "Vidī maako temi ye oma de nje ezē onge kyinē 'ba ko'du korowe ehe rakage."

⁴⁹ Kora vo mi turu ne aya'ba do mo henye, "Yere, ayi gba kazi wisi ama koli."

⁵⁰ Yesu iya zi mo henye, "I'be wisi 'beyi akadidi."

Kora ne oma mi me'do 'ba Yesu, ehe i'be gbo. ⁵¹ Da geri 'bomo linjo vo litu 'bomowe andosi de nni mo aba ko'du kise aba zi mo. "Wisi 'beyi edi ku zi ti'be zi didi!"

⁵² Mo ako'jo he ze iya henye, "Kadra vala ra mati wisi 'beni ne na laka?" Ze aya'banni henye, "Edi ndi kadra kololo mataganya tapeti kadra kutē mati rakyitu ne ila mo."

⁵³ Here 'bu mo asosu edi mi kadra kololo nani mati Yesu ayada zi ni, "Wisi 'beyi akadidi." Here mo ehe biya vo dakota 'beni eti omanni gbo.

⁵⁴ Nenye kyinē 'ba ko'du koro ma riyō mati Yesu o'do tapeti tayi 'bomo ta Yudiya zi Galilaya.

5

Wakwojo mi kara

¹ Tapeti ma nenye, Yesu i'be mi Yerusalema, ko'du karama yeni 'ba Yude. ² Kara Haresi kyedre 'ba timele mi Yerusalema, kara maako edi ani senje aba muyi, mi ha 'ba Hibiru ako'jo Betesata. ³⁻⁴ Vidī kayo 'ba rakoo edinni ko'do ha kara ne, vo komokōndu, vo ka'bo, ehe vidī vo keje. ⁵ Dakapa kara ne kora maako edi na rakoo, koo 'butewota domomodomowota aba. ⁶ Mati Yesu ongo kora ne ehe ayolo henye mo edi ku na keje kyere kadra konda aba, mo ako'jo ho mo henye, "Omba zi yi kwojo?"

⁷ Kora ne aya'ba do mo iya henye, "Kyedre, manza de vidī maako aba zi ki'di ma mi kara ne, ezē wini ne edi re ni koho riyē. Ma yonzo zi todu mi mo, mora vidī maako kpa 'duwi atodu ani dagba."

⁸ Yesu ayada zi mo henye, "Enyi riyē, oba agburuku 'beyi ehe alasi!"

⁹ Kandi akwojo kora ne gbo. Mo oba agburuku 'beni riyē ehe ayeto lasi toko. Ko'do mati ko'du ne o'do re ni mi mo ne kadra 'ba ko'do madomoriyō. ¹⁰ Mati vo dagbe 'ba Yude ongōnni kora ne edi agburuku 'beni kinje, ze iyanni zi mo henye, "Nenye ko'do 'ba ralawo ra! Omba de zi vidī maako zi kinje agburuku mi ko'do 'ba ralawo."

11 Mora mo aya'ba do mo iya henye, "Kora mati ako'jo ma ne ayada zi ma kinje riyë agburuku 'bama ehe lasi."

12 Zë ako'jonnî ho mo iyannî henye, "Ëyi ra kora nenyë mati ayada zi yi, zi kinje riyë agburuku 'bëyi ehe lasi?"

13 Mora mo ayolo dë, ga kö'du Yësu i'bë wëni 'de liwo ga kö'du vidî kayo.

14 Yaa Yësu i'ja kora ne mi yëkelu ehe ayada zi mo, "Ongö te, yaanya aba rë yi ëdi ku na laka, mora o'do kö'du kyënyë dekpe mandere kö'du kyënyë maako ndra ako'do rë ni zi yi."

15 Kora ne i'bë ayada zi vo dagbe 'ba Yude henye, Yësu ra ako'jo ni.

16 Zë ayetonnî kö'du kyënyë maako kö'do zi Yësu ga kö'du mo o'do wa kaa ma here ne mi kö'do 'ba ralawo.

17 Mora Yësu iya henye, "Bu ma o'ro dë ta bi loo kö'do, ehe nenyë ra hala mëdi nduwë kö'do."

18 Yaanya aba vo dagbe 'ba Yude ombannî zi Yësu kofo ga kö'du riyö. Ma dagba, mo owe kö'du ki'di 'ba mi kö'do 'ba ralawo. Mora ma kyënyë ndra, mo iya henye Wirî 'Bu ni ra, mati o'do ni kpiliri Wirî aba.

Kalakonda 'ba Wisi

19 Yësu ayada zi vidiyë iya henye, "Ma yada tinyö zi ye, Wisi o'do wa maako dë na bi dë ni. Mo ato'bo nje kö'do wa ma mo ongö 'Bu ëdi kö'do ga kö'du mo o'do kpa te wa ma mo ongö 'Bu o'do. 20 'Bu o'wo Wisi ehe ayada zi mo biya wa ma mo o'do. 'Bu akayada zi mo wa kyedre maako ndra ta da ma nenyë, ehe atëdiyë na rakaga. 21 Kaa 'Bu injë yöku ehe i'di didi, here Wisi i'di didi zi vidî mati mo omba. 22 'Bu o'do vure 'ba vidî maako dë, mora mo o'do Wisi 'bëni ra na vo vure 'ba vidî kö'do biya. 23 'Bu o'do nenyë ga kö'du vidî biya zi Wisi koro kpa kaa zë oronnî ni. Èzë vidî maako omba dë zi Wisi koro, nenyë kpa te kaa mo omba dë zi koro 'Bu mati utu mo."

24 "Ma yada tinyö zi ye henye, vidî ma owo kö'du kise 'bama ehe ëdi koma aba mi mo mati utu ma ëdi lawo didi ma nburu nburu aba, ehe o'do vure kyënyë dë ro mo. Zë i'bënnî ku nzo tëmi koli zi didi.

25 Ma yada tinyö zi ye henye, kadra ne atayi ehe ëdi ku nzo kinye mati yöku biya akowo gu 'ba Wisi 'ba Wirî, ehe zë mati owonnî ho mo, akalimannî. 26 'Bu ëdi kyigö aba zi didi ki'di, ehe mo i'di kyigö kölo nani zi Wisi. 27 Ehe mo i'di zi Wisi 'bëni dangölö zi vure 'ba vidî kö'do biya, ga kö'du mo Wisi 'ba Vidî. 28 Re maga dë! Kadra mo atoko mati biya yöku akowo gu 'ba Wisi 'ba vidî, 29 ehe zë atayinnî yaga tëmi dawogo 'bënnî. Vidî biya ma o'donnî kö'du laka atënyinnî na didi, mora vidî biya ma o'donnî kö'du kyënyë atënyinnî na didi ehe ako'do vure kyënyë 'bëzë."

30 "Mo'bo dë wa maako kö'do na bi da ma. 'Bu ra utu ma, ehe mo ra ayada zi ma hala zi vure kö'do. Mo'do vure 'bama na laka, ga kö'du moro mo, ehe mo'do dë wa mati momba zi ma kö'do."

Vo kiya 'ba Yësu

31 "Èzë ma me'do ga kö'du ma, gëri maako anza dë ani zi yada mëdi kö'du tinyö ra yada. 32 Mora vidî maako ëdi kpa ame'do kö'du ma, ehe ma yolo wa mati mo iya ëdi tinyö. 33 Utuwë vo lituwë zi Yowani, ehe mo ayada zi zë kö'du tinyö. 34 Ma lima dë ra kö'du mati vidî iyannî kö'du ma, mora ma yada wa nenyë zi ye here, zi ye yomo. 35 Yowani, lamba mati i'di bikanyi kyö, ehe, e na rakyenyi zi lima mi bikanyi 'bomo ne tisiwa. 36 Mora vidî maako ndra ta da Yowani ame'do kö'du ma. Mo'do ne wa mati 'Bu ma i'di zi ma kö'do. Wa biya mati mo'do ayada henye 'Bu ra utu ma. 37 'Bu mati utu ma, ame'do kpa kö'du ma, mora owowe gu mo dë mandere kongö mo da komo da komo. 38 Ome kö'du kise omo dë, ga kö'du ombe dë zi tedi koma aba mi mati mo utu. 39 Ome wayöruwë,

ga kö'du asösuwë henye, aki'je didi nburu nburu mi zë. Wayöruwë ayada kö'du ma, ⁴⁰ mora ombe dë zi tayi zi ma kö'du didi ma nburu nburu.”

⁴¹ “Momba kö'du wayeto 'ba vidi köndu dë, ⁴² mora ma yolo e, vidi ma kölo temi ye, zi Wiri tawo anza dë kalakyedre aba. ⁴³ Mayi ku kalakonda 'ba 'Bu ma aba, ehe iriyë ma dë. Mora akiriyë vidi ma ayinni na bi dë nni. ⁴⁴ Hala akome? Ombe zi wayeto kiri kazi oka ma kölo maako, mora ayonze dë zi tedi wayeto aba kazi Wiri mati edi kölo ne, hala ato'be koma mi ma? ⁴⁵ Asösuwë dë henye, ma ra vidi ma akasusu wë zi 'Bu. I'diyë kö'du sösu 'be ra Mosa, le mo ra vidi ma akasusu wë. ⁴⁶ Mosa ayöru wa kö'du ma, ehe ezë ome mi Mosa, akome mi ma. ⁴⁷ Mora ezë ome dë mi wa mati Mosa ayöru, hala ato'be koma mi wa mati miya?”

6

Yësu i'di wakonyo zi vidi kpulukumuyi

(Mt. 14:13-21; Mk 6:30-44; Lk 9:10-17)

¹ Tapëti ma nenyë Yësu umu kyëti Föfö 'ba Galilaya, mati ayolo kpa na Föfö 'ba Tiberiyasi. ² Vidi kayo usunni go mo ga kö'du ongönni mo edi kyinë 'ba kö'du korowe ko'do zi ko'jo vo koe. ³⁻⁴ Kara zi kadra karama 'ba laga 'ba koli 'ba Yude, Yësu i'bë riyë da doku vo lö'bö 'bëniyë eti ehe alima akaño. ⁵ Mati Yësu ongo vidi kayo tayinni zi ni, mo ako'jo ha Pilipo iya henye, “Ta kila da ki'ja ze wakonyo kyö zi to'bo vidi nenyee biya?” ⁶ Mo iya nenyë zi Pilipo yonzo. Mo ayolo ku nzo a'di ra mo edi ti'bë zi ko'do.

⁷ Pilipo aya'ba do mo iya henye, “Ayolo dë henye, akiri kara kahi 'ba yehe modomowota nje zi kogo mangolo'bo tisi zi vidi ma kölo nenyee?”

⁸ Anderiya, öndu 'ba Simona Pëtero, kölo temi vo lö'böwë, mo

ame'do riyë iya henye, ⁹ “Wisi maako edi kinye, mo edi mangolo'bo sisi aba muyi ehe kyenze riyö. Mora a'di ra na laka edi zi vidi biya nenyee?”

¹⁰ Dakaño ayöfu loma aba, ehe Yësu ayada zi vo lö'bö 'bëniyë zi yada zi vidi biya lima akaño. Vidi kora edi kaa kpulukumuyi mi vidi kayo nenyee. ¹¹ Yësu oba mangolo'bo ne mi kala ni i'di öwö'di zi Wiri. Here, mo idra mangolo'bo ne zi vidiyë, mo o'do kpa here kyenze ne aba, le vidi edinni mo aba kyö zi konyo. ¹² Vidi onyonni biya ma ombanni, ehe Yësu ayada zi vo lö'bö 'bëniyë zi toto koso mo ma oso, here ma yana dë. ¹³ Vo lö'böwë atötonni dë zë bi kölo ehe oso kori 'butë domoriyö wa mati oso temi mangolo'bo muyi ne.

¹⁴ Tapëti vidi ongönni kyinë 'ba kö'du korowe ko'do 'ba Yësu nenyë, ayeto kiyanni henye, “Nenyë atedi tinyö Nëbi mati edi zi tayi kinye mi damöku ne.” ¹⁵ Yësu ayolo henye zë ombanni yonzo zi mo ko'do na wehe zi tedi na yere 'bëzë. Here mo i'bë riyë da doku, ani zi mo tedi kutu ni aba.

Yësu alasi ta da wini

(Mt 14:22-33; Mk 6:45-52)

¹⁶ Hutaga nani aba vo lö'bö 'ba Yësu i'bënni akaño zi föfö. ¹⁷ Zë ëkyinni mi tönbö, ayetonni kumu kyëti zi Kaparanamo. Mati bi öndu Yësu gba ayi dë zi zë, ¹⁸ buluku kyigo edi ku koho wini na kyënyë. ¹⁹ Mati vo lö'böwë opinni ku kaa wiri wota mandere sowo, zë ongönni Yësu lasi ta da wini. Mo asesi nduwë tayi kara ra tönbö, zë gbo na tere. ²⁰ Mora mo iya henye, “Ma Yësu ra! Ere dë!” ²¹ Vo lö'böwë ombanni zi mo koba mi tönbö, kandi oko gbo da göti bi mati edinni ati'bë zi mo.

Mangolo'bo ma i'di didi

²² Ko'do vere aba vidi mati edinni gba ani humirë kapa 'ba föfö, ayolonni tönbö edi nje kölo ani. Zë ayolonni kpa henye, Yësu i'bë dë mi mo vo lö'bö 'bëniyë eti. Zë i'bënni

kutu nni aba. ²³ Tõᅇbõ maakowe ta Tiberiyasi i'benni kara ta bi mati vidi kayo onyoni mangol'bo mati Yere i'di owodi. ²⁴ Ze ongonni henye Yesu ehe vo lo'bo beni eti i'benni ku. Here ze ekyinni mi tonbowe ehe i'benni gbo Kaparanamo Yesu koma. ²⁵ Ze ijanni mo kapa damire 'ba fofõ ehe akõjõnni ho mo iyanni henye, "Raboni, okõ ndala aba kinye?" ²⁶ Yesu aya'ba do mo iya henye, "Ma yada tinyõ zi ye, anze de ma koma ga ko'du onge kyine 'ba ko'du korowe, mora ga ko'du onyowe biya wakonyo ma ombe. ²⁷ O'de loo de ko'du wakonyo mati edi re ni yana ne. O'de loo ko'du wakonyo mati i'di didi ma nburu nburu ne. Wisi 'ba Vidi aki'di wakonyo nenyeni zi ye, ga ko'du Wiri 'Bu i'di kalakonda zi mo ko'do here."

²⁸ Vidi akõjõnni ho mo iyanni henye, "A'di ra tinyõ Wiri omba ze zi ko'do?" ²⁹ Yesu aya'ba do mo iya henye, "Wiri omba zi ye tedi koma aba mi vidi mati mo utu." ³⁰ Ze aya'banni do mo iyanni henye, "Kyine 'ba ko'du koro a'diye ra akõdo, here zi ze to'bo koma mi yi? A'di ra akõdo?" ³¹ Go mo yada aba, mati zutu 'bezee edinni mi da lipi, Wiri i'di mana zi ze konyo. O'do re ni kaa mati wayoruwẽ iyanni henye, 'Wiri i'di mangol'bo zi ze ta komoriye zi konyo.' "

³² Yesu ayada zi ze henye, "Ma yada tinyõ zi ye henye, Mosa ra de vidi mati i'di mangol'bo zi ye ta komoriye. 'Bu ma ra i'di mangol'bo tinyõ ne zi ye ta komoriye. ³³ Ehe mangol'bo mati Wiri i'di ne edi vidi mati ayi akaõo ta komoriye zi didi ki'di zi damõku."

³⁴ Vidi iyanni henye, "Kyedre, i'di zi ze mangol'bo mati oro de nenyeni."

³⁵ Yesu aya'ba do mo zi ze iya henye, "Ma ra mangol'bo ma i'di didi. Vidi ma ayi zi ma, atanza de na o'bo. Vidi ma edi koma aba mi ma atanza de na kodro. ³⁶ Ma yada ku nzo zi ye henye, onge ma mora gba anze de koma aba mi ma. ³⁷ Vidi biya mati

'Bu i'di zi ma atayi zi ma. More ma kolõ maako temi ze de. ³⁸ Mayi de ta komoriye zi ko'do wa mati momba. Mayi zi ko'do wa mati 'Bu omba ma zi ko'do. Mo utu ma, ³⁹ ehe mo omba zi ko'do tinyõ ma kolõ temi ze mati mo i'di zi ma ne õlu de. Mo omba ma zi kinje ze zi didi mi ndundu 'ba ko'do aba. ⁴⁰ 'Bu ma omba vidi biya mati ongonni Wisi, zi tedi koma aba mi mo, ehe zi tedi didi ma nburu aba. Here ma kinje ze zi didi mi ndundu ko'do aba."

⁴¹ Vidi ayetõnni he nni wasa ga ko'du Yesu iya henye, ni ra mangol'bo mati ayi akaõo ta komoriye. ⁴² Ze akõjõnni ha oka ma kolõ maako iyanni henye, "Mo anza Yesu ra de, wisi 'ba Yosepa? Da yolo ze 'bu mo de ma mo aba? Hala mo ato'bo kiya henye, nayi akaõo ta komoriye?"

⁴³ Yesu ayada zi ze iya henye, "Ore ta bi me'do 'be ne! ⁴⁴ Vidi maako to'bo de tayi zi ma, nje 'Bu mati utu ma ne o'do ze komba zi tayi. Mora eze ze ayinni, ma kinje ze na didi mi ndundu 'ba ko'do aba. ⁴⁵ Kolõ temi Nebiye ayõru henye, 'Wiri akayandi ze biya.' Here vidi biya ma owõnni da 'Bu ehe ayandi kazi mo atayi zi ma. ⁴⁶ Nje vidi kolõ mati ongo 'Bu ne mo ra ayi kazi Wiri. Vidi maako gba ongo 'Bu de. ⁴⁷ Ma yada zi ye tinyõ vidi biya mati edinni koma aba mi mo, edinni didi nburu aba. ⁴⁸ Ma mangol'bo ma i'di didi! ⁴⁹ Zutu 'be onyõnni mana mi da lipi ehe yaa, ze olinni. ⁵⁰ Mora kinye mangol'bo 'ba komoriye ne ayi ku akaõo, here vidi mati mo onyo ku oli de. ⁵¹ Ma ra mangol'bo didi mati ayi akaõo ta komoriye. Eze vidi mati onyo mangol'bo nenyeni, mo akalima nburu. Mangol'bo mati ma ki'di zi mo ida ra ma ra, medii ki'di zi vidi 'ba damõku nenyeni zi tedinni na didi."

⁵² Ze ayetõnni he nni wasa oka ma kolõ maako aba, ehe akõjõnni ko'du iyanni henye, "Hala mo ato'bo ki'di ida re ni zi ze konyo?"

⁵³ Yësu aya'ba do mo iya henye, “Ma yada zi ye tinyö, alime dë, nje ezë onyowe ida ehe uwëë yama 'ba Wisi 'ba Vidi. ⁵⁴ Mora ezë onyowe ida ma ehe uwëë yama ma, atëdiyë didi ma nburu aba, ehe ma kinjëë na didi mi ndundu 'ba ko'do aba. ⁵⁵ Ida ma wakonyo ma tinyö ra, ehe yama ma wakuwë ma tinyö ra. ⁵⁶ Ezë onyowe ida ma ehe uwëë yama ma, e kolo ma aba ehe ma kolo eti. ⁵⁷ Kaa 'Bu widi ra utu ma, ehe medii didi aba ga ko'du 'bomo, vidi biya mati onyonni ida ma akalimanni ga ko'du 'bama. ⁵⁸ Mangolo'bo mati ayi akaŋo ta komoriyë anza dë kaa wa mati zutu 'be onyonni. Zë olinni, mora vidi mati onyo mangolo'bo nenyë akalima nburu.”

⁵⁹ Yësu edi ko'du yeti mi bi 'ba motu mi Kaparanamo mati mo iya ko'du nenyë.

Me'do 'ba didi nburu

⁶⁰ Vo lö'bö kayo 'ba Yësu owonni mo ehe iyanni henye, “Kö'du yandi nenyë edi ndra na kyigo zi vidi maako yolo. Eyi ra ato'bo yolo mo?”

⁶¹ Yësu ayolo henye, vo lö'bö 'beniyë edinni ame'do na way-awaya. Here mo ako'jo iya henye, “Nenyë o'de na riti? ⁶² A'di ra ezë onge Wisi 'ba Vidi edi ti'bë riyë komoriyë bi mati mo ayi ta 'domo? ⁶³ Lawo mo ra i'di didi. Kyigo 'ba vidi kondu o'do waako dë. Me'do mati ma me'do zi ye ne, edi temi Lawo 'ba Wiri ma i'di didi. ⁶⁴ Mora kya e maakowe ombanni dë zi tedi koma aba mi ma.” Yësu iya nenyë, ga ko'du temi biyeto aba mo ayolo eyi ra atedi koma aba mi ni. Mo ayolo kpa eyi ra akasusu ni. ⁶⁵ Yësu iya henye, “Kö'du nenyë ra ma yada zi ye o'be dë tayi zi ma, nje ezë 'Bu ra o'de komba zi tayi.”

⁶⁶ Ga ko'du wa mati Yësu iya, vo lö'bö kayo 'bomowe opi gë nni zi mo ehe ononni ta bi lö'bö ga ndi mo. ⁶⁷ Yësu ako'jo ha vo lö'bö 'beni 'butë domoriyö, “E kpa ombe zi kila ma?”

⁶⁸ Simona Petero aya'ba do mo iya henye, “Yere, vidi maako anza dë ani zi ze to'bo ti'bë zi mo. Me'do 'beyi i'di didi nburu. ⁶⁹ Yaanya aba dedii koma aba mi yi, ehe da yolo ku yi ra Wisi Kolo Nbala 'ba Wiri.”

⁷⁰ Yësu ayada zi vo lö'bö 'beniyë henye, “Ma jeli ye 'butë domoriyö, mora ma kolo temi ye dakyiky.”

⁷¹ Yësu edi me'do ko'du 'ba Yudasii wisi 'ba Simona Sikereto. Mo yaa akasusu Yësu mo le kolo temi vo lö'bö 'butë domoriyö.

7

Yësu öndu ni eti

¹ Tapëti ma nenyë, Yësu enyi ti'bë lasi aba mi Galilaya, mo omba dë ti'bë mi Yudiya, ga ko'du Yude ani ombanni zi kofo mo. ² Ku kara zi kadra 'ba karama 'ba mbörögö, ³ ehe önduwë 'ba Yësu iyanni zi mo henye, “Kö'du a'di i'bë dë zi Yudiya? Here vo lö'bö 'beyiyë ato'banni kongö wa mati edi ako'do. ⁴ Vidi maako o'do waako dë na liwo, ezë zë ombanni zi maakowe zi yolo ko'du zë. Here i'di damöku ma yolo wa ma edi ako'do.” ⁵ Gbi le önduwë 'ba Yësu gba ayinni dë na vo lö'bö 'bomo.

⁶ Yësu aya'ba iya henye, “Kadra 'bama gba ayi dë, mora kadra 'be edi 'duwi kinye. ⁷ Vidi 'ba damöku nenyë o'banni dë e kiyi. Zë iyinni ma, ga ko'du ma yada nduwë zi zë henye, zë o'donni ko'du kyënyë. ⁸ I'bëë dagba mi karama. Kadra 'bama gba oko dë, ehe mi'bë dë.” ⁹ Yësu iya nenyë ehe alima zo mi Galilaya.

Yësu mi karama 'ba mbörögö

¹⁰ Tapëti öndu 'ba Yësu i'benni ku mi karama, mo i'bë liwo kazi yada zi vidi maako. ¹¹ Mi kadra 'ba karama aba, vo dagbe 'ba Yude omani Yësu ehe ako'jonnii ko'du henye, “Mo edi kila?”

¹² Vidi kayo alëpinni mi ha wasa ko'du mo. Maakowe iyanni henye, “Yësu kora laka ra,” agamowe iyanni henye, “Mo edi ndondö kiga

zi vidī biya.” ¹³ Mora vidīyē na tere kazi vo dagba 'bēzē, ehe vidī maako ame'do dē ta da komo vidī kayo kō'du mo.

¹⁴ Mati karama ku kutē zi rē nī kinde, Yēsu i'bē mī yēkēlu ayeto wayandi. ¹⁵ Vo dagbe na rakaga ehe iyannī henye, “Hala kora nenyē ayōlō kō'du takanyi here? Ayandi mo kpa dē.”

¹⁶ Yēsu aya'ba dō mo iya henye, “Manza dē yandi wa mati ma sōsu kō'du mo. Wa mati mēdī ayandi ayi kazi vidī ma utu ma. ¹⁷ Ēzē tīnyō ombe zi koro Wirī, akayōle wa mati ma yandi ayi kazi Wirī mandere kazi ma. ¹⁸ Ēzē momba zi kika wakoro zi ma, ma kame'do kō'du ma. Mora momba zi koro vidī ma utu ma. Nenyē ra ma yada kō'du tīnyō anza dē ndōndō. ¹⁹ Mosa ra dē i'dī kō'du kī'dī zi ye? Vidī maako tēmī yē oro dē. Here kō'du a'di ombe zi ma kofo?”

²⁰ Vidī kayo aya'bannī dō mo iyannī henye, “Yi vo dakyikyī! A'di ra o'do yi zi kō'du sōsu henye, vidī maako omba zi kofo yi?”

²¹ Yēsu aya'ba dō mo iya henye, “Mo'do kō'du koro kōlō ehe o'de na rakaga. ²² Mosa i'dī kō'du zi ye zi gisi kora 'be n̄bete. Mora tīnyō anza Mosa ra dē i'dī kō'du kī'dī nenyē zi ye. Zutu 'be ra. Mī ko'do 'ba ralawo aba aṅbete gisi kora 'be ²³ zi kō'du kī'dī 'ba Mosa koro. Ēzē wisi maako ato'bo n̄bete mī ko'do 'ba ralawo, kō'du a'di ra e na kamo ma aba ga kō'du vidī maako ko'do na laka mī ko'do 'ba ralawo? ²⁴ O'de vurē dē dakyinē 'ba ra laya aba. O'de wa mati tīnyō ra aba.”

Mo Korisito ra?

²⁵ Kya vidī maakowe ta Yerusalema ēdī kiyannī henye, “Anza dē kora nenyē ra zē ombannī zi kofo? ²⁶ Here mo ēdī gba zo kinye, me'do zi vidī biya kowonnī. Ehe vidī maako awasa hē nni dē mo aba. Here ne kō'du sōsu 'be aba vo dagbe ayōlōnnī ku tīnyō mo ra Korisito? ²⁷ Mora nani akato'bo tēdī hala? Vidī maako ayōlō dē bi mati

Korisito ne atayi ta 'dōmo, mora da yolo ze bi mati kora nenyē ayi ta 'dōmo.”

²⁸ Mati Yēsu ēdī kō'du yandi mī yēkēlu, mo agbōgbō hē nī iya henye, “Tīnyō asōsuwē ayōle ma ku, ehe ta kila mayi ta 'dōmo? Mayi dē na bi da ma! Vidī mati utu ma ēdī tīnyō, ehe ayōle mo dē. ²⁹ Mora ma yolo vidī mati utu ma, ga kō'du mayi kazi mo.”

³⁰ Kya vidī maakowe ombannī zi Yēsu kīrī, mora du vidī maako i'dī kala nī dē dō mo, ga kō'du kadra 'bomo gba o'ko dē. ³¹ Mora vidī kayo mī kutē vidī nee i'dinnī koma 'bennī mī mo ehe iyannī henye, “Ēzē Korisito ne ayi, mo ako'do kyinē 'ba kō'du korowe ndra ta da kora nenyē?”

Utū vo kanye 'ba yēkēlu zi Yēsu kīrī

³² Mati Farasiye owonnī vidī kayo ēdinnī hē nni wasa ga kō'du 'ba Yēsu, zē ehe kyedree 'ba vo karase utunnī vo kanye 'ba yēkēlu zi mo kīrī. ³³ Mora Yēsu ayada zi zē iya henye, “Ma tēdī ētī tisi na konda, ehe ma ta'ba zi vidī mati utu ma ne. ³⁴ Akome ma, mora du aki'je ma dē. O'be dē tī'bē bi mati mēdī tī'bē 'dōmo.” ³⁵ Vidī ako'jonnī ha oka ma kōlō maako henye, “Kila mo ato'bo tī'bē zi sesi ze ta bi nī kī'ja? Mo ēdī tī'bē mī dakaṅo mēnzē maakowe mati vidī 'bezee ēdinnī alima? Mo ēdī tī'bē ani zi vidīyē 'ba Girīgī yandi? ³⁶ A'di ra mī me'do 'bomo mati mo iya henye, da koma ze nī mora di'ja nī dē? Kō'du a'di da to'bo dē tī'bē bi mati mo ēdī tī'bē?”

Lili 'ba wini ma i'dī dīdī

³⁷ Mī ndundu mo ehe mī ko'do kyedre 'ba karama, Yēsu o'ro riye ehe agbōgbō hē nī iya henye, “Ēzē ēdiyē kodro aba, ayiye zi ma ehe uwēē! ³⁸ Ēdiyē koma aba mī ma, atēdiyē wini ma i'dī dīdī, taho tēmī yōndu 'ba mī yē, kaa wayōruwē iyannī henye.” ³⁹ Yēsu ēdī ame'do kō'du 'ba Lawo Laka, mati aki'dī zi vidī biya mati ēdinnī koma aba mī

mo. Lawo ne gba i'di de zi vidi kolö maako, kyere Yësu gba i'di bikanyi kyedre 'bëni de ndo.

Rakinye mi kutë vidi

⁴⁰ Mati vidi kayo owonni Yësu iyanni nenyë, kya maakowe iyanni henye, "Mo atëdi Nëbi ra." ⁴¹ Agamowe iyanni henye, "Mo Korisito ra." Agamowe iyanni kpa henye, "Korisito ne ato'bo tayi ta Galilaya?" ⁴² Wayöruwë iyanni henye, Korisito atayi tëmi dakota 'ba Yere Dawidi. Here kö'du nenyë go mo ya'ba aba, ako'jo mo mi Beteleme, mi gawo mati Dawidi alima 'domo?" ⁴³ Vidi ayetonni me'do ra oka ma kolö maako ga kö'du 'ba Yësu. ⁴⁴ Kya zë maakowe ombanni zi mo kiri, mora du vidi maako i'di kala ni de do mo.

Vo dagbe ombanni de zi tedi koma aba mi Yësu

⁴⁵ Mati vo kanye 'ba yekëlu a'banni zi kyedree 'ba vo karase ehe Farasiye, ako'jo he zë henye, "Kö'du a'di ike Yësu de kinye?" ⁴⁶ Zë aya'banni henye, "Vidi maako gba ame'do de kaa kora nenyë." ⁴⁷ Farasiye iyanni zi zë henye, "Mo o'do lumë kpa ku re?" ⁴⁸ Ma kolö tëmi kyedree 'ba vo karase mandere Farasiye edi koma aba mi mo? ⁴⁹ Ehe vidi nenyee mati ayolonni kö'du ki'di de, zë hu wasënë 'ba Wiri." ⁵⁰ Nikodimö mati i'bë zi Yësu dagba, ehe mo kolö tëmi vo dagbe 'ba Yude, iya henye, ehe mo ra kpa kyere ayi zi Yësu kongo. Mo iya henye, ⁵¹ "Kö'du ki'di 'beze ila ze de zi riti ki'di zi vidi gba kazi ze kowa wa ma zë ombanni kiya. Do'bo de vurë 'bëzë kö'do gba kazi ze yolo a'di ra zë o'donni."

⁵² Zë iyanni henye, "Nikodimö, yi tëmi Galilaya? Ako'jo wayöru nee, ehe aki'ja henye, nëbi ako anza de zi tayi ta Galilaya." ⁵³ Vidi biya i'bënni gbo linjo 'bënni na kutu kutu.

8

*Mbara iri ta bi ndoro ko'do**

¹ Mora Yësu i'bë yaga zi Döku 'ba Olivo. ² Damindö vere aba nbo mo i'bë zi yekëlu. Vidi ayinni zi mo, mo alima akaño ehe ayeto zë yandi. ³ Vo komoyandiye 'ba kö'du ki'di ehe Farasiye ikanni loko mbara maako iri ta bi ndoro ko'do, ehe zë o'donni mo atoro komo nni biya. ⁴ Here zë iyanni henye, "Raboni, mbara nenyë iri edi kö'do kora maako aba anza o'di 'bomo ra de. ⁵ Kö'du ki'di 'ba Mosa ayandi henye, mbara kaa ma nenyë zi ku'du brua yitö aba. A'di ra iya?" ⁶ Zë ako'jonni ha Yësu, kö'du ko'jo nenyë aba, ga kö'du zë ombanni mo susu ehe zi kö'du kyënyë maako kika ro mo. Mora Yësu idë rë ni ayeto wayöru dakaño dawisi kala ni aba.

⁷ Zë asesinni zo nduwë ho mo ko'jo kö'du 'ba mbara ne. Ndundu mo aba mo oro riyë iya henye, "Ezë vidi maako tëmi yë o'do kö'du kyënyë de mu'du dagba yitö do mo." ⁸ Mo idë rë ni kpa löhu ayeto wayöru dakaño. ⁹ Vidi nee i'bënni biya na kolö kolö, ayeto ma tendro mo aba. Ndundu mo aba Yësu mbara ne aba osonni kutu nni aba. ¹⁰ Yësu oro riyë ako'jo ho mo iya henye, "Vidi nee biya kila? Vidi maako anza kpe zi yi susu?"

¹¹ Mbara ne aya'ba do mo iya henye, "Ee Kyedre, vidi maako anza de." Yësu ayada zi mo iya henye, "Manza de kpa ti'bë zi yi susu. I'bë yaanya aba, o'do kö'du kyënyë de kpe."

Yësu bikanyi kö'du damöku

¹² Kpa löhu Yësu ame'do zi vidiyë. Kadra nenyë aba mo iya henye, "Ma ra bikanyi kö'du damöku. Usu ga ma, ehe alasi de mi biköndu. Akatëdi bikanyi ma aki'di didi aba."

¹³ Farasiye iyanni zi mo henye, "Yi ra nje vidi ma edi ame'do kö'du yi, ehe anza de tinyö na laka zi yi ra tedi akpa na vo kiya 'bëyi."

* 8: Komo nenyë anza de mi dagba wayöru 'ba Bayibolo.

14 Yësu aya'ba do mo iya henye, "Here ëzë ma me'do le kö'du ma, wa ma miya ëdi tinyö. Ma yolo ku mayi ta kila ehe mëdi ti'bë kila. Mora ayole dë ma ta kila mandere mëdi ti'bë kila. 15 O'de vurë tëmi gëri kölo mati vidì biya o'donni, mora mo'do vurë 'ba vidì maako dë. 16 Èzë mo'do vurë, ma ko'do na laka, ga kö'du ma ko'do dë kutu ma aba. 'Bu mati utu ma ne ëdi kinye ma aba. 17 Kö'du ki'di 'be omba vo kiya riyö zi yada kö'du ne ëdi tinyö. 18 Ma kölo tëmi vo kiya 'bame, ehe 'Bu mati utu ma ëdi agamo maako."

19 Zë ako'jonnì ho mo iyannì henye, "Bu yi ëdi kila?" Yësu aya'ba do mo iya henye, "Ayole ma dë mandere 'Bu ma. Èzë ayole ma, akayole 'Bu ma."

20 Yësu iya nenyë mati mo ëdi gba kö'du yandi mi bi ma söndu 'ba waki'di 'ba yëkelu asesi 'domo. Mora vidì maako iri mo dë ga kö'du kadra 'bomo gba ayi dë.

J'be dë ti'bë bi mati mëdi ti'bë

21 Yësu ayada kpa zi vo dagbe 'ba yëni henye, "Mëdi ti'bë 'de akome ma, mora o'be dë ti'bë bi mati mëdi ati'bë, akoliye kö'du kyënyë 'be kazi wakila."

22 Vidì ako'jonnì kö'du iyannì henye, "Mo omba zi rë ni kofo? Èdi nani wa ma mo iya henye, do'bo dë ti'bë bi mati mo ëdi ti'bë?"

23 Yësu aya'ba do mo iya henye, "Èdiyë ta lebi, mora ma ta riyë. E 'ba damöku nenyë, mora manza dë 'ba damöku nenyë. 24 Kö'du nenyë ra miya akoliye kö'du kyënyë 'be aba. Èzë anze dë koma aba mi ma, kö'du eyi mëdi, akoliye mi kö'du kyënyë 'be ila dë."

25 Zë ako'jonnì ha Yësu iyannì henye, "Yi 'bëyi eyi?" Yësu aya'ba do mo iya henye, "Ma ra te mati ma yada zi ye biyeto aba. 26 Ani kö'du ëdi kyö ma to'bo kiya zi yada henye o'de kö'du kyënyë, mora vidì mati utu ma ëdi tinyö, ehe ma yada zi vidì 'ba damöku nenyë nje wa mati mowo kazi mo."

27 Vidì maako ayolo dë Yësu ëdi ame'do zi zë kö'du 'Bu ni. 28 Yësu i'bë nduwë kiya mo aba henye, "Èzë umbëë Wisi 'ba Vidì ku riyë, akayole eyi ra ma. Akayole kpa henye manza dë wa maako ko'do na bi da ma. Miya nje wa mati 'Bu ma ayandi zi ma. 29 Mo mati utu ma ëdi ma aba. 'Duwi mo'do wa mati o'do mo na rakyenyi ehe mo ila ma dë."

30 Tapëti Yësu iya nenyë, vidì kayo omanni mi mo.

Kö'du tinyö akinga yi na dangölö

31 Yësu ayada zi vidì mati ëdinnì koma aba mi ni henye, "Èzë asesiyë nduwë koro wa mati miya, e tinyö vo lö'bo 'bama ra. 32 Akayole kö'du tinyö, ehe kö'du tinyö akinge na dangölö."

33 Zë aya'bannì do mo iyannì henye, "Ze gisi 'ba Abarayama! Danza dë gba na vo kalima 'ba vidì maako. Hala ato'bo kiya akinga ze na dangölö?"

34 Yësu aya'ba do mo iya henye, "Ma yada tinyö zi ye, vidì ma o'do kö'du kyënyë ëdi vo kalima 'ba kö'du kyënyë. 35 Vo kalime, alimannì dë nburu mi dakota, ëzë wisi alese le 'duwi mi dakota. 36 Èzë Wisi i'di zi ye dangölö, tinyö aba e na dangölö. 37 Ma yolo ku, e tëmi dakota 'ba Abarayama, mora ombe zi ma kofo, ga kö'du, kö'du kise 'bama anza dë tinyö mi di'di ye.

38 Mëdi ame'do kö'du wa mati 'Bu ma ayada zi ma, te kaa mati ëdiyë ako'do wa mati 'bu wë ayandi zi ye."

39 Vidì iyannì zi Yësu henye, "Abarayama ra 'bu ze!" Yësu aya'ba do mo iya henye, "Èzë e gisi 'ba Abarayama, o'de wa mati Abarayama o'do. 40 Tapëti mo ombe zi ma kofo ta bi kö'du tinyö yada zi ye mati Wiri i'di zi ma. Abarayama o'do waako dë kaa ma nani. 41 Mora ëdi ko'de te wa mati 'bu wë o'do." Zë iyannì henye, "Asusu ze dë zi kiya dëdi kpa 'bu maako aba. Dëdi nje 'bu aba kölo, mo ra Wiri."

42 Yësu iya zi zë henye, "Èzë Wiri ra 'Bu wë, owe ma, ga kö'du mayi

kazi Wirī yaanya aba mēdi kinye. Mo ra utu ma. Mayi dē na bi da ma. ⁴³ Kō'du a'di ra ayole kō'du mati mēdi ame'do kō'du mo dē? Ɔ'be dē tōro zi kowo kō'du mati mēdi akiya? ⁴⁴ 'Bu wē ra Satani, ehe o'de te wa mati mo omba. Mo 'duwī vo wakofō ehe vo ndōndō. Kō'du tīnyō ako anza dē kō'du mo. Mo ame'do kō'du nī, ehe kō'du biya mati mo iya ndōndō ra. Anza dē nje mo ra na vo ndōndō, mora mo kpa 'bu 'ba vo ndōnde biya. ⁴⁵ Ga kō'du ma yada zi ye kō'du tīnyō, e ombe dē zi tēdi koma aba mī ma. ⁴⁶ Vidī maako tēmī yē ato'bo ma susu ga kō'du kyēnyē ko'do? Ēzē ma yada kō'du tīnyō, kō'du a'di ra ome dē mī ma? ⁴⁷ Vidī mati 'ba Wirī akoze mbili nī da kō'du kise 'bomo, mora ombe dē zi kowo, ga kō'du anze dē 'ba Wirī."

Yēsu ehe Abarayama

⁴⁸ Yude aya'bannī zi Yēsu henye, "Dēdi ze tīnyō aba zi kiya henye, yī vidī 'ba Samariya ra, ehe ēdi dakyikyī aba mī yī?"

⁴⁹ Yēsu aya'ba do mo iya henye, "Manza dē dakyikyī aba mī ma. Moro 'Bu ma, ehe ombe dē zi koro ma. ⁵⁰ Momba wakoro dē ga kō'du ma, mora vidī maako ēdi ani omba zi ma tēdi na wakoro, ehe mo ra kpa 'ba vurē ko'do. ⁵¹ Ma yada tīnyō zi ye henye, ēzē orowe me'do 'bama du akoliye dē."

⁵² Vidī iyannī henye, "Yaanya aba tīnyō da yolo ku ēdi dakyikyī aba. Abarayama oli ehe nēbiyē kpa. Hala ɔ'bo kiya henye, vidī mati oro me'do 'bēyī oli dē? ⁵³ Yī kyedre ta da 'bu ze Abarayama? Mo oli ehe nēbiyē kpa. Ēyī ra asōsu 'bēyī yī?"

⁵⁴ Yēsu aya'ba do mo iya henye, "Ēzē moro ra ma, o'do waako dē. 'Bu ma ra vidī ma oro ma. Iye henye mo Wirī 'be ra. ⁵⁵ Gbī le tīnyō ayole mo dē, mora ma yolo mo. Ēzē miya ma yolo mo dē, ma tēdi na vo ndōndō kpa kaa e biya. Mora ma yolo mo, ehe mo'do wa mati mo iya. ⁵⁶ 'Bu wē Abarayama ēdi rakyenyī aba zi

kongō kadra tayi 'bama, mo ongō ma ehe ēdi na rakyenyī."

⁵⁷ Zē iyannī henye, "Anza kpa dē koo 'butēmuyī aba. Hala ɔ'bo kongō Abarayama?"

⁵⁸ Yēsu aya'ba do mo iya henye, "Ma yada tīnyō zi ye, gba Abarayama anza dē, mēdi." ⁵⁹ Vidī obannī yitō riyē zi Yēsu kofo, mora mo oho rē nī ehe ila yēkēlu.

9

Yēsu ako'jo kora maako o'jo na komokōndu

¹ Mati Yēsu alasi na konda, mo ongō kora maako na komokōndu kyere mati o'jo. ² Vo lō'bōwē 'ba Yēsu ako'jonnī henye, "Raboni, kō'du a'di ra kora nenyē o'jo na komokōndu? Ēdi ga kō'du mo, mandere vo ko'jo mowe o'dōnnī kō'du kyēnyē?"

³ Yēsu aya'ba do mo iya henye, "E e, anza here dē. Mora ga kō'du komokōndu 'bomo, akonge Wirī ako'do kō'du koro zi mo. ⁴ Ēzē ēdi kadra, do'de wa mati vidī ma utu ma omba ma zi ko'do. Ēzē yōndō oko ku, vidī maako ɔ'bo dē zi loo ko'do. ⁵ Mati mēdi mī damōku, ma bikanyi ra zi damōku."

⁶ Tapētī Yēsu iya nenyē, mo o'bi oro dakaŋo. Mo o'do koro ehe ora komo kora ne. ⁷ Here mo iya henye, "I'bē akaka koro ne mī Kara Siliyōma." Kora ne i'bē ehe akaka mī Siliyōma. Kō'du ya'ba aba, "Vidī ma utu, akutu." Mati mo akaka koro ne ku yaga mo ɔ'bo bi kongō.

⁸ Vo halinō oka 'bomowe, ehe vidī mati ongōnnī mo ta bi lenze kyere ne, ako'jonnī kō'du henye, "Nenyē anza dē kora mati ēdi alima akaŋo ehe 'duwī alenze?"

⁹ Kya zē maakowe iyannī henye, mo ra gbī te kora vo lenze ne, agamowe iyannī henye, mo andele nje kaa mo. Mora mo ayada zi zē, "Ma kora nani ra." ¹⁰ Zē ako'jonnī ho mo henye, "Hala ɔ'bo bi kongō?"

¹¹ Mo aya'ba do mo iya henye, "Vidī maako ru mo Yēsu o'do koro ehe

ora komo ma. Mo ayada zi ma tì'bè kaka mī Kara Siliyoma. Mati mo'do, mo'bo bi kongɔ." ¹² Zè ako'jonnì kö'du henye, "Mo èdì kila yaanya aba?" Mo aya'ba do mo iya henye, "Ma yolo dè."

Farasiye ayonzonni zi ki'ja a'di ra o'do rē nī

¹³⁻¹⁴ Ko'do mati Yēsu o'do koro ne ehe ako'jo kora ne, mī ko'do 'ba ralawo. Here vidī obanni kora ne zi Farasiye. ¹⁵ Zè ako'jonnì ho mo hala mo o'bo zi bi kongɔ, ehe mo aya'ba henye, "Yēsu o'do koro ehe ora komo ma. Tapēti ma kaka, mo'bo bi kongɔ."

¹⁶ Kya 'ba Farasi maakowe iyanni henye, "Kora nenyē Yēsu ayi dē kazi Wirī. Èzē mo o'do here, mo o'bo dē kowe kö'du ki'di 'ba kö'do madomoriyō." Agamowe ako'jonnì henye, "Hala vidī 'ba kö'du kyēnyē ato'bo kö'do kyinē 'ba kö'du korowe?" Here Farasiye o'bonni dē kö'du kida tēmi kutē nni, ¹⁷ zè ako'jonnì ha kora ne iyanni henye, "A'di ra iya, kö'du vidī mati ako'jo komo yi ne?" Kora ne ayada zi zē iya henye, "Mo nēbi ra."

¹⁸ Mora vo dagbe 'ba Farasiye omani dē henye, kyere kora ne èdì na vo komoköndu. Zè utunni litu zi vo ko'jo mowe, ¹⁹ ehe ako'jonnì hē zē henye, "Nenyē wisi mati iye henye, o'jo na komoköndu? Hala mo o'bo bi kongɔ yaanya aba?"

²⁰ Vo ko'jo 'ba kora ne aya'banni do mo henye, "Da yolo ku tinyō mo wisi 'beze ra, ehe da yolo ku o'jo mo na komoköndu. ²¹ Mora da yolo dē hala mo i'ja komo nī mandere ēyi ra i'di komo zi mo. Ako'jowe ho mo! Mo övu ku kyedre zi me'do ga kö'du nī." ²²⁻²³ Vo ko'jo 'ba kora nenyē iyanni here, ga kö'du zē erenni Yude. Vo dagbe 'ba Yude idanni kö'du ku nzo henye, vidī maako manza dē wa maako aba zi kö'do zi vidī maako mati mo iya Yēsu ra Korisito ne.

²⁴ Vo dagbe ako'jonnì kora ne hulēhu iyanni henye, "I'di wayeto

zi Wirī! Da yolo ku Yēsu vo kö'du kyēnyē kö'do."

²⁵ Kora ne aya'ba henye, "Ma yolo dē, èzē mo vo kö'du kyēnyē mandere anza dē. Biya ma yolo henye, ma kyere vo komoköndu, mora yaanya aba mo'bo bi kongɔ."

²⁶ Zè ako'jonnì ho mo henye, "A'di ra mo o'do zi yi? Hala mo ako'jo komo yi?"

²⁷ Kora ne aya'ba do mo iya henye, "Ma yada ku zi ye da kölo, ehe ombe dē zi kowo. Kö'du a'di ra ombe zi ma yada zi ye löhu? Ombe kpa zi tayi na vo lö'bo 'bomowe?"

²⁸ Vo dagbe alidinni kora ne, ehe iyanni henye, "Yi vo lö'bo 'bomo! Ze vo lö'bo 'ba Mosa. ²⁹ Tinyō da yolo Wirī ame'do zi Mosa, mora du da yolo dē Yēsu ayi ta kila."

³⁰ Kora ne aya'ba da me'do iya henye, "Kö'du koro a'di ra here! Mo ako'jo komo ma, ehe gba ayole dē mo ayi ta kila. ³¹ Da yolo ku henye, Wirī owo nje me'do 'ba vidī mati owonni ehe oronni mo. Wirī owo me'do 'ba vo kö'du kyēnyē kö'de dē. ³² Ehe nenyē èdì dagba kadra mī vurē, vidī maako i'di komo zi vidī maako o'jo na komoköndu. ³³ Yēsu o'bo dē zi wa maako kö'do, nje èzē mo ayi kazi Wirī."

³⁴ Vo dagbe ayadanni zi kora ne henye, "Yi na vo kö'du kyēnyē kö'do kyere mī kadra mati o'jo yi. Asösu 'bēyi ato'bo yandi ze wa maako aba?" Here zē iyanni henye, "O'bo dekpe tayi hulēhu mī bi 'ba mötu 'beze kölo maako!"

Komoköndu zi Lawo Laka

³⁵ Mati Yēsu owo kö'du mati o'do rē nī ne, mo i'bē i'ja kora ne. Yēsu ako'jo ho mo iya henye, "Èdì koma aba mī Wisi 'ba Vidī?"

³⁶ Mo aya'ba do mo iya henye, "Kyedre, èzē ayada zi ma mo ēyi ra, ma ki'di koma 'bama mī mo."

³⁷ Yēsu aya'ba henye, "Ongɔ mo ku nzo, ehe yaanya aba mo èdì me'do yi aba." ³⁸ Kora ne iya henye, "Yere, mi'di koma 'bama mī yi." Here mo amötu Yēsu gbo. ³⁹ Yēsu ayada zi mo, "Mayi mī damöku nenyē, zi

vurë 'ba vidiyë ko'do. Ma kinye zi ki'di komo zi vo komokönduwë ehe zi ko'do vidi vo komoköndu biya mati ato'bo bi kongo."

⁴⁰ Mati Farasiye owonni Yësu iya nenyë, zë ako'jonni henye, "Ze vo komoköndu?"

⁴¹ Yësu aya'ba do mo iya henye, "Ëzë ëdiyë na vo komoköndu, atanze dë mi kö'du kyënyë. Mora yaanya ëzë aba iye zi bi kongo, akasesiye kö'du kyënyë nduwë."

10

Komo 'ba vo timelë yako

¹ Yësu iya henye, "Ma yada tinyö zi ye, nje vo logo ehe vo wakolo ëkyi ta da resi. Zë ödunni dë kpuru ta haresi zi jolo 'ba timelë. ² Vidi mati ödu kpuru ta haresi, mo ra vo yako 'ba timelë. ³ Mora vo ga haresi kongo ayëhu haresi zi vo yako timelë, ehe timelë ayolönni gu vo yako 'bënni. Mo ako'jo timelë 'bëni ru zë aba, ehe alaga dagba zi zë yaga. ⁴ Mati mo ayasi timelë 'bëni nee ku biya yaga, mo i'bë dagba da komo zë, ehe zë usunni go mo, ga kö'du zë ayolönni gu mo. ⁵ Timelë usu ga vo leze maakowe dë. Zë ayolönni gu vo leze dë, ehe zë ahonni 'de." ⁶ Yësu ayada komo nenyë zi vidiyë, mora zë ayolönni dë a'di ra mo ëdi ame'do kö'du mo.

Yësu vo timelë yako laka ra

⁷ Here Yësu iya löhu, "Ma yada tinyö zi ye henye, ma haresi zi timelë. ⁸ Vidi mati ayi dagba ta komo ma, vo logo ra mandere vo wakolo, ehe timelë owo da ma kölo tëmi zë ne dë. ⁹ Ma haresi ra. Zë biya mati ayinni kpuru ta da ma, akayomö. Zë atayinni, ati'bënni, ehe aki'janni loma. ¹⁰ Vo logo ayi nje zi kolö, kofö, ehe yaña. Mayi zi vidi biya tédinni didi aba, ehe zi tédinni mo aba ndo.

¹¹ "Ma vo timelë yako laka ra. Vo timelë yako laka i'di didi ni kö'du timelë 'bëni. ¹² Vo löo ko'do anzanni dë kaa vo timelë yako mati timelë na

'bomo. Ëzë ongönni wöliwöli atayi, zë aho wënni ilanni timelë. Here wöliwöli iri ehe apere timelë nee.

¹³ Vo löo ko'do aho wënni 'de ga kö'du zë asösunni kö'du 'ba timelë nee dë.

¹⁴ "Ma vo timelë yako laka ra. Ma yolo timelë ame, ehe zë ayolönni ma, ¹⁵ kpa kaa 'Bu ayolo ma, ma yolo 'Bu, ehe mi'di didi ma kö'du timelë ama. ¹⁶ Mëdi timelë maako ëti anzanni dë tëmi jolo 'ba timelë nenyë. Ma kika zë kpa ga bi kölo, ehe zë akowonni gu ma. Here atédinni göli kölo 'ba timelë ehe vo yako kölo.

¹⁷ "Bu owö ma ga kö'du mi'di didi ma, here ma kiri hulëhu löhu. ¹⁸ Vidi maako oba didi ma dë kazi ma. Ma ra mi'di mi kö'du komba 'bama. Mëdi kyigö aba zi ki'di, ehe kyigö aba zi kiri hulëhu löhu, kaa mati 'Bu ma i'di kö'du mo zi ma zi kö'do."

¹⁹ Mati zë owonni me'do 'ba Yësu ne, Yude inye mi nni. ²⁰ Maakowe kyö tëmi zë iyanni henye, "Mo ëdi dakyikyaba aba mi ni. Mo vo lökyi ra. Kö'du a'di zi mbili koze zi mo?" ²¹ Mora agamowe iyanni henye, "Hala vidi mati dakyikyaba mi ni ato'bo kiya kö'du nenyee? Vidi maako anza dë kaa nenyë zi to'bo vo komokönduwë ki'di zi bi kongo?"

Vidi ombanni Yësu dë

²² Mi tona nani, Yësu ëdi mi Yerusalema kö'du karama 'ba yëkëlu. ²³ Kadra maako aba, mo ëdi alasi mi kapa 'ba yëkëlu sënjë 'ba Solomono ²⁴ ehe Yude atoto rë nni toko ro mo. Zë iyanni henye, "Hala na konda omba ti'bë ze sesi kö'du sösu aba? Ëzë yi Korisito ra, ayada zi ze huwë."

²⁵ Yësu aya'ba do mo iya henye, "Ma yada zi ye, ehe ombe dë zi koma kö'du 'bama. Wa mati mo'do kalakonda 'ba 'Bu ma aba, ayada eyi ra ma. ²⁶ Mora kyere anze dë timelë ama, ome kö'du 'bama dë. ²⁷ Timelë ama owonni gu ma, ehe ma yolo zë. Zë usunni ga ma. ²⁸ Mi'di didi ma nburu zi zë, here kazi zë ölonni. Vidi maako akoba zë dë yaga ta kala ma. ²⁹ 'Bu ma i'di zë zi ma, ehe mo

kyedre ta da agamowe biya. Vidi maako ɔ'bo dē zē koba ta kala mo ³⁰ Ma kōlō 'Bu aba."

³¹ Kpa löhu vo dagbe 'ba Yude obanni yitō kö'du zi Yēsu kofo. ³² Mora mo iya henye, "Ma yada wa laka kyɔ zi ye mati 'Bu ma utu ma zi ko'do. Ma vala ra ombe ma ku'du go mo yitō aba?"

³³ Zē aya'banni do mo iyanni henye, "Danza dē yi ku'du yitō aba ga kö'du wa laka mati o'do. Dēdi yi ku'du yitō aba ga kö'du alidi Wirī. Yi önbō vidi ra, ehe kinye ēdi akiya zi tēdi na Wirī."

³⁴ Yēsu aya'ba do mo iya henye, "Mī wayōru 'be, Wirī iya dē henye, 'E wirī mbiya ra?' ³⁵ ɔ'be dē he wasa wayōru aba, mati mī mo Wirī ame'do zi vidi naniye ehe ako'jo zē wirī. ³⁶ Here kö'du a'di asusuwē ma lidi Wirī ga kö'du miya henye ma Wisi 'ba Wirī? Tapētī mo biya, ēdi 'Bu ra ako'jo ma kö'du loo nenyē. Mo ra kpa vidi mati utu ma mī damōku.

³⁷ Ēzē manza dē ako'do wa mati 'Bu ma omba ma zi ko'do, neene ome dē mī ma. ³⁸ Mora ēzē mo'do wa mati 'Bu ma o'do, akome ga kö'du nani, ghi le ēzē anze dē koma aba mī ma. Neene akayole tinyō henye, 'Bu ēdi kōlō ma aba, ehe ma kōlō 'Bu aba."

³⁹ Löhu zē ombanni zi Yēsu kirī. Yēsu anza dē hu kyigo 'bēzē. I'bē yaga ta kala zē. ⁴⁰ Mo umu kyēti Ranga Yeredene bi mati Yowani ēdi kyere bapatisi ki'di. Mati Yēsu ēdi ani, ⁴¹ vidi kayo ayinni zi mo. Zē ēdinni akiya henye, "Yowani o'do kyinē 'ba kö'du koro maakowe dē, mora kö'du biya mati mo iya kö'du 'ba Yēsu ēdi tinyō." ⁴² Vidi kayo naniye i'di koma 'benni kpa mī Yēsu.

11

Koli 'ba Lazara

¹ Kora maako ru mo Lazara alēpi na koo mī gawo 'ba Beteniya. Mo ēdi emi aba riyō, Mariya ehe Marita. ² Nenyē kpa te Mariya mati yaa ope yēningutru da Yere ehe akyito burutu mo yēvu 'beni aba. ³ Ēmiyē

utunni kö'du kise zi Yēsu ehe ayadanni zi mo aboka laka 'bomo Lazara ēdi na rakoo.

⁴ Mati Yēsu owo kö'du nenyē iya henye, "Koo 'bomo ne ndundu mo anza dē koli, mora ēdi zi kika wayeto zi Wirī ehe Wisi omo."

⁵ Yēsu owo Marita, emi mo ehe Lazara. ⁶ Here mati mo owo mo ēdi na koo alima bi mati mo ēdi 'domo ko'do riyō aba löhu. ⁷ Neene mo iya zi vo lö'bō 'beniyē henye, "Yaanya aba di'bēe hulēhu Yudiya."

⁸ Zē iyanni henye, "Raboni, vidi naniye ombanni zi ku'du yi yitō aba brua! Kö'du a'di omba zi ti'bē hulēhu?"

⁹ Yēsu aya'ba henye, "Kadra anza dē 'butē domoriyō mī ko'do kōlō? Ēzē alasi mī kadra, bikanyi 'bēyi atēdi kazi kadra ehe otra ndi yi dē. ¹⁰ Mora ēzē alasi yondō aba, akotra ndi yē ga kö'du anza dē bikanyi maako aba." ¹¹ Neene mo ayada zi zē henye, "Aboka ze Lazara ēdi ako'do, ehe mēdi ti'bē ani zi mo liro."

¹² Zē aya'banni henye, "Yere ēzē mo ēdi ako'do, mo atēnyi na laka."

¹³ Yēsu ēdi ame'do tinyō kö'du koli 'ba Lazara, mora vo lö'bōwē asōsu 'benni mo ēdi nje ame'do kö'du 'ba ko'do. ¹⁴ Here Yēsu ayada zi zē huwē, "Lazara oli ku. ¹⁵ Ma rakyenyi aba manza dē ani, ga kö'du yaanya aba atēdiyē dono aba zi ki'di koma 'be mī ma. Di'bēe zi mo."

¹⁶ Toma mati ru rēzē 'bomo ēdi "Loja" iya zi vo lö'bō agamowe henye, "Ayiye di'bēe, here da to'bo koli mo aba."

Yēsu injē Lazara na didi

¹⁷ Mati Yēsu oko Beteniya, mo i'ja Lazara ēdi ku nzo mī dawogo ko'do sowo aba. ¹⁸ Beteniya ēdi tisiwa aba ta da wiri wota ta Yerusalema, ¹⁹ ehe Yuda kayo ayinni ta gawo kyedre zi da Marita ehe Mariya lēlu ga kö'du öndu zē oli ku.

²⁰ Mati Marita owo henye Yēsu oko ku, mo i'bē yaga zi do mo kutrē, mora Mariya alima 'beni loko.

²¹ Marita iya zi Yēsu henye, "Yere,

ëzë yî ëdî kinye, öndu ma oli dë.
²² Gbî le yaanya aba ne ma yolo ku henye Wirî ako'do wa mati ako'jo."

²³ Yësu ayada zi mo iya henye, "Öndu yî akadidî löhu." ²⁴ Marita aya'ba do mo iya henye, "Ma yolo ku mo atënyî na didî mî ndundu ko'do aba, ëzë biya yöku ënyî ku." ²⁵ Yësu iya zi Marita henye, "Ma ra vidî mati ëdî yöku kînjë zi didî. Vidî biya mati omani mî ma akadidinni, ëzë olinni le. ²⁶ Ehe vidî biya mati alimanni ga kö'du 'ba koma mî ma tinyö akolinni dë. Oma nenyë ku?"

²⁷ Mo alëzë iya henye, "Oo Yere, moma yî Korisito ra, Wisi 'ba Wirî. Yi ra vidî mati da sösu kö'du mo atayi mî damöku ne."

Yësu udu

²⁸ Tapëti Marita iya nenyë, mo i'bë liwo iya zi ëmî nî Mariya, "Raboni ëdî kinye, ehe mo omba zi yî kongö."

²⁹ Kandi mati Mariya owo nenyë, mo ënyî riyë i'bë yaga zi Yësu. ³⁰ Mo gba yaga ta ra gawo bi mati Marita i'bë do mo kutrë. ³¹ Vidî kayo ayinni zi da Mariya lëlu, ehe mati kandi zë ongönni mo ila loko, asösunni mo ëdî ti'bë dawogo zi kudu. Here zë alö'bönni gbö ga ndi mo.

³² Mariya i'bë bi mati Yësu 'domo. Kandi mati mo ongö mo, alomvo burutu mo iya henye, "Yere, ëdî kyere kinye, öndu ma oli dë."

³³ Mati Yësu ongö Mariya ehe vidî mati mo aba ëdinni akudu, mo kö'du sösu aba ³⁴ Ako'jo henye, "Kila i'di yë ida ro mo?" Zë aya'banni henye, "Yere, ayi ongö te."

³⁵ Yësu ayeto kudu. ³⁶ Vidî iyanni henye, "Ongö te hala mo owö Lazara." ³⁷ Kya zë maakowe iyanni henye, "Mo ayëhu komo 'ba vo komoköndu. Kö'du a'di mo ato'bo dë sesi Lazara kazi koli?"

Yësu injë Lazara tëmi koli

³⁸ Yësu zo kö'du sösu kyedre aba. Here mo i'bë dawogo mati na wöru yitö alulu nbiri ho mo. ³⁹ Neene mo ayada zi vidiyë yitö ne lulu 'de yaga ta ho mo. Mora Marita iya henye,

"Yere, ayolo henye, Lazara oli go mo o'do ku sowö, ehe këzi mo atëdi ku na kyënyë."

⁴⁰ Yësu aya'ba do mo henye, "Gba ma yada dë zi yî henye, ëzë ëdî koma aba, akongö bikanyi kyedre 'ba Wirî?" ⁴¹ Tapëti alulu yitö ne ku dakapa, Yësu ongö bi riyë zi komoriyë ehe amötu henye, "Bu, mo'do öwö'di zi yî ga kö'du aya'ba da mötu 'bama. ⁴² Ma yolo ku 'duwi ëdî da mötu 'bama ya'ba. Mora miya nenyë, here zi vidî kinye nee koma yî ra utu ma." ⁴³ Mati Yësu inde mötu ku, mo ako'jo wa gu kyembe aba henye, "Lazara, ayi yaga!" ⁴⁴ Kora mati oli ne ayi gbö yaga. Kala mowe ehe ndi mowe olo mî böngö 'ba wakusu, ehe böngö ayöfu komo mo. Yësu ayada zi vidiyë henye, "Inge mo, ile mo mi'bë."

Yere 'ba zi kofo Yësu

(Mt 26:1-5; Mk 14:1-2; Lk 22:1-2)

⁴⁵ Vidî kayo mati ayinni zi Mariya, ongönni wa mati Yësu o'do, zë i'dinni koma 'bënni mî mo. ⁴⁶ Maakowe i'bënni zi Farasiye ehe ayadanni wa mati Yësu o'do. ⁴⁷ Here kyedree 'ba vo karase ehe Farasiye atoto rë nni bi kölö iyanni henye, "A'di ra da ko'de? Kora nenyë ëdî kyinë 'ba kö'du koro kö'do kyö. ⁴⁸ Èzë da döre mo dë yaanya aba, vidî biya aki'dinni koma 'bënni mî mo. Neene vidî 'ba Roma atayinni ehe akayananni yëkëlu dakaño 'beze aba."

⁴⁹ Ma kölö maako tëmi zë ru mo Kayafa, mo ra kyedre 'ba vo karase mî köö nani. Mo ame'do riyë iya henye, "E vidî nee, anze dë kö'du yolo aba. ⁵⁰ Ayole dë henye, ëdî na laka zi vidî kölö koli kö'du vidiyë, kazi dakaño ra yaña biya?" ⁵¹ Kayafa iya nenyë dë na bi dë ni. Kaa kyedre 'ba vo karase mî köö nani, mo ëdî kumë henye, Yësu ra akoli kö'du 'ba dakaño. ⁵² Yësu oli dë nje kö'du dakaño 'ba Yude. Mo akoli zi kika vidî biya 'ba Wirî mati apere rë nni ne zi döko bi kölö.

⁵³ Here mi ko'do nani dagba ani, vidi ayetonni mala ko'do zi Yesu ki'di zi koli. ⁵⁴ Ga ko'du mala ro mo nenyé, Yesu adoro lasi toko mi vidi kayo na dangolo. Mo i'be mi gawo 'ba Efaremo, mati kara dakapa lipi, ehe mo alima ani vo lo'bo 'beniyé eti.

⁵⁵ E'di ku kara zi karama kadra 'ba laga 'ba koli. Vidi kayo 'ba Yude mati alimanni yaga temi dakaŋo, ayinni mi Yerusalema zi re nni ko'jo nbala ga ko'du 'ba karama. ⁵⁶ Ze omani bi toko ko'du Yesu. Neene mati ze edinni mi yekelu, ze ako'joni oka ma kole maako henye, "Asosu 'beyi mo atayi de kinye mi karama 'ba laga 'ba koli?" ⁵⁷ Kyedre 'ba vo karase ehe Farasiye ayadanni zi vidiyé zi ze yolo, ezé vidi maako temi ze ongo Yesu ku. Nenyé e'di hala ze asosunni zi mo kiri.

12

Alömu Yesu mi Beteniya (Mt 26:6-13; Mk 14:3-9)

¹ Ko'do modaka ta komo karama 'ba laga 'ba koli Yesu i'be huluhu zi Beteniya, bi mati Lazara alima 'domo, mati mo injé mo temi koli. ² Ze o'donni wakonyo zi mo ani. Marita ra ako'jo. Lazara kole temi vidi mati edinni alima ani da tarabiza Yesu aba. ³ Mariya oba maranji yeningutru ogo kahi kyedre aba ehe ope burutu Yesu. Mo akyito ze zi teli yevu 'beni aba, ehe tato ndili 'ba yeningutru ne, oso mi loko ne. ⁴ Vo lo'bo maako ru mo Yudasi Sikereto e'di ani, mati mo ra omba ti'be zi Yesu susu. Mo ako'jo henye, ⁵ "Ko'du a'di yeningutru nenyé ogo de yaga kahi nbiriŋi lamiwota aba ehe kahi mo ki'di zi vo leriye?" ⁶ Yudasi tinyo asosu ko'du vo leriye de. Mo ako'jo ko'du ne ga ko'du mo injé anboro 'ba kahi ehe mi kadra maako aba akalogo zi ni.

⁷ Yesu aya'ba do mo iya henye, "Ile mo kutu ni aba. Mo ma sesi wa mati mo e'di mo aba ko'du kadra 'ba ma kusu. ⁸ Atediyé 'duwi vo leriye eti, mora atanze de 'duwi ma aba."

Yere zi Lazara kofu

⁹ Vidi kayo ayinni mati ze owonni henye Yesu e'di ani. Ze ombanni kpa zi Lazara kongu ga ko'du Yesu injé mo temi koli. ¹⁰ Here kyedree 'ba vo karase o'donni yere kpa zi Lazara kofu. ¹¹ Mo ra i'di vidi kayo zi de nni koto kazi ze ehe ki'di koma 'benni mi Yesu.

Yesu ödu mi Yerusalema (Mt 21:1-11; Mk 11:1-11; Lk 19:28-40)

¹² Ko'do ma vere aba vidi kayo edinni mi Yerusalema ko'du 'ba karama. Mati ze owonni henye Yesu e'di tayi ko'du 'ba karama, ¹³ ze obanni mbili 'ba mbiro ehe i'benni yaga zi mo meté. Ze agbögbo hé nni henye, "Wayeto zi Wiri! Wiri mi'di ya'da zi vidi mati ayi mi ru 'ba Yere! Wiri mi'di ya'da zi Yere 'ba Yiserele!"

¹⁴ Yesu i'ja makakya aho do mo kaa wayöru iya, ¹⁵ "Vidi 'ba Ziyono, ere de! Yere 'be e'di tayi yaanya aba mo e'di ataho da makakya."

¹⁶ Mi dagba mo vo lo'bo 'ba Yesu ayolonni de. Mora tapeti mo iri wayeto kazi Wiri ku, ze asosunni henye, wayöru iya nenyé ko'du mo ehe ze o'donni nenyé ko'do mo.

¹⁷⁻¹⁸ Vidi kayo ayinni zi Yesu ga ko'du ze onganni mo Lazara ko'jo yaga temi dawogo. Ze asesinni nduwé me'do ko'du mo ehe ko'du koro nenyé. Ze ayinni zi Yesu ga ko'du ze onganni ko'du kyiné wakoro mati mo o'do. ¹⁹ Mora Farasiye iyanni zi oka ma kole henye, "Waako anza de da to'bo ko'do! Vidi biya mi damoku ne edinni kusu ga Yesu."

Girigi maakowe ombanni zi Yesu kongu

²⁰ Vidi 'ba Girigi maakowe i'benni Yerusalema zi motu mi kadra 'ba karama aba. ²¹ Pilipo ta Beteseyida mi Galilaya e'di kpa ani. Here ze i'benni zi mo iyanni henye, "Kyedre, domba ze zi Yesu kongu."

²² Pilipo ayada zi Anderiya. Ze riyö ne i'benni zi Yesu ayadanni

zi mo. ²³ Yësu iya henye, “Kadra yaanya aba oko ku kö'du Wisi 'ba Vidi zi kiri kyedre wayeto. ²⁴ Ma yada tinyo zi ye, i'jo 'ba nyenyo mati alëpi dakaŋo atanza dë kyo ta da i'jo ma kolo nje ezë oli. Mora ezë oli, ako'jo nyenyo kyo. ²⁵ Ezë owo didi yi, akayölu. Ezë ila kö'du 'ba damöku nenyë, aki'di didi ma nburu zi yi. ²⁶ Ezë alitu zi ma, ati'bë ma aba. Vo litu 'bame atëdinni ma aba bi mati ma 'domo. Ezë alitu zi ma, 'Bu ma akoro yi.”

Yësu ame'do kö'du koli 'bëni

²⁷ “Yaanya aba ma mi riti kyedre, ma yolo dë a'di ra ma kiya. Mora ma ko'jo 'Bu dë zi sesi ma temi kadra 'ba riti nenyë. Tinyo mayi mi damöku kö'du kadra 'ba riti nenyë. ²⁸ Here 'Bu, ika wayeto zi ru yi.” Gu ayi ta komoriyë iya henye, “Mika wayeto ku nzo zi ma, ehe ma ko'do löhu.”

²⁹ Mati vidi kayo nee owonni gu ne, kya zë maakowe asösu 'bënni piwo ra. Agamowe asösu 'bënni malayika ra ame'do zi Yësu.

³⁰ Here Yësu ayada zi vidi kayo nee, “Gu nani ame'do zi konyiye, anza dë ma. ³¹ Vidi 'ba damöku nenyë yaanya aba o'do vurë 'bëzë ku, ehe yere 'ba damöku nenyë u'du ku nzo yaga. ³² Ezë umbë ma ku riyë ta dakaŋo, ma ko'do vidi biya komba zi tayi zi ma.” ³³ Yësu ëdi ame'do kö'du gëri ma aki'di ni zi kofo.

³⁴ Vidi kayo nee iyanni zi Yësu henye, “Wayöruwë 'ba kö'du ki'di ayandi henye, Korisito ne akalima nburu. Hala o'bo kiya henye Wisi 'ba Vidi akinjë riyë zi koli? Eyi ra nenyë Wisi 'ba Vidi?”

³⁵ Yësu aya'ba do mo iya henye, “Bikanyi atëdiyë aba nje tisiwa. Alasiye mi bikanyi ezë ato'be here kazi biköndu akakowe. Kora mati mo alasi mi biköndu, mo ayolo dë neddi ti'bë kila. ³⁶ Ome mi bikanyi mati ëdiyë aba, here atayiye na gisi 'ba bikanyi.”

Vidi ombanni dë zi tedi koma aba mi Yësu

Tapëti Yësu iya kö'du nenyë, mo ila bi nani i'bë mi bi 'ba rakoho. ³⁷ Mo o'do kyinë 'ba kö'du koro kyo mi kutë vidi kayo, mora zë gba zo ombanni dë zi tedi koma aba mi mo. ³⁸ Nenyë o'do rë ni zi wa mati nëbi Yisaya iya atayi tinyo, “Yere, eyi ra oma mi kö'du kise 'beze? Ehe eyi ra ongo kyigo kyedre 'beyi?” ³⁹ Vidi o'banni dë zi tedi koma aba mi Yësu, ga kö'du Yisaya iya kpa henye,

⁴⁰ “Wiri isi komo zë here kazi o'banni bi kongö, ehe o'do di'di zë na kyigo here zë o'banni dë yolo. Mo o'do nenyë here kazi zë a'banni zi mo ehe ko'jo zë.”

⁴¹ Yisaya iya nenyë, ga kö'du mo ongo bikanyi kyedre 'ba Yësu ame'do kö'du mo.

⁴² Here vo dagba kayo 'ba Yude kayo i'dinni koma 'bënni mi Yësu, mora zë ayadanni dë zi vidi maako, ga kö'du Farasiye i'dinni kö'du ku nzo zi vidiyë anza dë zi wa maako ko'do zi vidi maako mati ëdi koma aba mi Yësu. ⁴³ Vo dagbe ombanni wayeto kazi agamowe ndra ta da mati zë ombanni wayeto kazi Wiri.

Yësu ayi zi damöku yomo

⁴⁴ Mi gu kyembe aba Yësu iya henye, “Vidi mati ëdi koma aba mi ma, ëdi kpa koma aba mi vidi mati utu ma. ⁴⁵ Ehe vidi mati ongo ma, ongo vidi mati utu ma ne ku. ⁴⁶ Ma bikanyi mati ayi mi damöku. Vidi mati ëdi koma aba mi ma, alima dë mi biköndu. ⁴⁷ Ma ra dë vidi mati ako'do vurë kyënyë 'ba vidi naniye mati ombanni dë zi koro kö'du yandi 'bama. Mayi zi yomo vidi 'ba damöku nenyë, anza dë vo ko'do vurë kyënyë 'bëzë. ⁴⁸ Mora vidi mati omba ma dë ehe wayandi 'bama, ako'do vurë kyënyë ro mo mi ndundu 'ba ko'do aba, mi wa mati miya. ⁴⁹ Manza dë me'do ga kö'du 'bama. Miya nje wa mati 'Bu mati utu ma ayada zi ma kiya. ⁵⁰ Ma yolo ku kö'du ki'di omo akika didi ma

ɲburu. Nenyɛ ɛdɪ hala ma yada zi ye te wa mati 'Bu ayada zi ma."

13

Yɛsu akaka burutu 'ba vo lɔ'bɔ 'bɛɲiyɛ

¹ Gba ta komo karama 'ba laga 'ba koli, Yɛsu ayɔlɔ henye kadra ne ɔkɔ ku kɔ'du nɪ zi kila damɔku nenyɛ ehe zi ta'ba zi 'Bu. 'Duwɪ mo ɔwɔ vo lɔ'bɔ 'bɛɲiyɛ mɪ damɔku nenyɛ, ehe mo ɔwɔ zɛ le mɪ ndundu.

² Gba kazi biyeto 'ba wakonyo 'ba hutaga, Satani o'dɔ Yudasi, wisi 'ba Simona Sikereto, omba zi Yɛsu susu.

³ Yɛsu ayɔlɔ nayi kazi Wirɪ ehe na ti'bɛ hulɛhu zi Wirɪ. Mo ayɔlɔ kpa henye, 'Bu i'dɪ kyigɔ ku biya zi nɪ.

⁴ Here kadra 'ba wakonyo aba Yɛsu ɛɲyɪ riyɛ, mo otɔ bɔngɔ 'ba rɛ nɪ ma ta yaga, ehe olo bɔngɔrateli toko bi kɔ'di kida 'ba gɛ nɪ. ⁵ Mo i'dɪ wini mɪ sikɔ kyedre. Here mo ayeto burutu vo lɔ'bɔ 'bɛɲiyɛ kaka ehe kyitru zɛ bɔngɔrateli mati mo usu ne aba.

⁶ Mora mati mo ayi zi Simona Petero, ako'jo henye, "Yere, ɛdɪ ti'bɛ zi burutu ma kaka?"

⁷ Yɛsu aya'ba iya henye, "Tɪnyɔ ayɔlɔ wa mati mɛdɪ kɔ'dɔ ne dɛ, mora yaa akayɔlɔ." ⁸ Petero aya'ba henye, "Akaka burutu ma dɛ!" Yɛsu ayada zi mo henye, "ɛzɛ ma kaka yi dɛ, tɪnyɔ anza dɛ 'bama."

⁹ Simona Petero aya'ba dɔ mo iya henye, "Yere, akaka dɛ nje burutu ma, akaka kala ma da ma aba!"

¹⁰ Yɛsu aya'ba henye, "Vidɪ mati akaka rɛ nɪ ku ehe ɛdɪnnɪ ku biya ɲbala omba nje zi burutu zɛ ra kaka. Ehe e vo lɔ'bɔ 'bame, ɛdiyɛ ɲbala nje vidɪ kɔlɔ tɛmɪ yɛ." ¹¹ Yɛsu ayɔlɔ ɛyɪ ra akasusu nɪ. Kɔ'du nere ra mo iya henye, nje zi ma kɔlɔ tɛmɪ yɛ.

¹² Tapɛtɪ Yɛsu akaka burutu vo lɔ'bɔ 'bɛɲiyɛ ehe usu bɔngɔ 'bɛnɪ ma ta yaga ne hulɛhu, mo alima akaɲo lɔhu. Here mo iya henye, "Ayɔle wa mati mo'dɔ zi ye ne ku? ¹³ Ako'jowe ma Raboni 'be ehe Yere, ehe akiye here, ga kɔ'du nani ɛyɪ ra ma. ¹⁴ ɛzɛ Yere 'be ehe vo komoyandi akaka

burutu wɛ, o'de kpa te here zi oka ma kɔlɔ maako. ¹⁵ Ma yada gɔ mo ku, ehe o'de zi oka ma kɔlɔ maako te wa mati mo'dɔ zi ye. ¹⁶ Ma yada tɪnyɔ zi ye henye, vo lituwɛ anzannɪ dɛ kyedre ta da vo dɛ nɪ, ehe vo litu kike anzannɪ dɛ kyedre ta da vidɪ mati utu zɛ ne. ¹⁷ Ayɔle wa nenyee ku. Wirɪ aki'dɪ ya'da zi ye, ɛzɛ o'de zɛ."

¹⁸ "Manza dɛ ame'do kɔ'du wɛ biya. Ma yɔlɔ zɛ mati ma jeli ne ku. Mora wa mati wayɔru iya, atayi tɪnyɔ. Mo iya henye, 'Kora mati onyo wa ma aba ne, opi rɛ nɪ ku na vo wehe ra ma.' ¹⁹ Mɛdɪ yada nenyɛ zi ye biya gba kazi rɛ nɪ kɔ'dɔ, here ɛzɛ o'dɔ rɛ nɪ ku, akome ɛyɪ ra ma. ²⁰ Ma yada tɪnyɔ zi ye, vidɪ mati irɪ vo litu 'bame kalakyedre aba, irɪ ma kpa kalakyedre aba, ehe vidɪ mati irɪ ma kalakyedre aba, irɪ ne vidɪ mati utu ma."

Yɛsu ayada wa ma ako'dɔ rɛ nɪ zi nɪ
(Mt 26:20-25; Mk 14:17-21; Lk 22:21-23)

²¹ Tapɛtɪ Yɛsu iya kɔ'du nenyee, mo riti kyedre aba ehe ayada zi vo lɔ'bɔ 'bɛɲiyɛ henye, "Ma yada tɪnyɔ zi ye henye, vidɪ ma kɔlɔ tɛmɪ yɛ akasusu ma."

²² Dɛ zɛ wirɪwirɪ kɔ'du wa mati mo iya ne. Zɛ nje bi kongɔ aba da oka ma kɔlɔ. ²³ Yɛsu ɔwɔ vo lɔ'bɔ mati ɛdɪ alima kara zi nɪ bi 'ba wakonyo, ²⁴ ehe Simona Petero o'dɔ kala nɪ zi vo lɔ'bɔ nenyɛ zi ki'ja ma vala ra Yɛsu ame'do kɔ'du mo.

²⁵ Here vo lɔ'bɔ ne idɛ rɛ nɪ zi Yɛsu ehe ako'jo henye, "Yere, ma vala ra tɛmɪ ze ɛdɪ ame'do kɔ'du mo?" ²⁶ Yɛsu aya'ba iya henye,

"Ma kusu nzoyi mangɔlɔ'bɔ nenyɛ mɪ gbenje ehe ki'dɪ zi vidɪ mati mɛdɪ ame'do kɔ'du mo." Here Yɛsu usu mangɔlɔ'bɔ gbo ehe i'dɪ zi Yudasi, wisi 'ba Simona Sikereto. ²⁷ Kandi Satani ayaɲa da Yudasi. Yɛsu iya henye, "Yudasi, i'bɛ kandi o'dɔ wa mati zi yi kɔ'dɔ." ²⁸ Vidɪ maako bi 'ba wakonyo ne ayɔlɔ kɔ'du mati Yɛsu iya ne dɛ. ²⁹ Mora ga kɔ'du Yudasi ra na vo kɔhi sesi, kya

zë maakowe asösunnî henye Yësu ayada zi mo zi kogo wa mati zë ombannî kö'du karama. Agamowe asösunnî henye Yësu ayada zi mo zi kôhi ki'dî zi vo leri.

³⁰ Yudasî oba nzoyi mangolobô, i'bë yaga. Èdî ku nzo yondo.

Kö'du ki'dî kiyî

³¹ Tapëtî Yudasî i'bë ku Yësu iya henye, “Yaanya aba Wisi 'ba Vidi aki'dî wayeto, ehe mo akika wayeto zi Wirî. ³² Here tapëtî Wirî akirî wayeto ku ga kö'du mo, Wirî aki'dî wayeto zi mo, ehe Wirî ako'do kandi.

³³ Gisi ame, ma tediye aba nje tisiwa aba na konda. Here akome ma, mora aki'je ma dë. Ma yada zi ye kpa kaa ma yada zi Yude. ‘Ï'be dë ti'bë bi mati mēdi ati'bë.’ ³⁴ Mora mēdi kö'du ki'dî kiyî ki'dî zi ye: owe oka ma kōlō maako, kpa te kaa mati mowō e. ³⁵ Èzē owe oka maakowe mî gērî nenye, vidi biya akayolonnî e vo lō'bō 'bama ra.”

Lömu 'ba Petero

(Mt 26:31-35; Mk 14:27-31; Lk 22:31-34)

³⁶ Simona Petero ako'jo henye, “Yere, edi ti'bë kila?” Yësu aya'ba henye, “Ï'bo dë ti'bë ma aba yaanya aba, mora yaa dagba ani ati'bë.”

³⁷ Petero ako'jo henye, “Yere, kö'du a'di mowō dë ti'bë yi aba yaanya aba? Ma koli kö'du yi!”

³⁸ Yësu ako'jo henye, “Tinyö akoli kö'du ma? Ma yada zi yi tinyö, gba kazi zanga yëru yapa, akiya da wota henye ayolo ma dë.”

14

Yësu gērî ra zi 'Bu

¹ Yësu iya zi vo lō'bō 'bēniyē henye, “Asösuwē kö'du dë. Èdiyē koma aba mî Wirî. Ome kpa mî ma. ² Loko kayo edi mî liŋō 'ba 'Bu ma. Ma yada nenye dë zi ye, ezē anza dë tinyö. Mēdi ti'bë ani zi bi kō'jo biya zi ye na kōlō kōlō. ³ Tapëtî mo'do nenye ku, ma ta'ba hulēhu kobe ma aba. Here da tēdi ze ga bi kōlō.

⁴ Ayole gērî mati mēdi ati'bë zi mo ne ku.”

⁵ Toma iya henye, “Yere, da yolo dë edi ati'bë kila! Hala da tō'bo yolo gērî ne?” ⁶ Yësu aya'ba henye, “Ma gērî, tinyö, ehe didi! Kazi ma, vidi maako o'bo dë ti'bë zi 'Bu. ⁷ Èzē tinyö ayole ma, akayole 'Bu. Mora tēmi ndenye dagba ani, ayole mo ku, ehe onge mo ku.”

⁸ Pilipo iya henye, “Yere, ayada zi ze 'Bu ne, nani biya wa mati domba.” ⁹ Yësu aya'ba henye, “Pilipo, mēdi yi aba kadra konda aba ayolo dë ma eyi? Èzē ongo ma, ongo 'Bu ku. Hala ato'bo ha ma kō'jo zi yada 'Bu zi ye? ¹⁰ Oma dë henye, ma kōlō 'Bu aba ehe 'Bu kōlō ma aba? Wa mati miya, miya dë kö'du ma. 'Bu mati alima mî ma, ra o'do wa nenye. ¹¹ Ome mî ma ezē miya henye, 'Bu kōlō ma aba ehe ma kōlō 'Bu aba. Mandere ome mî ma kpa nje ga wa mati mēdi ako'do. ¹² Ma yada tinyö zi ye henye ezē ediyē koma aba mî ma, ako'de kpa te wa mati mēdi ako'do. Ako'de wa kyedre maakowe ndra, ga kö'du mēdi ku ti'bë hulēhu zi 'Bu. ¹³ Ako'jowe ha ma, ehe ma kō'do wa mati ako'jowe kö'du mo. Gērî nenye aba, Wisi akika wayeto zi 'Bu. ¹⁴ Ma kō'do wa mati ako'jowe ha ma zi kō'do mî ru ma.”

Alömu zi kutu Lawo Laka

¹⁵ Yësu iya zi vo lō'bō 'bēniyē henye, “Èzē owe ma, ako'de kaa mî'di kö'du mo. ¹⁶ Here ma kako'jo ha 'Bu zi kutu zi ye Lawo Laka mo akakonyiye ehe 'duwi atēdiyē aba. ¹⁷ Lawo Laka akayada zi ye wa mati tinyö. Vidi 'ba damöku nenye o'bonni dë kirî Lawo, ga kö'du zë ongonni dë mandere yolo mo. Mora ayole Lawo ku, ga kö'du mo ediyē aba ehe akasesi lima nduwē mî yē. ¹⁸ Ma kile dë kaa wala. Ma tayi hulēhu zi ye. ¹⁹ Tisiwa aba vidi mî damöku nenye o'bonni dekpe zi ma kongō, mora akonge ma. Ehe ga kö'du ma lima, akalime. ²⁰ Here

akayole ma kölö 'Bu aba. Akayole, e kölö ma aba, ehe ma kölö eti. ²¹ Èzè owe ma, ako'de wa mati miya, ehe 'Bu atowo e. Ma katowo e kpa ehe yada zi ye ma kaa a'di."

²² Yudasasi ma agamo anza dè Yudasasi Sikereto, ame'do riyè ako'jo kö'du henye, "Yere, mi me'do 'bèyi ne a'di akayada zi ze yi kaa a'di, mora ayada dè zi vidì 'ba damöku nenyè?" ²³ Yèsu aya'ba henye, "Èzè vidì maako owò ma, zè akoronni ma. Here 'Bu ma akatowo zè, da katayi zi zè ehe lima mi zè. ²⁴ Mora vidì mati owò ma dè, oro ma dè. Wa mati owowe miya tinyö ayi dè kazi ma, mora kazi 'Bu mati utu ma."

²⁵ "Ma yada kö'du nenyèe zi ye, mati ma gba eti. ²⁶ Mora Lawo Laka atayi akakonyiye. Lawo Laka mati 'Bu ma akutu mi ru ma, akayandi wa biya zi ye ehe ako'de zi sösu wa biya mati ma yada zi ye."

²⁷ "Mi'di rakyèyi zi ye, kyinë 'ba rakyèyi mati nje ma to'bo ki'di. Anza dè kaa rakyèyi mati damöku nenyè aki'di. Here asösuwè dè mandere tere. ²⁸ Owowe ma ku nzo kiya henye, mēdi ati'bè ehe ma tayi kpa hulèhu zi ye. Èzè tinyö owe ma, ēdiyè rakyenyi aba mēdi ku ti'bè hulèhu zi 'Bu, ga kö'du mo ēdi kyedre ta da ma. ²⁹ Mēdi yada zi ye nenyè gba kazi ma ti'bè, here èzè o'do rē ni, atēdiyè koma aba mi ma. ³⁰ Mo'bo dekpe me'do eti na konda, ga kö'du yere 'ba damöku nenyè ēdi tayi. Mora mo anza dè kyigo aba da ma. ³¹ Moro wa mati 'Bu ma ayada zi ma ko'do, here zi vidì biya mi damöku ne akayolonnì mowo mo. Èdi ku kadra 'ba zi ze ti'bè yaanya aba."

15

Yèsu tinyö kaga tana

¹ Yèsu iya zi vo lö'bö 'bèniyè henye, "Ma tinyö kaga tana, 'Bu ma ra vo kyeti yaka. ² Mo iga ngora 'bama biya mati ananni kölö dè yaga. Mora mo ikye nbala biya da ngora mati ēdi tana kölö, here zi

tana kölö kyö. ³ E ku nzo nbala ga kö'du wa mati miya zi ye. ⁴ Alime na rakida zi ma, ehe ma kalima na rakida zi ye. Te kaa ngora o'bo dè tana kölö nje èzè alima na rakida zi kaga, here o'be dè tana kölö nje èzè alime na rakida zi ma."

⁵ "Ma kaga ra, e ngora ra. Èzè alime na rakida zi ma, ehe ma kalima na rakida zi ye tane kölö kyö. Mora o'be dè wa maako ko'do kazi ma. ⁶ Èzè alime dè na rakida zi ma, aku'duwè yaga. Atēdiyè kaa ngora kyitru mati atoto bi kölö ehe o'bo mi wa'do. ⁷ Èzè alime na rakida zi ma ehe kö'du yandi 'bama mayi na kapa 'be, here ato'bo mötuwè ga wa mati ombe, ehe mötu 'be akaya'ba do mo. ⁸ Èzè ayiye ku na kölö laka 'ba vo lö'bö 'bame, akoro 'Bu ma. Ne akayada henye, e vo lö'bö 'bame. ⁹ Mowo e kaa 'Bu ma owò ma. Here alime mi watowo 'bama. ¹⁰ Èzè orowe ma, ma kasesi towò e kaa 'Bu ma asesi towò ma, ga kö'du moro mo."

¹¹ "Ma yada nenyè zi ye, zi ye tēdiyè mi rakyenyi 'bama ma nburu. ¹² Yaanya aba ma yada zi ye zi towò oka ma kölö maako kaa mowo e. ¹³ Gēri ma laka ndra zi yada watowo kö'du aboke, ēdi zi koli kö'du zè. ¹⁴ E aboka ma ra, èzè orowe ma. ¹⁵ Ma ko'jowe dè vo litu 'bame, ga kö'du vo litu ayolonnì dè a'di ra kyedre 'bèzè ēdi ako'do. Ma me'do zi ye kaa aboka me, ga kö'du ma yada ku biya zi ye wa mati 'Bu ma ayada zi ma. ¹⁶ E ra dè ajeliye ma, ma ra ma jeliye kutu yaga zi tana kölö, kyinë 'ba kölö ma akalima nburu. Here 'Bu ma aki'di zi ye wa mati ako'jowe kazi mo mi ru ma. ¹⁷ Here mi'di kö'du zi ye zi towò oka ma kölö."

Damöku 'ba rakiyi

¹⁸ "Èzè vidì 'ba damöku nenyè ayiye, asösuwè henye zè iyinni ma dagba. ¹⁹ Èzè e zi damöku, vidì 'bomo atowe. Mora anze dè zi damöku. Ma jeliye zi damöku nenyè kila hulèhu. Kö'du nenyè ra vidì 'bomowe ēdinni ye kiyi. ²⁰ Asösuwè

hala ma yada zi ye henye vo litu anzanni dē kyedre ta da kyedre 'benni. Here ezē vidi o'donni ma na kyenyē, zē ako'donni yē na kyenyē. Ezē zē oronni kö'du yandi 'bama, zē akoronni 'be. ²¹ Vidi ako'donni kpa te zi ye wa mati zē o'donni zi ma. Zē ako'donni ga kö'du e zi ma, ehe zē ayolonni vidi mati utu ma ne dē. ²² Ezē mayi dē ame'do zi zē, o'donni vurē kyenyē dē rē zē. Yaanya aba zē o'bōnni dē kiya anzanni ra dē. ²³ Vidi mati iyi ma iyi 'Bu ma kpa. ²⁴ Mo'do wa maakowe vidi maako gba o'do dē. Ezē zē ongonni ma dē wa nenyee ko'do, o'donni vurē kyenyē dē rē zē. Mora zē ongonni ma wa nenyee ko'do, ehe zē zo ma kiyi ehe 'Bu ma kpa. ²⁵ Nenyē ra hala wayōru edinni tinyō mati zē iyanni henye, vidi iyinni ma ōṅbō kazi kö'du mo."

²⁶ "Ma kutu zi ye Lawo mati ayi kazi 'Bu ehe ayada wa mati tinyō. Lawo Laka akakōnyie ehe akayada kö'du ma zi ye. ²⁷ Here akayade kö'du ma kpa zi oka maakowe, ga kö'du ediyē ma aba tēmi biyeto."

16

¹ "Mēdi yada zi ye wa nenyee, here kazi oto de 'de. ² Akore yaga tēmi bi 'ba mōtu, ehe kadra atayi mati vidi akofonniyē, ehe zē asōsunni, nēdinni kö'du laka ra ko'do zi Wirī. ³ Zē ako'donni wa nenyee ga kö'du zē ayolonni 'Bu mandere ma dē. ⁴ Mēdi akiya nenyē zi ye yaanya aba, here ezē kadra ne ayi ku akasōsuwē wa mati miya."

Loo 'ba Lawo Laka

"Ma mēdi eti tēmi dagba, ehe here ma yada wa nenyee dē zi ye. ⁵ Mora yaanya aba mēdi ku ti'bē hulēhu zi 'Bu mati utu ma, ehe vidi maako tēmi yē ako'jo ha ma dē mēdi ti'bē kila. ⁶ E kazi rakyenyi biya ta bi kö'du nenyē kowo. ⁷ Mora ma yada zi ye, mēdi ti'bē zi ko'do wa mati edī na laka kö'du wē. Kö'du nenyē ra mēdi ti'bē 'de. Lawo Laka o'bo dē tayi zi ye kōnyī le ezē mile ku.

Mora tapēti mī'bē ku, ma kutu mo zi ye. ⁸ Lawo atayi akayada zi vidi 'ba damōku nenyē kö'du tinyō kö'du yaṅa ehe kö'du laka 'ba Wirī ehe vurē. ⁹ Lawo akayada zi zē henye, zē 'ba kö'du kyenyē ko'do, ga kö'du zē anzanni dē koma aba mī ma. ¹⁰ Zē na litē kö'du wa 'ba Wirī mati edī tinyō na laka, ga kö'du mēdi ti'bē zi 'Bu, onge ma dekpe löhu. ¹¹ Ehe zē na litē kö'du 'ba vurē, ga kö'du Wirī ikye vurē 'ba yere 'ba damōku nenyē ku nzo.

¹² "Mēdi kö'du aba kyō zi kiya zi ye, mora yaanya aba atēdi ndra ta da mati ato'be yolo. ¹³ Lawo ayada wa mati tinyō ehe atayi gage mī tinyō ma ndo. Lawo ame'do dē ga kö'du nī. Mo akayada zi ye nje wa mati mo owo kazi ma, ehe mo ako'do zi ye yolo a'di ra edī ti'bē zi rē nī ko'do. ¹⁴ Lawo aki'di wayeto zi ma kö'du kise 'bama koba ehe yada mo zi ye. ¹⁵ Wa biya mati 'Bu edī mo aba 'bama ra. Kö'du nenyē ra miya henye Lawo oba kö'du kise 'bama ehe yada mo zi ye."

Kö'du sōsu akopi rē nī mī rakyenyi

¹⁶ Yēsu ayada zi vo lö'bō 'bēniyē, "Tisiwa aba, onge ma dekpe, mora tapēti mo tisiwa akonge ma."

¹⁷ Zē iyanni zi oka ma kolō maako henye, "A'di ra Yēsu iya henye, tisiwa aba donge mo dē, mora tapēti mo tisiwa aba, da kongō ze mo? Kö'du a'di ra mo iya henye, nēdi ti'bē zi 'Bu? ¹⁸ A'di ra 'bēni nenyē tisiwa aba, mati mo edī ame'do kö'du mo? Da yolo dē a'di ra mo ame'do kö'du mo."

¹⁹ Yēsu ayolo zē edinni kö'du ko'jo maakowe aba, here mo iya henye, "E na rasōsu a'di ra ma me'do kö'du mo mati miya henye tisiwa aba onge ma dē, mora tapēti mo tisiwa aba akonge ma. ²⁰ Ma yada zi ye tinyō henye, akuduwē ehe atēdiyē kazi rakyenyi, mora damōku atēdi rakyenyi aba. Atēdiyē kazi rakyenyi, mora yaa atēdiyē na rakyenyi. ²¹ Ezē mbara omba ku zi ko'jo, mo edī mī

watoo kyedre. Mora tapeti ko'jo, watoo ne ölu ta do mo ehe na rakyenyi, ga kö'du mo ika wisi ku mi damöku ne. ²² E yaanya aba kazi rakyenyi, mora yaa ma konge, ehe atediyë na rakyenyi. Vidi maako o'bo de zi kobe ta geri mati asösuwë.

²³ "Ezë kadra nani ayi ku, ako'jowe ha ma de kö'du wa maako. Ma yada tinyö zi ye henye, 'Bu aki'di zi ye wa mati ako'jowe kö'du mo mi ru ma. ²⁴ Ako'jowe kö'du wa maako de gba mi geri nenyë. Mora yaanya aba ako'jowe mi ru ma ehe akiriye."

Ta'da Damöku

²⁵ "Ma me'do ha kahi aba zi yada wa nenyee zi ye. Mora kadra mo atayi mati ma kame'do dekpe ha kahi aba, mora ma kame'do zi ye huwë kö'du 'ba 'Bu. ²⁶ Akako'jowe ha 'Bu mi ru ma. Ma kako'jo ho mo de zi ye. ²⁷ Wirë 'Bu owe ga kö'du owe ma, ehe ome mayi kazi mo. ²⁸ Mayi ta ra 'Bu mi damöku ne, mora medä ku damöku ne kila ta'ba zi 'Bu."

²⁹ Vo lö'böwë iyanni henye, "Yaanya aba edi ku ame'do huwë zi ze! Anza de ame'do ha kahi aba. ³⁰ Ndundu mo aba da yolo ku henye, ayolo wa biya, ehe omba de zi vidi he yi ko'jo. Yaanya aba doma tinyö ayi ta ra Wirë."

³¹ Yësu aya'ba henye, "Tinyö yaanya ome ma ku? ³² Kadra atayi ehe edi ku nzo kinye, mati akapere biya. Vidi biya na kolö kolö temi ye ati'be hulëhu lijo ehe akila ma na bi da ma. Mora 'Bu atedi ma aba, ma tanza de kutu ma aba. ³³ Ma yada nenyë zi ye, zi ye tediyë rakyeyi aba mi di'di ye ga kö'du ma. Ezë ediyë mi damöku ne, atediyë riti aba. Mora ediyë kazi tere, ma'da damöku ne ku."

17

Yësu amötu kö'du vo lö'bö 'beniyë

¹ Tapeti Yësu inde me'do ku zi vo lö'bö 'beniyë, mo ongo bi riye komoriye ehe amötu, "'Bu, kadra oko ku zi yi ki'di wayeto zi Wisi

'beyi, here zi mo ki'di wayeto zi yi, ² ga kö'du i'di kyigo ku zi mo ta da vidi biya, here mo aki'di didi ma nburu zi vidi biya mati i'di zi mo. ³ Didi ma nburu edi zi yolo yi, Wirë ma nje tinyö, ehe zi yolo Yësu Korisito, mo mati utu. ⁴ Mi'di wayeto zi yi kinye dakaño zi ko'do wa biya i'di zi ma ko'do. ⁵ Yaanya aba 'Bu, i'di hulëhu zi ma wayeto mati medä mo aba yi aba gba damöku ne o'do de.

⁶ "I'di vo lö'bö maakowe ku zi ma temi damöku nenyë ehe ma yada zi zë, yi kaa a'di. Zë 'beyi ra, mora i'di zë zi ma, ehe zë oronni yi. ⁷ Zë ayolonni henye, i'di zi ma biya wa mati medä mo aba. ⁸ Ma yada zi vo lö'bö 'bame wa mati ayada zi ma, ehe zë ombanni do mo. Zë ayolonni mayi kazi yi, ehe zë omani yi ra utu ma.

⁹ "Medä amötu kö'du zë, mora anza de kö'du zë 'ba damöku nenyë. Vo lö'bö 'bame 'beyi ra, ehe medä amötu kö'du zë. ¹⁰ Biya mati medä mo aba 'beyi ra, ehe biya mati edi mo aba 'bama ra, ehe zë i'dinni wayeto zi ma. ¹¹ 'Bu laka, manza dekpe na konda mi damöku ne, medä tayi zi yi, mora vo lö'bö 'bame gba mi damöku ne. Agaga ge zë kyigo 'ba ru yi aba, mati i'di zi ma ne aba, here zë atedinni kolö oka ma kolö maako aba, kpa kaa yi ehe ma kolö. ¹² Mati medä zë eti, ma sesi zë na laka kyigo mati i'di zi ma ne aba. Mongo ge zë ehe ma kolö temi zë ölu de, nje ma kolö mati mo ra omba zi tölu. Nenyë o'do re ni here zi wa mati wayöru iya zi tayi tinyö. ¹³ Ma ku da geri ama zi yi, mora miya kö'du nenyee mati ma gba mi damöku, here vo lö'bö 'bame atedinni kpa te rakyenyi biya mati mo'do aba. ¹⁴ Ma yada kö'du kise 'beyi ku zi zë, mora vidi 'ba damöku nenyë iyi zë, ga kö'du zë anzanni de zi damöku nenyë, kpa te kaa manza de. ¹⁵ 'Bu, ma ko'jo he yi de zi koba vo lö'bö 'bame yaga temi damöku ne, mora agaga ge zë kazi Satani. ¹⁶ Zë anzanni de zi damöku nenyë,

ehe ma kpa. ¹⁷ Me'do 'bëyi ra ëdi tinyö. Here i'di tinyö nenyee, mo'do zë biya na 'bëyi. ¹⁸ Mëdi zë kutu mi damöku, kaa utu ma. ¹⁹ Mi'di ra ma ku biya zi yi ga kö'du 'bëzë, here zë mëdinni biya zi yi mi tinyö.

²⁰ “Manza dë nje amötu kö'du vo lö'bö nenyee. Mëdi kpa amötu kö'du vidi biya mati zi tedinni koma aba ga kö'du wa mati vo lö'bö 'bame akiyanni kö'du ma. ²¹ 'Bu, momba zë biya zi tedi kölo oka ma kölo maako aba, kpa kaa ma kölo yi aba, ehe yi kpa kölo ma aba. Ma kpa momba zë zi tedi kölo ze aba, here vidi 'ba damöku nenyee akomanni henye, yi ra utu ma. ²² Moro vo lö'bö 'bame mi geri kölo oro ma, zë mëdinni kölo oka ma kölo maako aba kaa ze kölo. ²³ Ma kölo zë aba, ehe yi kölo ma aba, here zi zë tayinni biya kölo. Here vidi 'ba damöku nenyee akayolnni henye, yi ra utu ma. Zë akayolnni henye, owö vo lö'bö 'bame kpa kaa owö ma.

²⁴ “‘Bu, momba vidi biya mati i'di zi ma zi tedi ma aba, bi mati mëdi 'domo. Neene zë akongonni bikanyi kyedre mati i'di zi ma, ga kö'du owö ma gba o'do damöku dë. ²⁵ 'Bu laka, vidi 'ba damöku nenyee ayolnni yi dë, mora ma yolo yi, ehe vo lö'bö 'bame ayolnni henye yi ra utu ma. ²⁶ Ma yada zi zë, yi kaa a'di, ehe ma kayada zi zë nduwë, here watowö mati ëdi mo aba kö'du ma akatayi kapa 'bëzë, ehe ma tedi kölo zë ëti.”

18

Kiri 'ba Yësu
(Mt 26:47-56; Mk 14:43-50; Lk 22:47-53)

¹ Mati Yësu inde mötu ku, mo vo lö'bö 'bëni ëti umunni kyëti gulu 'ba Kidrono ehe i'bë mi yaka maako. ² Yësu ëdi 'duwi rë nni ki'ja vo lö'bö 'bëni ëti ani, ehe Yudasii ayolo bi ne. ³ Here Yudasii i'bë zi yaka ne kya 'ba vo kanye 'ba Roma ëti ehe vo kanye 'ba yëkelu, kyedre 'ba vo karase ehe Farasiye ra utunni zë. Zë injënni wa'do zi bi yanyi ehe wa 'ba wehe.

⁴ Yësu ayolo kö'du mati omba zi ti'bë rë ni ko'do ne ku nzo, mora mo ako'jo henye, “Ëyi ra ëdiyë koma?”

⁵ Zë aya'banni henye, “Dëdi koma Yësu 'ba Nazereta!” Yësu ayada zi zë henye, “Ma Yësu ra!” Yudasii vo susu ëdi toro ani dakapa zë. ⁶ Kandi zë biya a'banni kowo hulëhu ehe alëpinni dakaño. ⁷ Yësu ako'jo kö'du löhu henye, “Ëdiyë ëyi ra koma?” Zë aya'banni do mo iyanni henye, “Dëdi ze koma Yësu 'ba Nazereta.”

⁸ Kadra nenyee aba Yësu aya'ba henye, “Ma yada ku nzo zi ye ma Yësu ra. Èzë ma ra ëdiyë akoma, ile vidi maakowe mi'bënni.” ⁹ Here wa biya ako'do rë ni, kaa mo iya, “Ma yölu vidi ma kölo mati i'di zi ma ne dë.”

¹⁰ Simona Petero ika kulu ni aba. Mo oto yaga tëmi silikpa ehe otra Malahisi, vo litu 'ba kyedre 'ba vo karase, ehe iga mbili mo ma da tiri nbiriku yaga. ¹¹ Yësu iya zi Petero henye, “I'di kulu 'bëyi ne karani. Ma kuwë tëmi siko mati 'Bu i'di zi ma.”

Ika Yësu zi Anasi

¹² Vo kanye 'ba Roma ehe vo kyëlu 'bënni ëti, ehe vo kanye 'ba yëkelu ëti, irinni Yësu ehe idanni mo gö. ¹³ Zë obanni mo dagba zi Anasi, mo yawo 'ba Kayafa, kyedre 'ba vo karase mi koo nani. ¹⁴ Kayafa kölo nenyee ra ayada zi kyedree 'ba Yude henye, “Ëdi na laka ëzë vidi kölo maako oli kö'du vidi biya.”

Petero iya henye na yolo Yësu dë
(Mt 26:69-70, Mk 14:66-68, Lk 22:55-57)

¹⁵ Simona Petero ehe vo lö'bö maako aba usu ga Yësu. Vo lö'bö nani ayolo kyedre 'ba vo karase, ehe usu ga Yësu le mi linjo 'ba kyedre 'ba vo da karasa. ¹⁶ Petero alima yaga kara haresi. Mora vo lö'bö maako ayi hulëhu yaga ehe ame'do zi wujë 'ba haresi ne henye, “Mo mila Petero ti'bë loko.” ¹⁷ Mora ako'jo ho mo henye, “Anza dë kölo tëmi vo lö'bö 'ba kora nani?”

Petero aya'ba do mo iya henye “E e manza dë.” ¹⁸ Gabi na kyëyi ehe

vo lituwë ehe vo kanye 'ba yëkëlu adrokonnì wa'do kalilì. Zë ëdinnì rë nnì koye toko ta rɔ mo, mati Petero i'bë ehe ɔɔ kara dakapa wa'do zi rë nì koye.

Kyedre 'ba vo karase ako'jo ha Yësu

(Mt 26:59-66, Mk 14:55-64, Lk 22:66-71)

¹⁹ Kyedre 'ba vo karase ako'jo ha Yësu kö'du vo lö'bö 'bomowe ehe kö'du yandi 'bomo. ²⁰ Mora Yësu ayada zi mo henye, "Ma me'do na dangölö ta da komo vidì biya, ehe 'duwì mëdì kö'du yandi mî bi 'ba mötu 'beze ehe mî yëkëlu, bi ma Yude ayinnì biya bi kölö. Miya kö'du maako dë na koho. ²¹ Kö'du a'di ra ëdì ha ma ko'jo? Kö'du a'di ako'jo ha vidì mati owonnì ma ne dë? Zë ayolonnì wa mati miya."

²² Kandi mati Yësu iya henye, ma kölö tëmì vo kanye 'ba yëkëlu otra mo ehe iya henye, "Nani anza dë gëri mati zi me'do zi kyedre 'ba vo karase."

²³ Yësu aya'ba dɔ mo iya henye, "Èzë miya wa maako ku na kyënyë, iya. Mora èzë anza dë, kö'du a'di otra ma?"

²⁴ Yësu gba na kida, ehe Anasi utu mo zi Kayafa kyedre 'ba vo karase.

Petero andi löhu na yolo Yësu dë
(Mt 26:71-75, Mk 14:69-72, Lk 22:58-62)

²⁵ Mati Simona Petero ëdì tɔɔ ani rë nì kubì, vidì maako ako'jo hɔ mo henye, "Anza kölö tëmì vo lö'böwë 'ba Yësu?"

Löhu Petero andi ehe iya henye, "E e, manza dë." ²⁶ Kölö tëmì vo litu 'ba kyedre 'ba vo karase ëdì ani. Mo na karo zi vo litu mati Petero ikye mbili mo yaga ne, ehe mo ako'jo henye, "Mongɔ yì dë mî yaka kora nani aba?" ²⁷ Löhu Petero andi, ehe zanga ayapa gbɔ.

Ika Yësu komo Pilato
(Mt 27:1-2, 11-14; Mk 15:1-5; Lk 23:1-5)

²⁸ 'Do ɲbɔ damindö aba oba mati Yësu kazi Kayafa zi loko mati vo daliɲɔ mî turu 'ba Roma alima.

Mora Yude biya ëdinnì bi kida aba yaga, ga kö'du èzë vidì tëmì zë i'bë mî loko ne, atayi na ti'da ehe ila mo dë zi wakonyo 'ba karama 'ba laga 'ba koli konyo. ²⁹ Pilato ayi yaga ehe ako'jo henye, "A'di ra na kyënyë ike kora henye?"

³⁰ Zë ya'bannì henye, "Mo vo kö'du kyënyë ko'do! Kö'du nenyè ra dika ze mo zi yì." ³¹ Pilato ayada zi zë henye, "Obe mo ehe o'de vurë 'bomo mî kö'du kì'dì 'be." Yude aya'bannì henye, "Danza dangölö aba zi kì'dì vidì maako zi kofo." ³² Ehe here, wa mati Yësu iya kö'du kyinë koli 'bëni, atayi tinyö.

³³ Pilato i'bë hulëhu loko. Mo ako'jo Yësu zi nì ehe ako'jo henye, "Yì ra Yere 'ba Yude?" ³⁴ Yësu aya'ba henye, "Èdì kö'du nenyè ko'jo na bi dë yì, mandere vidì maako ra ayada kö'du ma zi yì?" ³⁵ Pilato iya henye, "Ayolo ku manza dë Yuda! Vidì 'bëyiyë ehe kyedree 'ba vo karase ra ikannì yì zi ma. A'di ra o'do?"

³⁶ Yësu aya'ba henye, "Kalakonda 'bama anza dë zi damöku nenyè. Èzë ëdì here, vo lö'bö 'bame ako'donnì wehe zi sesi ma ta bi kì'dì zi vo dagba 'bezee. E e, kalakonda 'bama anza dë zi damöku nenyè."

³⁷ Pilato aya'ba henye, "Here, yì yere ra." Yësu ayada zi mo henye, "Yì ëdì akiya henye, ma yere. O'jo ma mî damöku nenyè, zi yada kö'du tinyö ra, ehe vidì mati zi kö'du ma tinyö ayolo gu ma." ³⁸ Pilato ako'jo ha Yësu henye, "A'di ra tinyö?"

Ikye vurë zi Yësu kofo
(Mt 27:15-31; Mk 15:6-20; Lk 23:13-25)

Pilato i'bë hulëhu yaga ehe iya henye, "Mi'ja kora nenyè dë kö'du kyënyë maako aba. ³⁹ Kyere ma 'duwì maboso kinga zi ye kadra karama 'ba laga 'ba koli aba, ombe zi ma kinga zi ye na dangölö Yere 'ba Yude?"

⁴⁰ Zë agbögbö hë nnì, "E e, anza mo! Domba ze Barabasi." Barabasi ëdì na vo wehe 'ba turu.

19

Ikye vurë ra Yësu zi tötö

¹ Pilato i'di kö'du gbo zi Yësu ku'bö so'da aba. ² Vo kanye o'donni safo 'ba yere yaga tëmì ngora kono i'dinni da Yësu. Here zë usunni bongö 'buluyë rɔ mo. ³ Zë ayinni zi mo da kyɔ ehe iyanni henye, "He, yi Yere 'ba Yude!" Zë isanni mo kpa kala nni aba.

⁴ Kpa löhu Pilato i'bë yaga. Kadra nenye aba mo iya henye, "Ma kika Yësu zi ye yaga löhu, here atɔ'be kongɔ na bi de henye, mi'ja mo dë kö'du kyënyë maako aba." ⁵ Yësu asi yaga usu safo 'ba yere kono bongö 'buluyë aba. Pilato iya henye, "Kinye kora ne ëdi."

⁶ Mati kyedree 'ba vo karase ehe kanye 'ba yëkëlu ongɔnni mo, zë agbögbö hë nni iyanni henye, "Ma tötö mo da taka! Ma tötö mo da taka!" Pilato ayada zi zë, henye, "Obe mo, ehe atötöwë mo da taka. Mi'ja kö'du kyënyë ko'do 'bomo maako dë."

⁷ Yude nee aya'banni henye, "Mo iya zi ni tëdi na Wisi 'ba Wiri! Kö'du ki'di 'beze iya henye, mi'di mo zi koli."

⁸ Mati Pilato owo nenye, mo ndra na tere. ⁹ Mo i'bë hulëhu loko ehe ako'jo ha Yësu henye, "Yi ta kila?" Mora Yësu aya'ba dë. ¹⁰ Pilato ako'jo henye, "Kö'du a'di aya'ba da kö'du ko'jo 'bama ne dë? Ayɔɔ dë mēdi kyigɔ aba zi yi kinga na dangölö mandere yi tötö da taka?"

¹¹ Yësu aya'ba henye, "Ëzë Wiri i'di kyigɔ ne dë zi yi, ɔ'bo dë wa maako ko'do zi ma. Mora mo mati i'di ma zi yi, o'do ndra na kyënyë."

¹² Here Pilato omba zi Yësu kinga na dangölö. Mora Yude agbögbö hë nni löhu, "Ëzë inga kora nenye ku na dangölö, anza dë aboka 'ba Yere 'ba Roma. Vidi maako mati iya zi ni tëdi na yere, vo wehe 'ba Yere 'ba Roma."

¹³ Mati Pilato owo nenye, mo ika Yësu yaga. Here mo alima akaɔo da kyiti 'ba vurë bi mati ako'jo, "Yitö Dakaɔo." Mi ha 'ba Hibiru ëdi

"Gabata." ¹⁴ Ëdi kaa kadra kutë mi ko'do, gba kazi karama 'ba laga 'ba koli, ehe Pilato iya zi vidi kayo nee henye, "Ongɔ bi da yere 'be!" ¹⁵ Zë agbögbö hë nni henye, "Ofo mo! Ofo mo! Atötö mo da taka!" Pilato ako'jo henye, "Here ombe ma zi tötö yere 'be da taka?" Kyedree 'ba vo karase aya'banni henye, "Yere 'ba Roma ra yere 'beze." ¹⁶ Here Pilato i'di Yësu gbo zi tötö da taka.

Atötö Yësu

(Mt 27:32-44; Mk 15:21-32; Lk 23:26-43)

Oba Yësu 'de, ¹⁷ ehe mo injë taka 'bëni bi ma ëdi na yɔɔ henye, "Yingo da." Ha 'ba Hibiru bi nenye, ako'jo "Gologota." ¹⁸ Ani atötö Yësu gbo da taka, ehe dakapa mo da taka, atötö kora kpa riyo, ma kölö kapa mo ma kölö, Yësu mi kutë zë. ¹⁹ Pilato i'di kö'du zi kö'du kyënyë ko'do 'ba Yësu zi yöru da wa ehe ki'di riyo da taka. Ako'jo henye, "Yësu 'ba Nazereta, Yere 'ba Yude." ²⁰ Me'do ne ayöru mi ha 'ba Hibiru, ha 'ba Lateni ehe ha 'ba Girigi. Bi mati oba Yësu zi mo ne, anza na kowɔ ta ra gawo kyedre, ehe Yuda kayowe ako'jonnì kö'du yöru rɔ mo ne. ²¹ Here kyedree 'ba vo karase i'bënni zi Pilato iya henye, "Kö'du a'di ayöru henye, mo Yere 'ba Yude? Akayöru kyere henye, 'Mo iya zi ni tëdi na Yere 'ba Yude.'" ²² Mora Pilato ayada zi zë henye, "Wa mati ma yöru ku, ma lima here!"

²³ Tapëti vo kanye atötönni Yësu ku da taka, zë inyenni mi bongö 'bomo sowɔ, ma kölö zi ma kölö tëmì zë. Mora bongö 'bomo ma ta yaga o'do tëmì nzoyi bongö kölö, anza dë kapa maako aba. ²⁴ Vo kanye iyanni zi oka ma kölö maako henye, "Dize dë, du'duwë födö aba zi kongɔ ëyi ra akiri." Nenye o'do rë ni here zi wayöru tayi tinyö, mati iya henye, "Zë inyenni mi bongö ame ehe u'dunni födö kö'du bongö ame." Vo kanye o'donni wa mati zë ombanni.

²⁵ Ma 'ba Yësu ɔɔ dakapa taka 'bomo ëmî nî aba ehe Mariya mbara 'ba Kalapasi. Mariya Magadala ëdî kpa atɔɔ ani. ²⁶ Mati Yësu ongo ma nî, ehe vo lö'bö mati mo ɔwo mo ëtî, mo iya zi ma nî henye, "Kora nenye yaanya aba wisi 'bëyi." ²⁷ Here mo iya zi vo lö'bö ne henye, "Mo yaanya aba ma yi ra." Tëmî ndenye dagba ani, vo lö'bö nani oba mo gbo liɔ 'bëni.

Koli 'ba Yësu
(Mt. 27:45-56; Mk 15:33-41; Lk 23:44-49)

²⁸ Yësu ayɔlo henye, yaanya abaninde loo 'bëni ku. Ehe zi ko'do wayöru tayi tinyö, mo iya henye, "Ma na kodro."

²⁹ Siko ëdî ani ndo a'ji aba. Vidî maako usu lifa mi a'ji ne ehe injë riyë i'dî ha Yësu kaga 'ba isipo aba. ³⁰ Tapëti Yësu uwë a'ji ne, mo iya henye, "Wa biya o'do rë nî ku!" Mo umbi dë nî ehe oli.

Isi ɔɔ Yësu

³¹ Yaanya aba ëdî ko'do 'ba rakɔ'jo, 'dö ko'do 'ba ralawo ehe karama 'ba laga 'ba koli. Èdî ko'do lele zi Yude, ehe zë ombanni dë zi ida ra nee zi lima riyë da taka mi ko'do nenye. Here zë ako'jonnî ha Pilato zi ndî kora nee kowe ehe koba ida rë zë akaɔo. ³² Vo kanye dagba owenni ndî 'ba kora agamowe riyö mati atötö zë ani ne. ³³ Mora mati zë ayinni zi Yësu, zë ongönnî mo oli ku nzo, ehe zë owenni ndî mo dë. ³⁴ Ma kölö tëmî vo kanye isi mbese Yësu wehe aba, yama ehe wini asi yaga. ³⁵ Da yolo nenye ëdî tinyö, ga kö'du vidî maako ra ayada wa mati mo ongo o'do rë nî. Yaanya aba atɔ'bo tedi kpa koma aba. ³⁶ Biya nenye o'do rë nî here, zi wayöru tayi tinyö, mati iya henye, "Yingɔ 'ba ida ro mo ma kölö akowe dë," ³⁷ ehe "Zë ongönnî ma kölö mi dakapa mbese mo isi wehe aba."

Kusu 'ba Yësu
(Mt 27:57-61; Mk 15:42-47; Lk 23:50-56)

³⁸ Yosepa tëmî Arimataya ëdî kölö tëmî vo lö'bö 'ba Yësu. Mo asesi na

koho, le ga kö'du mo na tere kazi vo dagbe 'ba Yude. Mora yaanya aba mo ako'jo ha Pilato zi mo ida ra Yësu koba. Pilato i'dî dangölö zi mo, ehe Yosepa oba mo akaɔo ta da taka. ³⁹ Nikodimö ayi nî mo aba, ehe ika kpa kaa 'butëwota kilogaramo 'ba wakëzi ngutru aba o'do tëmî murë ehe aloyisi 'ba yöku kusu. Nenye kpa te Nikodimö kölö mati i'bë zi Yësu yondɔ kölö maako aba. ⁴⁰ Vidî kora riyö nee, olonni ida ra ne mi bongo 'ba yöku, bi kölö wakëzi ngutru aba, mati ëdî hala Yude ombenni yöku 'bënnî. ⁴¹ Mi bi mati atötö Yësu da taka, ani yaka ëdî wogo aba mati gba ombe vidî maako dë mi mo. ⁴² Dawogo ne ëdî kara, ehe kyere ne kadra 'ba zi ra ko'jo kö'du ko'do 'ba ralawo, zë na korokoro zi ida ra Yësu ki'dî ani.

20

Yësu na didî

(Mt 28:1-8; Mk 16:1-8; Lk 24:1-12)

¹ Ko'do 'ba Gima aba nbo mati bi gba na köndu, Mariya Magadala i'bë dawogo ehe ongo henye, yitö alulu ku 'de, ta ha bi tödu 'ba dawogo.

² Mo aho zi Simona Petero ehe zi vo lö'bö mati Yësu ɔwo ehe iya henye, "Zë obanni Yere ku tëmî dawogo! Da yolo dë i'dinni mo ku kila."

³ Petero ehe vo lö'bö maako aba ayetonnî i'bë dawogo. ⁴ Zë ahonni ta bi kölö, le vo lö'bö maako ne aho ndra ta da Petero ehe ɔko ani dagba. ⁵ Mo idë rë nî ehe ongo bongo konda na lala loko mi dawogo, mora mo i'bë dë loko. ⁶ Mati Simona Petero ɔko ani, mo i'bë mi dawogo ehe ongo bongo konda ne. ⁷ Mo ongo nzoyi bongo mati o'do zi komo Yësu yöfu mo aba ne. Aköku ku ehe mi bi mati na bi dë nî. ⁸ Vo lö'bö mati ɔko dagba ani ne i'bë mi dawogo, ehe mati mo ongo, mo oma. ⁹ Mi kadra nani Petero ehe vo lö'bö maako ne, ayolonni dë henye, wayöru iya henye Yësu atënyi na didî. ¹⁰ Here zë riyö ne i'bënnî hulëhu zi vo lö'bö maakowe.

*Yësu alaya zi Mariya Magadala
(Mt 28:9-10; Mk 16:9-11)*

¹¹ Mariya Magadala ɔɔ kudu yaga dakapa dawogo. Mo ëdi gba kudu, mati mo idë rë ni akaɔo ¹² ehe ongo malayike riyo loko. Zë usunni bongo kanyi ehe ëdi alimanni bi mati i'di ida ra Yësu 'domo. Ma kolö bi do mo ehe ma agamo bi ndi mo. ¹³ Malayika nee ako'jonnä ha Mariya henye, "Kö'du a'di ëdi akudu?" Mo aya'ba do mo henye, "Zë obanni ida ra Yere ama ku 'de, ma yolo dë i'dinni mo kila."

¹⁴ Kandi mati Mariya iya henye, mo ofo rë ni kpo ehe ongo Yësu ëdi atoro ani. Mora mo ayolo dë, mo 'beni eyi. ¹⁵ Yësu ako'jo ho mo iya henye, "E'di akudu ga a'di? E'di eyi ra koma?" Mo asösu 'beni mo vo kyeti yaka ra ehe iya henye, "Kyedre, ezë obe ida ro mo ku 'de, ako ayada zi ma, here ma to'bo ti'bë mo koba."

¹⁶ Here Yësu iya zi mo henye, "Mariya!" Mo ofo rë ni ehe iya zi mo henye, "Raboni." Ha 'ba Hibiru aba "Raboni" vo "Komoyandi." ¹⁷ Yësu ayada zi mo henye, "Ise ra ma dë! Mi'bë dë gba zi 'Bu. Mora ayada zi vo lö'bö 'bame medä ati'bë zi mo mati na 'Bu ma ehe Wiri 'bama, kpa 'Bu wë ehe Wiri 'be."

¹⁸ Mariya Magadala i'bë ayada zi vo lö'böwë nongo Yere ku. Mo ayada kpa zi zë wa mati mo iya zi ni.

*Yësu alaya zi vo lö'bö 'beniyë
(Mt 28:16-20; Mk 16:14-18; Lk 24:36-49)*

¹⁹ Vo lö'böwë na tere kazi vo dagbe 'ba Yude, ehe mi hutaga 'ba Gima kolö nani, zë isi gë nni loko. Truku'du, Yësu alaya mi kutë 'ba gboko. Mo amëtë zë iya henye, "Rakyëyi medä yë aba." ²⁰ Ehe ayada kala niyë zi zë ehe mbese ni. Mati vo lö'böwë ongonni Yere, zë biya na rakyenyi. ²¹ Tapëti Yësu amëtë zë löhu, "Rakyëyi medä yë aba," mo iya henye, "Medä yë kutu kaa 'Bu utu ma." ²² Here mo alawo dë zë ehe iya henye, "Iriyë Lawo Laka. ²³ Ezë ile vidä maako ku ga kö'du kyënyë,

akila zë. Mora ezë ile kö'du kyënyë 'bëzë dë, ila zë dë."

Yësu ehe Toma

²⁴ Toma ma ako'jo "vo loja" ëdi le kolö temi vo lö'bö 'butë domoriyo, mo anza dë agamo eti mati Yësu alaya zi zë. ²⁵ Here zë ayadanni zi mo henye, "Dongo ze Yere ku."

Mora Toma iya henye, "Dagba, momba kongo tepä ɔɔ 'ba nosomari mi kala mo ehe kise zë dawisi kala ma aba. Ma ki'di kala ma bi mati wehe i'bë da mbese mo. Moma dë, nje ezë mo'do nenye ku!"

²⁶ Tapëti ko'do 'ba Gima kolö yaa, vo lö'bö atoto rë nni löhu bi kolö. Kadra nenye aba, Toma ëdi zë aba. Yësu ayi loko mati ha loko gba na kisi ehe ɔɔ mi kutë 'ba gboko ne. Mo amëtë vo lö'bö 'beniyë, "Rakyëyi medä yë aba." ²⁷ Mo iya zi Toma henye, "I'di dawisi kala yi kinye, ehe ongo bi da kala me. I'di kala yi da mbese ma. ɔɔ temi da jiji 'beyi ne, ehe oma!"

²⁸ Toma aya'ba do mo iya henye, "Yi Yere ama, ehe Wiri ama!"

²⁹ Yësu iya henye, "Toma, oma ga kö'du ongo ma ku? Vidä mati edinni koma aba mi ma kazi ma kongo, ëdi zë mati tinyö ya'da aba!"

*Kö'du a'di Yowani Ayöru Buku
Eni*

³⁰ Yësu o'do kyinë 'ba kö'du koro ko'do maakowe kyö mati vo lö'bö 'bomowe ongonni, ehe anza zë biya ayöru ku mi buku nenye. ³¹ Mora ma nenyee ayöru here zi ye ki'di koma 'be mi Yësu na Korisito ne, Wisi 'ba Wiri. Ezë ediyë koma aba mi mo, atëdiyë didi aba mi ru 'bomo.

21

Yësu alaya zi vo lö'bö 'beniyë

¹ Yësu yaa alaya zi vo lö'bö 'beniyë da göti Föfö 'ba Tiberiyasi. O'do rë ni mi gëri nenye. ² Simona Petero, Toma ma ako'jo "vo loja," Natanëlë ta Kana mi Galilaya, gisi 'ba Zebedeyo edinni ani, bi kolö aga vo lö'bö maako eti riyo. ³ Simona

Petero iya henye, “Mēdi tì'bē kyenze kīrī!”

Maakowe iyannī henye, “Da tì'bē ze yī aba.” Zē i'bēnnī yaga mī tōṅbō 'bēnnī. Mora du irinnī wa maako dē yōndō nani aba. ⁴ Nḅo mī damīndō vere, Yēsu ɔɔ da gōtī, mora vo lō'bōwē ayolōnnī dē mo ēyī ra. ⁵ Yēsu agbōgbō hē nī, “Aboke, iriyē wa maako ndō?” Zē aya'bannī henye, “E e.”

⁶ Here mo ayada zi zē henye, “Umēē ōndu 'be ne akaṅo da kala tīrī 'ba tōṅbō 'be, ehe akīriyē kya 'ba kyenze maakowe.” Zē o'dōnnī here, ehe ōndu gbō kyō na kyenze, here zē ɔ'bōnnī dē zi kotō riyē mī tōṅbō.

⁷ Vo lō'bō mati Yēsu ɔɔ ne, iya zi Petero henye, “Nenye Yere ra.” Mati Petero owo ne Yere ra, mo usu bōngō mati mo otō, mati mo ēdī lō ko'dō ne. Here, mo ōfu mī wini. ⁸ Tōṅbō ēdī nje kaa lamikōlō mitiri ta da gōtī. Here vo lō'bō maakowe alimannī mī tōṅbō, ehe otōnnī ōndu mī mo kyō kyenze aba. ⁹ Mati vo lō'bōwē asinnī yaga tēmī tōṅbō, zē ongōnnī mangolō'bō ehe wa'do 'ba kalilī kyenze aba dō mo. ¹⁰ Yēsu ayada zi vo lō'bō 'bēniyē henye, “Ike kya 'ba kyenze maakowe mati iriyē ne.”

¹¹ Simona Petero i'bē hulēhu mī tōṅbō ehe otō ōndu da gōtī. Mī mo kyenze ma kyedre ēdinnī lamikōlō 'butēmuyī dōmowota, mora ōndu gba kazi liza. ¹² Yēsu iya henye, “Ayiye ehe onyowe.” Mora vo lō'bō ma kōlō maako ako'jo dē, mo ēyī ra. Zē ayolōnnī mo Yere ra. ¹³ Yēsu oba mangolō'bō mī kala nī ehe i'dī kya maakowe zi vo lō'bō 'bēniyē. Mo o'dō kyenze ne kpa te here.

¹⁴ Nenye mī kadra mawota mo ra Yēsu alaya zi vo lō'bō 'bēniyē tapētī mo ēnyī tēmī koli.

Yēsu ehe Petero

¹⁵ Mati Yēsu vo lō'bō 'bēni ētī indenni wakonyo ku, mo ako'jo henye, “Simona wisi 'ba Yowani, ɔɔ ma ndra ta da oka maakowe?” Simona Petero aya'ba henye, “ɔɔ, Yere, ayolō

ku mōwō yī!” Yēsu iya henye, “Here, ulu tīmēlē ame.” ¹⁶ Yēsu ako'jo madariyō mo, “Simona wisi 'ba Yowani, ɔɔ ma?” Petero aya'ba henye, “ɔɔ, Yere, ayolō mōwō yī!” Yēsu ayada zi mo henye, “Here, ongo ga tīmēlē ame.”

¹⁷ Yēsu ako'jo mī da mawota mo henye, “Simona wisi 'ba Yowani, ɔɔ ma?” Petero na rasōsu ga kō'du Yēsu ako'jo hō mo mawota ēzē mo ɔɔ nī. Here mo ayada zi Yēsu henye, “Yere, ayolō kō'du biya. Ayolō mōwō yī.”

Yēsu aya'ba henye, “Ulu tīmēlē ame. ¹⁸ Ma yada tīnyō zi yī henye, mati yī gba na wisi kora obi, usu rē yī ehe i'bē bi mati omba zi tì'bē. Mora mati endro ku, akiza yaga kala yī. Here, maakowe akidannī kō'di gē yī toko rē yī ehe akalēpī zi yī dagba bi mati omba dē zi tì'bē.” ¹⁹ Yēsu iya nenye zi yada hala Petero akoli ehe akika wayeto zi Wirī. Here mo iya zi Petero, “Usu ga ma.”

Yēsu ehe vo lō'bō maako ētī

²⁰ Petero opi rē nī ehe ongo vo lō'bō mati Yēsu ɔɔ ne, usu ku gē nī. Mo ra kpa te mati alima kara zi Yēsu bi 'ba wakonyo, ehe ako'jo henye, “Yere, ēyī ra ēdī tì'bē zi yī susu?” ²¹ Mati Petero ongo vo lō'bō nenye, mo ako'jo ha Yēsu iya henye, “Yere, a'di kō'du mo?”

²² Yēsu aya'ba henye, “Kō'du sōsu 'bēyī ēdī a'di, ēzē momba mo zi lima le ma'ba? Usu ga ma.” ²³ Here, ndōndō apere rē nī mī kutē vo lō'bō maakowe henye, vo lō'bō nenye oli dē. Mora Yēsu iya dē mo oli dē. Mo iya nje henye, “Kō'du sōsu 'bēyī ēdī a'di?”

²⁴ Vo lō'bō nenye ra mo ayada kō'du nenye biya. Mo ayōru, ehe da yolō mo ēdī kō'du tīnyō ra yada.

Ndundu mo

²⁵ Yēsu o'dō wa maakowe kyō. Ēzē ayōru zē biya mī bukuwē, ma sōsu henye, bi atanza dē mī damōku ne kō'du buku nee biya.

**Loo 'ba vo Lituwë
Komo 'ba vo Lituwë
'ba Yësu, mandere
Loo 'ba vo Lituwë
Rayada kö'du 'ba
buku nenyë**

Luka, vo buku 'ba Luka yöru nenyë, ayöru buku ma riyö Laka nenyë, ru mo Komo 'ba vo lituwë 'ba Yësu, mandere Loo 'ba vo lituwë. Kö'du Yöyö Laka 'ba Yësu ma Luka ayada zi ze wa mati Yësu o'do mi lima 'bomo mi dakaño. Buku ma riyö Laka nenyë, ayeto ta bi mati ndundu 'ba buku ne inde rë ni. Ayada zi ze wa mati vo lö'böwë 'ba Yësu ehe biya vo litu 'bomowe o'donni here i'di kö'du yeti 'ba Yësu apere rë ni kpuru biya mi damöku nenyë.

Gba Yësu i'di loo dë zi vo lö'bö 'béyiyë zi me'do 'beni yeti mi damöku nenyë biya, mo ovo Lawo Laka 'ba Wirí mi zë here zi zë tédinni kyigo aba zi loo 'bomo ne ko'do. Mati zë irinni Lawo Laka ku, zë ayetonni zi kö'du yeti mi Yerusalema. Vidí kayo omanni mi kö'du yeti 'bézë ehe ayinni na vo lö'böwë 'ba Yësu. Kö'du koro kayo o'do rë ni, here zi vidí koma mi kö'du yeti 'ba vo lö'böwë 'ba Yësu.

Mati kö'du yeti nenyë edi ku kyigo mi Yerusalema, vo wehee 'ba Yësu ayetonni yaza vo lö'böwë zi tedi na riti. Tinyö vo lö'böwë 'ba Yësu ore yaga temi Yerusalema ehe na rapere. Zë ilanni, kö'du yeti mi dakaño 'ba Yudiya ehe Samariya. Komo 'ba loo nenyë ayada temi kapita 1 zi kapita 'butë domoriyö. Petero alaya laya kyedre mi komo nenyë.

Tapëti ma nenyë, Wirí ako'jo kya vo lö'bö maako, ru mo Pawolo. Gba mati Wirí ako'jo mo dë, mo edi ko'do zë mati alö'bönni ga Yësu na riti mi ru yëni 'ba Yude. Mora Yësu ayada rë ni zi Pawolo ehe utu mo mi loo zi dakaño maakowe. Mi geri nenyë, kö'du yeti 'ba Yësu i'bë le

kafo maga 'ba dakaño 'ba Yiserele zi dakaño maakowe, bi mati vidí maakowe alimanni 'domo.

Pawolo o'do loo nenyë mi bi kayowe, temi Yerusalema zi Roma. Yude o'donni mo riti kyedre ki'ja, mora zë a'danni mo dë. Mo ayëti kö'du mi bi 'ba mötu, bi 'ba mötu 'ba Yude, ehe mi bi naniye 'ba vidí maakowe kpa. Kö'du laka 'ba loo 'bomo edi zi yada zi vidí 'ba damöku nenyë wa mati Yësu o'do ko'do zë.

Tëmi nenyë biya, vo kome 'ba ndenyë ato'bo yolönni geri mati vo lö'böwë 'ba Yësu alimanni mi dakaño. Here loo 'bézë medi kaa ga kö'du yada ma laka kö'du ze zi lö'bö go mo. Here Wirí ma konyi ze zi ki'ja kö'du yolö kpuru Buku Laka nenyë. Amini.

Luka ayöru zi Tiyöpiyölö

¹ Mi dagba buku 'bama, ma yöru zi yi Tiyöpiyölö biya wa mati Yësu o'do yandi mo aba, temi kadra mati mo ayeto loo 'beni, ² le mi ko'do mati oba mo komoriyë, tapëti mo i'di kö'du ku kpuru Lawo Laka aba zi vo lituwë mati mo inzi. ³ Tapëti koli 'bomo, mo ayada rë ni zi zë mo edi na didi. Zë ongönni mo ko'do 'butësowö aba, mo ame'donni zë eti kö'du Damöku 'ba Wirí. ⁴ Mati mo gba zë eti mo iya zi zë henye, "Ile Yerusalema dë, isiye kinye bi Lawo Laka zi 'Bu ki'di kaa mati ma yada zi ye mo alömu zi ko'do. ⁵ Yowani i'di bapatisi wini aba, ko'do tisi aba aki'diyë bapatisi Lawo Laka aba."

Oba Yësu komoriyë

(Mk 16:19-20; Lk 24:50-53)

⁶ Mati vo lituwë gba Yësu aba, ako'jonní ho mo iyanni henye, "Yere, yaanya aba omba ki'di damöku zi Yiserele hulëhu löhu?" ⁷ Yësu iya zi zë henye, "Omba dë zi ye yolö kadra 'ba kö'du mati o'do rë ni nani, nje 'Bu ra ayölo. ⁸ Mora Lawo Laka atayi de ehe aki'di kyigo zi ye. Here, akayade kö'du ma zi vidí mi Yerusalema, mi Yudiya biya, mi Samariya, ehe mi damöku ne biya."

⁹ Tapëti kö'du kiya 'ba Yësu nenyë, ehe mati zë ëdinnì bi kongɔ, oba mo riyë mi fòli. Zë ɔ'bɔnnì dekpe mo kongɔ. ¹⁰ Mora mati mo ëdi ti'bë ku riyë, zë nduwë bi kongɔ komoriyë. Kandi kora riyö usunnì bɔngɔ kanyi ëdi tɔrɔnnì dakapa zë. ¹¹ Zë iyannì henye, “Kö'du a'di kora 'ba Galilaya ëdi tɔre kinye bi kongɔ komoriyë? Oba Yësu ku komoriyë. Mora mo ata'ba hulëhu tëmì gëri kòlò mati onge mo ti'bë.”

*Vidi maako zi kiri peti Yudasi
(Mt 27:3-10)*

¹² Vo litu a'bannì ta Döku 'ba Olivo zi Yerusalema. Döku 'ba Olivo ëdi lasi 'ba wiri kòlò ta ra Yerusalema. Vo litu mati i'bënnì ani ne, ¹³ zë ra Petero, Yowani, Yemisi, Anderiya, Pilipo, Toma, Baratolomoya, Matayo, Yemisi wisi 'ba Alipayo, Simona mati o'do lovo dakaɲo 'bëni, ehe Yudasi wisi 'ba Yemisi. Mati vo lituwë a'bannì ku gawo, zë i'bënnì riyë mi loko tɔrɔ ma ëdinnì 'dɔmo. ¹⁴ Vo lituwë 'duwì rë nni tɔtɔ amötu na radroko, vidì mbare, ehe Mariya ma 'ba Yësu, öndu mo ëti. ¹⁵ Kadra naniye aba, vo lö'bö 'ba Yere ëdinnì biya lamikòlò 'butëriyö mi ratɔtɔ bi kòlò, ehe Petero ënyì riyë ame'do zi zë. ¹⁶ Mo iya henye, “Aboka me, kyigɔ 'ba Lawo Laka aba, Dawidi iya kö'du 'ba Yudasi, mora kö'du mati mo iya ne o'do rë ni ku. ¹⁷ Yudasi mo kòlò tëmì ze o'do loo ze aba, mora mo ika vidiyë zi Yësu kiri. ¹⁸ Here, Yudasi ogo kaɲo kɔhi ma i'di zi mo ga kö'du kyënyë ko'do 'bɔmo ne. Mati mo alëpi ta riyë akaɲo mi yaka, ida rɔ mo api. ¹⁹ Mati vidì 'ba Yerusalema ayɔlɔnnì kö'du nenyë, zë ako'jonnì yaka nani Akeledama, kö'du ya'ba aba mi ha 'bëzë, 'Yaka 'ba Yama.’ ²⁰ Mi buku Wayeto 'ba Dawidi iya henye, 'Mila loko 'bɔmo na mbiya, ehe mila vidì maako dë lima ani.’ Iya kpa henye, 'Vidi maako miri loo 'bɔmo ne.’

²¹⁻²² “Here, domba vidì maako kpa zi kɔnyi ze yada zi vidì maakowe henye, Yësu ënyì ku tëmì koli. Mo

mëdi tëmì vidì kora kòlò ma ëdi ze aba tëmì biyeto. Mo mëdi ze aba tëmì kadra mati Yowani abapatisi Yere Yësu, le ko'do ma oba mo komoriyë.”

²³ Zë inzinnì vidì kora riyö. Ma kòlò tëmì zë Yosepa, ako'jo Barasaba, ako'jo kpa Jusitusu, ehe agamo Matiyasi. ²⁴ Here, zë biya amötunnì, iyannì henye, “Yere, ayɔlɔ kö'du sösu mi di'di 'ba vidì biya. Ayada zi ze ma kòlò ma inzi ku ²⁵ zi tëdi na vo litu ehe zi loo peti Yudasi ko'do.” ²⁶ Zë u'dunnì födö, ehe inzi Matiyasi zi droko mi gboko 'ba vo lituwë 'butë dɔmokòlò ne.

2

Tayi 'ba Lawo Laka

¹ Mi ko'do tayi 'ba Lawo Laka aba, vo lö'böwë ga Yere biya ga bi kòlò. ² Kandi kɔrɔ aa ta komoriyë kaa taa 'ba buluku mora oso ndo mi loko mati zë atɔtɔ rë nni 'dɔmo ne. ³ Here zë ongɔnnì wa alaya kaa ndende wa'do ta bi lasi apere rë ni yaga alima da vidì biya na kòlò kòlò. ⁴ Zë biya osonnì ndo Lawo Laka aba, ayetonnì me'do tëmì ha maakowe, kaa mati Lawo Laka i'di zë zi me'do. ⁵ Yude vidì 'ba Wirì kayo mati ëdi alimannì tëmì dakaɲo biya mi damöku ne, ëdinnì lima mi Yerusalema. ⁶ Mati zë owonnì kɔrɔ wa ne, vidì kayo atɔtɔ rë nni ga bi kòlò. Zë biya na rakaga ga kö'du vidì kòlò tëmì zë owo vo kö'du kombe ëdi ame'do ha 'bëni aba. ⁷ Tëmì rakaga 'bëzë ne zë iyannì henye, “Vidi nenyee biya mati ëdi ame'donnì here ne, anzannì dë vidì 'ba Galilaye? ⁸ Kö'du a'di dowo zë ëdinnì ame'do ha 'beze aba? ⁹ Kya ze maakowe tëmì Patiya, Mediya, Elamo, Mesopotamiya, Yudiya, Kapadɔsiya, Poniyyitusu, Asiya, ¹⁰ Paragiya, Pambaliya, Ezipeto, kapa 'ba Libiya kara ra Sirënë, Roma, ¹¹ Keriti, ehe Arabiya. Kya ze maakowe o'jo Yude, ehe maakowe inzi rë nni zi tëdinnì na Yude. Ze biya dowo zë ëdinnì ame'do ta ha 'ba vidì biya, zi yada kö'du kyige mati

Wirī o'do ne." ¹² Da vīdī biya na wirī wirī. Maakowe alimannī ha oka ma kōlō ko'jo henye, "Kō'du nenyē biya a'di?" ¹³ Maakowe o'donni lasa ra vo lō'bōwē 'ba Yere, iyanni henye, "Zē uwēnnī a'ji."

Petero ame'do zi vīdī kayo

¹⁴ Petero ēnyī riyē vo lītu 'butē dōmokōlō ne ētī, ehe ame'do gu kyembe laka aba zi vīdī kayo, iya henye. "E Yude mora e biya mati alime mī Yerusalema, owowe me'do mati momba zi kiya. ¹⁵ Vīdī nenyee anzanni dē na a'ji kaa mati asōsuwē. Kadra 'ba damīndō ēdī madōmosowō. ¹⁶ Nenyē ēdī kō'du mati Wirī ayada zi nēbī Yowele kiya, ¹⁷ Èzē ndundu 'ba ko'do oko ku, ma kī'dī Lawo Laka ama zi vīdī biya. Gisi 'be ma kora mīnzō ētī akayētinnī kō'du kise 'bama. Gisi kora o'biye akongōnnī wa kazi Wirī.

Korokyedre 'be wirī akisi zē.

¹⁸ Mī ko'do naniye ma kī'dī Lawo ama zi vo kalima ame, 'dō vīdī kora mbara ētī, akayētinnī kō'du kise 'bama.

¹⁹ Ma ko'do kō'du koro komoriyē ehe kyīnē 'ba kō'du maakowe lebi dakaṇo.

Ani yama atēdī, wa'do ehe kyētu.

²⁰ Kadra akopi rē nī na kōndu, ehe yehe atēdī na yama gba kazi ko'do bikanyi kyedre 'ba Yere alaya.

²¹ Here Yere akayōmō vīdī biya mati ako'jo kō'du ga wakōnyī."

²² "Vīdī 'ba Yiserele, owowe me'do nenyee. Momba kiya kō'du ga kō'du 'ba Yēsu 'ba Nazereta. Wirī utu Yēsu zi ye zi kō'du koro rakaga aba ko'do ehe da kyīnē. E biya ayōle nenyē ku.

²³ Wirī omba do mo ku nzo akī'dī Yēsu zi ye. Here obe mo ehe i'diyē mo zi kora vo kō'du kyēnyē ko'de tēmī tu'dē maakowe zi tōtō mo da taka. ²⁴ Mora Wirī ila mo na dangōlō tēmī koli ehe aliro na dīdī, ga kōdu koli o'bo dē ta'da mo."

²⁵ "Dawidī iya kō'du 'ba Yēsu henye, 'Mongō Yere 'duwī kara ra ma,

ehe mere dē, mo ēdī ma aba, da kala ma, ma tīrī.

²⁶ Ga kō'du nenyē, di'di ma atēdī na rakyenyi,

me'do 'bama atēdī 'ba rakyenyi, lima 'bama atēdī kō'du sōsu laka aba.

²⁷ Yere omba dē zi ma kila bi lima 'ba lawo 'ba vīdī koli,

ehe mo omba dē zi kila ida ra vīdī laka 'bōmo teṇe mī ogo.

²⁸ Mo ayada zi ma gērī 'ba dīdī, ehe mo o'do ma na rakyenyi tēdī 'bōmo kara ra ma.' "

²⁹ "Aboka me, ēdī tīnyō zi ma zi me'do ga kō'du zutu 'beze Dawidī. Mo oli ehe usu, ehe dawogo mo ēdī ze aba kinye ndenyē. ³⁰ Mora Dawidī ne nēbī ra, ehe mo ayōlō henye, Wirī o'do lōmu vīdī maako ta dakota 'bōmo kadra maako aba atēdī na yere. ³¹ Dawidī ayōlō nenyē ako'do rē nī, ehe mo ayada zi ze akaliro Korisitō na dīdī. Mo iya henye, 'Wirī ila mo dē mī ogo, mandere ida ro mo zi teṇe.' "

³² Ze biya da kato'bo yada zi ye henye Wirī aliro Yēsu ku na dīdī.

³³ Oba Yēsu ku komoriyē zi lima da kala tīrī 'ba Wirī, ehe Wirī i'dī Lawo Laka ku zi mo, kaa mati 'Bu alōmu. Yēsu ra kpa i'dī Lawo Laka zi ze, ehe nenyē ēdī wa mati yaanya aba ēdiyē kongō kowo mo aba.

³⁴ "Dawidī i'be dē komoriyē, mora mo iya henye,

'Yere iya zi Yere 'bama

zi lima da kala nī ma tīrī,

³⁵ le èzē mo o'do vo wehe 'bōmo ku kaa gba'da 'ba burutu zi mo.' "

³⁶ "Vīdī 'ba Yiserele biya ayōlō henye, Wirī o'do Yēsu 'dō na Yere ehe na Korisitō, i'diyē mo le koli riyē da taka."

³⁷ Mati vīdī owonni kō'du nenyē, zē kazi rakyenyi. Zē ako'jonnī ha Petero, vo lītu maakowe ētī iyanni henye, "Aboka me, a'di ra da ko'do?"

³⁸ Petero iya zi zē henye, "Oto de zi Wirī tēmī kō'du kyēnyē ko'do biya, iriyē bapatisi mī ru Yēsu Korisitō, zi ye kila ga kō'du kyēnyē 'be, ehe akīriyē waki'dī 'ba Lawo Laka. ³⁹ Lōmu nenyē zi ye gisisi

'bee ëti, kpa zi vidi biya mati Yere 'beze Wirì akìnzi, kpa vidi mati zë na kowò." 40 Petero ayada kö'du kayo maakowe kpa zi zë zi rë nni kyigò, mo iya henye, "Ma lenzee zi re yomò kazi wa mati ako'dò rë nì biya zi vidi 'ba kö'du kyënyë ko'dò nenyë." 41 Mì kadra nani vidi kpulukuwota omani mì kö'du kise, irinni bapatisi, adròko da watiti 'ba vo kö'du kombe.

Rakida 'ba vo kome

42 Zë ayaña kadra 'bënni mì kö'du yandi kazi vo lituwë, rakida, wakonyo 'ba Yere, mötu aba. 43 Vidi biya na rakaga ehe na tere ga kö'du wakoro kayo ehe kyinë wa mati vo lituwë o'donni. 44 Vo kome nduwë rë nni tòtò ga bi kölö ehe zë ayanyanni mì wa mati zë ëdinni mo aba. 45 Zë ogonni wasisi 'bënni yaga, ehe i'dinni kòhi mo zi vidi ma omba. 46 Ko'dò ta ga ko'dò, zë atòtò rë nni mì yëkëlu. Zë onyonni wa bi kölö mì linò kutu kutu ehe ayanyanni mì wakonyo 'bënni na rakyenyi kazi dakumbë, 47 ezë ëdinni Wirì yeto. Vidi biya omba zë. Ta ga ko'dò 'duwi Yere ayövu zë mati ayomò ku.

3

Petero Yowani aba akò'jonnì kora vo keje

1 Kadra 'ba mötu ëdi kaa kadra wota 'ba hutaga, Petero ehe Yowani aba ëdi ti'bënni mì yëkëlu. 2 Kora mati o'jo na keje ne injë ha loko 'ba yëkëlu. Ta ga ko'dò biya i'di mo dakapa ha loko nenyë, ako'jo Ha Resi Teme. Mo alima ani ehe wa lenze kazi vidi mati ëdi ti'bënni loko. 3 Kora ne ongò Petero ehe Yowani ëdi tódunni mì yëkëlu, ehe mo ako'jo hë zë kö'du kòhi. 4 Mora zë ongónni bi mbiyi dò mo ehe iyanni henye, "Ongò bi riyë de ze." 5 Kora ne ongò bi dë zë asösu 'bëni na ki'ja wa maako kazi zë.

6 Mora Petero iya zi mo henye, "Manza dë kòhi aba, mandere dahabo, mora ma ki'di zi yi wa mati mëdi mo aba. Mì ru 'ba Yësu

Korisito 'ba Nazereta, miya zi yi ënyì riyë ayeto lasi." 7 Petero iri mo kala ma tirì aba akonyi mo riyë. Kandi ndi kora ne gbonzò mo aba, ayi na kyigò, 8 ehe mo öfu riyë, ayeto lasi. Mo i'bë ga ndi Petero Yowani aba mì yëkëlu, lasi, töfu ehe Wirì yeto aba. 9 Vidi biya ongónni mo lasi toko ehe Wirì yeto aba. 10 Zë ayolónni mo kora vo lenze mati ëdi alima ha Resi Teme 'ba yëkëlu ne, zë na rakaga. Zë ò'bónni dë yolo kö'du a'di ra o'dò rë nì zi kora ne.

Me'do 'ba Petero mì yëkëlu

11 Mati kora ne zò ga ndi Petero Yowani aba, vidi biya ahonni zi zë bi mati ako'jo loko sënjè 'ba Solomonò. 12 Petero ongò vidi kayo ma atòtò rë nni ne ehe mo iya henye, "Vidi 'ba Yiserelee, kö'du a'di e na rakaga ga kö'du mati o'dò rë nì ne? Asösuwë dëdi ze kyigò maako aba? Asösuwë da t'ò ze kora nenyë ko'dò zi lasi ga kö'du ze na laka?"

13 Wirì 'ba Abarayama, Yisika, Yakoba, ehe zutu 'beze, i'di ru kyedre zi vo Litu 'bëni Yësu. Mora ombe mo dë, i'diyë mo zi Pilato zi kofo, mati Pilato omba zi mo kinga na dangölö. 14 Ombe Yësu dë mo le na laka ehe tinyö ne. Ako'jowe kö'du kora ma ofo vidi zi kinga na dangölö, 15 ehe ofowe mo ma i'di didi zi vidi. Mora Wirì injë mo tëmi koli, ehe ze biya da t'ò yada zi ye wa mati mo o'dò.

16 Onge kora nenyë, ehe ayole mo. Koma mì ru 'ba Yësu ra o'dò mo kyigò. Koma mì Yësu ra o'dò kora nenyë ti'de na laka. 17 Aboka me, ma yole ehe vo dagba 'be ayolónni dë wa mati zë o'donni. 18 Wirì iya kpuru kazi nëbi ëniyë henye, Korisito ëni aki'ja riti, ehe yaanya aba ne mo asesi lömu ëni ku. 19 Here, ote de zi Wirì, here akila kö'du kyënyë 'be, 20 here kadra akatayi mati Yere aki'di kyigò zi ye, here mo akutu Yësu Korisito, mati mo inzi zi ye. 21 Mora Yësu akalima komoriyë le ezë Wirì o'dò wasisi ku biya na kyiyi, kaa mati mo iya kyere kpuru

nëbì laka 'bomowe aba. ²² Mosa iya henye, 'Yere Wirì 'be akinzi vidi tëmì yë kòlò zi tëdì nëbì kpa kaa mo inzi ma. Owowe kö'du mati mo ayada zi ye. ²³ Vidi maako mati oro nëbì nenyè dë, atanza dë na vidi 'ba Wirì löhu.'

²⁴ Nëbì Samowe ehe biya nëbì maakowe mati ayinnì ta gò mo, zë ame'donnì ga kö'du wa ma ëdì rë nì kö'do yaanya aba ne. ²⁵ E gisi 'ba nëbiyë ehe iriyë lömu 'ba Wirì ku, mati Wirì o'do zutu 'be ëtì. Kaa mo iya zi Abarayama henye, 'Tëmì kozo 'bëyiye, ma ki'di ya'da zi vidi biya 'ba dakaño ne.' ²⁶ Wirì inzi vo litu ënì, ehe utu mo dagba zi ye, zi ki'di ya'da zi ye, here oto de tëmì kö'du kyënyë 'be ne."

4

Petero Yowani aba ika komo magalesi

¹ Mati Petero Yowani aba ëdinnì gba ame'do zi vidiyë, vo kyëlu 'ba vo ga yëkëlu kongò, ehe Sadekee okonnì. ² Kora nenyee na kamo ga kö'du vo lituwë ëdinnì vidiyë yandi henye, yöku atënyì tëmì koli, kaa Yësu ënyì tëmì koli. ³ Tapëti kadra kutë, zë irinnì Petero, Yowani aba i'dinnì zë mi kamba yondò aba. ⁴ Mora vidi kayo mati owonnì kö'du kise ne, omani. Yaanya aba watiti 'ba vo lö'bò ga Yere ëdì kpulukumuyi.

⁵ Mi damindò vere vo dagbe, kyedree, ehe vo komoyandi 'ba kö'du ki'di 'ba Mosa atoto rë nni mi Yerusalema. ⁶ Kyedre 'ba vo karase Anasi ëdì ani, Kayafa, Yowani, Alekazende, ehe maakowe ta dakota 'ba vo da karasa. ⁷ Zë ikanni Petero Yowani aba loko, o'donnì zë atoro kutë, ako'jonnì hë zë, iyannì henye, "Kyigo 'ba a'di aba, ehe mi ru 'bëyi o'de kö'du nenyee?"

⁸ Petero oso ndò Lawo Laka aba, iya henye, "Vo dagba 'ba vo dakañowe ehe kyedree, ⁹ ezë ako'jowe he ze ndenye ga kö'du laka mati o'do rë nì, ga kö'du vidi ma ako'jo, ¹⁰ mëdì na yolo zi ye ehe zi

vidi biya 'ba Yiserele, kora nenyè ëdì toro kinye na laka ga kö'du kyigo 'ba Yësu Korisito 'ba Nazereta, mati i'diyë koli da taka, mati Wirì injë tëmì koli. ¹¹ Yësu ra yitò mati vo wa kuvowë ombannì dë, mora yaanya aba mo ra yitò ma dagba na laka ndra. ¹² Yësu ra nje ëdì kyigo aba zi wayomò. Ru mo ra nje kòlò mi damoku ne akato'bo yomò vidi biya."

¹³ Vidi kyedree na rakaga mati ongonnì Petero Yowani aba erennì dë, ehe zë ayolonnì vo litu riyò nenyee zë öñbö kora mbiya ayandi zë dë. Vidi kyedree ayolonnì, zë ëdinnì kyere Yësu aba. ¹⁴ Mora o'bonnì dë tandi ga kö'du kora mati ako'jo ne ëdì toro ani. ¹⁵ Kyedree utunnì zë yaga tëmì magalesi. Here zë iyannì zi oka ma kòlò maako, ¹⁶ "A'di ra da kö'do zi kora nenyee? Vidi biya mi Yerusalema ayolonnì kö'du koro nenyè mati vo lituwë o'donnì, ehe do'bo dë kiya o'do rë nì dë. ¹⁷ Zi kö'du nenyè sesi mo kazi apere rë nì, diya zi zë, ma me'donnì dë zi vidi maako löhu mi ru 'ba Yësu."

¹⁸ Here zë ako'jonnì vo litu riyò ne hulëhu loko, ehe ayadannì zi zë, ma yandinnì wa maako dë mi ru 'ba Yësu. ¹⁹ Petero Yowani aba aya'bannì do mo zi zë iyannì henye, "Asösuwë Wirì omba ze, zi ye ra koro, mandere zi mo ra koro? ²⁰ Do'bo dë lima ti, ga kö'du wa ma dongo ehe dowo." ²¹ Kyedree i'jannì kö'du maako dë na kyënyë zi riti ki'di zi Petero ehe Yowani, here zë ilannì zë na dangölö. Vidi biya Wirì yeto aba ga kö'du ma o'do rë nì. ²² Kora mati ako'jo kö'du koro nenyè aba, koo 'bomo ndra ta da 'butësowo.

Mötu 'ba vo kome

²³ Kandi mati ila Petero ehe Yowani aba na dangölö, zë a'bannì hulëhu ehe ayadannì zi okanniyë kö'du mati kyedree 'ba vo karase ehe vo dagbe iyannì zi zë. ²⁴ Mati koso vo lö'böwë 'ba Yere owonnì

kö'du nenyë, zë amötunnî zi Wirî na radrôko ehe iyannî henye, “Yere, o'do komoriyë, dakaño, ranga, wasisi biya mî zë, ²⁵ mî kyigö 'ba Lawo Laka, ame'do zi zutu 'beze Dawidi, vo litu 'ba Wirî, iya henye, 'Kö'du a'di tu'dëë biya na kamo?

Kö'du a'di vidî ëdinnî kö'du sösü ma lumë ne ko'do?

²⁶ Yere 'ba dakaño akö'jo rë nnî kö'du wehe,

ehe vo daline adrôko rë nnî da Yere ehe Masiya 'bomo.’ ”

²⁷ “Kinye mî Yerusalem, Heroda ehe Ponitisi Pilato atoto rë nnî tu'dëë ëti ehe vidî 'ba Yiserele. Here zë ofo rë nnî ra vo litu laka 'bëyi Yësu, Masiya kinzi 'bëyi. ²⁸ Zë o'donnî wa mati omba zi ko'do na kyigö. ²⁹ Yere, owo me'do tere 'bëzë. Akonyi vo litu 'bëyiyë, here o'do ze na kyigö zi me'do kö'du kise 'bëyi. ³⁰ Ayada kyigö kyedre 'bëyi, kaa ëdi vidî kö'jo ehe kö'du koro ko'do, rakaga aba mî ru laka 'ba vo litu 'bëyi Yësu.”

³¹ Tapëti amötunnî ku, bi 'ba ratoto akohö rë nî. Zë osonnî ndö Lawo Laka aba, ayetonnî me'do mî kö'du kise a Wirî ne kazi tere.

Mî wa yanya

³² Gboko 'ba vo lö'böwë kö'du sösü 'bëzë biya kölö. Vidî maako iya dë wa biya mati ëdinnî mo aba ne 'bëni ra, mora zë ayanyannî mî wa oka ma kölö maako aba. ³³ Kyigö aba vo lituwë ayadannî zi vidî biya henye, Yësu ëdi yaanya aba na didî. Wirî i'di ya'da zi vo lö'bö 'bëniyë. ³⁴ Vidî maako i'bë dë kö'du sösü aba ga kö'du wa, ga kö'du vidî ma ëdi kaño aba mandere lokowe, akogo zë yaga ehe ika kôhi mo ne zi ³⁵ vo lituwë. Here zë i'dinnî kôhi mo ne zi vidî ma omba. ³⁶ Yosepa mo kozo 'ba Lëvi, ta Seyipurusu, mati vo lituwë ako'jonnî mo Baranaba, kö'du ya'ba aba vidî 'ba kö'du laka kiya zi oka, ³⁷ mo ogo yaka 'bëni yaga, ehe ika kôhi mo zi vo lituwë.

5

Ananiya mbara 'bëni Safira aba

¹ Kora maako ru mo Ananiya, mbara 'bëni Safira aba, ogonnî kaño 'bënnî yaga. ² Mora idannî da kö'du zi sesi kya 'ba kôhi ne, na 'bënnî. Here mati Ananiya oba koso kôhi ne zi vo lituwë, ³ Petero iya zi mo henye, “Ananiya, kö'du a'di i'di Satani yi ko'ba, zi sesi kya 'ba kôhi mati i'ja ta da kaño ma ogo ne? Kö'du a'di iga ndondö zi Lawo Laka?

⁴ Wa ne 'bëyi ra mati gba ogo dë, ehe kpa tapëti kogo mo, kôhi mo gba zo na 'bëyi. A'di ra o'do yi zi kö'du ma here ne ko'do? Iga ndondö ne dë zi vidî, iga ndondö ne zi Wirî.”

⁵ Kandi mati Ananiya owo kö'du ne, mo alëpi akaño brua na yöku. Vidî biya mati owonnî ne, biya na tere. ⁶ Gisi kora obi ayinnî loko, ehe olonnî ida ro mo. Here zë injënnî yaga, usunnî. ⁷ Kadra wota aba yaa, mbara 'bomo Safira ayi loko, mora ayolo kö'du mati o'do rë nî zi kora 'bëni ne dë. ⁸ Petero ako'jo ho mo iya henye, “Ayada zi ma, ogowe kaño ne da kôhi nenyë?” Mo alëzë iya henye, “Öö, kôhi ne mo ra biya ne.” ⁹ Petero iya zi mo henye, “Kö'du a'di yi kora 'bëyi aba riyö, ide me'do zi yonzö Lawo Laka? Kora mati usunnî Ananiya, ëdinnî ha loko, ehe akumbënnî yi yaga.” ¹⁰ Kandi mo alëpi burutu Petero oli. Mati gisi kora obi nee, ayinnî hulëhu loko, i'jannî Safira ako'do ani na yöku. Here zë injënnî mo yaga ehe usunnî mo dakapa kora 'bomo. ¹¹ Kanisa na tere, ehe vidî biya mati owonnî kö'du ma o'do rë nî ne.

Kö'du koro rakaga aba

¹² Vo lituwë o'donnî kö'du koro rakaga aba kyö mî kutë vidî. Vo kusu ga Yere biya 'duwi rë nnî toto mî kapa 'ba yëkelu ako'jo loko sënjë 'ba Solomono. ¹³ Vidî maakowe yaga tëmî gboko 'bëzë omba dë zi rë nî drôko zë aba, mora vidî biya ombannî zë le ndra. ¹⁴ Vidî kora kyö ehe mbara ayetonnî koma mî Yere. ¹⁵ Here vidî rakoe ika zë yaga da gëri o'ba da agburuku. Asösunnî ëzë

Petero alasi ta dakapa, ehe galili mo akalëpi dë zë, akako'jo zë. ¹⁶ Vidi kayo ma ëdinni alima mi gawowe kara Yerusalema, ikanni zë mati rakoo aba mandere zë mati dakyiky i aba mi nni, ako'jo zë biya.

Yaza 'ba vo lituwë

¹⁷ Kyedre 'ba vo karase ehe Sadeke biya osonni ndo na mikumbë. ¹⁸ Zë irinni vo lituwë, i'dinni zë mi kamba ta da komo vidi biya. ¹⁹ Mora mi yondo nani malayika kazi Yere ayëhu ha loko 'ba kamba, ayasi vo lituwë yaga. Malayika iya henye, ²⁰ "I'bëë mi yëkëlu, ehe ayade zi vidi me'do 'ba didi nenyë biya." ²¹ Here zë i'bënni kadra asi ku nzere, ehe ayetonni kö'du yandi mi yëkëlu.

Kyedre 'ba vo karase vidi 'bëni ëti ako'jonn i ga bi kölö magalesi mati zë kyedree 'ba Yiserele. I'dinni kö'du zi vo lituwë kika zi nni tëmi kamba. ²² Vo kanya 'ba yëkëlu mati utu zë mi kamba, i'janni vo lituwë dë. Zë a'banni, iyanni henye, ²³ "Di'ja ze kamba na kisi nbiri, ehe vo kanye ëdi tɔɔnni ha loko. Mora mati da yëhu ha loko, ehe dödu mi mo, di'ja vidi maako dë ani." ²⁴ Kyedre vo kanye 'ba yëkëlu ehe kyedree 'ba vo karase owonni kö'du kiya 'bëzë ne, mora ayɔlɔnni dë a'di ra sösunni atëdi. ²⁵ Vidi maako ayi ödu loko iya henye, "Yaanya aba kora naniye, mati i'diyë mi kamba ëdinni mi yëkëlu vidi yandi." ²⁶ Kyedre vo kanya 'ba yëkëlu i'bënni vo kanye ëti ehe ikanni vo lituwë hulëhu, mora o'donni zë dë na kamo, ga kö'du zë na tere kazi vidi ayetonni zë ku'du yitö aba.

²⁷ Mati ika vo lituwë ku komo magalesi, kyedre 'ba vo karase iya henye, ²⁸ "Da yada ku huwë zi ye, ayandiye kö'du dë mi ru 'ba Yësu. Mora onge wa mati o'de ne te. E'di yandiye vidi biya mi Yerusalema, ehe ëdi ayɔnze zi kö'du koli 'bomo ya'ba gu ze." ²⁹ Petero vo litu maakowe ëti aya'banni do mo iyanni henye, "Doro ze Wir i ndra ta da vidi. ³⁰ Ofowe Yësu mo tötö aba

da taka, mora Wir i 'ba zutu 'beze injë mo na didi. ³¹ Wir i o'do mo na vo dagba 'beze ehe na vo wayɔmo. Wir i i'di bi zi mo da kala ni ma tiri, ehe vidi 'ba Yiserelee ata'banni hulëhu zi mo ehe akila kö'du kyënyë 'bëzë. ³² Ze kinye zi yada kö'du nenyë biya zi ye, ehe Lawo Laka zi yada kpa zi ye, mo waki'di 'ba Wir i zi vidi biya ma oro Wir i."

³³ Mati vidi 'ba vurëë owonni kö'du nenyë, zë ayinni na kamo, ombanni zi kofo vo lituwë. ³⁴ Mora ma kölö maako tëmi zë, Farasi ru mo Gamalili, mo vo komoyandi 'ba kö'du ki'di ma oro mo ndra. Mo i'di kö'du zi vo lituwë koba dero tisi yaa yaga. ³⁵ Here mo iya zi vidiyë 'ba mi vurëë henye, "Kora 'ba Yiserele, komowe mandi re kö'du wa mati ëdi ko'de zi kora nenyëe. ³⁶ Tadura alaya kadra ma alaga nani aba, o'do rë ni na vidi kyedre maako, ehe vidi kora kaa lamisowo adrako rë nni mo aba. Mora mati ofo mo, vo ga ndi mo apere rë nni biya, kö'du 'bomo ne inde rë ni. ³⁷ Yaa mati iti ga vidi 'ba dakaɔo 'beze, Yudas i tëmi Galilaya alaya kpa. Vidi kayo alö'bönni ga ndi mo, mora ofo mo, ehe vo lö'bö ga ndi mo apere rë nni biya. ³⁸ Here miya zi ye tediye na kowo ta ra kora nenyëe. Ie zë na bi dë nni. E'zë kö'du ko'do 'bëzë ne 'ba vidi köndu, akinde rë ni. ³⁹ Mora e'zë ayi kazi Wir i, o'be dë yata, nje e'zë ombe zi wehe ko'do Wir i aba." Vo vurëë ombanni da me'do 'bomo. ⁴⁰ Zë ako'jonn i vo lituwë hulëhu loko, u'bönni zë, ehe i'di kö'du zi zë, ma me'donni dekpe löhu mi ru 'ba Yësu. Ilanni zë ti'bë.

⁴¹ Vo lituwë ilanni magalesi rakyenyi aba, ga kö'du Wir i o'do zë zi riti ki'ja ga kö'du 'ba Yësu. ⁴² 'Duwi ayaɔa kadra 'bënni mi yëkëlu, ehe mi liɔ kölö maako ta ga agamo ɔɔnni dë ta bi kö'du yandi, ehe yada kö'du yöyö laka Yësu ra Korisito.

6

Vo wakonyi madomoriyö

1 Mî kadra naniye, vîdî kayo ayinni adroko rê nni vo lö'böwë. Kya maakowe mati edinni ame'do ha 'ba Girigi aba ne, ayetonni rê nni lamo zë mati edinni ame'do ha 'ba Hibiru aba. Zë iyanni henye, mbara lu'bë ma edinni ame'do ha 'ba Girigi aba ne, i'dî mî wayanya 'ba wakonyo 'bëzë dë ta ga ko'do biya. 2 Vo litu 'butë domoriyö ako'jonnî gboko 'ba vo lö'böwë bi kölö, iyanni henye, "Doro ze dë ta bi yeti kö'du kise 'ba Wirî zi loo 'ba wakonyo ra yanya. 3 Aboka me, inziye vidî kora madomoriyö mati vidî owo zë, ehe ayolonnî kö'du, ehe osonni ndo Lawo Laka 'ba Wirî aba. Da ki'dî zë na vo ga loo nenyë kongö. 4 Da kato'bo yanya kadra 'beze mötu aba ehe me'do 'ba Wirî yeti."

5 Kö'du sösu nenyë o'do vidî biya na rakyenyi ehe inzinni Setifano. Mo edi koma kyedre aba ehe oso ndo Lawo Laka aba. Zë inzinni Pilipo kpa, Porusi, Nikonara, Timotiyo, Paramenasi, Nikola temi Atiyoko, mati inzi rê ni zi tedinni na Yude. 6 Kora nenyee ika zë zi vo lituwë. Here vo lituwë amötunni, i'dî kala nni da kora nee, zi kinzi zë zi loo nenyë ko'do. 7 Kö'du kise 'ba Wirî apere rê ni, ehe vidî kayo mî Yerusalema ayinni zi tedi na vo lö'böwë. Vo karasa kayo oronni koma.

Kiri 'ba Setifano

8 Wirî i'dî kyigo zi Setifano zi kö'du koro kyedre ko'do ehe rakaga mî kutë vidî. 9 Mora vidî kora maakowe temi Sirënë ehe Alikazenderiya, zë temi gboko ma ako'jo rê nni "Kora 'ba dangölo." Zë ayeto hë nni wasa Setifano aba. Maakowe temi gawo 'ba Silisiya ehe Asiya awasa hë nni kpa mo aba. 10 Mora zë obonni dë Setifano aba, ga kö'du mo vo kö'du yolo kyedre ehe Lawo Laka i'dî kyigo zi mo me'do.

11 Zë ogonni vidî kora kyënyëe zi zë kiya henye, "Dowo ze mo edi ame'do na kyënyë ra Mosa ehe Wirî." 12 Zë o'donni vidiyë, kyedre 'bënni ehe vo komoyandiye 'ba

kö'du ki'dî 'ba Mosa zi kö'du kyënyë sösu ra Setifano. Zë biya irinni mo ehe ikanni mo komo magalesi. 13 Kya 'ba vidî kora maakowe idanni kö'du zi ndondo kiga gu Setifano, ehe zë iyanni henye, "Kora nenyë 'duwi edi ame'do na kyënyë ra yëkelu laka nenyë ehe kö'du ki'dî 'ba Mosa. 14 Dowo ze mo edi akiya henye, 'Yësu 'ba Nazereta nenyë, akiha akaño yëkelu ne ehe akuwi dalëti mati Mosa i'dî zi ze ne.' " 15 Zë biya mati mî gboko 'ba magalesi ongönni bi da Setifano. Zë ongönni komo mo uwi rê ni kaa komo 'ba malayika.

7

Me'do 'ba Setifano

1 Kyedre 'ba vo karase ako'jo ha Setifano, "Edinni kö'du tinyö ra yada rê yi?" 2 Setifano aya'ba da me'do iya henye, "Önduwë ehe buwë, owowe me'do 'bama. Wirî 'ba bikanyi kyedre alaya zi zutu 'beze Abarayama, mati mo edi gba mî Mesopotamiya, gba kazi rê ni kidra zi Harani. 3 Wirî ayada zi mo, iya henye, 'Ila dakaño 'bëyi, karo 'bëyi, ehe i'bë dakaño mati ma kayada zi yi.'

4 Here Abarayama ila dakaño 'ba Sadiyana i'bë alima mî Harani. Tapëti koli 'ba 'bu mo, Wirî utu Abarayama zi lima mî dakaño nenyë yaanya aba edi alime 'domo ne. 5 Wirî i'dî kapa maako dë zi mo, gbî le ma tisi mo. Mora Wirî alömu zi ki'dî zi mo dakota 'bëni eti nburu, ezë Abarayama anza dë le gisisi aba. 6 Wirî iya henye, 'Kozo 'ba Abarayama akalimanni tisiwa aba mî dakaño 'ba vo leze. Ani zë atëdinni na vo kalima, oka ako'do zë na kyënyë koo lamisowo. 7 Mora ma ki'dî riti zi vidî ma o'donni zë na vo kalima oka. Here yaa zë atayinni ma mötu ga bi nenyë.' "

8 "Wirî ida kö'du Abarayama aba, mo o'do kyinë 'ba kö'du kida ne nbete aba. Here mati o'jo Yisika zi Abarayama, tapëti

ko'do mamodomowota, Abarayama anjbete mo. Yaa Yisika ayi na 'bu zi Yakoba, here Yakoba ayi na 'bu zi gisi 'bëniyë 'butë domoriyö, mati zë ra vidî dagbe 'ba daliŋo 'butë domoriyö 'ba Yiserele.

⁹ Vidî kora nenyee zutu 'beze ra, zë na mi kumbë ra öndu nni Yosepa. Zë ogonni mo na vo kalima mi Ezipeto, mora Wirî ëdi mo aba. ¹⁰ Wirî ayomö mo biya tëmi riti 'bomo ne, o'do mo kora vo kö'du yolo zi Yere 'ba Ezipeto. Mo o'do Yosepa na Yere 'ba Ezipeto ehe i'di mo na vo da wa biya mati mo ëdi mo aba."

¹¹ "Mi kadra nani mi Ezipeto ehe Kanana nyenyo ana dë. Madöyi kyënyë riti ehe zutu 'bezee o'banni dë zi wakonyo ki'ja kyö zi konyo. ¹² Mati Yakoba owo henye nyenyo ëdi mi Ezipeto, mo utu gisi 'bëni zutu 'bezee mi ma dagba ani. ¹³ Mi kadara ti'bë 'bëzë ma da riyo mo, Yosepa ayada rë ni zi öndu niyë, ëyi ra ni, ehe yere 'ba Ezipeto ayolo vo dakota 'ba Yosepa. ¹⁴ Yosepa utu litu zi 'bu ni ehe karo niyë zi tayi. Watiti 'bëzë ëdi 'butëmadomoriyö domomuyi. ¹⁵ 'Bu mo Yakoba i'bë mi Ezipeto ehe oli kpa, kaa zutu 'bezee. ¹⁶ Yaa yöku zë injë hulëhu mi Sikimo, ehe usu zë mi wogo, mati Abarayama ogo kazi gisi 'ba Hamora."

¹⁷ "Ndundu mo aba kadra oko zi Wirî zi ko'do wa ma mo alömu zi Abarayama. Watiti 'ba vidî 'beze mi Ezipeto övu ku kyedre. ¹⁸ Here yere maako ayi da kyiti mi Ezipeto, mo ayolo Yosepa dë. ¹⁹ Mo o'do zutu 'beze na kyënyë, ehe na kamo zë ëti. Mo o'do zë zi gisi 'bëniyë kila yaga zi koli. ²⁰ Mi kadra nenyee o'jo Mosa. Mo wisi na teme komo Wirî, ehe vo dakota 'bomo ongönni go mo mi liŋo 'ba 'bu mo yehe wota aba. ²¹ Mati o'do zë na wehe zi mo kila yaga, wu'jë 'ba yere i'ja mo ehe iri mo, kaa wisi ëni. ²² Mosa i'ja wayandi laka mi Ezipeto. Mo kora kyigo ehe me'do 'bomo na laka."

²³ "Mati koo 'ba Mosa ëdi 'butësowö, mo i'bë vidî 'bëni

Yiserele kongö. ²⁴ Ko'do kölö maako aba, mo i'ja vidî 'ba Ezipeto ëdi vidî ma kölö tëmi vidî 'bëniyë ko'do na kyënyë. Mo akonyi vidî 'bëni ne, ofo vidî 'ba Ezipeto ne. ²⁵ Mosa asösu vidî 'bëniyë ayolönni ku, Wirî ako'do ni zi zë kinga na dangölö, mora zë ayolönni dë. ²⁶ Mi ko'do vere aba, Mosa i'ja vidî 'bëni Yiserele riyo ëdinni rë nni ku'bö, ehe mo ayonzo zi zë yata. Mo iya henye, 'E kora nee na öndu, kö'du a'di ëdiyë re ku'bö go mo?' ²⁷ Mora kora mati ayeto oka ni ku'bö, adu'du Mosa dakapa, ehe ako'jo kö'du iya henye, 'Ëyi ra o'do yi na vo de ze, vurë 'beze kikye aba? ²⁸ Omba zi kofo ma, kaa ofo vidî 'ba Ezipeto mataganya ne?' ²⁹ Mati Mosa owo kö'du ne, mo aho tëmi Ezipeto i'bë alima mi dakaŋo 'ba Mediyana. Gisi riyo 'bomo nee o'jo ani."

³⁰ "Tapëti koo 'butësowö, malayika alaya zi Mosa mi wa'do möku mi da lipi kara ra Döku 'ba Sinayi. ³¹ Mosa na rakaga kö'du wa mati mo ongo ne. Mo i'bë kara zi kongö mo na laka, ehe gu Yere iya henye, ³² 'Ma Wirî 'ba zutu 'be, mati Abarayama, Yisika, ehe Yakoba ëdinni amötu.' Mosa ayeto tese tere aba, ehe omba dë zi bi kongö da möku ne. ³³ Yere iya zi mo henye, 'Oto kamoka 'bëyi nee 'de, ga kö'du bi ma ëdi toro 'domo ne kaŋo laka ra. ³⁴ Komo ma aba, mongö riti 'ba vidî 'bama mi Ezipeto ne ku. Mowo rala'ba 'bëzë ne ku, ehe mayi ku akaŋo zi yomö zë. Yaanya aba ne, momba yi kutu hulëhu mi Ezipeto.'

³⁵ "Mosa kölö nere ra vidî 'ba Yiserele ombanni dë, iyanni zi mo henye, 'Ëyi ra o'do yi na vo de ze ehe vo vurë kikye?' Malayika 'ba Wirî ame'do zi Mosa mi möku, ehe Wirî utu Mosa zi yomö Yiserelee ehe zi tedi na vo dagba 'bëzë. ³⁶ Mosa agaga zë tëmi Ezipeto, ehe da Ranga Kahi, ehe mi da lipi kö'du koro ko'do rakaga aba koo 'butësowö."

³⁷ "Mosa ra iya zi vidî 'ba Yiserele henye, 'Wirî akinzi kölö tëmi kutë

vidi 'be zi tēdi na nēbi kaa mo inzi ma.' ³⁸ Mosa ika vidi 'beze mi da lipi, ehe malayika ame'do zi mo da Doku 'ba Sinayi. Ani mo iri me'do 'ba didi zi ki'di zi ze."

³⁹ "Mora zutu 'bezee ombanni de zi Mosa koro, ze ombanni ta'ba hulēhu mi Ezipeto. ⁴⁰ Vidi iyanni zi Arona henye, 'O'do wiri maakowe zi laga dagba zi ze. Mosa ika ze yaga ta Ezipeto, mora da yolo de a'di ra o'do re ni zi mo.' ⁴¹ Ze o'donni wiri mbiya na da kyine isa kora, ze i'dinni wakumu zi mo, ehe na rakyenyi ko'du wa mati o'donni ne. ⁴² Wiri opi ge ni zi vidi 'beni, ehe ila ze zi motu kyelu mi komoriye, kaa ma iya mi wayoruwē 'ba Nebiye, 'Vidi 'ba Yiserele, i'diyē wakumu de zi ma ehe waki'di zi ma mi koo 'butesowo aba mi da lepi ne? ⁴³ Tapeti mo injē loko tisi 'ba wiri Molesi zi motu, ehe obe kyelu 'ba wiri Repena kpa. O'de wiri mbiya nenyee zi motu, mora yaanya aba ma kinjēe 'de kafo dakaŋo 'ba Babaloni.'

⁴⁴ Mi da lipi zutu 'bezee o'donni bi lima 'ba Wiri, kaa Wiri ayada zi Mosa ko'do. ⁴⁵ Yaa i'di zi zutu 'bezee, ehe ze obanni mo mati edi ti'benni Yasowa aba zi kiri dakaŋo ne kazi vidi naniye mati Wiri ore yaga. Mo alima ani le mi kadra 'ba Dawidi. ⁴⁶ Dawidi o'do Wiri na rakyenyi, ehe ako'jo ho mo ezē na to'bo zi kuvō loko 'ba Wiri zi gisi 'ba Yakoba. ⁴⁷ Ndundu mo aba Solomonu ra o'ba loko ne zi Wiri."

⁴⁸ "Mora Wiri Kyedre alima de mi loko mati vidi kondu ra uvō. Edi kaa nēbi iya henye,

⁴⁹ 'Wiri iya henye,

Komoriyē kyiti 'bama,
dakaŋo gara 'ba ndi ma.

Kyine 'ba loko a'di ra akuvē zi ma?

Mi bi vala ra ma kalawo?

⁵⁰ Mo'do wasisi ku biya?' "

⁵¹ "E vo kazi ko'du kowo, ehe vidi 'ba da kyigo! E'diyē kaa vidi mati ombanni nbete de. E 'duwi wehe ko'do Lawo Laka aba, kaa zutuwe o'donni! ⁵² Nēbi maakowe edinni mati zutu 'be o'do ze de na kyenyē? Ze ofonni nēbiye mati

ayadanni ko'du tayi 'ba Wiri ma Tinyō. Yaanya aba asusuwē mo, ehe ofowe mo. ⁵³ Malayika i'dinni ko'du ki'di 'ba Wiri zi ye, mora gba orowe de."

Ku'du 'ba Setifano yitō aba

⁵⁴ Mati vo vure owonni me'do 'ba Setifano, ze ayinni na kamo kyirinni konyo aba, ⁵⁵ mora Setifano oso ndo Lawo Laka aba. Mo ongo bi komoriye, ongo bikanyi kyedre 'ba Wiri, ehe Yesu edi toro da kala tiri 'ba Wiri. ⁵⁶ Mo iya henye, "Mongō komoriye ayehu re ni, Wisi 'ba Vidi edi toro da kala tiri 'ba Wiri."

⁵⁷ Vo vure nee agbōgbō hē nni na gu kyembe ehe isi mbili nni. Kandi ze biya alodronni da Setifano, ⁵⁸ ehe u'dunni mo yaga temi gawo kyedre ne. Ayetonni mo ku'du yitō aba. Vo kiye o'banni bongo 'beni ndi kora maaako ru mo Sawolo. ⁵⁹ Mati edinni Setifano ku'du yiyō aba zi koli, mo ako'jo yaga, iya henye, "Yere Yesu, iri lawo ma kalakyedre aba!" ⁶⁰ Mo odrō domo ni akaŋo, ehe udu gu kyembe aba iya henye, "Yere, aya'ba ko'du kyenyē ko'do 'bezē ne de, de ze." Here mo oli.

8

Yaza 'ba vo kome

¹ Sawolo ra omba da ku'du 'ba Setifano yitō aba. Mi kadra nani kanisa mi Yerusalema mi rayaza kyedre. Biya vo lō'bōwē ga Yere, nje vo lituwē, apere re nni mi Yudiya ehe Samariya. ² Kya vo koma maakowe usunni Setifano ehe i'dinni lu'bē ko'du mo. ³ Sawolo ayeto ko'du kyenyē ko'do zi kanisa. Mo i'bē ta halinjo ta halinjo kiri vidi kora ehe vidi mbara ze ki'di mi kamba.

Pilipo mi Samariya

⁴ Vo lō'bōwē ga Yere ma apere re nni ne, i'benni ta ga bi biya ko'du yoyō laka ne yada mo aba. ⁵ Pilipo i'bē mi gawo kyedre 'ba Samariya ehe ayōyō ko'du 'ba Korisito ne zi vidi. ⁶ Ze oze mbili nni zi Pilipo, kaa mati ze owonni ehe kongonni ko'du koro mati mo o'do. ⁷ Vidi kayo

dakyiky aba ako'jo zë, ehe dakyiky i'bënni yaga ta rë zë ha gbögbö aba. Vo keñe kayo ehe vo ka'bo ako'jo zë. ⁸ Vidi biya mi gawo nani na rakyenyi, ga kö'du ma ëdi rë ni ko'do ne.

⁹ Kadra maako aba kora maako ru mo Simona alima ani vidi 'ba Samariya ko'do na rakaga. Mo ëdi möri ko'do ehe o'do rë ni na vidi kyedre maako. ¹⁰ Vidi biya ma wadakayo aba ehe vo leri atoto rë nni toko ro mo, zë iyanni henye, "Kora nenyë vo kyigo 'ba Wirï, ma ako'jo Kyigo ma Kyedre." ¹¹ Kadra konda aba, Simona ëdi möri ko'do zi vidi ko'do na rakaga, ehe zë asesi rë nni toto toko ro mo.

¹² Mora mati zë omani ku mi kö'du kiya 'ba Pilipo, ga kö'du 'ba Damöku 'ba Wirï ehe ru 'ba Yësu Korisito, abapatisi zë biya kora mbara aba. ¹³ Simona oma kpa, ehe abapatisi mo. Mo alima kara zi Pilipo, ga kö'du mo ongo bi biya da kö'du koro ne rakaga aba. ¹⁴ Vo lituwë mi Yerusalema owonni henye, kya vidi maakowe mi Samariya irinni me'do 'ba Wirï ku. Here zë utunni Petero ehe Yowani zi zë. ¹⁵ Mati vo litu riyö nenyë okonni, zë amötunni henye zi zë kirï Lawo Laka. ¹⁶ Gba kazi nenyë, Lawo Laka i'di dë gba zi ma kölo maako temi zë, abapatisi zë injë mi ru 'ba Yere Yësu. ¹⁷ Petero, Yowani aba i'di kala nni da vidi 'ba Samariye, ehe zë irinni Lawo Laka.

¹⁸ Simona ongo Lawo Laka i'di zi vo kome mati vo lituwë i'di kala nni dë zë. Here mo i'di kahi ¹⁹ zi Petero, Yowani aba ehe iya henye, "I'di kyigo nenyë kpa zi ma, ezë vidi maako mi'di kala ma ku do mo, akiri Lawo Laka."

²⁰ Mora Petero iya zi mo henye, "Yi 'do kahi 'beyi ne aba akinde re mi wa'do, ga kö'du asösu zi waki'di 'ba Wirï kogo kahi aba. ²¹ Nenyë anza dë loo 'beyi, ehe Wirï ongo ku di'di yi anza dë na laka. ²² Oto dë yi temi kö'du sösu kyënyë 'beyi ne, ehe ako'jo ha Wirï zi kila yi. ²³ Mongo yi ndo na mikumbë, ehe ida yi ku gö mi geri kö'du kyënyë ko'do 'beyi."

²⁴ Simona iya henye, "Amötu zi Yere, here kö'du ma iya ne mo'do rë ni dë zi ma."

²⁵ Tapëti Petero ehe Yowani aba ayëtinni kö'du 'ba Yere ku, a'banni zi Yerusalema. Ta da geri 'bezë, zë ayëtinni kö'du yöyö laka ne mi daliño kayo 'ba Samariya.

Pilipo vo mi turu 'ba Atepiyö aba

²⁶ Malayika 'ba yere iya zi Pilipo henye, "I'bë dambaro da geri konda 'ba lipi mati i'bë ta Yerusalema zi Gaza." ²⁷⁻²⁸ Here Pilipo i'bë. Kora limu mi turu 'ba Atepiyö ëdi kpa ti'bë ta da geri nani mi gbugburu. Mo kyedre 'ba vo kahi sesi zi Kadasi, mati ëdi mbara yere 'ba Atepiyö. Mo i'bë mi Yerusalema zi mötu, ehe yaanya aba ëdi ku da ga geri ëni liño. Mo ëdi alima mi gbugburu ëni kö'du ko'jo temi wayöruwë 'ba nëbi Yisaya. ²⁹ Lawo Laka iya zi Pilipo henye, "I'bë zi gbugburu nani, alima kara ro mo." ³⁰ Pilipo aho kara ehe owo kora ne ëdi kö'du ko'jo temi wayöruwë 'ba nëbi Yisaya. Pilipo ako'jo ho mo iya henye, "Ayolo mi kö'du mati ëdi ako'jo ne ku?"

³¹ Mo aya'ba do mo iya henye, "Hala ma to'bo yolo, nje ezë vidi maako ra akonyi ma?" Mo ako'jo Pilipo zi tayi riyë ehe lima dakapa ni. ³² Kora ne ëdi wayöru ko'jo iya henye, "Akoko mo kaa timelë mati da geri ëni zi kofo.

Mo udu dë, kaa timelë ma yëvu ro mo umu le du udu dë.

³³ O'donni mo na komokaya, mo iri vure ma tinyö dë. Hala mo ato'bo tedi gisisi aba, ezë didi mo oba ku 'de?"

³⁴ Vo limu ne iya zi Pilipo henye, "Ayada zi ma, nëbi ne ëdi ame'do kö'du ni, mandere kö'du vidi maako?" ³⁵ Here Pilipo ta bi nenyë ayeto temi kö'du wayöru nenyë ehe ayada zi mo kö'du yöyö laka ga kö'du 'ba Yësu. ³⁶ Mati zë ëdi ti'bënni ta da geri, zë ayinni bi ma wini aba. Kora limu ne iya henye,

“Ongɔ te, kinye wini ëdī. Kö'du a'di ɔ'bo dë bapatisi ma?”³⁷⁻³⁸ Mo i'di kö'du zi karo ne tɔɔ. Zë 'dö riyö i'bënni akaŋo mi wini, Pilipo abapatisi mo.

³⁹ Tapëti tasi 'bëzë yaga tëmi wini, Lawo 'ba Yere oba Pilipo 'de. Vo limu ne ongɔ mo dekpe löhu, mora mo ëdi ti'bë da gëri ëni rakyenyi aba.⁴⁰ Pilipo yaa alaya mi Azotusu. Mo i'bë tëmi gawo zi gawo, biya ta da gëri zi Kasariya, yëti kö'du laka zi vidī.

9

Rakopi 'ba Sawolo

(Loo 22:6-16, 26:12-18)

¹ Mi kadra nani Sawolo nduwë yaza, kofo vo lö'böwë ga Yere. Mo i'bë zi kyedre 'ba vo karase,² ako'jo ho mo kö'du waraga zi vo dagba bi 'ba mötuwë mati ëdinni mi Damasika. Mo o'do nenyë ga kö'du mo omba zi kiri ehe koba mi Yerusalema vidī kora mandere mbara ma omani mi gëri 'ba Yere.

³ Mati Sawolo ëdi ku kara zi tɔko Damasika, bikanyi laka ta komoriyë truku'du ayanyi bi toko ta ro mo.⁴ Mo alëpi dakaŋo, owo gu iya zi mo henye, “Sawolo, Sawolo, kö'du a'di ëdi ma yaza?”⁵ Sawolo ako'jo kö'du iya henye, “Yere yi 'bëyi ëyi?” Yere aya'ba do mo iya henye, “Ma Yësu ra. Ma ra vidī ma ëdi ayaza.⁶ Yaanya aba ënyi riyë ehe i'bë mi gawo kyedre ne, ani akayada zi yi a'di zi ko'do.”

⁷ Vidī kora mati ëdinni Sawolo aba, ɔɔnni ani kazi me'do. Zë owonni gu, mora ongɔnni vidī maako dë.⁸ Sawolo ënyi riyë ta akaŋo, ehe mati ayëhu komo ni, mo ɔ'bo dë zi wa maako kongɔ. Vidī maako ra iri mo kala aba kɔko mi Damasika,⁹ ehe ko'do wota aba mo ɔ'bo dë zi bi kongɔ ehe onyo wa kpa dë, mandere wa kuwë.

¹⁰ Vo lö'bö maako ru mo Ananiya alima mi Damasika. Yere ame'do zi mo tëmi rayada. Ananiya aya'ba do mo iya nenyë, “Yere, kinye mëdi.”

¹¹ Yere iya zi mo henye, “Ënyi riyë

ehe i'bë liŋɔ 'ba Yudasi da gëri mbiyi ne. Èzë ɔko ku ani, aki'ja kora maako ru Sawolo tëmi gawo 'ba Tasisi. Sawolo ëdi amötu,¹² ehe mo ongɔ rayada kora maako ru mo Ananiya ëdi atayi zi mo ehe i'di kala ni do mo, here zi mo bi kongɔ löhu.”

¹³ Ananiya aya'ba do mo iya henye, “Yere, vidī kayo ayadanni zi ma, kö'du kyënyë mati kora nenyë o'do zi vidī laka 'bëyi mi Yerusalema.¹⁴ Kinye mo ayi kalakonda aba kazi kyedree 'ba vo karase zi kiri vidī biya mati ëdinni ru yi ko'jo.”

¹⁵ Yere iya zi Ananiya henye, “I'bë, minzi mo ku zi ko'do mo zi yada ru ma zi tu'dëe, yeree, ehe vidī 'ba Yiserele.¹⁶ Ma na bi da ma ma kayada zi mo hala mo aki'ja riti ga kö'du ru ma.”¹⁷ Ananiya i'bë ehe ödu mi loko mati Sawolo ëdi lima 'domo. Ananiya i'di kala ni do mo ehe iya henye, “Öndu Sawolo, Yere Yësu ra utu ma. Mo ra kpa alaya zi yi da gëri tayi 'bëyi kinye ne. Mo omba yi zi bi kongɔ löhu, ehe zi koso ndo Lawo Laka aba.”¹⁸ Truku'du wa maako kaa ɔko kyenze alëpi ta komo Sawolo, ehe mo ɔ'bo bi kongɔ löhu. Mo ënyi riyë abapatisi mo.¹⁹ Here mo onyo wa, ro mo akyigɔ.

Sawolo ayëti kö'du mi Damasika

Sawolo alima ko'do maakowe aba vo lö'böwë 'ba Yere ëti mi Damasika.²⁰ Kandi mo i'bë mi bi 'ba mötuwë ayeto yëti zi vidī henye, Yësu ra Wisi 'ba Wiri.²¹ Vidī biya ma owonni Sawolo, na rakaga ehe iyanni henye, “Anza dë kora nenyë ra ëdi riti ki'di zi vidī ma alimanni mi Yerusalema, mati ëdinni amötu mi ru 'ba Yësu? Mo ayi dë kinye zi kiri zë ehe koba zë zi kyedree 'ba vo karase?”²² Sawolo ayëti kö'du kyigɔ aba. Yude ma alimanni mi Damasika, mo o'do zë na rakaga mati mo ayɔnzɔ zi yada zi zë Yësu ra Korisitɔ.

²³ Yaa kya zë maakowe o'donni mala zi Sawolo kofo,²⁴ mora mo i'ja. Mo ayɔlo zë ëdinni ga ha resi 'ba gawo ne kongɔ kadra ehe yɔndo aba zi mo kofo.²⁵ Yɔndo maako aba, vo

lò'böwë Sawolo izannì mo akaṅo mī бага кyedre ta da tēri.

Sawolo mī Yerusalema

²⁶ Mati Sawolo oko mī Yerusalema, ayonzo zi rē nī droko vo lò'böwë eti. Mora zē biya na tere, ga kö'du zē omani dē mo vo lò'bö ma tinyö ra. ²⁷ Here Baranaba akonyi mo, oba mo zi vo lituwë. Mo ayada hala Sawolo ongo Yere, ehe hala Yere ame'do zi mo. Baranaba iya kpa henye, mati Sawolo edi mī Damasika, mo ame'do kazi tere mī ru 'ba Yësu. ²⁸ Sawolo alasi na dangölö vo lò'böwë eti mī Yerusalema, ehe ayada kö'du 'ba Yere zi vidī biya. ²⁹ Mo 'duwī hē nni wasa Yude ma edinni me'do mī ha 'ba Girigi, ehe zē ombanni zi mo kofo. ³⁰ Mora vo lò'böwë i'janni kö'du nenye, ehe obanni Sawolo zi Kasariya. Ani zē utunni mo zi Tasisi.

³¹ Here kanisa mī Yudiya, Galilaya, ehe Samariya yaanya aba ku mī kadra 'ba rakyeyi, ehe ayinni na kyigo, ehe Lawo Laka akonyi zē zi tövu ehe zi tere Wirī.

Petero ako'jo Anisi

³² Mati Petero edi alasi ta ga bi ne biya, mo i'bē zi vo lò'bö lake ma alimanni mī gawo 'ba Liyida. ³³ Ani mo i'ja kora maako ru mo Anisi, mo na rakoo, koo madomowota mī sora o'bo dē zi lasi. ³⁴ Petero iya zi Anisi henye, "Yësu Korisito ako'jo yi ku! Ënyi riyē, ehe akoku agburuku 'bēyi ne." Kandi mo oro riyē. ³⁵ Vidī biya mī Liyida ehe Sarono ongonni Anisi, ayinni na vo lò'böwë ga Yere.

Petero injē Doroka tēmi koli

³⁶ Mī Jopa mbara vo lò'bö maako, edi ru mo Tabita. Ru mo ha Girigi aba Doroka. Mo edi 'duwī kö'du laka ko'do zi vidī ehe zi vo leriye. ³⁷ Mora mo alēpi na koo ehe oli. Zē akakanni ro mo, i'dinni mo mī lokotoro. ³⁸ Jopa anza dē na kowo ta ra Liyida, ehe vo lò'böwë owonni Petero edi ani. Zē utunni vidī kora riyö zi kiya zi mo, "Ako, ayi ze aba kandi ezē ato'bo!" ³⁹ Kandi Petero i'benni zē eti. Vidī kora nee obanni Petero riyē mī lokotoro. Mbara lu'bē

kayo edinni ani akudu. Zē ayadanni zi mo bonge mati Doroka edi ako'do mo gba na didi.

⁴⁰ Tapeti Petero utu vidī ku biya yaga ta loko, odrö da omo nī akaṅo, amötu. Here ofo rē nī zi yöku 'ba Doroka ehe iya henye, "Tabita, ënyi riyē!" Mbara ne ayehu komo nī. Mati ongo Petero, mo alima riyē. ⁴¹ Petero iri mo kala nī aba akonyi mo da ndi mo. Petero ako'jo mbara lu'bē nee ehe kya 'ba vo lò'bö laka maakowe, ayada zi zē Doroka ënyi ku na didi tēmi koli. ⁴² Vidī biya mī Jopa mati owonni kö'du ma o'do rē nī ne, ma kayo tēmi zē omani mī Yere. ⁴³ Petero alima mī Jopa ko'do kayo aba mī liṅo 'ba kora maako ru mo Simona, vo wana ko'jo ra.

10

Petero Koronliyo aba

¹ Mī Kasariya kora maako edi ani ru mo Koronliyo, mo vo da kanya lamikölö 'ba Roma ako'jo "Gboko tēmi Italiya." ² Koronliyo kora 'ba yēni ra, mati ere Wirī ehe vidī biya 'bēni eti. Mo i'di kōhi kyo zi vo leriye, ehe 'duwī amötu zi Wirī. ³ Kadra wota tapeti kadra kutē, Koronliyo ongo rayada kazi Wirī. Mo ongo malayika kazi Wirī edi tayi zi mo, ehe ko'jo mo ru aba, "Koronliyo."

⁴ Koronliyo na rakaga, mati mo ongo bi da malayika. Here, mo ako'jo kö'du iya henye, "Yere, a'di ra kö'du nenye biya go mo?" Malayika aya'ba do mo iya henye, "Wirī owo mötu 'bēyi ku, ehe ayolo waki'di 'bēyi zi vo leriye ne ku. ⁵ Yaanya aba utu vidī kora maakowe Jopa, zi kora maako ru mo Simona Petero. ⁶ Mo edi alima kora maako aba vo liko ko'do ru mo Simona, mo alima mī liṅo ma kara ha ranga." ⁷ Tapeti kö'du nenye kiya, malayika i'bē wēni. Koronliyo ako'jo riyö vo kalima 'bēniyē ehe vo kanya kölö 'bēni ma edi Wirī mötu. ⁸ Mo iya ga kö'du ne biya zi zē, ehe utu zē Jopa.

⁹ Kadra kutë mī ko'do ma ta gɔ mo, mati kora nenyee ēdinnī ku tayi kara Jɔpa, Petero i'bě ku riyē komo lembe amōtu. ¹⁰ Mati zē ēdinnī wakonyo kɔ'jɔ, mo na o'bo, omba zi wakonyo, mora mo ongo rayada kazi Wiri. ¹¹ Mo ongo komoriyē ayēhu rē nī, ehe wa maako ayi akaɲo kaa mbili bongo kyedre bi golo'bo sowo ēnī aba. ¹² Mī mo dakyinē ngōtu biya, ngōtuwē 'ba liɲɔ, watelee, ehe aliye. ¹³ Gu iya zi mo henye, "Petero, ēnyī riyē! Ofo nenyee, ehe onyo zē."

¹⁴ Mora Petero iya henye, "Yere, mɔ'bo dē ko'do mo, gba monyo wa maako na ti'da, ehe anza dē na laka zi konyo." ¹⁵ Gu ame'do zi mo löhu, "Ēzē Wiri o'do wa maako ku ɲbala, iya dē henye, anza dē na laka zi konyo." ¹⁶ Nenyē o'do rē nī da wota, gba kazi mbili bongo ne truku'du koba hulēhu komoriyē.

¹⁷ Mati Petero gba sōsu mī me'do nenyē a'di, kora ma Koronliyō utu zē ne, ayi ɔrɔnnī ha loko 'ba resi. I'jannī gērī liɲɔ 'ba Simona ku, ¹⁸ ehe ako'jonnī kɔdɔ here ne Simona Petero ēdī alima ani.

¹⁹ Mati Petero ēdī gba kō'du ma o'do rē nī ne sōsu, Lawo iya zi mo henye, "Kora wota ēdinnī kinye bi koma kō'du yī. ²⁰ Kandi i'bě akaɲo, ehe i'bě zē eti. Asōsu dē, ma ra mutu zē." ²¹ Petero i'bě akaɲo iya zi kora nee henye, "Ma ra ēdiyē akoma. Ayiye ga a'di?"

²² Zē aya'bannī da me'do iyannī henye, "Vo da kanye Koronliyō ra utu ze. Mo kora laka ra, mo amōtu Wiri, ehe vidi biya 'ba Yuda ombannī mo. Malayika laka 'ba Wiri ra ayada zi Koronliyō zi kutu litu zi yī, here mo atɔ'bo kowo a'di ra zi yī kiya." ²³ Petero ako'jo zē zi ko'do ani. Mī ko'do vere, Petero ehe kya 'ba vo lö'bōwē mī Jɔpa i'bēnnī kora mati ayinnī kazi Koronliyō ne eti.

²⁴ Mī ko'do vere aba zē ɔkɔnnī mī Kasariya bi ma Koronliyō ēdī bi zē kisi. Mo ako'jo karo 'bēniyē ehe aboka ma kare. ²⁵ Mati Petero ɔko, Koronliyō amētē mo, here mo

alɔdrɔ burutu Petero, ehe ayeto mo yeto. ²⁶ Mora Petero injē mo, ehe iya henye, "ɔrɔ riyē! Ma anza dē ndra ta da vidi kōndu."

²⁷ Mati Petero ödu loko, mo ēdī gba me'do Koronliyō aba, vidi kayo ēdinnī ani. ²⁸ Petero iya zi zē henye, "Ayɔle ku laka, ze Yude kō'du ki'di 'beze ila ze dē zi wa maako ko'do vidi maako eti, mora Wiri ayada zi ma, mo asōsu dē vidi maako ēdī na ti'da mandere anza na laka. ²⁹ Mati utuwē zi ma zi tayi kinye, mayi ku. Yaanya aba momba zi yɔlɔ kō'du a'di utu litu ga ma?"

³⁰ Koronliyō aya'ba dɔ mo iya henye, "Ko'do sowo alaga ēdī kaa kadra wota 'ba hutaga, mēdī amōtu liɲɔ. Truku'du kora maako usu bongo kanyi ɔrɔ da komo ma. ³¹ Mo iya henye, 'Koronliyō, Wiri owo mötu 'bēyi ku ehe mo ayɔlɔ waki'di 'bēyi zi vo leri ku. ³² Yaanya aba utu litu mī Jɔpa zi Simona Petero. Mo ēdī na yingɔ mī liɲɔ 'ba Simona vo likɔ ko'do, alima kara ha ranga.' ³³ Mutu litu kandi gē yī, ehe ēdī da kō'du komba laka aba zi yī tayi ne. Ze biya dēdī kinye da komo Wiri zi kowo a'di akiya."

Me'do 'ba Petero

³⁴ Petero ame'do henye, "Yaanya aba ma yɔlɔ ku Wiri o'do lövɔ vidi biya kōlō. ³⁵ Wiri na rakyenyi vidi ma ere nī, ehe o'do wa ma lake. ³⁶ Ayɔle kō'du kise mati Wiri i'di zi vidi 'ba Yiserele, mati mo utu Yēsu Korisito, Yere 'ba vidi biya, zi rakyeyi ki'di zi zē. ³⁷ Ayɔle ku wa mati o'do rē nī, ta bi ne biya mī Yudiya. Ayeto biya mī Galilaya, tapeti Yowani ayada biya zi vidi bapatisi. ³⁸ Wiri i'di Lawo Laka ehe kyigɔ zi Yēsu tēmī Nazereta. Mo ēdī Yēsu aba, mati mo alasi toko kō'du laka ko'do, ehe vidi kɔ'jɔ aba, zē ma hu kyigɔ 'ba Satani. ³⁹ Ze biya dongɔ wa ma o'do 'dō mī Yuda ehe mī Yerusalem. I'di Yēsu zi koli da taka, ⁴⁰ mora ko'do wota aba yaa, Wiri injē mo na didi, ehe o'do mo zi kongɔ. ⁴¹ Anza vidi biya ra ongo mo,

ze ra nje dongo mo, wakonyo ehe wakuwë mo aba tapëti tēnyī 'bomo tēmī koli. Ze ra Wiri inzi zi yada kö'du mo zi vidi maakowe. ⁴² Wiri ayada zi ze zi yöyö zi vidi henye, Yësu ra inzi mo ku zi vurë 'ba didi yöku eti kiya. ⁴³ Nēbi biya iyanni henye, vidi biya ma edinni koma aba mi Yësu, akila kö'du kyēnyë 'bëzë ne mi ru mo."

Tu'dë irinni Lawo Laka

⁴⁴ Mati Petero edi gba ame'do, Lawo Laka ayi da vidi ma edi mbili nni koze ne. ⁴⁵ Kya 'ba vo kome ma nbete, mati ayinni Petero eti, ze na rakaga ga kö'du Lawo Laka i'di ku zi tu'dëe, ⁴⁶ ga kö'du zë owonni tu'dë edinni ku me'do mi ha mēnzë maakowe Wiri yeto aba. Here Petero iya henye, ⁴⁷ "Tu'dë nenyee i'di Lawo Laka ku zi zë, kpa kaa dēdi mo aba. Ma yolo ku vidi maako o'bo dë ze yata ta bi zë bapatisi." ⁴⁸ Petero i'di kö'du zi zë bapatisi mi ru 'ba Yësu Korisito. Here zë ako'jonnī ho mo zi lima rē nni ko'do tisi aba.

11

Petero mi kutë vo lö'böwë mi Yerusalema

¹ Vo lituwë ehe vo lö'böwë mi Yudiya owonni henye tu'dëe ombanni da kö'du kise 'ba Wiri ku. ² Here mati Petero ayi Yerusalema, kya vo kome nbete ayeto hë nni wasa mo aba, ³ zë iyanni henye, "Yi alima na yingo mi lijo 'ba tu'dëe, ehe onyo wa kpa zë eti!"

⁴ Here Petero ayada kö'du ma o'do rē ni, iya henye, ⁵ "Mēdi mi gawo 'ba Jopa ehe mēdi amötu, mati mongo rayada kazi Wiri. Mongo komoriyë ayëhu rē ni, ehe wa maako kaa mbili bongö kyedre iri ta bi golo'bo 'bomo sowo tayi akaño zi ma. ⁶ Mati mongo bi mi mo, ngötuwë 'ba lijo, ngötu mökuwë, watelee, ehe aliye. ⁷ Mowogu iya zi ma henye, 'Petero, enyi riyë! Ofo nenyee, ehe onyo zë.' ⁸ Mora miya henye, 'Yere, mo'bo dë ko'do here, gba monyo wa maako mati edi na ti'da ehe mandere anza na laka zi konyo ne dë."

⁹ Gu ta komoriyë ame'do zi ma löhu, iya henye, 'Ezë Wiri o'do wa maako ku nbala, iya dë henye, anza dë na laka zi konyo.' ¹⁰ Nenyee o'do rē ni da wota, gba kazi koba mo biya löhu komoriyë. ¹¹ Truku'du kora wota tēmī Kasariya oronni komo loko mati mēdi alima 'domo. ¹² Lawo Laka ayada zi ma ti'bë zë eti ehe kazi kö'du sösu. Here öndu mi Yësu modaka i'benni ma aba, ehe dödu mi loko 'ba kora nenyee. ¹³ Mo ayada zi ze malayika alaya zi ni, iya henye, 'Utu vidi maako Jopa zi kora maako ru mo Simona Petero, ¹⁴ mo akayada zi ye hala yi ehe vidi biya mi lijo 'bëyi akayomo.' "

¹⁵ "Tapëti ma yeto me'do, i'di Lawo Laka zi zë, kaa mati Lawo Laka i'di zi ze biyeto aba. ¹⁶ Ma sösu me'do 'ba Yere, iya henye, 'Yowani abapatisi wini aba, mora akabapatisiye Lawo Laka aba.' ¹⁷ Wiri i'di zi tu'dë naniye kpa waki'di mati mo i'di zi ze, mati di'di koma 'beze mi Yere Yësu Korisito. Hala ma kayata Wiri?" ¹⁸ Mati zë owonni Petero iya nenyee, oronni ta bi hë nni wasa, ehe ayetonni Wiri yeto, iyanni henye, "Wiri yaanya aba o'do tu'dëe ku dë nni koto zi ni, ehe i'di didi ku kpa zi zë."

Kanisa mi Atiyoko

¹⁹ Kya 'ba vo lö'bö 'ba Yere maakowe apere rē nni ga kö'du 'ba wayaza ma ayeto kofo 'ba Setifano aba. Zë i'benni kowo kaa Ponisiya, Seyipurusu, ehe Atiyoko. Zë ayadanni kö'du kise ne nje zi Yude. ²⁰ Kya 'ba vo lö'bö maakowe tēmī Seyipurusu ehe Sirënë i'benni Atiyoko ehe ayetonni yada zi vidi 'ba Girigi kö'du yöyö laka ne ga kö'du 'ba Yere Yësu. ²¹ Kyigo 'ba Yere edi zë aba, ehe vidi kayo oto dë nni zi Yere, ehe omani mi mo.

²² Kö'du yöyö ma o'do rē ni ne, oko zi kanisa mi Yerusalema, ehe zë utunni Baranaba Atiyoko. ²³ Mati Baranaba oko ani, ehe ongo hala Wiri i'di kö'du lake ku zi zë. Mo na rakyenyi, ehe mo alenze zë zi

limannî koma aba mî Yere biya di'di nni aba. ²⁴ Baranaba mo kora laka 'ba koma kyedre aba, ehe oso mo ndo Lawo Laka aba. Vidi kayo oto dë nni zi Yere.

²⁵ Here Baranaba i'bë Tasisi Sawolo koma. ²⁶ Mati mo i'ja Sawolo, ika mo Atiyoko. Ani zë adrokonnî rë nni kanisa eti koo kolo, ehe ayandi vidi kayo. Ani mî Atiyoko vo lö'böwë 'ba Yere dagba ako'jo Korisito 'ba.

²⁷ Mî kadra nenye aba, kya 'ba nëbi maakowe ta Yerusalema ayinni Atiyoko. ²⁸ Ma kolo temî zë ru mo Agabusu. Wakonyi 'ba Lawo Laka aba, mo ayada kö'du iya henye, "Madöyi kyënyë atëdi temî damöku ne biya." O'do rë nî mî kadra ma Kulidasi ra na yere. ²⁹ Vo lö'bö ma ëdinni mî Atiyoko ombanni zi kutu wakonyi maako zë ato'bönni zi önduwë mî Korisito ma ëdinni mî Yudiya. ³⁰ Here zë inzinni Baranaba ehe Sawolo zi koba waki'di 'bënni zi vo dagbe 'ba vo lö'böwë mî Yerusalema.

12

Heroda ayaza vo kome

¹ Mî kadra nani, Yere Heroda ayaza kya vidi 'ba kanisa. ² Mo i'di kö'du zi vo kanye zi da Yemisi öndu 'ba Yowani kikye kulu aba. ³ Mati Heroda ongo nenye o'do vidi 'ba Yude na rakyenyi, mo iri Petero mî kadra karama 'ba mangolo'bo kazi langa. ⁴ Mo i'di Petero mî kamba, ehe i'di kö'du zi vo kanya gboko sowo zi go mo kongo. Heroda o'do mala zi mo ki'di bi 'ba vurë, komo vidi kayo tapëti karama 'ba laga 'ba koli. ⁵ Mati Petero ëdi na sesi mî kamba, vidi 'ba kanisa orönni dë ta bi 'ba mötu zi Wirî ga kö'du mo.

Ayasi Petero na dangölö temî kamba

⁶ Gba ta komo yondo zi Petero ki'di bi 'ba vurë, mo ëdi ako'do, ehe ida mo nyori riyö aba mî kutë vo kanya riyö. Vo kanya riyö maakowe ëdinni ha loko ma ödu mî kamba ne kongo. ⁷ Truku'du malayika kazi

Yere alaya, ehe bikanyi ayanyi bi toko mî kamba. Malayika ne isa Petero ta dakapa mo, ehe aliro mo riyë. Here mo iya henye, "Kandi! Ënyî riyë!" Nyori alëpinni ta kala mo, ⁸ ehe malayika ne iya zi mo henye, "Ënyî, usu bongo rë yi, ehe usu kamoka 'bëyi." Petero o'do kö'du ma ayada zi nî. Here malayika iya henye, "Yaanya aba usu bongo alikölu 'bëyi, ehe usu ga ma."

⁹ Petero i'bënni malayika aba, mora mo asösu kö'du ne wirî ra isi nî. ¹⁰ Zë i'bë alaganni gboko riyö 'ba vo kanye, ehe mati ayinni ha resi 'ba kahi zi gawo kyedre, ayëhu rë nî na bi dë nî. Zë i'bënni yaga, ehe mati ëdi ti'bënni ta da gëri, kandi malayika alaya dë. ¹¹ Mati Petero ayolo kö'du ma o'do rë nî ne, mo iya henye, "Yaanya aba ma yolo ku Yere ra utu malayika ëni zi yomo ma kazi Heroda, ehe kazi wa biya vo dagbe 'ba Yude asösunni zi kö'do zi ma."

¹² Here Petero i'bë zi lijo 'ba Mariya, ma 'ba Yowani Marako. Vo lö'böwë 'ba Yere ayinni ga bi kolo ani, ehe ëdinni amötu. ¹³ Petero akökö ha resi, ehe vo kalima mbara maako ru mo Roda, ayi ha loko zi do mo ya'ba. ¹⁴ Mati mo owo gu Petero, mo rakyenyi aba ndra, mo ayëhu ha resi dë. Mo aho hulëhu loko, ehe iya zi vidiyë henye Petero ëdi atoro ani. ¹⁵ Mora vidi biya ayadanni zi mo, iyanni henye, "Yi vo nökyi." Mora mo zo kiya henye, ne Petero ra. Here zë iyanni henye, "Ne malayika omo ra."

¹⁶ Petero zo kökö, le mî ndundu mo zë ayëhunnî ha resi. Zë ongönni mo ehe zë na rakaga. ¹⁷ Petero ame'do kala nî aba zi zë zi torönni ti. Mo ayada hala Yere ika nî yaga temî kamba. Mo iya kpa henye, "Ayade zi Yemisi ehe zi öndu maakowe kö'du ma o'do rë nî ne." Tapëti mo, mo ila bi nani ehe i'bë bi maako.

¹⁸ Mî damindö vere, vo kanya ma ëdinni bi kongo rasösu kyedre aba, ehe rakaga aba kö'du a'di oko zi Petero. ¹⁹ Heroda i'di kö'du zi vo kanya 'bënyë zi mo koma, mora du

i'janni mo dë. Here mo ako'jo ha vo kanye, ehe i'di zë zi kofo. Tapëti nenyë, Heroda ila Yudiya i'bë zi lima mi Kasariya yaa.

Koli 'ba Heroda

²⁰ Heroda ehe vidi 'ba Tiyere ehe Sidoni na kamo oka ma kolö maako aba. Here gboko temi zë i'bënni Balatusu kongö, ma kolö temi vidi kyedre mi turu 'ba Heroda. Zë alëlunni da Balatusu henye nombanni zi rakyëyi ko'do mi kutë gawo 'bëzë ehe Heroda, ga kö'du dakaño 'bëzë i'ja wakonyo 'bëni ta bi ma Heroda na vo do mo.

²¹ Mi kadra ma zë ombanni do mo, Heroda ayi usu rë ni mi bongo 'ba yere. Mo alima da kyiti 'ba vurë ëni.

²² Vidi agbögbö hë nni iyanni henye, "Ame'do ndra kaa Wirü ta da vidi kora!" ²³ Kandi malayika kazi Yere otra mo akaño, ga kö'du mo oba wakoro 'ba Wirü. Kuruwë onyonni Heroda ehe oli.

²⁴ Kö'du kise 'ba Wirü zo rë ni pere. ²⁵ Tapëti Baranaba ehe Sawolo o'donni loo ma utu zë zi ko'do mo ne ku, a'banni Yerusalemä, ehe obanni Yowani Marako kpa nni aba.

13

Baranaba ehe Sawolo

¹ Mi kutë vidi 'ba kanisa 'ba Atiyoko nëbi maakowe ehe vo komoyandiye ëdinni. Zë ra Baranaba, Simiyono ako'jo kpa Nigara, Lusiyosi temi Sirënë, Manani mo aboka 'ba yere Heroda ma kara, ehe Sawolo. ² Mati zë ëdinni Yere yeto ehe ha koro, Lawo Laka iya henye, "Inziye Baranaba ehe Sawolo zi loo mati minzi zë zi ko'do." ³ Here tapëti ha koro ehe mötu, zë i'dinni kala nni dë zë, ehe utunni zë da gëri 'bënni.

Baranaba ehe Sawolo mi Seyipurusu

⁴ Lawo Laka utu Baranaba ehe Sawolo zi Selesiya, ehe ta ani zë i'bënni da rutu 'ba Seyipurusu. ⁵ Zë okonni Salamisi, ayetonni kö'du kise 'ba Wirü yeti mi bi 'ba mötuwë 'ba Yude. Yowani Marako ëdi zë aba kaa vo wakonyi. ⁶ Baranaba ehe Sawolo

umunni da rutu zi Papahosi. Ani zë i'janni kora maako temi Yude, ru mo wisi 'ba Yësu. Mo vo möri ehe nëbi vo ndondo. ⁷ Mo o'do loo kpa zi Serigisu Pawolosi, yere 'ba rutu ne.

Serigisu Pawolosi, vo kö'du yolo, omba zi kowo kö'du kise 'ba Wirü, ehe mo utu litu kö'du Baranaba ehe Sawolo. ⁸ Mora Barayësu vo möri, ru mo maako Elimasi, awasa kö'du 'bëzë ne. Mo ayonzo zi yere sesi kazi koma mi Yësu. ⁹ Here Sawolo, ru mo maako kpa Pawolo, oso ndo Lawo Laka aba, mo ongo bi mbiyi da Elimasi ¹⁰ ehe iya henye, "Yi wisi 'ba Satani! Yi vo ndondo ehe vo wehe 'ba kö'du laka. Ndala aba, atorö ta bi me'do kyënyë kiya ra gëri tinyö 'ba Yere? ¹¹ Yere omba ti'bë riti ki'di zi yi, yi ko'do yaa na vo komoköndu. O'bo dekpe zi bikanyi 'ba kadra kongö."

Kandi komo kora ne ayöfu matutu köndu aba, ehe mo i'bë toko vidi maako koma zi ni gaga kala aba. ¹² Mati yere ongo kö'du mati o'do rë ni ne, mo rakaga aba mi kö'du yandi ga kö'du 'ba Yere ne. Here mo oma mi Yere.

Pawolo ehe Baranaba mi Atiyoko Pisidiya

¹³ Pawolo ehe oka maakowe ëti ilanni Papahosi ehe i'bënni zi Paga mi Pambaliya, mora Yowani Marako ila zë i'bë hulëhu mi Yerusalemä. ¹⁴ Koso zë ne i'bënni dagba kazi Paga zi Atiyoko mi Pisidiya. Here mi ko'do 'ba ralawo aba zë i'bënni mi bi 'ba mötu ehe alimanni akaño. ¹⁵ Tapëti kö'du ko'jo temi kö'du ki'di ehe wayöruwë 'ba nëbiyë, vo dagbe utunni vidi maako zi yada zi Pawolo ehe Baranaba henye, "Aboka me, ëzë ëdiyë kö'du maako aba zi kiya mati akakonyi vidi, iye."

¹⁶ Pawolo ënyë riyë. Mo o'do kala ni, ehe ame'do, iya henye, "Vidi 'ba Yiserele, ehe vidi maako 'ba tu'dëe kpa mati ëdinni mötu Wirü, oze mbili ye. ¹⁷ Wirü 'ba Yiserele inzi zutu 'beze, ehe mo ila vidi 'beze kaa vo leze mati ëdi alimanni Ezipeto. Ani mo o'do zë na kyigo. Here

kyigo gära 'bëni aba, mo ayasi zë yaga. ¹⁸ Koo 'butësowɔ mo ongo gë zë mi da lipi. ¹⁹ Tapëti mo ayaña tu'dë madomoriyö mi Kanana, mo i'di dakaño 'bëzë zi vidi 'bëniyë kaa drivu. ²⁰ Nenyë o'do rë ni iri koo lamisowɔ 'butëmuyi."

"Tapëti kadra nani, Wirï i'di vidi 'bezee na vo vurëe le mi kadra 'ba nëbi Samowe. ²¹ Here vidi ombanni yere. Wirï i'di zi zë Yere Sawolo, wisi 'ba Kisi ta daliño 'ba Benyïmona. Mo iri koo 'butësowɔ. ²² Tapëti Wirï iri Sawolo, i'di Dawidi na yere pëti mo. Wirï iya ga kö'du mo henye, 'Dawidi wisi 'ba Jese ëdi kyinë 'ba vidi ma o'do ma ndra na rakyenyi. Mo o'do wa biya, mati momba mo zi kö'do.' ²³ Tëmi kozo 'ba kora nenyë, Wirï ika vo wayomɔ Yësu zi Yiserele, kaa alömu."

²⁴ "Mora gba kazi Yësu ayi dë, Yowani ëdi ayada zi vidi biya mi Yiserele zi dë nni kotɔ hulëhu zi Wirï ehe bapatisi kiri. ²⁵ Mati loo 'ba Yowani ëdi ku kara zi rë ni kinde, mo iya henye, 'Asösu 'be ma ëyi ra? Manza dë vidi mati ëdiyë bi mo kisi. Owowe mo ëdi tayi. Mo atayi 'da, ehe manza dë laka zi kamoka omo kinga.'"

²⁶ "Öndu me, kozowe 'ba Abarayama, tu'dëe biya mati ëdinni kinye Wirï mötu, kö'du kise 'ba wayomɔ nenyë utu zi ze. ²⁷ Vidi 'ba Yerusalema ehe vo dagba 'bëzëe ayolönni dë ëyi ra Yësu. Mandere zë ayolönni kpa dë mi me'do 'ba nëbiyë mati ëdi ako'jonnï mi kö'do 'ba ralawo biya. Zë o'dönni me'do 'ba nëbiyë ayi ku tinyö vurë kikyë aba ra Yësu. ²⁸ Gbi le ëzë i'ja kö'du maako dë le zi Yësu ki'di zi kofo, zë nduwë ha Pilato ko'jo zi mo kofo. ²⁹ Tapëti o'dönni wa mati nëbiyë ayörunni kö'du Yësu, oba mo akaño ta da taka ehe i'di mi ogo."

³⁰ "Mora Wirï injë mo tëmi koli. ³¹ Kö'do lakyi aba Yësu alaya zi vidi mati i'bënni mo aba tëmi Galilaya zi Yerusalema. Yaanya aba ëdinni kö'du mo yada zi vidi 'bezee. ³² Ze

kinye zi yada zi ye kö'du yöyö. Wa mati Wirï alömu zi zutu 'bezee, ³³ na kö'do, yaanya aba mo o'do ku zi ze Yësu kinjë aba zi didi. Eëdi kaa Wayeto 'ba Dawidi ma riyo iya henye,

'Yi wisi ama ra, ndenye mayi ku na 'Bu yi.' "

³⁴ "Wirï injë Yësu tëmi koli ehe ila ida ro mo dë zi teñe. Eëdi kaa Wirï iya,

'Ma ki'di zi yi wa laka mati ma lömu zi Dawidi.'

³⁵ Ehe mi Wayeto 'ba Dawidi maako iya henye,

'Ila vidi laka 'bëyi ne dë zi teñe mi ogo.'

³⁶ Mati Dawidi ëdi gba na didi, mo oro Wirï. Here tapëti mo oli, usu mo mi ogo 'ba zutu 'bomowe, ehe ida ro mo eñe. ³⁷ Mora vidi mati Wirï injë tëmi koli, ida ro mo eñe dë."

³⁸ "Aboka me, kö'du kise ne ëdi henye, Yësu akila kö'du kyënyë 'be!

³⁹ Kö'du ki'di 'ba Mosa o'bo dë e kö'do tinyö tëmi kö'du kyënyë 'be biya. Mora vidi ma ëdi koma aba mi Yësu, Wirï ako'do mo tinyö. ⁴⁰ Eëdiyë komokandi aba kazi, kö'du ma nëbi iyanni ne mo'do rë ni dë zi ye. Zë iyanni henye,

⁴¹ 'E vidi ma o'de lasa ra Wirï, ëdi rakaga aba ehe akoli.

Ma kö'do wa maako mi kadra 'be, o'be dë zi koma,

ëzë vidi maako ayada le zi ye.' "

⁴² Mati Pawolo ehe Baranaba ëdinni ku bi 'ba mötu 'ba Yude kila, vidi alenzenni zë zi kiya kyö kö'du kölö nenyee kö'do 'ba ralawo vere aba. ⁴³ Tapëti mötu, Yuda kayo ehe tu'dë kayo ma ëdinni Wirï mötu ne, i'bënni zë ëti. Pawolo ehe Baranaba alenze zë biya zi lima mi rakyëyi 'ba Wirï.

⁴⁴ Mi kö'do 'ba ralawo vere, vidi biya 'ba mi gawo ayinni zi kö'du kise 'ba Yere kowo. ⁴⁵ Mati Yude ongönni vidi kayo nee, zë na mikumbë. Zë alidinni Pawolo ehe ame'donni na kyënyë ra kö'du biya mati mo iya ne. ⁴⁶ Mora Pawolo ehe Baranaba kazi tere iyanni henye, "Domba zi

yada kö'du kise 'ba Wirī zi ye, gba kazi yada zi vidī maakowe. Mora ombe kö'du kise ne dē! Nenye ayada henye, ombe didi ma ṅburu ṅburu ne dē. Yaanya aba dēdī ti'bē zi tu'dēē. ⁴⁷ Yere i'di kö'du zi ze henye, 'Mi'di yi kinye kaa bikanyi zi tu'dēē, zi koba wayomō 'ba Wirī zi vidī mi dakaṅo biya.' "

⁴⁸ Kö'du kise nenye o'do tu'dēē na rakyenyi, ehe zē ayetonni me'do 'ba Yere. Vidī biya ma inzi ku kö'du didi ma ṅburu ṅburu, here omanni mi Yere. ⁴⁹ Kö'du kise ga kö'du 'ba Yere apere rē ni biya mi dakaṅo nenye. ⁵⁰ Mora Yude i'bēnni zi mbara kyigō ma erenni Wirī, ehe kora vo dagbe 'ba gawo. Zē ofōnni zē na kyēnyē ra Pawolo ehe Baranaba, ehe ayetonni zē yaza. Zē orenni zē yaga tēmi kapa 'ba dakaṅo nenye. ⁵¹ Pawolo ehe Baranaba akyito durufu 'ba ga bi nani ta ndi nni, ehe i'bēnni dagba zi Yikoniyōmu. ⁵² Mora vo lö'bōwē 'ba ga ndi Yēsu biya na rakyenyi, ehe onni ndo Lawo Laka aba.

14

Pawolo ehe Baranaba mi Yikoniyōmu

¹ Pawolo ehe Baranaba ame'donni mi bi 'ba mötu mi Yikoniyōmu, ehe Yuda kayo ehe tu'dē kayo omanni mi Yere. ² Mora Yuda ma ombanni dē koma mi mo, o'donni tu'dē maakowe na kamo ehe ofo rē nni na vo wehe ra önduwē mi Korisito. ³ Pawolo ehe Baranaba alimanni ani kadra konda aba, me'do kö'du 'ba Yere kazi tere, ehe Yere i'di kyigō zi zē, zi kö'du koro ko'do ehe rakaga, mati akayada kö'du kise 'ba rakyēyi ēdi tinyō. ⁴ Vidī mi gawo 'ba Yikoniyōmu ayolōnni dē a'di zi sösu. Kya maakowe omanni mi gboko 'ba Yude ehe maakowe omanni mi vo lituwē.

⁵ Ndundu mo aba, tu'dē maakowe ehe Yude, bi kölō vo dagba 'bēnni eti, ombanni mala ko'do zi ko'do zē na kyēnyē ehe zē ku'du yitō aba brua. ⁶ Mati Pawolo ehe Baranaba ayolōnni wa ma ēdi rē ni ko'do, zē

ahonni mi dakaṅo 'ba Lēyikōniya, ani mi gawo 'ba Liyisitra ehe Dēbē ehe bi ma kara dakapa dakaṅo ne. ⁷ Ani zē nduwē kö'du yōyō laka ne yeti.

Pawolo ehe Baranaba mi Liyisitra

⁸ Mi Liyisitra, kora maako ēdi ani o'jo mo na ndi keṅe ehe o'bo dē zi lasi. ⁹ Kora ne ēdi mbili ni koze da me'do 'ba Pawolo. Mati Pawolo ongo mo ēdi koma aba mi Yēsu zi ko'jo, ¹⁰ mo agbōgbō hē ni iya henye, "Ēnyī riye!" Kora ne öfu riye ehe ayeto lasi toko. ¹¹ Mati vidī kayo ne ongonni wa ma Pawolo o'do ne, agbōgbō hē nni yaga mi ha 'ba Lēyikōniya, iyanni henye, "Wiriyē ofōnni rē nni ku na vidī kōndu ehe ayinni ku akaṅo zi ze!" ¹² Vidī i'dinni ru da Baranaba, Zeyusi, ehe i'dinni ru da Pawolo Hemoso, ga kö'du mo ra ame'do. ¹³ Yēkēlu 'ba Zeyusi ēdi kara ha bi tōdu zi gawo kyedre. Vo karasa 'ba Zeyusi ika ise ehe dōruwē ha resi 'ba gawo kyedre, ga kö'du mo ehe vidiyē ombanni zi ki'di wakumu zi zē.

¹⁴ Mati Pawolo ehe Baranaba ayolōnni kö'du nenye, zē izanni bongō 'bēnni ahonni mi kutē vidī kayo ne hē nni gbōgbō aba henye, ¹⁵ "Ēdiyē kö'du nenye ko'do ga a'di? Ze vidī kōnduwē ra kaa e. Dika ze kö'du yōyō laka ra zi ye here zi ye kila wiri mbiya ma kazi kö'du, ehe oto de zi Wirī ma didi, ma o'do komoriyē, dakaṅo, wini kyedre, ehe wa biya mi zē. ¹⁶ Mi kadra ma alaga, Wirī ila vidī ti'bēnni mi gēri 'bēnni, ¹⁷ mora mo ayada mo ēdi ani tēmi wa laka mati mo o'do. Wirī utu mirē ta komoriyē ehe o'do wa 'be mi yaka övu. Mo i'di wakonyo zi ye ehe o'do di'di ye na rakyenyi." ¹⁸ Gbi le tapēti Pawolo ehe Baranaba iyanni nenye biya, na kyigō zi zē yata vidī ta bi wakumu ki'di mo zi nni.

¹⁹ Kya 'ba Yude tēmi Atiyoko ehe Yikoniyōmu ayinni, ofōnni vidī kayo ne na wehe ra Pawolo. Zē otranni mo yitō aba ehe otōnni mo yaga tēmi gawo kyedre. Asōsunni mo oli ku, ²⁰ mora mati vo lö'bōwē atoto rē nni

toko ra Pawolo, mo ɔɔ riyë ehe i'bë hulëhu mï gawo kyedre ne. Mï ko'do vere aba, mo ehe Baranaba i'bënni zi Dëbë.

Pawolo ehe Baranaba a'banni Atiyoko mi Siriya

²¹ Pawolo ehe Baranaba ayëtinni kö'du yöyö laka ne mï Dëbë ehe vidi kayo ayinni na vo lö'böwë. Here zë i'bënni hulëhu Liyisitra, Yikoniyömu, ehe Atiyoko. ²² Zë akuyönni vo lö'böwë ehe alenzenni zë zi limanni mï koma. Zë ayadanni zi zë henye, “Da tödu ze Damöku 'ba Wirï tëmi rayaza kyedre.” ²³ Pawolo ehe Baranaba inzinni kyedree zi nni mï kanisa biya na kölö kölö. Here zë oro hë nni, amötunni, ehe i'dinni renni zi Yere zi gë zë gaga, ma ëdinni koma aba mï Yere. ²⁴ Tapëti ti'bë kpuru Pisidiya, ze ayinni Pambaliya, ²⁵ ehe tapëti zë ayëtinni kö'du mï Paga, here zë i'bënni akaño zi Italiya.

²⁶ Ta Italiya i'bënni zi Atiyoko mi Siriya. Ani vo lö'böwë kyere dagba i'dinni zë zi Wirï gë zë kongö, mati ëdinni loo ko'do, yaanya aba loo inde rë ni ku. ²⁷ Tapëti toko mi Atiyoko, zë ako'jonnï kanisa bi kölö. Zë ayadanni zi vidi wa ma Wirï akonyi zë zi ko'do, ehe hala mo o'do zi tu'dëë zi koma. ²⁸ Here zë alimanni ani vo lö'bö ëti mï kadra konda.

15

Ratoto mi Yerusalema

¹ Vidi kora maakowe ayinni ta Yudiya zi Atiyoko ehe ayetonni yandi önduwë 'ba Korisito, iyanni henye, “Ayomö zë dë nje ëzë anjete zë ku kaa Mosa ayandi.” ² Pawolo ehe Baranaba awasa hë nni zë ëti. Here kanisa omba zi kutu Pawolo ehe Baranaba ehe vidi maakowe zi ti'bë Yerusalema zi me'do mï kö'du nenyë zi vo lituwë ehe kyedree mï Yerusalema. ³ Here kanisa utu zë. Mati zë ëdinni ati'bë, zë i'bënni kpuru Ponisiya ehe Samariya, ehe ayadanni hala tu'dëë oto dë nni ku zi Wirï. Kö'du yöyö nenyë o'do önduwë biya na rakyenyi.

⁴ Mati kora ne ɔkonnï mï Yerusalema, kanisa iri zë kalakyedre aba, ehe vo lituwë kyedree ëti. Pawolo, Baranaba ehe vidi ma ayinni zë ëti, ayadanni biya zi zë wa ma Wirï o'do kpuru kazi zë. ⁵ Here kya 'ba vo koma maakowe mati zë kpa Farasiye, zë ɔronni riyë iyanni henye, “Tu'dëë ma njete zë, ehe moronni kö'du ki'di 'ba Mosa.”

⁶ Vo lituwë ehe kyedree atoto rë nni me'do mï kö'du nenyë. ⁷ Ame'donni kadra konda aba. Here Petero ënyi riyë ehe iya henye, “Önduwë, ayole ku henye, kyere mï kadra ma alaga, Wirï inzi ma tëmi kutëë henye tu'dë akowonni ta dami'di ha ma kö'du yöyö laka ehe koma. ⁸ Wirï mati ayolo a'di ra ëdi mï di'di vidi biya, mo ayada mo omba zë ku, Lawo Laka ki'di aba zi zë, kaa mo i'di zi ze. ⁹ Wirï o'do zë dë kutu ta re ze. Mo o'do di'di zë njala koma aba. ¹⁰ Yaanya aba, kö'du a'di ëdiyë yonzö Wirï, wa yeto ki'di gu vo lö'bö nenyee? Wakinjë nenyë ayeto ndra le ze ehe zutu 'bezee ɔ'bo dë kinjë. ¹¹ Mora doma henye, akayomö ze waki'di 'ba rakyëyi aba kazi Yere Yësu, kpa kaa tu'dëë.”

¹² Vidi biya alimanni liwo mati owonni Baranaba ehe Pawolo ayadanni hala Wirï o'do kö'du koro, kyinë kyigo 'bëni, ehe rakaga zi tu'dëë kpuru kazi zë. ¹³ Tapëti zë indenni me'do ku, Yemisi iya henye, “Önduwë, oze mbili ye zi ma!

¹⁴ Simona ayada henye hala Wirï ayi mï kadra ma dagba zi tu'dëë, ehe o'do kya maakowe na vidi ëni. ¹⁵ Me'do 'ba nëbiyë ida rë ni ku kö'du kiya 'bama aba. Eëdi na yöru,

¹⁶ ‘Ma kata'ba ehe kuvö löhu loko 'ba Dawidi ma alëpi.

Ma kuvö tëmi rayaña 'bomo ehe ko'jo mo riyë löhu,

¹⁷ here vidi ma ɔsonni ehe tu'dëë, mati ma ko'jo zi tëdinni vidi 'bama, akomanni Yere.

Ma Yere ra, miya wa nenyee.

¹⁸ Ma ayada zë mï kadra ma alaganni kyere.’ ”

19 Here ma sösu dë da k'i'di wakinjë yeto da tu'dëë, ma ëdinni ku dë nni kopi zi Wiri. 20 Da yöru ehe nje yada zi zë, anza dë zi konyo wa maako ma i'di ku zi wiri mbiye, anza dë zi ndoro ko'do, anza dë zi konyo ida 'ba ngötu maakowe mati uri gu mo, ehe anza dë zi konyo yama. 21 Ga kö'du k'i'di 'ba Mosa ayëti ku mi gawo biya mi koo lakiyi, ehe ta ga ko'do 'ba ralawo biya ëdi ako'jo mi bi 'ba mötu 'beze.

Waraga zi tu'dë ma ëdinni koma aba mi Yere

22 Vo lituwë ehe kyedree, ehe biya vidi 'ba kanisa ombanni zi kutu kya kora 'bënni maakowe zi Atiyoko zi ti'bënni Pawolo ehe Baranaba ëti. Zë inzinni Sila ehe Yudasi, mati ako'jo kpa Barasaba, zë ra na vo dagbe 'ba önduwë. 23 Zë ayörunni waraga iya henye, "Ze vo lituwë, ehe kyedree, ze önduwë dutu wamëtë zi ye biya tu'dë mati vo lö'böwë 'ba Yere mi Atiyoko, Siriya ehe Silisiya."

24 "Dowo ze henye, vidi maakowe ta kinye, o'donni yë rasösu aba, ga kö'du ma zë iyanni, mora dutu zë dë. 25 Here da toto re ze ehe domba ku zi kinzi kya kora maakowe kutu zë zi ye, ni aboka laka 'beze Baranaba ehe Pawolo ëti. 26 Kora nenyee i'di didi nni ku kö'du 'ba Yere Yësu Korisito. 27 Dëdi kpa kutu zi ye Yudasi ehe Sila, zë ra akayadanni zi ye hë nni aba, kpa kaa da yöru. 28 Lawo Laka ayada zi ze henye, di'di ze kya wakinjë maako dë ndra zi ye ta da ma nenyee: 29 anza dë zi konyo wa maako ma i'di ku zi wiri mbiye, anza dë zi konyo yama, anza dë zi konyo ida 'ba ngötu maakowe mati uri gu mo, ehe anza dë zi ndoro ko'do. Ezë o'de kö'du nenyee, ako'de na laka. Dutu wamëtë 'beze zi ye."

30 Kora sowo ne ilanni Yerusalema ehe i'bënni Atiyoko. Here zë ako'jonnii vidi 'ba kanisa bi kölo ehe i'di waraga ne zi zë. 31 Mati waraga ne ako'jo, i'di rakyigo ehe rakyenyi kyedre zi zë. 32 Yudasi ehe Sila zë ku

nëbiyë, zë iyanni kö'du kayo mati i'di kyigo zi önduwë. 33 Kora mati zë ta Yerusalema, tapëti alimanni kadra maako aba mi Atiyoko, zë ënyinni ta'ba zi vidi mati utunni zë. Önduwë iyanni zi zë henye, "I'bëë na rakyëyi." 35 Mora Pawolo ehe Baranaba alimanni nduwë mi Atiyoko. Ani zë ayandinni kö'du ehe ayëtinni me'do 'ba Yere, vidi kayo maakowe ëti.

Pawolo inye rë nni Baranaba aba

36 Kadra maako aba yaa, Pawolo iya zi Baranaba henye, "Di'bë ze hulëhu ehe ti'bë kongö önduwë mi Korisito mi gawo biya mati da yëti me'do 'ba Yere mi zë. Here da kayolo ze hala zë ëdinni ako'do." 37 Baranaba omba zi Yowani koba, ru mo vere Marako. 38 Mora Pawolo omba dë, ga kö'du mo ila zë mi Pambaliya ehe mo oro ku ta bi loo ko'do zë ëti. 39 Pawolo ehe Baranaba awasa hë nni, ehe vidi kölo tëmi zë i'bë gëri 'bëni kutu. Baranaba oba Marako ehe i'bënni Seyipurusu, 40 mora Pawolo inji Sila ehe i'bënni gëri ma kutu. Önduwë mi Korisito i'dinni zë ku da kala Wiri. 41 Pawolo i'bë kpuru Siriya ehe Silisiya vidi 'ba kanisa ko'do zi kyigo.

16

Timotiyo o'do loo Pawolo aba ehe Sila

1 Pawolo ehe Sila a'banni zi Dëbë ehe Liyisitra. Ani vo lö'bö maako alima ani, ru mo Timotiyo. Ma mo Yuda ra ehe vo koma, mora 'bu mo tëmi Girigi. 2 Önduwë mi Korisito mi Liyisitra ehe Yikoniyömu iyanni kö'du laka ra Timotiyo, 3 ehe Pawolo omba mo zi ti'bënni ëti. Mora Pawolo anbetë mo dagba, ga kö'du vidi 'ba Yude biya toko ani, ayolonni henye 'bu 'ba Timotiyo tëmi Girigi. 4 Mati zë i'bënni tëmi gawo zi gawo agamo, zë ayadanni zi vidiyë a'di ra vo lituwë ehe kyedree mi Yerusalema ombanni, ehe zi zë koro kö'du kira nenyee. 5 Kanise ayinni na kyigo mi koma 'bënni, ehe

'duwì vidi kayo i'di koma 'bënni mi Yere.

Rayada 'ba Pawolo mi Trowasi

⁶ Pawolo aboka 'bëni eti 'bënni kpuru temi Paragiya ehe Galatiya, ga kö'du Lawo Laka ila zë dë zi kö'du yeti mi Asiya. ⁷ Tapëti zë okonni mi Mayisiya, zë ayonzonni zi ti'bë mi Bataniya, mora Lawo Laka 'ba Yësu ila zë dë. ⁸ Here zë i'bënni dagba kpuru Mayisiya le okonni zi Trowasi. ⁹ Yondo aba, Pawolo ongo rayada, vidi maako temi Mesedoniya edi toro ani ehe lenze ni, iya henye, "Ayi Mesedoniya zi konyi ze!" ¹⁰ Tapëti Pawolo ongo rayada ne ku, da yeto geri koma zi ti'bë Mesedoniya. Da yolo ku Wiri ra ako'jo ze zi kö'du yöyö laka ne yeti ani.

Ludiya ayi na vo lö'bö 'ba Yere

¹¹ Di'bë ze mbiyi temi Trowasi zi Samotresi baburu aba, ehe mi kö'do vere aba doko ze mi Napolisi. ¹² Ta karani, di'bë ze mi Filipi, gawo mati dagba Roma iri mi Mesedoniya. Do'do ze da kyö mi Filipi. ¹³ Mi kö'do 'ba ralawo, di'bë ze yaga ha resi 'ba gawo kyedre ne dakapa ranga, da sösu 'beze da ki'ja bi 'ba mötu ani. Da lima ze akaño ehe da me'do zi mbara mati ayinni. ¹⁴ Ma kölö temi zë ra Ludiya, mo temi gawo kyedre 'ba Tayatira ehe mo vo bongö 'buluyë kogo dagba ra. Mo vo mötu 'ba Yere Wiri ra, ehe Yere ayëhu di'di mo zi komba da kö'du mati Pawolo edi kiya. ¹⁵ Here tapëti mo vo dakota 'bëni eti abapatisi zë, mo asesi zo ze lenze, "Èzë asösu ma tinyö mëdi koma aba mi Yere, ayi alima linjo 'bama." Ndundu mo aba, mo alëlu de ze gbö.

Pawolo ehe Sila mi kamba

¹⁶ Mi kö'do kölö maako aba, ze da geri 'beze zi ti'bë bi 'ba mötu, dandosi de ze wujë vo kalima aba. Mo edi dakyikyaba mi ni here i'di kyigö zi mo zi yada kö'du ma gba ani. Tapëti kö'du nenye kö'do, mo o'do kahi kyö zi kyedre 'bëniyë.

¹⁷ Wu'jë ne usu ga Pawolo, ehe kosi ze, ehe mo zo nduwë hë ni gbögbö, henye, "Kora nenye vo kalima 'ba Wiri ma kyedre. Zë edinni ayada zi ye hala zi yome." ¹⁸ Nenye i'bë kö'do kayo aba. Ndundu mo aba, Pawolo ofo rë ni ehe iya zi dakyikyaba na kamo, iya henye, "Mi ru 'ba Yësu Korisito, mi'di kö'du zi yi kila wujë tisi nenye!" Kandi dakyikyaba ne ila mo.

¹⁹ Mati vo kyeti 'ba wujë vo kalima ne ayolonni henye ga geri 'ba kahi kö'do 'bëzë i'bë ku, zë irinni Pawolo ehe Sila ehe ikanni zë zi vo kalakonde mi bi 'ba wakogo. ²⁰ Zë ayadanni zi vo mi turu henye, "Yuda nenye edinni ku gawo kyedre 'beze ne yaña! ²¹ Zë edinni ayada zi ze kö'do wa mati ze vidi 'ba Rome ila ze dë zi kö'do."

²² Vidi kayo alodronni na radroko wehe aba da Pawolo ehe Sila. Here vidi 'ba mi turu iyanni zi vidiyë henye ote bongö 'bëzë, ehe i'dinni kö'du zi vidiyë zë ku'bö moyo aba. ²³ Tapëti waku'bö kyenyë, i'di zë mi kamba, ehe ayada zi vo ga kamba kongö ne zi gë zë kongö laka kazi ahonni. ²⁴ Vo ga kamba kongö ne o'do kaa mati ayada zi mo. Mo i'di zë mi kutë kamba ehe ida ndi zë nyori aba ra kulugbu yeto.

²⁵ Mi kutë yondo, Pawolo ehe Sila edinni amötu ehe ngala 'ba wayeto ya'bi aba zi Wiri, maboso maakowe edi 'bënni mbili nni koze. ²⁶ Truku'du kinzikinzi kyigö ayi akohö kamba le hu mo aba. Ha loko ayëhu rë nni, ehe nyori alëpi biya ta ndi mabosowe. ²⁷ Mati vo ga kamba kongö aliro ehe ongo ha loko ayëhu rë ni ku huwë, mo oba kulu 'bëni ehe omba ku kara zi rë ni kofö, ga kö'du mo asösu 'bëni maboso ahonni ku. ²⁸ Mora Pawolo agbögbö hë ni, "Ofo rë yi dë! Vidi maako aho dë."

²⁹ Vo ga kamba kongö ako'jo kö'du wa'do ehe i'bë mi kamba. Mo alëpi tese aba akaño burutu Pawolo ehe Sila. ³⁰ Tapëti mo ayasi zë yaga temi

kamba, mo ako'jo hë zë iya henye, "A'di ra ma ko'do zi tomo?"

³¹ Zë aya'banni do mo iyanni henye, "Oma mi Yere Yësu, ehe akayomo yi. Nenyë ëdi kpa tinyo zi vidi biya ma alima lijo 'bëyi."

³² Here Pawolo ehe Sila ayadanni zi mo kö'du 'ba Yere, ehe kpa zi vidi biya lijo 'bomo. ³³ Mati gba na yondo, vo ga kamba kongo oba zë bi mati mo ato'bo kaka onjo zë. Here mo biya vo dakota 'bëni ëti abapatisi zë. ³⁴ Vo ga kamba kongo oba Pawolo ehe Sila lijo 'bëni, i'di wa zi zë konyo. Mo na rakyenyi, ga kö'du mo i'di koma 'bëni ku mi Wiri ehe vo dakota 'bomowe kpa.

³⁵ Mi damindö vere aba, vo 'ba mi turuwë, utunni kya turu daköndu maakowe kö'du ki'di aba zi vo ga kamba kongo iya henye, "Ile Pawolo ehe Sila mi'bënni."

³⁶ Vo ga kamba kongo ayada zi Pawolo iya henye, "Vo mi turu i'dinni kö'du zi ye kinga yi Sila aba na dangölö. Yaanya aba i'bëe na rakyëyi."

³⁷ Mora Pawolo iya zi turu daköndu nee henye, "Ze vidi 'ba Roma ehe turuwë 'ba Roma ëdi ze ku'bo ta da komo vidi kayo, kazi vurë 'beze kiya. Zë u'dunni ze mi kamba. Yaanya aba zë asösu 'bënni, zë ato'bönni ze kutu na liwo? E e, zë o'dönni dë! Zë ra mayinni kinye ehe ze yasi yaga."

³⁸ Mati turu daköndu ne ayada zi vo mi turu henye, Pawolo ehe Sila zë vidi 'ba Roma, zë na tere. ³⁹ Zë i'bënni ako'jonnii hë zë kö'du 'ba wakila. Zë ayasinni zë yaga tëmi kamba ehe ako'jonnii hë zë, zi ti'bënni 'de tëmi gawo ne. ⁴⁰ Here Pawolo ehe Sila i'bënni mbiiyi lijo 'ba Ludiya, ani zë ongönni önduwë, iyanni me'do 'ba rakyigo zi zë, ehe i'bënni gbo.

17

Riti mi Tasalanika

¹ Tapëti zë i'bënni kpuru Am-bahipolisi ehe Apoloniya, zë i'bënni

dagba zi Tasalanika. Bi 'ba mötu 'ba Yude ëdi mi gawo kyedre nani.

² Here ëdi kaa 'duwi, Pawolo i'bë ani zi bi 'ba mötu, ehe mi ko'do 'ba ralawo wota mo ame'do zi vidiyë. Mo ame'do tëmi wayöruwë ³ zi yada zi zë henye, ëdi laka zi Korisito ki'ja riti, ehe ëdi laka mo ënyi tëmi koli. Pawolo ayada kpa zi zë henye, "Yësu mati mëdi kö'du mo kiya, Korisito ra." ⁴ Kya maakowe tëmi zë omanni mi kö'du ma Pawolo iya, ehe ayinni na vo lö'bo kaa Pawolo ehe Sila. Tu'dë maakowe ehe mbara kayo mati vidi ayolönni zë ndra omanni kpa mi kö'du kise ne.

⁵ Yuda maakowe, na mikumbë ehe zë omanni vidi 'ba kö'du kyënyë ko'do maakowe mati alimanni toko ra bi 'ba wakogo zi yeto wehe ko'do mi gawo kyedre ne. Zë ombanni zi Pawolo kiri ehe Sila kika yaga zi vidi kayo ne, ehe zë i'bënni zo mbiiyi lijo 'ba Jasono. ⁶ Mora mati zë i'janni zë dë ani, zë irinni Jasono ehe öndu maakowe ëti. Zë obanni zë zi vo kalakonda 'ba gawo kyedre ehe hë nni gbögbö aba henye, "Pawolo ehe Sila o'dönni kö'du kyënyë ku ta bi ne biya. Yaanya aba, ayinni ku kinye ⁷ ehe Jasono iri zë kalakyedre aba lijo 'bëni. Zë biya owenni kö'du ki'di 'ba Yere 'ba Roma ku, iyanni henye, vere maako ru mo Yësu, Yere ra." ⁸ Vo mi turu nenyee na rasösu, mati owonni nenyë. ⁹ Here zë o'dönni Jasono ehe maakowe ëti zi kahi kopi dagba atehe 'da zë kila ati'bë.

Mi Beriya

¹⁰ Mi yondo kölö ne, önduwë utunni Pawolo ehe Sila zi Beriya, ehe tapëti zë okönni, i'bënni mi bi 'ba mötu 'ba Yude. ¹¹ Vidi 'ba Beriya ndra na laka ta da vidi 'ba Tasalanika, ga kö'du zë rakyenyi aba zi kö'du kise ne kiri, ehe ko'do ta ga ko'do, zë ayandinni wayöruwë, zi kongo ezë kö'du nenyee tinyo. ¹² Kayo tëmi zë i'di koma 'bënni mi Yere, vidi mbara Girigi mati vidi ayolönni zë ndra ehe vidi kora kayo,

13 mora mati Yude mi Tasalanika owonni Pawolo edi kö'du kise 'ba Wiriri ne yeti mi Beriya, ze i'benni ani ehe o'donni vidi kayo ne zi tedinni na vo wehe 'ba Pawolo. 14 Kandi onduwe utunni Pawolo akaño ha ranga, mora Sila ehe Timotiyö alima 'benni mi Beriya. 15 Vidi kora maakowe i'benni na kowö Pawolo aba le kaa Atenisi, ehe a'banni kö'du aba zi Sila ehe Timotiyö zi tayinni kandi zi ni.

Mi Atenisi

16 Mati Pawolo edi bi Sila ehe Timotiyö kisi mi Atenisi, mo rasösu kyedre aba zi kongö wiriri mbiya mi gawo kyedre ne. 17 Mo i'bë mi bi 'ba mötu 'ba Yude zi me'do zi Yude ehe zi vidi 'ba Girigiyë ma erenni Wiriri. Ko'do ta ga ko'do mo ame'do kpa zi vidi mati mo i'ja bi 'ba wakogo. 18 Kya vo komoyandi Epikuriyöno maakowe ehe vo komoyandi Isitowiki maakowe awasa he nni kpa mo aba. Vidi ako'jonn kö'du henye, "A'di ra vo lumë nenyey ayonzo zi kiya?"

Maakowe iyanni henye, "Pawolo edi kö'du wiriri 'ba vo leze ra yeti!" Ze iyanni here ga kö'du mo edi ame'do kö'du 'ba Yesu ehe tenyi 'ba vidi temi koli. 19 Ze ikanni Pawolo bi 'ba ratoto ako'jo Aropagusi, ehe iya henye, "Ayada zi ze, a'di ra kö'du yandi kyiyi 'beyi ne biya edi? 20 Dowo ze ika kö'du rakaga maakowe da yolo ze de mi me'do 'beyi ne a'di ra?" 21 Kpa ndra ta da wa maako, vidi 'ba Atenisi ehe vo leze mati edi alimanni ani, owö zi kowo ehe zi me'do kö'du wakyiyi maako.

22 Here Pawolo owö mi kutë bi 'ba Aropagusi iya henye, "Vidi 'ba Atenisi, monge vidi 'ba yeni ndra. 23 Mati medii ti'bë kpuru bi kongö aba da wa mötuwë, mi'ja me'do da karasa: Zi wiriri ma kazi yolo. Amötuwë wiriri nenyey, mora tinyö ayole mo de. Here momba zi yada kö'du mo zi ye."

24 Wiriri nenyey ra o'do damöku ehe wa biya mi mo. Mo Yere 'ba komoriyë ehe dakaño ehe mo alima de mi yekëlu mati uvö kala vidi köndu aba. 25 Mo omba wakonyi de kazi vidi maako. Mo i'di didi, lawo, ehe wa kpa biya zi vidi. 26 Temi vidi kölö, Wiriri o'do vidi mati alimanni dakaño, ehe mo o'do kadra ehe bi zi vidi limanni 'domo. 27 Wiriri o'do nenyey biya, here zi ze ni koma, ehe tokö yaga, ehe ni ki'ja. Mora mo anza de na kowö ta re ze, 28 ehe mo i'di kyigö zi ze, zi lima, zi tehe, ehe zi tedi eyi 'beni ze. "Ze gisi omo," kaa vo ngala ya'bi 'be maakowe iyanni. 29 Kyere ze gisi 'ba Wiriri, da sösuwë de henye, mo edi kaa wiriri mbiya o'do yaga temi dahabo mandere manzede mandere yitö. Mo anza de kaa wa mati vidi köndu akasösu ehe ko'do. 30 Köö mati alaga kyere naniyey, Wiriri ila nenyey biya ga kö'du vidi ayolonni de a'di ra nedinni ko'do. Mora yaanya aba mo iya henye, vidi biya ta bi ne motö de nni zi mo. 31 Mo ako'jo ko'do mo ku mati ako'do vurë vidi 'ba damöku na laka. Ehe mo inzi kora ne, Yesu zi ko'do vurë. Wiriri i'di yolo mo nenyey zi ze biya Yesu kinjë aba temi koli.

32 Kandi mati vidi owonni Pawolo iya, kora injë temi koli, kya ze maakowe ayetonni kogo. Maakowe iyanni henye, "Da kowo ze yi ame'do ga kö'du nenyey kadra maako aba löhu." 33 Mati Pawolo ila bi 'ba ratoto ne ku, 34 kya kora maakowe i'dinni koma 'benni mi Yere ehe i'benni Pawolo aba. Ma kölö temi vidi 'ba ratote ru mo Danasiyösi, ehe mbara maako ru mo Damari ehe maakowe kpa kayo i'di koma 'benni mi Yere.

18

Pawolo mi Koriti

1 Pawolo ila Atenisi i'bë Koriti, 2 ani mo i'ja Akuwila, kora maako Yuda ra temi Poniyyitusu. Anza na konda ta ga ma nenyey, Akuwila ayi ta Italiya mbara 'beni Pirisila aba, ga kö'du Yere Kulidasi i'di kö'du

Yude biya zi Roma kila. Pawolo i'be zi kongɔ Akuwila ehe Pirisila ³ ehe i'ja zë vo loko da'börö kuvöwë ra. Pawolo kpa vo loko da'börö kuvö ra, here mo alima zë eti ehe o'donni loo ga bi kolö. ⁴ Mi ko'do 'ba ralawo biya, Pawolo i'be bi 'ba mötu 'ba Yude. Mo ame'do zi Yude ehe tu'dë maakowe ehe ayonzo zi zë kopi.

⁵ Mora tapëti Sila ehe Timotiyɔ okonni ta Mesedoniya, mo ayaŋa kadra 'beni biya zi yeti kö'du zi Yude Yesu mo Korisito ra. ⁶ Ndundu mo, zë ofo rë nni do mo alidinni mo. Here mo akohɔ durufu ta ra bongo 'beni ehe iya zi zë henye, "Wa mati o'do rë ni zi ye, atëdi kö'du litë 'be ra! Ayaŋe ru ma dë. Yaanya aba ehe dagba ani mëdi ti'be yeti zi tu'dë maakowe." ⁷ Pawolo idra rë ni liŋɔ 'ba kora maako ru Tito Jusitusu mo vo mötu zi Wirï, ehe liŋɔ 'bomo kara dakapa bi 'ba mötu. ⁸ Kurusipo ra vo dagba 'ba bi 'ba mötu ne. Mo ehe vidi biya mi dakota 'bomo i'di koma 'benni mi Yere. Ma kayo maakowe mi Koriti owonni kö'du kise ne kpa, ehe vidi biya mati koma aba mi Yere abapatisi zë.

⁹ Yondo kolö maako aba, Yere ame'do zi Pawolo temi rayada iya henye, "Ere dë, zi sesi kö'du yeti nduwë dagba. ɔro dë! ¹⁰ Ma yi aba, ehe vidi o'donni wa maakowe dë zi yi. Vidi kayo mi gawo kyedre nenyë, 'bama ra." ¹¹ Pawolo alima mi Koriti koo kolö ehe yehe modaka, vidi yandi me'do 'ba Wirï aba.

¹² Mati Galikö Yere 'ba Akasiya, kya Yuda maakowe ayinni bi kolö ehe irinni Pawolo. Zë ikanni mo bi 'ba vurë ¹³ ehe iyanni henye, "Kora nenyë edi yonzo zi vidi 'beze ko'do zi mötu Wirï mi gëri mati kö'du ki'di 'beze omba dë." ¹⁴ Gba kazi Pawolo me'do, Galikö iya henye, "Ezë edi vurë kiya ra kora nenyë, na vo kö'du kyenyë ko'do mandere wa maako eme dë, ma kowo me'do 'beyi ne. ¹⁵ Mora kyere nje me'do 'ba ha, ru ehe kö'du ki'di 'be, onge go mo na bi de. Momba dë zi vurë ma here ne, kiya." ¹⁶ Here mo utu zë yaga

ta bi 'ba vurë. ¹⁷ Vidi ne irinni Sositenisi, vo dagba bi 'ba mötu 'ba Yude, u'bönni mo komo bi 'ba vurë. Mora du kö'du ne ogo dë da Galikö.

Pawolo a'ba Atiyokɔ 'ba Siriya

¹⁸ Tapëti lima 'ba Pawolo yaa vo lö'bö 'ba Yere eti mi Koriti, mo iya zi zë alime gbo ehe i'be Siriya, Akuwila aba ehe Pirisila. Mora gba mo i'be dë, mo atëtë dë ni bi 'ba Senesiriya ga kö'du mo o'do lömu zi Wirï. ¹⁹ Mati zë okonni Efeso, Pawolo ila Pirisila ehe Akuwila. Mo i'be bi 'ba mötu zi me'do zi Yude ani. ²⁰ Zë ako'jonnï ho mo zi lima ani na konda, mora mo omba dë. ²¹ Mo ayada zi zë alime gbo, ehe iya henye, "Ezë Wirï ila ma, ma tayi hulëhu." Here mo ila Efeso.

²² Pawolo i'be zi Kasariya, bi mati mo amëtë kanisa. Here mo i'be dagba Atiyokɔ. ²³ Tapëti lima 'bomo tisi ani, mo ila ehe i'be zi bi kayo mi Galatiya ehe Paragiya. Mo akonyi vo lö'böwë ani zi tayinni na kyigo mi koma 'benni.

Apolo mi Efeso

²⁴ Yuda maako ru mo Apolo ayi zi Efeso. Apolo o'jo mo mi gawo kyedre 'ba Alikazenderiya. Mo vo kö'du yolo 'ba wayöruwë 'ba Wirï kayo. ²⁵ Mo ayolo kö'du 'ba gëri 'ba Yere kpa kayo, ehe mo edi ame'do mi mo, da kö'du komba kyedre aba. Wa mati mo ayandi kö'du Yesu edi tinyö, mora mo ayolo nje bapatisi 'ba Yowani. ²⁶ Apolo ayeto me'do kazi tere bi 'ba mötu. Mati Pirisila ehe Akuwila owonni mo, zë obanni mo liŋɔ 'benni ehe akonyinni mo zi yolo kö'du 'ba Wirï na laka.

²⁷ Apolo omba zi ti'be zi Akasiya. Here önduwë ayörunni waraga ayada zi vo lö'böwë mati edinni ani ne, zi mo kiri kalakyedre aba. Tapëti Apolo oko mi Akasiya, mo na wakonyi kyedre zi vidi biya mati i'di koma 'benni mi Yere Yesu ga kö'du waki'di 'ba rakyëyi 'ba Wirï. ²⁸ Mo alëpi mi ha wasa Yude eti, ehe ta da komo vidi kayo. Mo oba temi

wayöruwë zi yada henye, Yësu mo Korisito ra.

19

Pawolo mi Efeso

¹ Mati Apolo ëdi mi Koriti, Pawolo i'bë kyëti dakaŋo, ehe oko mi Efeso. Ani mo i'ja kya vo lö'bö 'ba Yere maakowe. ² Mo ako'jo hë zë iya henye, "Mati i'diyë koma 'be mi Yësu, i'di Lawo Laka ku zi ye?" Zë aya'banni do mo iyanni henye, "E e, gba dowo ze kö'du 'ba Lawo Laka dë."

³ Pawolo ako'jo hë zë iya henye, "Here, bapatisi 'ba a'di ra iriyë?" Zë aya'banni do mo iyanni henye, "Bapatisi 'ba Yowani."

⁴ Pawolo aya'ba do mo iya henye, "Yowani abapatisi vidi, here zi dë nni koto zi Wirï. Mora mo ayada kpa zi zë, vidi maako ëdi tayi, ehe zë aki'di koma 'bënni mi mo. Yësu ra vidi mati Yowani ëdi ame'do kö'du mo."

⁵ Tapëti vidi owonni Pawolo iya nenyë, abapatisi zë mi ru 'ba Yere Yësu. ⁶ Here, Pawolo i'di kala ni dë zë. I'di Lawo Laka ku zi zë ehe zë ame'donni ha kazi yolo maako aba, ehe kumë me'do. ⁷ Ani ëdi kaa kora 'butë dömoriyö mi gboko nenyë.

⁸ Yehe wota aba, Pawolo i'bë mi bi 'ba mötu 'ba Yude, ehe ame'do vidi ëti kazi tere kö'du damöku 'ba Wirï. Mo ayonzo zi dë zë lëlu, ⁹ mora maakowe tëmi zë na vo kazi kö'du kowo, ehe ombanni dë zi koma. Ta da komo vidi kayo, zë iyanni kö'du kyënyë ra gëri 'ba Wirï. Pawolo ila zë, ehe oba vo lö'böwë ni aba zi loko yandi 'ba Tiyerenisi. ¹⁰ Mo ame'do ani 'duwi koo riyö, le Yuda biya ehe tu'dë maakowe mi Asiya owonni kö'du kise 'ba Yere.

Gisi 'ba Seva

¹¹ Wirï i'di kyigo zi Pawolo kö'du koro ko'do. ¹² Vidi obanni mandili ehe böngö mati ise ida ra Pawolo, ehe zë injënni zë, zi vidi biya mati na rakoo. Biya vidi mati na rakoo ako'jo, ehe dakyiky i'bënni yaga. ¹³ Kya kora Yuda maakowe, i'bënni

toko yonzo zi kore dakyiky yaga mi ru 'ba Yere Yësu. Zë iyanni zi dakyiky henye, "Ayi yaga mi ru kölö 'ba Yësu, mati Pawolo ëdi ayëti!" ¹⁴ Gisi kora madömoriyö 'ba kyedre 'ba vo karase 'ba Yude, ru mo Seva gisi 'bomo ëdinni ko'do nenyë.

¹⁵ Ko'do maako aba dakyiky iya zi zë henye, "Ma yolo Yësu, ehe mowo kö'du Pawolo, mora yi 'bëyi ëyi?"

¹⁶ Mora kora mati dakyiky aba mi ni ne, öfu dë zë ehe u'bö zë. Zë ahonni yaga ta loko, na ga mbiya ehe onzo aba. ¹⁷ Mati Yude ehe tu'dë maakowe mi Efeso owonni kö'du nenyë, zë tere aba, here zë ayetonni ru 'ba Yere Yësu. ¹⁸ Yaanya aba vo lö'bö kayo odrö hë nni ga kö'du kyënyë mati nëdinni ako'do.

¹⁹ Kya maakowe mati na vo möri ne, ikanni buku 'bënni ehe o'bo zë komo vidi kayo. Buku nenyë ogo kpuluku'butëmuyi kahi nbiriri.

²⁰ Here kö'du kise 'ba Yere apere rë ni, ehe ayi ndra na kyigo.

Kö'du ki'di kowe mi Efeso

²¹ Tapëti kö'du nenyë biya o'do rë ni ku, Pawolo omba zi ti'bë Mesedöniya ehe Akasiya da gëri 'bëni Yerusalema. Pawolo iya henye, "Ta nani ma kat'i'bë gba zi Roma."

²² Here mo utu vo konyi 'bëni riyö, Timotiyö ehe Eresito zi Mesedöniya. Mora mo alima nduwë tisi mi Asiya.

²³ Mi kadra nani kö'du kyënyë o'do rë ni mi Efeso ga kö'du Gëri 'ba Yere. ²⁴ Vo toka 'ba manzede kuku maako ru mo Demetrisi ëdi lö 'bëni aba, ko'do wiri mbiya 'ba Aratemisi tëmi manzede. Zë mati o'donni lö zi mo, i'janni kahi kyo.

²⁵ Demetrisi ika bi kölö vidi mati mi lö kölö ne, ehe iya henye, "Aboka me, ayole dëdi lima na laka ga kö'du nenyë. ²⁶ Mora tinyö onge ku, ehe kowo hala kora nenyë Pawolo ëdi vidi kayo kofö, anza dë nje mi Efeso, mora ta ga bi ne biya mi Asiya. Mo iya henye, wiri mati ze vidi köndu dëdi ko'do mo ne, anza wiri ma tinyö ra dë. ²⁷ Vidi biya akayeto kö'du kyënyë kiya ra lö 'beze. Vidi

atoronni ta bi koro wiri kyedre 'ba Aratemisi, mati edi motu mi Asiya ehe biya mi damoku ne."

²⁸ Mati vidi 'ba loo owonni nenyë, enyinni na kamo ehe ayetonni hen ni gbögbö, "Kyedre ra Aratemisi, wiri 'ba Efeso." ²⁹ Kandi gawo kyedre ne ku ha gbögbö aba, ehe vidi kora maakowe irinni Gayisu ehe Arisitarisi, mati ayinni ta Mesedoniya Pawolo aba. Here vidi biya ahonni bi 'ba ratoto 'ba gawo. ³⁰ Pawolo na bi de ni omba ti'be komo vidi kayo, vo kome ilanni mo de. ³¹ Kya 'ba vo kalakonda maakowe mati na aboka 'bomowe utunni kö'du kise kpa zi mo, mo lenze kazi ti'be. ³² Vidi kayo bi 'ba ratoto ne, he nni gbögbö kö'du wa maako, ehe agamowe kpa he nni gbögbö ga kö'du maakowe. Da vidi biya na wiri wiri, ehe na kayo temi ze ayolanni de kö'du a'di nayinni go mo bi kolö. ³³ Vo dagba 'ba Yude adu'dunni kora maako ru mo Alekazende komo vidi kayo, ehe ayetonni yada zi mo a'di ra zi kiya. Mo ame'do kala ni aba zi ze toro ti, ehe ayonzo zi mi kö'du ne ya'ba, a'di ra edi ti'be dagba. ³⁴ Mora mati vidi kayo onganni mo Yuda ra, ze biya agbögbö he nni kadra riyö aba, "Kyedre ra Aratemisi, wiri 'ba Efeso."

³⁵ Ndundu mo aba vo mi turu 'ba gawo ne, o'do vidi kayo zi tedi ti. Here mo iya henye, "Vidi 'ba Efeso, vidi biya mi damoku ne ayolanni henye yekelu edi mi kutë gawo kyedre 'beze, ga kö'du zi motu kyedre wiri Aratemisi. Eyi ra ayolo de henye, kyine mo, mati alepi ta komoriye, edi kinye?" ³⁶ Vidi maako o'bo de tandi ga kö'du nenyë. Here, alime ti, o'de kö'du kyenyë maako de. ³⁷ Ike kora nenyee kinye, anza de le, ze ra olonni yekelu mandere lidi wiri 'beze. ³⁸ Eze Demetrise vo loo 'beni eti asusunni vidi maako, dedi ze kalakonda aba, 'duwi bi 'ba vurë edi na yehu. Vurë akikye re ni 'da ani. ³⁹ Eze waako edi ndra ta da mati ombe, akako'jo mi bi 'ba

vurë. ⁴⁰ Tapeti kö'du mati o'do re ni ndenye, kyenyë mo edi, akasusu ze ra, na vo kö'du ki'di pere. Wakila anza de ga kö'du biya 'ba kö'du ki'di pere ne, da to'be de zi hu kö'du ma laka ne kiya." ⁴¹ Tapeti kö'du nenyë kiya, mo apere ratoto ne, mo ayada zi vidi ti'benni.

20

Pawolo i'be kpuru Mesedoniya ehe Girigi

¹ Tapeti ha gbögbö inde re ni ku, Pawolo ise kö'du zi vo lö'böwë ehe ame'do me'do 'ba rakyigo zi ze. Mo ila ze, ehe i'be zi Mesedoniya. ² Kaa mati mo i'be ta bi maako zi agamo, mo ame'do me'do 'ba rakyigo zi vo lö'böwë kö'du kise kayo aba. Ndundu mo, mo i'be Girigi ³ ehe alima ani yehe wota. Pawolo omba ku zi ti'be Siriya. Mora Yude o'donni yere ro mo, here mo omba zi ti'be hulëhu ta geri 'ba Mesedoniya. ⁴ Mo oba Sapatere wisi 'ba Piyasi ta Beriya, Arisitarisi, Sekandusu ta Tasalanika, Gayisu ta Debë, Timotiyö, ehe vidi riyö 'ba Asiya ru ze Tayihikasi ehe Trohimusu ni aba. ⁵ Ze i'benni dagba zi Trowasi, ehe isinni bi ze ani. ⁶ Tapeti karama 'ba mangolo'bo konyo kazi langa, dayi ze ta Filipi. Yaa ko'do da muyi aba, di'ja ze mi Trowasi, ehe da lima ani ko'do 'ba gima kolö.

Pawolo mi Trowasi

⁷ Mi dagba ko'do 'ba gima, da toto re ze wakonyo bi kolö. Pawolo ame'do zi vidi le mi kutë yondo, ga kö'du mo omba ti'be mindö aba. ⁸ Riyë mi lokotoro bi ma dedi re ze toto, ani lamba kayo edi. ⁹ Kora obi maako ru mo Yuteyusi edi alima mi bingö 'ba loko. Mati Pawolo ame'do, ame'do na konda, Yuteyusi anano. Ndundu mo aba, mo i'be ko'do ehe alepi temi lokotoro ma wota 'ba riyë le dakaño. Mati injenni mo riyë, mo oli weni ku. ¹⁰ Pawolo i'be akaño ehe ide re ni da Yuteyusi. Mo iri mo mi kanza ni ehe iya henye, "Asösuwë de! Mo edi na didi."

11 Tapëti Pawolo i'bë hulëhu riyë mi lokotoro, mo owe mangolo'bo ehe onyo. Mo ame'do le ra bi kezi ehe i'bë. 12 Here zë obanni kora obi ne lijo na didi, ehe zë rakyenyi aba.

Ta Trowasi zi Meletusu

13 Di'bë ze dagba zi baburu ehe di'bë baburu aba zi Asoso, ehe domba ti'bë zi Pawolo koba mi baburu. Mo ako'jo nenyë ga kö'du mo ëdi ti'bë ani ndi aba. 14 Mati mo i'ja ze mi Asoso, mo ayi mi baburu ehe di'bë zo dagba zi Mitiyilina. 15 Mi ko'do vere, dayi zi bi maako kara ra Kiyosi ehe mi ko'do vere doko Samoso. Tapëti ko'do ma nani, di'bë ze Meletusu. 16 Pawolo omba zi ti'bë dagba Efeso kopi, ga kö'du mo omba dë zi kadra yanja mi Asiya. Mo na korokoro ehe omba zi tedi mi Yerusalema mi ko'do karama 'ba wakumu ta yaka.

Pawolo iya alime laka zi kyedree 'ba kanisa 'ba Efeso.

17 Ta Meletusu Pawolo utu kö'du kise zi kyedree 'ba kanisa 'ba Efeso zi tayinni zi ni. 18 Mati zë okonni ani, mo iya henye, "Ayole wa mati mo'do ku biya mi kadra medii eti, mati mayi dagba zi Asiya. 19 Yuda maakowe o'donni mala ra ma ehe o'do ma na rasosu ehe riti. Mora medii loo 'ba Yere ko'do komo tolo aba ehe kazi rakisi. 20 Mati ma yeti kö'du mi vidi kayo, mandere yandi kö'du mi lijo 'be, miri wa maako dë hulëhu ta bi yada wa mati akakonyiye. 21 Ma yada zi Yude ehe tu'dë maakowe zi dë nni koto zi Wiri temi kö'du kyenyë ko'do 'benni ehe zi koma mi Yere 'beze Yesu. 22 Ma yolo dë, a'di ra ako'do rë ni zi ma mi Yerusalema, mora ma koro Lawo Laka 'ba Wiri ehe ti'bë ani. 23 Mi gawo kyedre biya mi'bë, Lawo Laka ayada zi ma henye, aki'di ma mi kamba ehe ma tedi mi riti. 24 Mora ma sosu wa ma ako'do rë ni zi ma dë, momba nje zi taho zi kinde loo mati Yere Yesu i'di zi ma ko'do. Loo nenyë zi yada kö'du yöyö laka 'ba Wiri, waki'di 'ba rakyeyi."

25 "Mi'bë temi bi maako, zi bi maako, yeti zi ye kö'du 'ba damöku

'ba Wiri, mora yaanya aba ma yolo ku, vidi maako temi ye ongo ma dekpe löhu. 26 Ma yada zi ye ndenyë, mo'do wa kyenyë maako dë zi ye. 27 Ma yada wa mati Wiri omba zi ye yolo ne, ku biya. 28 Ongö ga re, ehe vidi biya Lawo Laka i'di ku kale ze zi gë zë kongö. Ediyë na vo yako 'ba kanisa 'ba Wiri, kanisa mati Wiri ogo yama 'ba wisi 'benni aba. 29 Ma yolo ku, tapëti ti'bë 'bama, maakowe atayinni kaa wöliwöli kyenyë lepi de kamo aba. 30 Kya 'ba vidi 'be maakowe, akiganni mbere zi vo lö'bö 'ba Yere ta'da. 31 Ediyë bi kida aba! Asösuwë hala kadra ehe yondo aba koo wota ma sesi yandi ye tolo aba komo ma.

32 Yaanya aba, mi'di ye ku da kala Wiri. Asösuwë kö'du kise 'ba waki'di 'bomo 'ba rakyeyi. Kö'du kise nenyë, atobo konyi ye, ehe aki'di zi ye drivu mi kutë zë biya mati o'do zë nbala. 33 Momba kahi 'ba vidi maako dë, mandere bongö. 34 Ayole ku hala mo'do loo kala 'bama aba zi ko'do ma na didi ehe aboka me. 35 Mora wa biya mati mo'do, yada hala ako'de zi konyi vo leriye. Asösuwë, Yere 'beze Yesu iya henye, 'Ya'da ayi kayo ta bi waki'di ndra ta da wakiri.' "

36 Tapëti Pawolo inde me'do kiya ku, mo alomvo akaño zë eti biya ehe amotunni. 37 Vidi biya udunni ehe onzonni mo ehe unzunni ho mo. 38 Zë na rasosu ga kö'du Pawolo ayada zi zë henye, "Onge ma dekpe löhu." Here zë i'benni mo aba zi baburu.

21

Pawolo i'bë Yerusalema

1 Tapëti kiya alime gbo, di'bë mbiyi zi Kosi baburu aba. Mi damindö mo aba doko Rudasiya ehe ta karani, di'bë zo Patara. 2 Di'ja baburu edi ti'bë Ponisiya, dödu ze mi mo di'bë gbo. 3 Dayi ze bi mati dongö ze Seyipurusu ehe di'bë zo daaba 'bomo, bitoro 'ba baburu 'ba Tiyere mi Siriya, ani baburu omba

ku zi wakinjë yasi tëmī nī. ⁴ Di'ja ze vo lö'böwë 'ba Yere ehe da lima zë eti gima kölö. Here Lawo Laka ayada zi zë, zi yada zi Pawolo mī'bë dë Yerusalema. ⁵ Mora mati Gima inde rë nī ku, da yeto ti'bë dagba da gëri 'beze löhu. Vidī kora biya mbara 'bënni eti ehe gisisi alasinni ze aba tëmī gawo zi ha ranga kyedre. Dodro domo ze akaṇo dagoti, damötu. ⁶ Tapëti kiya alime gbo zi oka kölö maako, dëkyi mī baburu ehe zë i'bënni hulëhu liṇo.

⁷ Di'bë ze ta Tiyere zi Potemasi, ani da mëtë ze önduwë ehe da lima zë eti ko'do kölö aba. ⁸ Mi ko'do ma vere di'bë zi Kasariya ehe da lima ze liṇo 'ba Pilipo vo kö'du yeti. Mo kölö tëmī vidī kora madomoriyö mati akonyinni vo lö'böwë. ⁹ Mo edi gisi minzö kazi koze aba sowo. Zë na vo kumë kö'du.

¹⁰ Dëdi ze mī Kasariya ko'do kayo aba, mati nëbi ru mo Agabusu ayi zi ze ta Yudiya. ¹¹ Mo iri ko'di ga Pawolo, ehe mo ida kala nī ehe ndi nī mo aba. Here mo ayada zi ze, iya nenyë, "Lawo Laka iya nenyë, Yude mī Yerusalema akidanni kora vo kyeti 'ba ko'di nenyë. Zë aki'dinni mo kpa zi tu'dë maakowe."

¹² Tapëti Agabusu iya nenyë, ze ehe vidī ma edinni lima ani, alenzenni Pawolo zi ti'bë dë zi Yerusalema. ¹³ Mora Pawolo aya'ba da me'do iya nenyë, "Kö'du a'di, ediyë kudu ehe di'di ma kowe? Manza dë nje nzo zi kida, mora mëdi kpa nzo zi koli ga kö'du 'ba Yere Yësu mī Yerusalema."

¹⁴ Kyere do'bo dë zi Pawolo ko'do zi dë nī kopi, dila mo ehe damötu, "Ako Yere, o'do zi ze wa mati omba zi rë nī ko'do."

¹⁵ Here ze nzo zi ti'bë Yerusalema. ¹⁶ Kya 'ba vo lö'bö maakowe tëmī Kasariya, i'bënni ze aba ehe obanni ze zi lima liṇo 'ba Manasono. Mo ta Seyipurusu ehe vo lö'bö ra biyeto aba.

Pawolo ehe Yemisi

¹⁷ Mati doko mī Yerusalema, önduwë na rakyenyi irinni ze

kalakyedre aba. ¹⁸ Pawolo i'bë ze aba zi Yemisi kongo ko'do vere aba, ehe kyedree 'ba kanisa edinni biya ga bi mo. ¹⁹ Pawolo amëtë zë ehe ayada hala Wirī o'do nī zi konyi tu'dë maakowe. ²⁰ Vidī biya mati owonni nenyë ayetonni Wirī, ehe iyanni zi Pawolo henye, "Öndu ze, ato'bo kongo hala kpuluku 'ba vidī 'beze Yude ayinni ku na vo lö'böwë! Ehe zë biya nzo zi koro kö'du ki'di 'ba Mosa. ²¹ Mora ayada zi zë henye, edi ayandi Yude mati edinni alima mī kutë tu'dë maakowe, kazi koro kö'du ki'di 'ba Mosa. Zë iyanni henye, ayada zi nni nbete gisi kora 'bënni dë mandere lö'bö ga dalëti 'beze. ²² A'di ra da ko'do yaanya aba, vidī owonni ku edi kinye? ²³ Ako, o'do wa ma da ko'jo kö'du mo. Vidī kora sowo 'beze maakowe o'donni lömu ku zi Wirī. ²⁴ Oba kora nenyë o'do rë yi nbala zë eti na kö'du ki'di 'ba Mosa, ehe opi waki'di 'bëzë here zë mohi dë nni. Here zi vidī biya yolo henye, kö'du ako anza dë mī kö'du yada 'bëzë ne. Zë akayolonni orowe kö'du ki'di 'ba Mosa. ²⁵ Kadra ma alaga nani aba, da yada zi vo lö'böwë 'ba tu'dë maakowe, mati da sösu zi zë ko'do. Diya zi zë, monyonni wa mati i'di zi wiri ma mbiya ne dë. Ayada zi zë, monyonni yama dë, mandere ida 'ba ngötu mati uri gu mo. Ayada kpa zi zë, mo'donni kö'du kyënyë 'ba ndoro dë."

²⁶ Mī ko'do vere aba, Pawolo oba kora sowo nī aba ehe ako'jo rë nni nzo mī kadra kölö. Here mo i'bë mī yëkelu ehe ayada ndala aba kadra 'ba ra ko'do nbala ne akinde rë nī ehe ndala aba aki'di wakumu zi ma kölö tëmī zë.

İri Pawolo mī yëkelu

²⁷ Mati kadra 'ba ra ko'do nbala ku kara zi rë nī kinde, kya 'ba Yuda maakowe tëmī Asiya ongönni Pawolo mī yëkelu. Zë o'donni vidī kayo na kamo Pawolo aba, ehe zë irinni mo. ²⁸ Vidī kayo hë nni gbögbö aba, iyanni henye, "Kora 'ba

Yuda akonyi ye ze! Kora nenyë i'bë ta bi ne toko, kö'du kyënyë kiya aba ra vidi 'ba Yiserele, ehe kö'du ki'di 'ba Mosa, ehe yëkëlu nenyë. Mo ika komokaya kpa zi yëkëlu laka nenyë, tu'dë maakowe kika mi mo." ²⁹ Kya zë maakowe asösunni henye Pawolo ika Tröhimusu ta Efeso mi yëkëlu, ga kö'du zë ongönni zë 'dö riyö mi gawo kyedre ne.

³⁰ Mi gawo kyedre ne biya kpöro aba, ehe vidi ayinni taho aba. Zë irinni Pawolo ehe otönni mo yaga temi yëkëlu. Here ha loko biya isi re ni. ³¹ Vidi ombanni ku kara zi Pawolo kofu, mati kyedre 'ba turu anjiya mi turu 'ba Roma owo henye biya Yerusalema ayeto ku zi kamo kö'do. ³² Kandi mo oba kya vo kanya maakowe ehe vo da kanye, ehe ahonni bi mati vidi kayo atöto re nni zi mo. Kandi mati vidi kayo ne ongönni vo kyëlu ne, ehe vo hu kanye, zë öronni ta bi Pawolo ku'bö.

³³ Kyedre 'ba vo kyëlu ne i'bë ehe iri mo, ehe ida mo nyöri riyö aba. Here mo ayönzo zi yolo, eyi ra Pawolo ehe a'di ra mo o'do. ³⁴ Kya 'ba vidi kayo maakowe agbögbö he nni kö'du wa maako, ehe maakowe agbögbö he nni kö'du wa maako 'beri. Mora edinni ku kö'do kpöro kyö kyedre 'ba vo kyëlu ö'bo de zi wa maako ki'ja. Here mo i'di kö'du zi Pawolo koba bi 'ba vo kanye. ³⁵ Mati zë ökonni ani, vidi kayo ayinni na kamo, here vo kanya irinni Pawolo riyë ehe injenni mo. ³⁶ Vidi kayo alö'bönni ga ndi zë ehe nduwë he nni gbögbö aba henye, "Ofo mo! Ofo mo!"

Pawolo ame'do zi vidi kayo

³⁷ Mati ombanni ku zi Pawolo koba mi bi 'ba vo kanye, mo ako'jo ha kyedre 'ba vo kyëlu ne, iya henye, "Ma t'bo de kiya kö'du maako zi yi?" Kyedre 'ba vo kyëlu ne ako'jo ho mo iya henye, "Hala ayolo ha 'ba Girigi?" ³⁸ Anza de vidi 'ba Ezipeto mati ayeto kamo anza na köwo ehe alëpi dagba zi vo wehe kö'do kpu-lukusowo yaga mi da lipi?"

³⁹ Pawolo aya'ba do mo iya henye, "E e. Ma Yuda ra, ta Tasisi gawo kyedre laka mi Silisiya. Ako ila ma, ma me'do zi vidi kayo nee."

⁴⁰ Kyedre 'ba vo kyëlu ayada zi mo, mo atö'bo me'do. Here Pawolo öro riyë ame'do kala ni aba zi vidi. Mati de zë ku liwo, mo ame'do zi zë ha 'ba Hibiru aba.

22

¹ "Önduwë ehe 'buwë, owowe kaa miya wa mati o'do re ni." ² Mati vidi kayo ne owonni Pawolo ame'do zi nni mi ha 'ba Hibiru, zë ayinni ndra liwo. Here Pawolo iya henye, ³ "Ma Yuda ra, o'jo ma mi gawo kyedre 'ba Tasisi mi Silisiya. Mora mövu kinye mi Yerusalema na vo kö'du ko'jo 'ba Gamalili, ehe ayandi ma zi kusu ga ndi kö'du ki'di 'ba zutu 'beze biya. Tinyö, ma kpa momba zi Wiri koro, kaa e biya mati ndenye."

⁴ "Ma yaza vidi mati usu Gëri 'ba Yere, ehe mofu kya maakowe. Miri maakowe ehe mi'di mi kamba. Ma sösu de, ezë zë kora mandere mbara. ⁵ Kyedre 'ba vo karase, ehe biya vidi mi magalesi akato'bo yadanni zi yi nenyë edi tinyö. Miri waraga kazi zë, zi öndu ze mi Damasika, here zi ma kiri vidi ehe zi kika zë mi Yerusalema zi yaza."

Pawolo ayada kö'du ra kopi 'beni (Loo 9:1-19, 26:12-18)

⁶ "Ko'do kölo maako aba, kaa kadra kutë, medu ku zi toko kara Damasika, bikanyi ta komoriyë, kandi ayanyi bi toko ra ma. ⁷ Ma lepi dakaño ehe mowo gu edi ko'jo wa, 'Sawolo, Sawolo, kö'du a'di edi yaza ma?'"

⁸ "Ma ya'ba do mo henye, 'Yi 'beni eyi, Yere?' Yere aya'ba do mo iya henye, 'Ma Yesu 'ba Nazereta! Ma ra, edi ayaza ne.' ⁹ Vidi ma edinni ti'bë ma aba, ongönni bikanyi ne, mora owonni gu de."

¹⁰ "Ma ko'jo kö'du henye, 'Yere, omba a'di zi ma kö'do?' Here mo ayada zi ma iya henye, 'Enyi riyë ehe i'bë mi Damasika. Ezë öko ani, a'di akayada zi yi kö'do.' ¹¹ Bikanyi

kyedre ne ku ndra here mo'bo dë zi bi kongɔ. Oke ra irinni ma kala aba kika mi Damasika."

¹² "Mi gawo kyedre nani, kora maako ëdi ru mo Ananiya, mo koma aba mi kö'du ki'di 'ba Mosa, ehe Yude biya mati alimanni ani, ombanni mo laka. ¹³ Mo ayi zi ma, ehe iya henye, 'Sawolo, öndu ma, yaanya aba akongɔ bi löhu!' Kandi mo'bo bi kongɔ. ¹⁴ Here Ananiyasi ayada zi ma iya henye, 'Wiri mati zutu 'beze amötunni, inzi yi ku zi yolo wa mati mo omba o'do rë ni ku. Mo inzi yi zi kongɔ Mo Mati Tinyö, ehe zi gu mo kowo, ¹⁵ ga kö'du zi tedi na vo kiya 'ba wa mati ongo ehe owo. ¹⁶ A'di ra ëdi bi mo kisi? Enyi riyë! Iri bapatisi zi kö'du kyenyë 'beyi kaka, mötu aba zi Yere.' "

Ako'jo Pawolo zi kö'du yeti zi tu'dë maakowe

¹⁷ "Tapëti ma nenye ma'ba Yerusalema ehe mi'bë mi yëkëlu zi mötu. Ani mongɔ rayada ¹⁸ 'ba Yere. Mo iya zi ma henye, 'Kandi, ila Yerusalema! Vidi ombanni dë kowo, wa mati ëdi akiya ga kö'du ma.' ¹⁹ Ma ya'ba do mo henye, 'Yere, zë ayolönni henye mi bi 'ba mötu kayo 'beze miri, ehe mu'bo vidi mati ëdinni koma aba mi yi. ²⁰ Ofo Setifano ga kö'du mo ame'do kö'du yi. Mero ani, ehe hu kö'du ki'di nduwë. Here mongɔ ga bongɔ 'ba kora mati ofonni mo.' ²¹ Mora Yere ayada zi ma ti'bë, ehe mo alömu zi kutu ma kowo zi tu'dë maakowe."

²² Vidi kayo ne owonni le Pawolo iya nenye. Here zë ayetonni hë nni gbögbö. "Ofowe kora nenye! Mo o'bo dë zi lima." ²³ Zë nduwë hë nni gbögbö. Zë aköhonni bongɔ 'bënni toko ehe u'dunni durufu mi buluku. ²⁴ Kyedre 'ba vo kyëlu mi turu 'ba Roma, i'di kö'du zi Pawolo koba bi 'ba vo kanye, ehe ku'bo so'da aba. Mo o'do nenye zi yolo kö'du a'di vidi ëdi hë nni gbögbö da Pawolo. ²⁵ Mati vo kanya ëdinni ku Pawolo kida zi ku'bo, mo ako'jo ha vo da kanye ma ëdi toro ani, "E'di

na dangölö zi ku'bo vidi 'ba Roma dagba ayonzo mo dë komo vurë?"

²⁶ Mati vo da kanye owo nenye, mo i'bë zi kyedre vo dë ni iya henye, "E'di a'di ko'do? Kora nenye vidi 'ba Roma ra!"

²⁷ Here, kyedre 'ba vo kyëlu ne i'bë zi Pawolo ehe ako'jo ho mo, iya henye, "Ayada zi ma, yi vidi 'ba Roma ra?" Pawolo aya'ba do mo lëzë aba iya henye, "Oo."

²⁸ Kyedre 'ba vo da kyëlu iya henye, "Mopi kahi kyɔ zi tayi vidi 'ba Roma." Mora Pawolo aya'ba do mo iya henye, "O'jo ma vidi 'ba Roma."

²⁹ Zë mati ombanni zi ho mo ko'jo, ina rë nni kowo kandi ta ro mo. Kyedre 'ba vo da kyëlu na bi dë ni na rakaga mati mo ayolo henye ni'di Pawolo, nida vidi 'ba Roma ku nyori aba.

Pawolo komo magalesi 'ba Yude

³⁰ Ko'do vere aba, kyedre 'ba da vo kyëlu omba ku zi yolo kö'du ma tinyö, kö'du a'di Yude asusunni Pawolo go mo. Here mo inga nyori 'ba Pawolo 'de, ehe mo i'di kö'du zi kyedre 'ba vo karase ehe vo dagbe 'ba Yude biya zi rë nni toto. Here mo ika Pawolo loko ehe o'do mo toro komo zë.

23

¹ Pawolo ongo bi mbiyi da gboko 'ba magalesi ehe iya henye, "Öndu me, zi ko'do ndenye, ma litu zi Wiri di'di nbala aba." ² Here Ananiya kyedre 'ba vo karase i'di kö'du zi kora mati ëdinni atoro kara, dakapa Pawolo zi ho mo kisa. ³ Pawolo opi komo ni zi kyedre vo karasa ehe iya henye, "Yi ta rë yi yaga nbala kaa yiku kanyi, mora miyi ku na köndu kaa kalili. Wiri aku'bo yi. Alima nani zi vurë ko'do ra ma kö'du ki'di 'ba Mosa aba. Mora mi kadra kölö ne, i'di kö'du zi kora nee, zi kowe kö'du ki'di ma ku'bo."

⁴ Kora mati oronni kara dakapa Pawolo ako'jonnii kö'du iyanni henye, "Ayolo dë, ëdi kyedre 'ba vo karase 'ba Wiri ra lidi?" ⁵ Pawolo aya'ba do mo iya henye, "Ako öndu

me! Ma yolo dë mo kyedre 'ba vo karase ra. Wayöruwë ayada zi ze, anza dë zi me'do kyënyë kiya ra vidi vo dagba 'be."

⁶ Mati Pawolo ongo kya 'ba kyedre maakowe Sadeke, ehe maakowe Farasiye, mo agbögbö hë nï iya henye, "Öndu me, ma Farasi, ehe wisi 'ba Farasi ra. Ma kinye bi 'ba vurë ne, ga kö'du moma yöku atënyï na didi." ⁷ Kandi mati Pawolo iya nenye, Farasiye ehe Sadeke ayetonni mi ha wasa kyedre, ehe vo dagbe 'ba Yude ayetonni kapa maako. ⁸ Sadeke omanni dë mi malayike, lawowe, mandere yöku atënyï na didi. Mora Farasiye omanni biya mi wa nenye, ⁹ ehe here ani ha gbögbö kayo edi. Kya 'ba vo komoyandi 'ba kö'du ki'di 'ba Mosa mati edinni Farasiye, zë ayinni na kamo ehe iyanni henye, "Di'ja waako dë na kyënyë ra kora nenye. A'di ra ezë lawo mandere malayika tinyö ame'do ku zi mo."

¹⁰ Ha wasa ne ayi ku na kyigo, kyedre 'ba vo da kanye edi na tere henye, vidi akizanni Pawolo na nzoyi. Here mo i'di kö'du zi vo kanye zi ti'bë loko ehe Pawolo yom. Here, zë obanni mo hulëhu bi lima 'ba vo kanye.

¹¹ Yondo nani aba, Yere odo dakapa Pawolo iya henye, "Akyigo rë yi! Te kaa mati ayada kö'du ma zi maakowe mi Yerusalema, akayada kö'du ma kpa mi Roma."

Yere zi Pawolo kofo

¹² Mi damindö vere, Yuda maakowe atoto rë nni ga bi kölo ehe alömunni, iyanni henye, nonyonni wa mandere uwënni wa maako dë, le ezë nofonni Pawolo ku. ¹³ Zë mati o'donni yere ne ndra ta da 'butësowö. ¹⁴ Here kya zë maakowe i'bënni zi kyedree 'ba vo karase ehe vo dagbe 'ba Yude ehe iyanni henye, "Da lömu Wirï henye, donyo wa maako dë, le ezë dofo Pawolo ku. ¹⁵ E ehe biya magalesi i'bëe zi kyedre 'ba vo da kanye ehe rako'ba henye ombe yolo ndra vurë ma iya

ra Pawolo. Ako'jowe kö'du mo zi kika komo vurë 'be. Here, da tedi bi mo kisi, zi mo kofo gba kazi mo toko ani."

¹⁶ Mati wisi 'ba emi 'ba Pawolo owo kö'du 'ba yere ne, mo i'bë bi lima 'ba vo kanye ehe ayada zi Pawolo. ¹⁷ Here Pawolo iya zi kyedre 'ba vo da kanya lamikölö maako henye, "Oba kora obi nenye zi kyedre 'ba vo da kanye. Mo edi kö'du aba zi yada zi mo." ¹⁸ Kyedre 'ba vo da kanya lami ne oba mo zi kyedre 'ba vo da kanye iya henye, "Maboso ru mo Pawolo ako'jo ma zi kika kora obi nenye zi yi, ga kö'du mo edi kö'du aba zi yada zi yi."

¹⁹ Kyedre 'ba vo kyëlu oba kora obi ne dakapa ehe ako'jo ho mo na liwo, "A'di ra omba yada zi ma?" ²⁰ Mo aya'ba do mo iya henye, "Vidi kora maakowe edinni kö'du sösu aba zi hë yi ko'jo zi kika Pawolo akaño zi magalesi 'ba Yude mindö aba. Zë akiyanni, nombanni zi kö'du yolo ndra kö'du mo. ²¹ Mora ako, o'do wa ma zë iyanni ne dë. Ndra ta da kora 'butësowö ombanni lodro da Pawolo. Zë o'donni lömu anza dë zi konyo mandere kuwë wa maako le ezë nofonni Pawolo ku. Yaanya aba edinni bi mo kisi zi kowo a'di ra akiya." ²² Kyedre 'ba vo kyëlu utu kora obi ne 'de tapëti mo iya zi mo henye, "Ila vidi kölo maako dë yolo kö'du mati ayada zi ma nenye."

Utu Pawolo zi Felekisi

²³ Kyedre 'ba vo da kanye ako'jo kyedre 'ba vo kanya lamiriyö ehe ayada zi zë, "Kadra madomosowö yondo aba, lamiriyö vo kanya ma ndi medinni nzo zi ti'bë zi Kasariya. Oba 'butëmadomoriyö kora da akakya ehe lamiriyö vo kanya wehe aba. ²⁴ Ako'je akakya nzo kö'du Pawolo ehe ayole laka mo moko kazi kö'du maako kpuru zi vo dakaño Felekisi."

²⁵ Kyedre 'ba vo da kyëlu ne ayöru waraga iya henye,

²⁶ "Wamëtë kazi Kulidasi Layisi, zi kyedre vo dakaño Felekisi.

²⁷ Yuda maakowe irinni kora nenye

ehe kara zi mo kofo. Mora mati ma yolo mo vidi 'ba Roma, moba vo kanya maakowe ehe ayomonni mo. ²⁸ Momba zi yolo kö'du a'di ra ombanni mo de. Here mika mo komo magalesi ²⁹ ehe ma yolo henye nje kö'du ki'di 'ba yëni 'bezë. Kora nenyë o'do kö'du kyënyë maako de zi mo koli mandere ki'di mo mi kamba. ³⁰ Kandi mati ma yolo edi yere ko'do ro mo, mutu mo zi yi ehe ma yada vo mo susuwë zi kika kö'du ko'do kyënyë 'bomo ne mi bi vurë 'bëyi."

³¹ Vo kanya oronni kö'du ki'di 'ba kyedre 'ba vo da kanye ehe mi yondo kolö nani, zë obanni Pawolo zi gawo kyedre 'ba Anitipatrissi. ³² Mi ko'do vere, vo kanye ndi aba, a'banni bi lima 'ba vo kanye, ehe ilanni vo kanye mati da akakya nduwë ti'bë mo aba dagba. ³³ Mati zë ayinni zi Kasariya, zë i'dinni waraga ne zi vo dakaño ehe i'dinni Pawolo zi mo. ³⁴ Vo dakaño ako'jo waraga ne. Here mo ako'jo ha Pawolo, dakaño vala ra mo ta 'domo. Mati mo ayolo mo ta Silisiya, ³⁵ vo dakaño iya henye, "Ma kowo kö'du 'bëyi ne, ezë vidi ne ayinni, ikanni kö'du kyënyë mati ombanni yi de go mo ne ku." Tapëti mo iya kö'du nenyë, mo i'di kö'du zi Pawolo sesi na maboso mi linjo 'ba Yere Heroda.

24

Asusu Pawolo bi vurë 'ba Felekisi

¹ Yaa ko'do muyi aba, Ananiya kyedre 'ba vo karase, vo dagba 'bënni eti ehe vo me'do mi bi 'ba vurë kö'du vidi maakowe ru mo Teretalusi, i'bënni zi Felekisi zi yada kö'du kyënyë ma Pawolo o'do. ² Here, ako'jo Pawolo loko ehe Teretalusi ayeto me'do, "Kyedre Felekisi, ika vidi 'bezee mi rakyëyi konda, ehe ga kö'du ko'do 'bëyi, ga kö'du dakaño 'beze, edi ndra na laka. ³ Ze biya 'duwi dedi na rakyenyi ga kö'du wa mati o'do. ⁴ Momba de zi yi yaza, mora ako, edi na mikuku ze aba, ehe owo ha ma nje kadra tisi aba. ⁵ Di'ja kora

nenye na vo mikile, mo ayeto kö'du kyënyë ko'do mi kutë Yude ehe biya temi damöku ne. Mo edi kpa na vo dagbe 'ba gboko maako ako'jo Nazarenesi. ⁶⁻⁷ Mati mo ayonzo zi komokaya kika ra yekëlu ne, diri ze mo. ⁸ Ezë ako'jo ho mo, aki'ja na bi de yi henye, me'do 'beze ne tinyö, akayolo biya kazi mo wa mati da susu mo kö'du mo." ⁹ Yuda kayo ame'donni riyë ehe ombanni da kö'du mati Teretalusi iya.

Pawolo agaga gë ni komo Felekisi

¹⁰ Vo dakaño Felekisi o'do kala zi Pawolo zi me'do, ehe mo ayeto, kiya henye, "Ma yolo ku, o'do vurë 'ba vidi dakaño nenyë ku koo lakyi aba, ehe ma rakyenyi aba, zi ga ma gaga komo vurë 'bëyi. ¹¹ Anza de ndra ta da ko'do 'butë domoriyo mati alaga, mi'bë zi motu mi Yerusalema. Ako'jo ha vidi maako ezë anza de tinyö. ¹² Gba Yude i'janni ma de he ze wasa vidi maako aba mi yekëlu, mo'do kö'du kyënyë maako de mi bi 'ba motuwë mandere mi gawo kyedre. ¹³ Gëri maako anza de ani, zë ato'banni yada kö'du kyënyë nenyee, zë yaanya aba edinni kika ra ma. ¹⁴ Momba do mo nenyë zi ye, medii motu Wiri 'ba zutu 'bezee. Gëri nani kiri aba mati zë iyanni henye anza de tinyö. Mora moma kpa mi wa biya mati ayöru mi kö'du ki'di 'ba Mosa ehe mi wayöruwë 'ba Nëbiyë. ¹⁵ Medii kpa kö'du sösu aba mi Wiri kaa vidi nenyee, henye Wiri akinjë vidi biya temi koli, ma laka mandere ma kyënyë. ¹⁶ Here ga kö'du tinyö ma yolo ku, mi'di ra ma zi tedi kö'du sösu ma di'di nbala aba, mi wa mati mo'do zi Wiri mandere zi vidi.

¹⁷ "Tapëti tedi 'bama na kowo ta ra Yerusalema koo lakyi aba, mi'bë ani zi kya 'ba kahi kiri zi vidi 'bame ehe zi wakumuwë ki'di. ¹⁸ Nenyë edi wa mati medii ko'do, mati zë i'janni ma mi yekëlu, ma na nbala mi kö'du ki'di 'ba Mosa. Manza de vidi kayo aba, ehe kö'du ko'do kyënyë maako

anza dë. ¹⁹ Yuda maakowe tëmì Asiya ëdinni mi kadra nani, ehe ëzë, zë ëdinni kö'du maako aba zi kiya ra ma, na kyënyë, zë atëdinni kinye yaanya aba. ²⁰ Mandere ako'jo hë zë, zë mati ëdinni kinye ne. Zë akato'bo yadanni zi yi henye, zë ijanni ma dë kö'du kyënyë maako aba, mati magalesi o'donni vurë le ra ma. ²¹ Nje kö'du kyënyë kölö mati akikanni ra ma ëdi, ma gbögbö ha ma yaga bi 'ba vurë, mati miya henye, 'Ma ndenye bi 'ba vurë, ga kö'du moma henye, yöku atënyï na dïdi!'

²² Felekisi ayolo Gëri 'ba Yere ndra. Mi ndundu mo, mo isi ha vurë, ehe iya henye, "Ma kö'do ndundu vurë 'bama tapëti toko 'ba Layisisi, kyedre 'ba vo kyëluwë." ²³ Mo i'di kö'du zi vo da kanye zi Pawolo sesi na maboso, mora mo misi go mo dë, mandere zi yata aboka mowe ta bi mo konyi.

Asesi Pawolo na maboso

²⁴ Kö'do maakowe aba yaa, Felekisi ayinni mbara 'bëni Dorosila aba. Dorosila Yuda ra. Felekisi utu litu kö'du Pawolo, ehe mo oze mbili ni mati Pawolo ëdi ame'do zi mo, zi tedi koma aba mi Yësu Korisito. ²⁵ Mora Felekisi na tere, mati Pawolo ayeto me'do zi mo, zi kö'du laka kö'do, asesi rë yi kazi kö'du kyënyë, ehe vurë ma ëdi atayi. Here mo iya zi Pawolo henye, "O'bo ku, yaanya aba. I'bë. Mora ëzë mëdi kadra aba, ma kutu litu kö'du yi." ²⁶ Tapëti ma nenye, Felekisi 'duwi litu kutu kö'du Pawolo ehe me'do mo aba, ga kö'du mo asösu 'bëni Pawolo akogo komo ni.

²⁷ Koo riyö aba, Porosiyasi Fesitösi ayi na vo dakaño tapëti Felekisi. Mora Felekisi omba zi kö'do vo dagbe 'ba Yude na rakyenyi, mo asesi Pawolo mi kamba.

25

Pawolo komo Fesitösi

¹ Kö'do wota aba tapëti Fesitösi ayi mi dakaño, mo i'bë ta Kasariya zi Yerusalema. ² Ani kyedree 'ba

vo karase ehe vo dagba 'ba Yude maakowe ayadanni zi mo kö'du kyënyë mati zë ongonni Pawolo o'do. ³ Zë ako'jonnì ha Fesitösi ëzë mo akomba zi Pawolo kika Yerusalema. Zë alenzenni mo zi kö'do nenye ga kö'du zë ëdinni yerë kö'do zi lodro da Pawolo ehe mo kofota da gëri. ⁴ Mora Fesitösi ayada zi zë, "Akasesi Pawolo mi Kasariya, ehe kandi mëdi ati'bë ani na bi da ma. ⁵ Eze mo o'do kö'du kyënyë maako, vo dagba 'be mi'bënni ma aba ehe mikanni kö'du kyënyë mati mo o'do ne ani."

⁶ Fesitösi alima mi Yerusalema kö'do madomowota mandere kö'do 'butë ndra gba kazi ti'bë Kasariya. Here kö'do vere aba, mo alima bi 'ba vurë, ehe ika Pawolo bi 'ba vurë. ⁷ Kandi mati Pawolo ayi loko, vo dagbe ta Yerusalema oronni toko ro mo ehe iyanni henye, i'ja mo kö'du kyënyë kayo maako aba. Mora zë o'bönni dë zi yada kö'du ne ëdi tinyö. ⁸ Here Pawolo ame'do gë ni gaga aba, "Mo'do kö'du kyënyë maako dë ra kö'du ki'di 'ba Yude ehe mo'do kö'du kyënyë ako kpa dë ra yëkelu mandere ra Yere 'ba Roma."

⁹ Fesitösi omba zi vo dagbe kö'do na rakyenyi. Here mo ako'jo ha Pawolo iya henye, "Omba ku zi ti'bë Yerusalema, ehe zi ma vurë 'bëyi kiya ga kö'du nenye?"

¹⁰ Pawolo aya'ba iya henye, "Ma mëdi mi bi 'ba vurë 'ba Yere 'ba Roma, ehe nani bi ma akikye vurë ra ma. Ayolo na laka mo'do kö'du kyënyë ako dë zi Yude. ¹¹ Eze mo'do kö'du maako na kyënyë zi ma koli ho mo, mo'bo dë kiya henye, momba dë zi koli. Mora mo'do kö'du kyënyë maako dë, ehe vidi maako anza dangölö aba zi ma ki'di zi vidi nenye. Yaanya aba ma ko'jo kö'du zi Yere 'ba Roma ra zi vurë 'bama kiya."

¹² Tapëti Fesitösi ame'do vo magalesi 'bëni ëti, mo ayada zi Pawolo iya henye, "Ako'jo kö'du zi Yere 'ba Roma ra vurë 'bëyi kiya, ehe zi Yere 'ba Roma akati'bë!"

Pawolo ame'do zi Agiriba ehe Berenisi

¹³ Ko'do maako aba yaa, Yere Agiriba ehe Berenisi ayinnì Kasariya na yingɔ 'ba Fesitosi. ¹⁴ Alimannì ani ko'do lakiya aba, mati Fesitosi ayada zi yere kö'du 'ba Pawolo, mo iya henye, “Felekisi ila kora maako kinye mî kamba, ¹⁵ ehe mati mî'bë Yerusalema, kyedre 'ba vo karase ehe vo dagbe 'ba Yude ayinnì ehe ayadannì zi ma kö'du kyënyë ko'do 'bomo, ehe ako'jonnì ha ma zi vurë 'bomo kikyë. ¹⁶ Ma yada zi zë, anza dë mî dalëtì 'ba Roma zi vidì kora ki'di zi vidì mati ikannì kö'du kyënyë ro mo, gba kazi mo i'ja gëri maako dë zi gë nî gaga. ¹⁷ Here mati zë ayinnì kinye ma aba, ma yaɲa kadra dë. Mî ko'do vere ne, mîri bi lima 'bama da kyiti 'ba vurë, ehe mî'di kö'du zi mo kika. ¹⁸ Mora mati kora nee ɔronnì riyë, zi kö'du kyënyë 'bomo kiya, zë asusunnì mo ga kö'du kyënyë ma anza dë mî kö'du sösü 'bama. ¹⁹ Zë awasa hë nnì mo aba kö'du koma yëni 'bënnì ehe kora mati oli ru mo Yësu, Pawolo iya mo ëdi na didi. ²⁰ Ma yolo dë hala zi vurë 'bomo kiya tinyö ga kö'du nenyë biya, ma ko'jo ha Pawolo ëzë mo omba ku zi ti'bë Yerusalema, ehe zi vurë ko'do ro mo ani. ²¹ Mora Pawolo ako'jo kö'du zi sesinì mî kamba le Yere 'ba Roma ra ako'do kö'du ma nomba. Here, mî'di kö'du zi mo sesi kinye le ma kutu mo zi Yere 'ba Roma.”

²² Agiriba iya zi Fesitosi henye, “Momba kpa zi kowo a'di kora nenyë akiya.” Fesitosi aya'ba do mo iya henye, “Akowo ho mo mindö aba.”

²³ Ko'do ma vere aba, Agiriba ehe Berenisi aba o'donnì wayada kyedre mati zë ayinnì mî loko 'ba ratoto. Vo kyëluwë 'ba anjiya ehe vidì ma dagbe 'ba gawo ëdinnì kpa ani. Fesitosi i'di kö'du zi Pawolo kika loko ²⁴ ehe iya henye, “Yere Agiriba ehe yinge, onge bi da kora nenyë. Yude biya ta Yerusalema ehe Kasariya ayinnì zi ma, iyannì henye,

nombannì zi kofo mo. ²⁵ Mi'ja kö'du kyënyë maako zi mo kofo dë. Mora ga kö'du mo ako'jo ku zi Yere 'ba Roma ra zi vurë 'bënnì ko'do, momba ku zi mo kutu Roma. ²⁶ Ma kayöru kö'du tinyö maakowe ga kö'du kora nenyë zi Yere 'ba Roma. Here, mika mo komo we biya, mora gogo komo yi, Yere Agiriba. Tapëtì me'do 'beze ga kö'du 'bomo, ehe mëdi wa maako aba zi yöru. ²⁷ Anza dë na laka zi maboso kutu zi Yere 'ba Roma gba kazi yolo kö'du kyënyë mati mo o'do.”

26

Pawolo komo Agiriba

¹ Agiriba iya zi Pawolo henye, “Yi yaanya aba ame'do ga kö'du yi.” Pawolo iza ga kala nî yaga ehe iya nenyë,

² “Yere Agiriba, ma na rakyenyi ga kö'du nenyë, zi me'do 'bama kiya komo yi ndenye tëmì kö'du biya, mati Yude asusunnì ma go mo. ³ Ayolo na kayo kö'du dalëtì 'ba yëni 'beze ehe koma mati inye mî ze. Here ma ko'jo hë yi zi kowo mikuku aba zi ma. ⁴ Yude biya ayolonni ma ku kyere ma gba na wisi obi. Zë ayolonni kyinë 'ba lima a'di mëdi mo aba, mî dakaɲo 'bama ehe mî Yerusalema. ⁵ Ehe ëzë zë ombannì, zë ato'bønnì yada zi yi ma Farasi ra, mî gboko mati oro kö'du ki'di ndra ta da maako. ⁶ Yaanya aba, mëdi ku komo vurë ga kö'du moma mî lömu mati Wirì o'do kyere zi vidì 'beze. ⁷ Kadra ehe yondo 'butë domoriyö tu'dë 'beze alitunnì zi Wirì, kisi bi lömu ya'da omo. Yere Agiriba, ga kö'du sösü nenyë, kya 'ba vo dagba 'beze maakowe ikannì wasusu maako ra ma. ⁸ Kö'du a'di e biya da jiji aba, Wirì injë yöku zi didi?”

⁹ “Ma kadra maako aba, ma sösü henye, ma ko'do wa maako biya ma to'bo, zi wehe ko'do ra Yësu 'ba Nazereta. ¹⁰ Mo'do nenyë dagba mî Yerusalema, ehe kalakonda 'ba kyedree 'ba vo karase mî'di vidì 'ba

Wiri kayo mi kamba. Momba da kö'du zi zë kofo. ¹¹ Mëdi zë yaza 'duwi mi bi 'ba mötu 'beze, ehe ma yonzö ko'do zë, zi kö'du kyënyë kiya ra Wiri. Tinyö, ma na kamo zë ëti, henye, mi'bë zë koma mi gawo kyedre 'ba vo leze maakowe."

Pawolo ayada kö'du ra kopi 'bëni
(Loo 9:1-19, 22:6-16)

¹² "Yere Agiriba, kadra maako aba, mëdi da gëri 'bama zi Damasika kalakonda ehe dangölö aba kazi kyedree 'ba vo karase. ¹³ Kaa kadra kutë, mongö bikanyi, anyi ndra ta da kadra. Ayanyi bi da ma ta komoriyë ehe da vidi biya mati ëdinni ti'bë ma aba. ¹⁴ Ze biya da lepï dakaño. Here mowo gu iya zi ma ha 'ba Hibiru aba henye, 'Sawolo, Sawolo, kö'du a'di ëdi yaza ma? E'di na lumë zi wehe ko'do ma aba!'"

¹⁵ "Ma ko'jo kö'du henye, 'Yere, yi 'bëyi ëyi ra?'"

"Yere aya'ba do mo iya henye, 'Ma Yësu ra! Ma ra ëdi ayaza. ¹⁶ Yaanya aba orö riyë da ndi yi. Ma yada ra ma zi yi, ga kö'du minzi yi ku zi tedi na vo litu ama. Ayada zi maakowe wa ma ayolo kö'du ma ehe a'di ma kayada zi yi yaa.' ¹⁷ Yere iya kpa henye, 'Ma kagaga gë yi kazi vidi 'ba Yude ehe kazi tu'dë maakowe mati mëdi yi kutu zi zë, ¹⁸ zi komo zë yëhu here zi dë nni koto tëmï biköndu zi bikanyi ehe tëmï kyigö 'ba Satani zi Wiri. Here akila kö'du kyënyë 'bëzë ehe koma mi ma, zë ra vidi laka ma Wiri inzi.'" "

Pawolo ayada kö'du loo 'bëni

¹⁹ "Yere Agiriba, moro rayada mati ta komoriyë zi ma nenye. ²⁰ Dagba mo ma yëti kö'du zi vidi mi Damasika, ehe here mi'bë zi Yerusalema, ehe biya mi Yudiya. Ndundu mo, mi'bë zi tu'dë maakowe ehe miya henye, 'Öre ta bi kö'du kyënyë ko'do, ehe oto de zi Wiri! Here ayada wa ma o'de tëmï gëri lima 'be.' ²¹ Ga kö'du nenye ra kora maakowe irinni ma mi yëkelu ehe ayonzönni zi ma kofo. ²² Mora mi kadra nenye biya Wiri akönyi

ma, ehe ma yëti kö'du 'dö zi vo wadakayowe ehe zi vo leriye. Ma yada zi zë nje wa ma nëbiyë ehe Mosa iyanni ako'do rë ni. ²³ Ma yada zi zë hala Korisito ne akayaza ehe atëdi vo dagba zi tënyi tëmï koli, here mo akika bikanyi zi vidi 'bëniyë ehe zi tu'dë maakowe."

²⁴ Gba kazi Pawolo inde gaga gë ni, Fesitosi ambere, "Pawolo! Yi vo lökyi ra. Kö'du yolo kyedre 'bëyi ne ëdi ku yi ko'do na lökyi."

²⁵ Mora Pawolo aya'ba do mo iya henye, "Kyedre, Fesitosi, manza dë vo lökyi. Wa ma, mëdi akiya, ëdi tinyö, ehe me'do laka ra. ²⁶ Yere Agiriba, ma to'bo me'do zi yi biya kazi tere ga kö'du ayolo kö'du nenye ku. Ma yolo ku tinyö, Yere Agiriba, ayolo zë ku biya na kölö kölö ga kö'du wa nenye o'do rë ni dë na koho na kowo mi ga bi golo'bo maako." ²⁷ Pawolo iya zi Yere Agiriba henye, "Oma ku mi nëbiyë? Ma yolo oma ku."

²⁸ Agiriba iya zi Pawolo henye, "Mi kadra kodo nenye, asösu 'bëyi ako'do ma Korisito 'ba?"

²⁹ Pawolo aya'ba do mo iya henye, "Ezë iri kadra kodo mandere kadra konda, ma sösu yi ehe vidi biya mati owonni ma ndenye atëdinni kaa ma kazi nyöri nenye."

³⁰ Here, Yere Agiriba, vo dakaño Fesitosi, Berenisi ehe vidi biya maakowe zë ëti, ënyinni riyë. ³¹ Mora gba zë i'bënni dë, zë iyanni henye, "Kora nenye, i'ja mo dë kö'du kyënyë maako aba. Anza dë laka zi mo koli mandere mo ki'di mi kamba." ³² Agiriba ayada zi Fesitosi henye, "Kora nenye o'bo zi kila na dangölö, ezë mo ako'jo kö'du dë zi Yere 'ba Roma ra zi vure 'bëni kiya."

27

Pawolo i'bë Roma

¹ Mati oko ku kadra 'beze zi ze ti'bë Italiya, vo da kanye mi turu 'ba Roma, Juliyasi, mo vo da kanya lamikölö 'ba Yere 'ba Roma. I'di

mo zi ga Pawolo kongɔ ehe ma-boso maakowe eti. ² Dì'bë ze yaga baburu 'ba Dramatiyumu, mati ku nzo zi tì'bë bi tɔrɔ 'ba baburu maakowe, na ga konda ta ha föfö 'ba Asiya. Arisitarisi tëmì Tasalanika mī Mesedoniya, i'bë ze aba mī baburu. ³ Mī ko'do vere aba, dɔkɔ dagötì 'ba Sidoni. Juliyasi kö'du ko'do 'bomo na laka zi Pawolo. Mo ila mo kpa tì'bë oka niyë kongɔ, here zë ɔ'bɔnni kī'di zi mo wa ma mo omba.

⁴ Mati dila Sidoni ku, buluku edi zo luku kī'di zi ze, ehe di'bë ze kara zi rutu 'ba Seyipurusu zi tɔmɔ kazi buluku. ⁵ Here di'bë ze dambaro 'ba Silisiya ehe Pambaliya le dayi ze, zi bi tɔrɔ 'ba baburu 'ba Mayira mī Lasiya. ⁶ Ani vo kyëlu ne i'ja baburu ta Alikazenderiya mati edi atì'bë Italiya. Mo i'di kö'du zi ze tì'bë mī baburu nani.

⁷ Dì'bë ze na konda liyaa ko'do kayo aba ehe riti kyedre aba, tɔkɔ Sinodusi. Buluku ila ze dë zi tì'bë kɔwɔ mī bi nani, here di'bë dopi Salamona, bi ma rutu 'ba Keriti akagaga ge ze kazi buluku ⁸ Dì'bë ze liyaa na konda ta ha föfö kyedre ehe ndundu mo aba dɔkɔ bi ma ako'jo Bitɔrɔ 'ba Wayɔmɔ, anza na kɔwɔ ta ra gawo 'ba Lasiya.

⁹ Yaanya aba da yaɲa kadra ku na kayo, ehe da lima na konda, le Ko'do Kyedre 'ba Wakila alaga. Here anza dë na laka zi ze tì'bë. Here Pawolo ame'do zi vidi 'ba mī baburu, ¹⁰ "Kora nenyee, oze mbili ye zi ma. Èzë di'bë ze yaanya aba, baburu 'beze ehe söndu 'bomo akayaɲa rë nī na kyënyë, ehe vidi kayo akoli." ¹¹ Mora Juliyasi oze mbili nī da me'do 'ba vo baburu kopi ehe vo kyeti mo, anza kö'du Pawolo. ¹² Bitɔrɔ 'ba baburu anza dë na laka zi lima 'dɔmo tona aba. Ga kö'du nenyee, vidi kayo idanni kö'du henye, da yɔnzɔ ze, zi tì'bë na konda ta ha föfö kyedre zi Fenekisi. Fenekisi edi bitɔrɔ 'ba baburu ra mī Keriti mati ayëhu zi dambaro-damirë ehe daaba-damirë, ehe da tɔ'bɔ lima tona aba ani.

Buluku da föfö kyedre

¹³ Mati buluku liyaa ta dambaro ayeto luku, kora nee asösunni zi mala 'bënni ko'dɔ. Here zë otɔnni mongɔ 'ba baburu, ehe di'bë na konda kara ta dagötì 'ba Keriti. ¹⁴ Mora kandi buluku kyigɔ mati ako'jo "Daaba-humirë" aluku zo kī'di zi ze tëmì rutu. ¹⁵ Buluku otra baburu, ehe dɔ'bɔ dë zi tì'bë zi mo. Here dila buluku baburu kinjë. ¹⁶ Dì'bë ze na konda zi rutu tisi 'ba Kawuda kapa mati buluku anza. Ze riti kyedre aba zi ga tɔɲbɔ 'ba baburu kiri. Mora ndundu mo aba di'ja ze bi 'bomo. ¹⁷ Here vidi otɔnni tɔɲbɔ mī baburu ehe olonni kö'di ɲbirì toko ra baburu zi nda'ba ga bi kölö. Ga kö'du zë na tere, henye akotra yayi dagötì 'ba Seyiritisi, zë obanni bɔngɔ 'ba baburu akaɲo, ehe buluku injë baburu na konda. ¹⁸ Buluku ku na kyënyë, ko'do vere aba, zë u'dunni kya söndu 'ba baburu maakowe yaga. ¹⁹ Mī ko'do ma wota kala nni aba, zë u'dunni kya 'ba wa 'ba baburu maakowe yaga. ²⁰ Ko'do kayo aba, dɔ'bɔ dë kadra kongɔ mandere kyëluwë. Buluku kyigɔ zo nduwë luku, ehe ndundu mo aba, dila biya kö'du sösu 'ba zi tɔmɔ.

²¹ Kyere vidi maako tëmì ze onyo wa maako dë ndi kadra konda aba, Pawolo ɔrɔ riyë ehe ayada zi kora nenyee, "Èzë owowe ha ma, da lime mī Keriti, wa 'be nenyee ayaɲa rë nī dë ehe ölu kpa dë. ²² Mora yaanya aba, ma lenzee, ere dë ediyë rakyenyi aba ga kö'du akayɔme. Nje baburu ra atölu. ²³ Ma 'bama zi Wirì, ehe ma mötu mo. Yɔndɔ ma alaga ne, mo utu malayika ²⁴ zi yada zi ma, iya henye, 'Pawolo ere dë! Akatorɔ mī vurë komo Yere 'ba Roma. Ehe ga kö'du yi, Wirì laka akayɔmɔ didi 'ba vidi mī baburu biya.' ²⁵ Ediyë na rakyenyi. Ma yɔlɔ ku tinyö henye, Wirì ako'dɔ te wa ma mo alömu. ²⁶ Mora buluku akadrɔnyi ze zi rutu maako, ehe baburu akayaɲa rë nī."

²⁷ Ko'do 'butë dɔmosowɔ ehe

yɔndɔ, buluku 'ba wini kagba adronyi ze toko ta ra Föfö Medite-rina. Mora ëdi kaa mi kutë yɔndɔ, vidi mati mi baburu ayɔlonni ze ku kara dakaŋo aba. ²⁸ Zë ayerinni, ehe i'janni henye, wini ne ëdi mitiri 'butësowɔ na yöndu. Yaa zë ayerinni löhu ehe i'janni ëdi nje mitiri 'butëwota. ²⁹ Vidi mi baburu na tere da kotra kya ri'di maakowe, here zë izanni akaŋo mongɔ sowɔ ta kafo 'ba baburu. Here zë amötunni kö'du bikanyi 'ba kadra. ³⁰ Vidi mati mi baburu ombanni zi taho. Here izanni töŋbö mi wini, o'ba rë nni nëdinni kya 'ba mongɔ maakowe ra kiza akaŋo ta komo dagba 'ba baburu. ³¹ Mora Pawolo iya zi vo kyëlu Juliyasi ehe vo kanye henye, "Ëzë vidi nenyee alimanni dë da baburu, anze dë gëri maako aba zi didi yë yɔmɔ." ³² Here, vo kanye ikyenni kö'di mati iri töŋbö 'ba tɔmɔ ne, ehe ila lëpi mi föfö.

³³ Gba kazi bikanyi 'ba kadra, Pawolo alenze vidiyë zi wakonyo. Mo ayada zi zë iya henye, "Ko'do 'butë dɔmosowɔ aba ëdiyë kö'du sösu aba henye onyowe waako dë. ³⁴ Ma lenzee zi wa maako konyo. Didi 'be ɔɔ dɔ mo. O'de nenyee ehe vidi ma kölö maako tëmï yë aki'ja riti." ³⁵ Tapëti Pawolo iya nenyee, mo oba nzoyi mangɔlɔ'bo ehe i'di öwö'di zi Wirï. Here ta da komo vidi biya, mo owe mangɔlɔ'bo ne ehe onyo kya mo. ³⁶ Zë biya rakyenyi aba, ehe vidi biya tëmï zë onyo wa maako. ³⁷ Vidi ma ëdinni mi baburu ne, lamiriyö 'butëmadɔmoriyö dɔmomodaka, ³⁸ ehe tapëti vidi biya onyonni wa ku, zë u'dunni söndu 'ba wakonyo mi föfö zi baburu kö'dɔ na pëlë.

Baburu ayaŋa rë ni

³⁹ Damindö ayi, ehe vidi ma mi baburu ne ongönni föyi maako zë ayɔlonni dë. Mora zë ongönni yayi 'ba ha föfö. Here zë ombanni zi yɔnzɔ zi taho baburu aba dakaŋo da ha föfö. ⁴⁰ Zë ikyenni mongɔ nee ehe ila zë alëndi mi föfö. Mi kadra

kölö ne zë inganni kö'di mati ëdi gëri yada zi baburu ne. Tapëti mo, zë injënni böngɔ ma dagba komo baburu ehe ila buluku ra zi baburu drɔnyi dagöti. ⁴¹ Mora aho dakaŋo otra rë ni ra lumu 'ba yayi 'ba ha föfö. Kapa baburu ma dagba ne alaka mi yayi, ehe kapa mo, ma hulëhu alowe na nzoyi kazi kyigo 'ba wini kagba.

⁴² Vo kanye ombanni ku zi ma-bosowe kofo zi sesi zë ta bi tele ehe kazi ahonni. ⁴³ Mora kyedre vo kyëlu omba zi didi 'ba Pawolo yɔmɔ, ehe mo ila vo kanye dë zi mala ma zë ombanni zi kö'dɔ. Tapëti mo, mo i'di kö'du vidi biya mati atɔ'bo tele zi töfu mi wini ehe dagba zi dagöti. ⁴⁴ Here mo ayada zi maakowe mirinni nzoyi kaga 'ba baburu. Ndundu mo aba, vidi biya ɔkɔ dagöti kazi kö'du maako.

28

Mi Malata

¹ Mati dayi ze dagöti, da yɔlɔ ze rutu ne ako'jo Malata. ² Vidi bi naniye na aboka, ehe zë irinni ze kalakyedre aba wa'do drɔko, ga kö'du mirë ëdi ata'di ehe bi na bikyëyi. ³ Tapëti Pawolo atoto dawanya yëri, ehe i'di da wa'do, bikyitu o'dɔ wiri zi tele yaga ehe onyo kala mo. ⁴ Mati vidi bi naniye ongönni wiri ove rë ni ra kala Pawolo, iyanni zi oka ma kölö maako henye, "Kora nenyee vo wakofu ra! Mo aluyi dë mi föfö, mora kö'du laka kö'dɔ akila mo dë zi lima." ⁵ Pawolo akɔhɔ wiri ne mi wa'do ehe o'dɔ wa kyënyë maako dë. ⁶ Vidi asesinni sösu henye kala Pawolo ne atö'bu riye mandere kandi akalëpi brua. Alimanni mo kongɔ kadra konda aba, ehe mati kö'du ako o'dɔ rë ni dë zi mo, zë ofɔ kö'du sösu 'bënni ehe iyanni henye, "Kora nenyee, wiri ra."

⁷ Vo dagba 'ba rutu ne ako'jo Pobiliyö, ehe mo ëdi kaŋo maako aba ani na 'bëni. Mo iri ze kalakyedre aba liŋɔ 'bëni kö'do wota aba. ⁸ 'Bu mo mi sora, na kɔɔ rakyitu aba,

ehe mikoo kindri aba. Pawolo i'be zi mo, ehe i'di kala ni do mo, ehe ako'jo kora ne motu aba. ⁹ Tapëti kö'du nenyë o'do rë ni, vidi biya da rutu ne ika vidi 'bënni 'ba rakoo zi Pawolo, ehe ako'jo zë biya. ¹⁰ Vidi nee oronni ze, ehe mati di'be, zë i'dinni zi ze wa biya ma domba.

Ta Malata zi Roma

¹¹ Yehe wota aba yaa, di'be ze mi baburu mati alima mi Malata tona aba. Baburu ne ta Alikazenderiya mi Ezipeto, ehe edi na yolo henye, "Wiri loja." ¹² Doko ze mi Seyirakusi da lima ze ani ko'do wota aba. ¹³ Ta karani, di'be ze zi Rahagimu. Ko'do vere aba, buluku 'ba dambaro ayeto luku, ehe ko'do riyö aba yaa, doko ze Putali. ¹⁴ Ani di'ja ze öndu maakowe. Zë alenzenni ze zi lima rë nni. Ko'do kölö 'ba gima aba yaa, di'be gawo kyedre 'ba Roma. ¹⁵ Kya öndu maakowe mi Roma owonni kö'du ze, ehe ayinni de ze kutrë Bi Wakogo 'ba Apiyusi ehe, Loko 'ba Yingo Wota. Mati Pawolo ongo zë, mo o'do öwö'di zi Wiri rakyenyi kyedre aba.

Mi Roma

¹⁶ Doko ze mi Roma, ehe ila Pawolo zi lima mi loko na bi de ni, vo kanya aba kölö zi go mo kongoo. ¹⁷ Tapëti ko'do wota aba mati doko ani, Pawolo ako'jo bi kölö kya 'ba vo dagbe 'ba Yude, ehe iya henye, "E öndu me, mo'do waako de na kyënyë zi vidi 'bezee, ehe mo'do waako kpa de na kyënyë ra dalëti 'ba zutu 'bezee. Mora mi Yerusalema i'di ma na maboso mi Roma. ¹⁸ Zë ongonni mi kö'du kyënyë ma asusu ma go mo, ehe omba zi ma kinga na dangölö. Zë i'janni mo'do kö'du ako de na kyënyë zi koli. ¹⁹ Vo dagba 'ba Yude ombanni da kö'du ne de, here ma ko'jo kö'du zi Yere 'ba Roma zi vurë 'bama kiya. Mora manza de kö'du kyënyë maako aba zi kiya ra dakanjo 'bama. ²⁰ Ida ma nyori nenyee aba ga kö'du wa ma ze vidi 'ba Yiserele domba zi rë ni ko'do. Kö'du nenyë ra ma ko'jowe kinye

zi me'do ga kö'du wa ma domba ze nenyë."

²¹ Vo dagbe aya'banni do mo iyanni henye, "Vidi kölö maako temi Yudiya ayöru waraga de zi ze ga kö'du yi. Ehe ma kölö temi zë ayi de zi kö'du ko'do 'beyi yada mandere zi kö'du kyënyë maako kiya rë yi. ²² Mora domba ze zi kowo wa ma akiya. Da yolo ze ku henye, vidi biya ta bi ne ombanni gboko kyiyi nenyë de."

²³ Here, zë i'dinni kadra 'ba ko'do zi Pawolo, watiti kyedre 'bezë ayinni mi kadra nani, bi mati Pawolo edi lima 'domo. Ta damindö le yondo aba, mo ayada zi zë kö'du kise 'ba Damöku 'ba Wiri. Mo iri temi kö'du ki'di 'ba Mosa ehe wayöruwë 'ba Nëbiyë zi yonzö zi kika zë zi Yësu.

²⁴ Kya vo dagba maakowe ombanni da kö'du ma Pawolo iya ne, mora maakowe ombanni de. ²⁵ Kyere zë ombanni da kö'du temi kutë nni de, ayetonni ti'be wënni. Mora Pawolo iya henye, "Lawo Laka iya kö'du tinyö mati mo utu nëbi Yisaya ²⁶ zi yada zi zutu 'bezee,

'i'be zi vidi nenyee ehe ayada zi zë, "Akowowe ehe akowowe, mora ayole de.

Akonge ehe akonge mora ayole de."

²⁷ Ge biya ediyë di'di kyënyë aba.

Mbili ye owo kö'du de ehe komowe ayöfu ku.

Zë obonni de zi bi kongoo, mandere kö'du kowo, mandere kö'du yolo.

Ezë ato'be, oto de zi ma, ehe ma kako'je.' "

²⁸⁻²⁹ Pawolo iya henye, "Momba zi ye yolo henye, Wiri omba zi yomo tu'dëe, ehe zë akowonni."

³⁰ Koo riyö aba Pawolo alima mi loko kopi ehe iri vidi biya ma edi tayi mo kongoo ne kalakyedre aba.

³¹ Mo ayëti kö'du 'ba Damöku 'ba Wiri kazi tere ehe yandi kö'du 'ba Yere Yësu Korisito, ehe vidi maako ayonzö de zi mo yata.

Waraga kazi Yemisi

Koma kö'du yɔɔ aba

¹ Kazi Yemisi, vo litu 'ba Wirī ehe 'ba Yere Yēsu Korisito. Wamētē biya zi vidī a Wirī mati opere rē nni mī damōku ne biya.

² Öndu ma'e emi ma eti, edi 'e na rakyenyi ezē kyinē 'ba kö'du yonzo biya ayi le gēri 'be'e, ³ ga kö'du ayɔɔ 'e koma 'be'e yonzo, atēdi nduwē zi ye. ⁴ Ayɔɔ 'e nduwē 'be'e, ako'do 'e ndo na kyigo. ⁵ Mora ezē vidī maako tēmi 'e omba kö'du yɔɔ, mo ma mötu zi Wirī, mati aki'di zi mo kyɔ ndra, kazi kö'du kyēnyē ki'ja mī mo.

⁶ Mora ezē mo amötu, mo moma kazi da jijiji. Vidī mati do mo jijiji edi kaa kagba 'ba wini mī ranga mati edi kope ehe buluk injē. ⁷ Vidī ma here ne'e ma asösunni dē na kirinni wa kazi Wirī. ⁸ Zē oronni dē da gēri kölō.

Leri wa kyɔ aba

⁹ Öndu mati na vo leri, mo mēdi rakyenyi aba ga kö'du mo edi vo da wa kayo. ¹⁰ Mora vo da wa kayo, mo mēdi rakyenyi aba ga kö'du mo vo leri. Wa kayo 'bomo akalaga kaa dōru 'ba wevo 'ba möku. ¹¹ Kadra asi nzere, bi kyitu o'bo weno ne, dōru mo alēpi, ehe teme 'bomo ne ayaṅa gbo. Mī gēri kölō ne, vo wa kayo akayaṅa mī lo'ɔ 'bomo.

¹² Vo rakyenyiye ra mati alimanni koma aba hu wa yonzo. Ezē zē oronni na kyigo mī wa yonzo, akirinni biriti 'ba didi mati Wirī alōmu ku zi zē mati o'donni lo'ɔ mo. ¹³ Ezē ayonzo vidī, mo miya dē henye, "Wa yonzo nenyē ayi kazi Wirī." Ga kö'du Satani o'bo yonzo Wirī dē, ehe Wirī o'bo yonzo vidī maako dē. ¹⁴ Mora ayonzo vidīye, mati kö'du komba kyēnyē 'bezē oto zē ku 'de, ehe kuyi zē akpa kö'du ko'do 'bezē aba. ¹⁵ Here kö'du sōsu kyēnyē 'bezē ne ɔmo, ehe o'jo kö'du

kyēnyē, ehe kö'du kyēnyē, mati ovu ku kyedre, o'jo koli.

¹⁶ Öndu ma'e emi ma eti, mo'ba 'e dē. ¹⁷ Wa ki'di biya laka ne, ehe waki'di biya ṅbala ne ayi ta komoriyē, ayi akaṅo kazi Wirī 'Bu 'ba bi kanyi 'ba komoriyē. Mo ofo dē kaa galili. ¹⁸ Mī kö'du ko'do ɔmo, mo ika ze zi tēdi nenyē kpuru tēmi me'do 'ba tinyō, here zi ze tēdi na vo dagba mī kutē wa ko'do ɔmo'e biya.

Kowo ko'do aba

¹⁹ Öndu ma'e emi ma eti, asösu 'e kö'du nenyē. Vidī biya mē'di kandi zi me'do kowo, mora liya zi me'do ehe liya zi tayi na kamo. ²⁰ Kamo 'ba vidī kōndu o'do kö'du laka dē, mati Wirī omba. ²¹ Here ayaṅa 'e kö'du ko'do ma kyēnyē, ehe biya rasesi tēmi kö'du mati eme dē, mati kyɔ mī kutē 'e. Ra ki'di zi Wirī, ehe njē me'do mati mo iyī mī di'di 'e, mati ato'bo yɔmo 'e.

²² O'ba'e re 'e dē nje mbiliye koze aba da me'do ɔmo. Ta go mo, i'di 'e mī go mo yonzo. ²³ Vidī mati oze mbili ni da me'do, mora i'di dē mī go mo yonzo, edi kaa kora mati ongo bi mī ngana, ehe ongo rē ni kaa mati nēdi, ²⁴ ehe i'bē gbo 'de, kandi atōlu tēmi mo wa mati mo ongo ne alaya kaa a'da. ²⁵ Mora kora mati ongo bi kara mī kö'du ki'di ma tinyō, mati inga vidī na da ngölō, ehe mo nduwē mbili ni koze go mo, anza dē nje kowo mo mora kpa ko'do mo, Wirī aki'di ya'da zi mo mī wa mati mo o'do.

²⁶ Ezē vidī mati ongo rē ni 'ba yēni, ehe asesi ndende ni dē, mo edi rē ni ko'ba, ehe yēni 'bomo ne o'do waako dē. ²⁷ Yēni mati Wirī 'Bu ze omba edi ṅbala kazi ndondo edi henye: Zi ga gisiwala ehe ga mbara lu'bē kongo tēmi riti 'bezē, ehe rasesi kazi wa kyēnyē 'ba damōku ne.

2

Ko'do vidī 'e mī gēri maako

¹ Öndu ma'e emi ma eti, kaa vo koma'e mī Yere 'beze Yēsu Korisito, Yere 'ba bikanyi, o'do 'e vidī 'e dē mī

gëri maako 'beri tara da laya 'bëzë ta yaga. ² Kaa kora vo wa aba kyo usu inzi 'ba dahabo ehe bongō ma laka ayi mī ratōtō 'be'e ehe kora vo leri mī bongō liza ayi kpa. ³ Èzë, ayada wa tōwō ndra zi kora mati usu rē nī na laka ehe iya, henye zi mo, "Alima da bi lima makaka nenye kinye. Mora iya zi kora vo leri henye, oō nani, mandere alima kinye dakaŋo da ndi yi." ⁴ Here, o'do 'e kō'du kyënyë 'ba rakinye ku mī kutë 'e. Èdī 'e na vo vurë 'ba kō'du sōsu 'ba Satani aba.

⁵ Owo'e te, öndu ma'e ëmī ëti. Wirī inzi vidī leri 'ba damōku nenye, zi tēdī ndo koma aba ehe zi tēdī damōku mati mo alōmu ku zi zë, mati o'dōnnī lōvō mo. ⁶ Mora alidi 'e vo leri. Anza dë vo wa aba kyo'e ra ëdinnī 'e kō'do na kyënyë kika mo komo vo vurë'e? ⁷ Zë ra dë mati ame'dōnnī mī kō'du kyënyë mī ru laka nani mati i'di zi ye ne?

⁸ Ako'do 'e kō'du ma laka, ëzë oro 'e kō'du kī'dī 'ba damōku mati i'ja mī kō'du yöru, "O'do lōvō vo halinō oka, kaa o'do lōvō yi." ⁹ Mora ëzë o'do kō'du zi vidī 'e tada ra laya 'bëzë, o'do kō'du kyënyë ku, ehe kō'du kī'dī akī'dī yi mī kamba kaa vo kō'du kī'dī kowe. ¹⁰ Vidī mati owe kō'du kī'dī kōlō o'do kō'du kyënyë ku zë kowe aba biya. ¹¹ Iya henye, "O'do ndoro dë." Iya kpa henye, "Ofo vidī dë." Èzë o'do ndoro dë, mora ofo vidī ku, ayi ku na vo kō'du kī'dī kowe. ¹² Ame'do ehe o'do kaa vidī mati akiya vo vurë rō mo kō'du kī'dī aba, mati akila 'e na dangölō. ¹³ Wirī ayada mīkyëyi 'bëni dë, zi vidī mati ikye vurë kazi mīkyëyi. Mīkyëyi i'bë ndra tada vurë kiya!

Koma kō'do aba

¹⁴ Öndu ma'e ëmī ma ëti, ëzë vidī maako iya noma, mora mo o'do kō'du laka, a'di ra ëdī na laka zi mo? Koma nani ato'bo mo yōmō? ¹⁵ Èzë öndu maako'e ëmī maako'e ëti anzannī bongō aba ehe wakonyo, ¹⁶ a'di ra ëdī na laka mī kō'du kiya 'bëyi zi zë, "Wirī mī'di ya'da zi ye, asesi 'e na kyëtu, onyo 'e na laka,"

ëzë i'di wa ma laka dë zi zë? ¹⁷ Here ëzë koma ëdī kōlō ehe o'do waako dë, anza koma laka ra dë.

¹⁸ Mora vidī maako akiya henye, "Vidī kōlō maako ëdī koma aba, agamo ëdī 'ba kō'do mo." Kō'du ya'ba 'bama ëdī henye, "Ayada zi ma, hala vidī maako ato'bo tēdī koma aba kazi kō'do mo, makayada koma 'bama zi mo kō'du kō'do aba."

¹⁹ Oma ku henye Wirī ëdī nje kōlō? Laka. Dakyikyī esennī kpa tere aba komo Wirī. ²⁰ Yi kora vo lumë. Omba yölo koma kazi kō'do mo, eme dë?

²¹ Anza dë zutu 'beze Abarayama ra komo Wirī na laka tēmi kō'du kō'do 'bōmo, mati mo i'di wisi ëni Yisika da bi 'ba wakumu?

²² O'bo 'e dë kongō? Koma omo kō'du kō'do omo aba o'dōnnī lō'ō bi kolo. Koma omo ëdī ndo tēmi lō'ō kō'do omo. ²³ Kō'du yöru ayi ku tinyō, mati iya henye, "Abarayama oma mī Wirī, Wirī iri mo na vo kō'du laka kō'do tēmi koma omo."

Here ako'jo Abarayama na aboka a Wirī.

²⁴ Ongō te henye, ëdī lō'ō kō'do 'ba vidī 'e ra i'di zë na laka Wirī aba, anza dë nje koma 'bëzë aba.

²⁵ Èdī kpa te kaa vo rōnyī Rahaba aba here. I'di mo na laka komo Wirī tēmi kō'du kō'do omo vo buluku'e 'ba Yiserele kīri kala kyedre aba, kōnyī tahōnnī ta gëri 'beri maako.

²⁶ Here ida ra ma kazi lawo ne yöku ra. Kpa here koma ma kazi lō'ō kō'do ne yöku.

3

Ndende

¹ Öndu ma 'e ëmī ma ëti, anza dë kyo tēnū 'e zi tayinnī na vo komo yandi 'e. Kaa ayōlo 'e henye, ze vo komoyandi 'e akiya vurë kyedre kyigō re ze ndra tada oka'e. ² Ge ze biya 'duwī dēdī kō'du litë kō'do. Èzë vidī o'do kō'du litë dë mī kō'do kiya 'bëni, mo ëdī tinyō laka, ato'bo kpa zi gë nī kongō laka. ³ Dī'di ze kō'di ha akakya zi kō'do zi he ze kowo zi kō'do mo ti'bë bi mati domba ze. ⁴ Mandere akoba tōŋbö kyedre kaa ga kō'du yada, mati buluku kyigō

adu'du, datɔ'bo kopi wa tisi 'ba dahu tɔŋbɔ aba, mati domba ti'bɛ zi mo. ⁵ Here ɛdi ndende aba. Tisi wa aba kaa ɛdi, atɔ'bo me'do kɔ'du wa kyedre'e.

Asosu 'e te hala moku kyedre atɔ'bo kusu mo wa'do tisi aba. ⁶ Ndende ɛdi kaa wa'do. ɛdi damoku 'ba kɔ'du kyenyɛ, i'ja bi 'beni mida re ze ehe apere kɔ'du kyenyɛ kpuru temi lima 'beze. Usu wa'do mi bi tinyo lima 'beze, wa'do mati ayi zi mo kazi gehena.

⁷ Vidi kondu atɔ'bo kopi wa widi maako'e biya, ngotu moku'e, aliye, watele'e, kyenze eti. ⁸ Vidi maako gba ɔ'bo de zi ndende kopi. ɛdi kɔ'du kyenyɛ ko'do, ɛdi kyɔ waroso 'ba koli aba. ⁹ Di'di ze owɔ'di zi Yere ehe 'Bu ndende ze aba, ehe kpa zi vidi maako'e senɛ mo aba, mati o'do ze kpa na kyine 'ba Wiri. ¹⁰ Me'do 'ba owɔ'di ki'di ehe wa senɛ ope yaga temi ha kolɔ ne. Ondu ma 'e emi ma eti, nenyɛ o'do re ni de here. ¹¹ Ku'ju 'ba wini ope yaga wini ma ndili ehe ope wini ma kata de temi bi hwere kolɔ ne. ¹² Ondu ma 'e emi ma eti, kaga liɔ ɔ'bo de tana manga, manga ɔ'bo de tana liɔ. Ku'ju alowu 'do wini ma yɔ'do ehe wini ma ndili de.

Kyine 'ba kɔ'du yɔɔ riyɔ

¹³ Eyi ra na vo kɔ'du yɔɔ mi kutɛ 'e? Mo ma yada mi lima laka 'beni, kɔ'du ko'do mati ayi kazi vo kɔ'du yɔɔ. ¹⁴ Mora ezɛ yi na mikumbɛ 'ba mikata mi di'di yi, o'do dakumbɛ de ehe iga ndondo de ra kɔ'du tinyo. ¹⁵ Kyine 'ba kɔ'du yɔɔ nani ayi de akanjo ta komoriye, ayi kazi dakyikyie. ¹⁶ Bi ma mikumbɛ mikata aba 'do mo, kpa kyine 'ba kɔ'du ko'do kyinyɛ 'ba Satani aba biya. ¹⁷ Kɔ'du yɔɔ 'ba riyɛ ɛdi biya na nbala, na rakyeyi, liya, akonyi aboka, mikyeyi ndo, kɔ'du ko'do laka aba. ɛdi vo tinyo, anza vo komokandi. ¹⁸ Vidi 'ba mikyeyi o'donni kɔ'du laka.

4

I'di re 'e zi Wiri

¹ Kamo ralamo aba mi kutɛ 'e ne ayi ta kila? Ayinni temi da kɔ'du komba 'ba mi di'di 'e, mati lifonni mi re 'e. ² Omba 'e wa, mora i'ja 'e ze de. 'E gbo nzo zi wakofɔ, ehe omba'e wa'e, mora i'ja 'e ze de. Alamo re 'e ehe u'bo re 'e. Anza de wa mati omba 'e, ga kɔ'du ako'jo 'e ha Wiri de kɔ'du mo. ³ Ezɛ ako'jo'e, iri 'e de, ga kɔ'du ako'jo 'e kɔ'du wa zi ko'do mo mi da kɔ'du komba 'be'e.

⁴ Vidi kazi koma'e ra. Ayɔɔ 'e de henye ere, zi tedi na obaka 'ba damoku, ne ku vo wehe 'ba Wiri. ⁵ Asosu'e de henye ere, kɔ'du tinyo anza de mi kɔ'du yoru mati iya henye, "Lawo mati Wiri i'di mi ze, oso ndo na kɔ'du komba." ⁶ Mora rakyeyi mati Wiri i'di ɛdi ndrɛ. Kaa wayoru iya henye, "Wiri omba vo rakisye de, mora i'di rakyeyi zi vo raya'ba'e."

⁷ Here, i'di re 'e zi Wiri. Agaga ge 'e kazi Satani, ehe mo ataho 'de kazi 'e. ⁸ Ayiye kara zi Wiri, ehe mo atayi kara re 'e. Akaka kala 'e, 'e vo kɔ'du kyenyɛ ne'e. O'do di'di 'e nbala, 'e vo komokandi ne'e. ⁹ ɛdi 'e rasosu, kudu lu'bɛ aba. Opi 'e kogo 'be'e mi kudu. Opi 'e rakyenyi mi da komo yaɔa. ¹⁰ Ala'ba re 'e di'di Yere, mo akinje 'e riyɛ.

¹¹ Ondu ma'e, emi ma eti, ame'do 'e de na kyenyɛ ra aboka maako. Ezɛ ame'do 'e na kyenyɛ ra aboka maako, ame'do 'e na kyenyɛ ra kɔ'du ki'di. Ezɛ ame'do 'e na kyenyɛ ra kɔ'du ki'di, oro 'e kɔ'du ki'di de, mora ɛdi 'e vure ra ko'do. ¹² Vo kɔ'du ki'di kolɔ, vo vure kolɔ, mati atɔ'bo yomo ehe yaɔa. Yi eyi ra zi vure 'ba aboka yi ko'do?

¹³ Yaanya aba owɔ'e ha ma, 'e mati iya 'e henye, "Ndenye mandere mindo aba dati'bɛ zi gawo kyedre maako, bi ma dakalima koo, ti'bɛ mi lo'ɔ maako, kɔhi ko'do kyɔ." ¹⁴ Ayɔɔ ɔ'e de, a'di ra ako'do re ni mindo aba. 'E kaa kyetu 'ba wa'do, mati alaya mi kadra tisi, ehe inde re ni

gbɔ. ¹⁵ Wa mati akiya 'e ëdī henye, “Ëzē Yere omba, dakalima ze da ko'dɔ nenye mandere nani.” ¹⁶ Mora yaanya aba 'e na rakīsī, ame'do 'e na rakīsī. Rakīsī ne biya anza laka. ¹⁷ Here zē maako'e mati ayɔlɔnnī kö'du laka zi ko'dɔ, mora zē o'dɔnnī dē, zē o'dɔnnī kö'du kyënyë ku.

5

Kö'du zi vo wa kyɔ

¹ Yaanya aba, 'e vīdī 'ba wa aba kyɔ, oze mbiliye zi ma. Udu 'e tɔlɔ aba, ga kö'du riti kyënyë mati ëdī tayi de 'e ne. ² Wa da kayo 'be'e ne eje ku 'de, bongɔ 'be'e kuru onyo ku. ³ Dahabo 'be'e manzede aba ayöfu dɔ mo ku wa lëndrē aba. Wa lëndrē nenye atēdī na vo kiya ma ra 'e, akonyo ida re 'e kaa wa'do. Ulu 'e ha wa ku kyɔ mī ko'do ma alaga nenye'e. ⁴ İ'dī 'e biriti kpa dē zi zē mati o'dɔnnī lɔ'ɔ mī yaka 'be'e. Yere kyedre owo kudu 'bëzë ku. ⁵ Lima 'be'e ma dakaŋo kinye ne, kyɔ na rakyenyi. O'do re 'e ku nzo zi riti kī'dī zi ye. ⁶ Asusu 'e vīdī mbiya kofu mo, agagannī gē nī kpa dē kazi 'e.

Mikuku mötu aba

⁷ Öndu ma 'e ëmī ma ëtī, ëdī 'e mīkuku aba le Yere 'bɔkɔ. Ongɔ 'e te hala vo yaka uku mī nī, bi kaŋo ënī kisi zi tana wa kyɔ. Mo isi bi mo mīkuku aba zi mīrē tayi. ⁸ Ëdī 'e kpa na mīkuku. Asesi 'e kö'du sösü 'be'e rī yē, ga kö'du tayi 'ba Yere ëdī ku kara. ⁹ Öndu ma'e ëmī ma ëtī, ame'do 'e dē ra oka maako, kazi Wiri ikye vurē re 'e. Vo vurē kikyë ëdī ku kara, nzo zi laya.

¹⁰ Öndu ma 'e ëmī ma ëtī, asösü 'e kö'du nēbī mati ame'do nni mī ru 'ba Yere. Oba zē kaa ga kö'du yada 'ba mīkuku mī riti. ¹¹ Dako'jo zē na vo rakyenyi, ga kö'du zē nduwē kö'du laka ko'dɔ. Owo 'e hala Yakoba nduwē kö'du laka ko'dɔ, ayɔlɔ 'e ku hala Wiri İ'dī zi mo mī ndundu mo. Kö'du Yere ndɔ na mīkyëyī ehe lɔvɔ.

¹² Ta da mo biya, öndu ma 'e ëmī ma ëtī, alömu 'e dē komoriyë aba,

mandere dakaŋo aba, mandere kpa wa maako aba. Iya 'e nje henye “ɔɔ,” ëzē omba kiya ɔɔ, ehe “e'e” ëzē omba kiya 'e'e. Here ayi 'e dē mī vurē a Wiri.

¹³ Vīdī maako tēmī 'e mī riti? Mo ma mötu. Vīdī maako na rakyenyi? Mo ma ya'bi ngala 'ba wayeto. ¹⁴ Vīdī maako tēmī 'e na kɔ'ɔ? Mo ma kɔ'jo vīdī kyedre 'ba kanisa'e zi mötu dē nī yēnī kulö ro mo mī ru 'ba Yere. ¹⁵ Mötu mati koma aba ne, ako'dɔ vīdī kɔ'ɔ ne na laka, Yere akīnjē mo riyē. Ëzē mo o'dɔ kö'du kyënyë, akila mo. ¹⁶ Here ayasi kö'du kyënyë 'bëyī zi oka ma kölö maako, ehe amötu kö'du oka ma kölö maako, here zi kɔ'jo na laka. Mötu 'ba vīdī laka ëdī na kyigo.

¹⁷ Eliya mo kora kaa ze. Mo amötu henye mīrē a'di dē, ehe mīrē a'di dē dakaŋo kɔɔ wota dēnī aba. ¹⁸ Löhu mo amötu, ehe komoriyë İ'dī mīrē, dakaŋo o'jo wa tana 'bēnī gbɔ.

¹⁹ Öndu ma 'e, ëzē vīdī kölö maako tēmī 'e awiri dē nī tēmī kö'du tinyö, ehe vīdī maako mika mo hulëhu, ²⁰ asösü 'e kö'du nenye: Vīdī mati opi da vo kö'du kyënyë ko'dɔ ku tēmī gēri litē 'bomo, akayömo mo tēmī koli, akayöfu da kö'du kënyë kayo ne'e biya.

Dagba waraga 'ba Yowani

Me'do 'ba didi

¹ Dayöru zi ye kö'du me'do 'ba didi, mati ëdi kyere biyeto aba. Dowo ze ku, dongo ze ku komo ze aba. ɔɔ, dongo ze ku, kala ze ise ro mo ku. ² Mati didi nenyè alaya ku, dongo ze, here da me'do kö'du mo ehe yada zi ye kö'du 'ba didi nburu nburu mati 'Bu o'do na yolo zi ze. ³ Wa mati dongo kowo mo aba, dayöyö ze kpa zi ye, here zi ye re 'e droko ze aba mi mötu 'ba ga bi kolö mati dedü mo aba, Wirü ehe Wisi omo Yësu Korisito. ⁴ Dayöru ze henye zi rakyenyi 'beze kinde.

Wirü bikanyi ra

⁵ Yaanya aba kö'du kise mati dowo ze kazi Wisi omo, ehe yöyö mo ëdi henye, Wirü bikanyi ra, biköndu ako anza dë mi mo. ⁶ Èzë diya ze henye, ze na radroko mo aba, mora mi kadra kolö ne zo lima mi biköndu, ze ne 'dö ndondo kiga mi me'do 'beze kpa kö'du ko'do 'beze aba. ⁷ Mora ezë dalima ze mi bikanyi, kaa mo ëdi mi bikanyi, here datëdi ze mi lima kolö oka maako aba, ehe yama 'ba Yësu, Wisi omo o'do ze ku nbala temü kö'du kyënyë.

⁸ Èzë diya ze danza kö'du kyënyë aba, do'ba re ze ku, ani kö'du tinyö ako anza dë mi ze. ⁹ Mora ezë dayasi kö'du kyënyë 'beze zi Wirü, mo akasesi kö'du ki'di ëni ako'do wa mati ëdi laka, mo akila ze temü kö'du kyënyë 'beze, manbala biya temü kö'du ko'do kyënyë 'beze. ¹⁰ Èzë diya ze henye, do'do kö'du kyënyë dë, do'do ze Wirü yada zi tedi na vo ndondo, me'do 'bomo anza dë mi ze.

2

Korisito vo konyi 'beze

¹ Mëdi nenyè yöru zi ye, gisi ama'e, kazi o'do'e kö'du kyënyë, mora ezë vidü maako o'do kö'du

kyënyë ku, dedü maako aba mo akayata ge ze zi 'Bu, Yësu Korisito ra tinyö laka. ² Korisito ra na bi dë ni umu rë ni zi kö'du kyënyë 'beze kila, anza dë nje kö'du kyënyë 'beze, mora kpa kö'du kyënyë 'ba vidü biya.

³ Èzë dowo 'e kö'du ki'di a Wirü, ani tinyö dayolo mo ku. ⁴ Zë mati iyanni henye na yolönni mo ku, mora owonni kö'du ki'di 'bomo dë, vo ndondo 'e ra, kö'du tinyö anza dë mi zë. ⁵ Zë biya mati owonni me'do 'bomo, lovo 'ba Wirü ëdi ndo mi mo. Nenyè ëdi hala dato'bo yolo henye, dedü mi ra droko Wirü aba. ⁶ Zë mati iyanni henye, nedinni ku na radroko Wirü aba, ma limanni te kaa Yësu Korisito o'do.

⁷ Aboka ma'e, kö'du ki'di nenyè mëdi ayöru zi ye anza na kyiyi, ëdi kö'du ki'di ko'zo ra, mati owo'e temü biyeto aba. Kö'du ki'di ko'zo ne ëdi kö'du kise mati owo'e ku nzo ne. ⁸ Here, kö'du ki'di mati yaanya aba mëdi ayöru zi ye ne, kö'du ki'di kyiyi ra. Nenyè kö'du tinyö ongo mi Yësu kpa mi ye, ga kö'du biköndu ëdi laga 'de, bikanyi ma tinyö ëdi ku nzo biyanyi.

⁹ Zë mati iyanni henye, nedinni lima mi bikanyi, mora zë nduwë koyi öndu nni 'e emi eti, edinni mi biköndu mi kadra nenyè. ¹⁰ Zë mati o'donni lovo öndu nniye, edinni mi bikanyi, here waako anza dë mi zë zi vidü maako zi kö'du kyënyë ko'do. ¹¹ Mora zë mati oyi öndu nni 'e emi eti, zë edinni mi biköndu, zë edinni alasi mi mo, ayolönni dë kila nedinni ati'bë, ga kö'du biköndu ne o'do zë ku na komo köndu.

¹² Mëdi ayöru zi ye gisi a ma 'e, ga kö'du kyënyë 'be 'e ila ku ga kö'du 'ba Korisito.

¹³ Mëdi ayöru zi ye, 'bu 'e, ga kö'du ayolo 'e mo ëdi kyere biyeto aba.

Mëdi ayöru zi ye, vidü mati zë gba na obi,

ga kö'du a'da 'e Satani ku.

Mëdi ayöru zi ye gisi ama 'e,

ga kö'du ayolo 'e 'bu ne ku.

¹⁴ Mëdi ayöru zi ye 'bu'e,

ga kö'du ayɔlo 'e mo ëdi kyere biyeto
aba.
Mëdi ayöru zi ye vidï mati zë gba na
ɔbi,
ga kö'du 'e na kyigo,
me'do 'ba Wirï alima mi ye,
a'da'e Satani ku.

Lɔvɔ 'ba damöku

¹⁵ O'do 'e lɔvɔ damöku dë mandere wa mati ëdi na 'ba damöku ne. Ëzë o'do'e lɔvɔ damöku, o'do'e lɔvɔ 'bu ne dë. ¹⁶ Wa mati biya 'ba damöku ne, wa mati ra 'ba kö'du kyënyë omba ne, wa mati vidï ongo komba aba, wa biya mi damöku nenyë mati vidï ëdi rë nni kisi kö'du mo, ma kölo tëmï zë ayi dë kazi 'bu, ayi biya tëmï damöku ne. ¹⁷ Damöku wa biya mi mo aba mati vidï omba ëdi alaga 'de, mora zë mati o'donni da kö'du komba 'ba Wirï, akalimanni nburu.

Vo wehe 'ba Korisito

¹⁸ Gisi ama 'e, ndundu mo ëdi ku kara. Ayada zi ye henye, vo wehe 'ba Korisito atayi, yaanya aba vo wehe kayo 'ba Korisito alayanni ku nzo, here dayolo ze ndundu mo ëdi ku kara. ¹⁹ Vidï nenyë'e anza nni dë tinyö mi gboko 'beze, kö'du nere ra zë ilanni ze. Ëzë ëdinni mi gboko 'beze, zë akalimanni ze aba. Mora zë i'bë wënni, here ëdi na yolo henye ma kölo maako anza dë tëmï gboko 'beze.

²⁰ Mora Lawo Kölo Laka aloko yaga de 'e, here 'e biya ayolo'e tinyö ku. ²¹ Mëdi ayöru zi ye, anza dë ga kö'du ayolo tinyö dë, ëdi ga kö'du ayolo 'e ku, ehe ayolo 'e kpa henye, ndondo ayi dë tëmï kö'du tinyö. ²² Ëyi ra ëdi na vo ndondo ne? Ëdi zë mati iyanni henye, Yësu anza dë Korisito. Vidï ma here ne'e zë vo wehe 'ba Korisito, zë ombanni 'bu dë 'dö Wisi aba. ²³ Kö'du zë mati biya ombanni Wisi dë, kpa ombanni 'bu dë. Zë mati ombanni Wisi, ombanni 'bu kpa.

²⁴ Ayolo'e laka zi sesi kö'du kise ne mi di'di 'e tëmï biyeto aba. Ëzë asiye kö'du kise nani, ëdiye 'duwi na

radroko mi Wisi 'bu aba. ²⁵ Nenyë ëdi wa mati Korisito na bi dëni alömu zi didi nburu ki'di zi ze.

²⁶ Mëdi nenyë yöru zi ye kö'du zë mati ëdinni yonzo zi ye ko'ba.

²⁷ Mora kö'du 'e, Korisito ope yaga Lawo Kölo Laka ëni de 'e. Lawo Kölo Laka omo ayandi kö'du wa ku biya zi ye, wa mati mo ayandi ëdi tinyö anza ndondo ra dë. Oro'e wa yandi 'ba Lawo Kölo Laka, alima'e na radroko mi Korisito.

²⁸ ɔo, gisi ama'e, alima 'e na radroko mo aba, here ëzë mo alaya, datëdi ze kyigo aba, doho re ze dë kazi komokaya mi kadra mati mo ayi. ²⁹ Ëzë ayolo'e ku mo ëdi laka, akayolo'e henye, vidï biya mati o'do wa mati na laka, mo Wisi omo ra.

3

Gisisi 'ba Wirï

¹ Ongö 'e te, hala 'bu o'do lɔvɔ ze ndra. Lɔvɔ 'bomo ëdi kyedre ne re ra ako'jo ze gisisi 'ba Wirï, here tinyö, dëdi ze. Kö'du ne re ra damöku ayolo ze dë, ayolo Wirï dë.

² Aboka ma'e, yaanya aba ze gisisi a Wirï, mora anza dë gba na yolo datayi ze na a'di. Mora dayolo ze ku henye ëzë Korisito alaya, datëdi ze kaa mo, ga kö'du dakongö ze mo tinyö kaa mati mo ëdi. ³ Vidï mati ëdi kö'du sösu nenyë aba mi Korisito, ma sesi rë ni nbala, kpa te kaa Korisito ëdi nbala.

⁴ Vidï mati o'do kö'du kyënyë, o'do kö'du kyënyë ku kö'du ki'di 'ba Wirï kowe. ⁵ Ayolo'e ku henye, Korisito alaya zi kö'du kyënyë koba 'de, ani kö'du kyënyë anza dë mi mo. ⁶ Here, vidï mati alima na radroko Korisito aba, anza dë nduwë zi kö'du kyënyë ko'do, mora mo mati zo nduwë zi kö'du kyënyë ko'do, ongo mo dë mandere ayolo mo dë.

⁷ Vidï maako mo'ba 'e dë, gisi a ma. Vidï mati o'do wa ma laka, ëdi nbala, kpa te kaa Korisito ëdi nbala.

⁸ Vidï mati nduwë zi kö'du kyënyë ko'do, 'ba Satani ra, ga kö'du Satani o'do kö'du kyënyë akpa biyeto aba.

Wisi 'ba Wiri alaya ga kö'du nenye zi yaŋa wa mati Satani o'do. ⁹ Vidi mati zë na gisi 'ba da kö'du ko'do komba 'ba Wiri ëdi mi di'di zë, ga kö'du Wiri 'bu zë, ɔ'bɔnni dë nduwë zi kö'du kyënyë ko'do. ¹⁰ Nenye kö'du 'beri mi kutë gisi a Wiri gisi 'ba Satani aba. Zë mati biya o'do nni wa ma laka dë mandere o'donni lovo oka'e dë anza nni dë gisi 'ba Wiri.

O'do lovo oka maako

¹¹ Kö'du kise mati owo'e biyeto aba ëdi henye do'do 'e lovo oka. ¹² Danza 'e dë kaa Kayina, mo 'ba Satani, ofo öndu ni Abele. Kö'du a'di Kayina ofo mo? Ga kö'du wa mati mo o'do biya na kyënyë, mora wa mati öndu mo o'do biya na laka. ¹³ Here, re 'e maga dë, öndu ma'e ëmi ëti. Ezë vidi 'ba damöku nenye oyinni 'e. ¹⁴ Dayolo ze dila koli ku, dayi ku mi didi, dayolo ze here, ga kö'du do'do ze lovo öndu ze 'e ëmi ze ëti. Vidi mati o'do lovo dë gba hu kyigo 'ba koli. ¹⁵ Zë biya mati na vo wa koyi 'e ne, zë vo wa kofo 'e ra, ayolo 'e ku henye, vo wa kofo 'e anzanni dë didi nburu nburu aba mi nni.

¹⁶ Nenye dayolo hala lovo ëdi, Korisito i'di didi ni kö'du ze. Ze kpa zi didi ze ki'di kö'du öndu ze 'e ëmi ze ëti. ¹⁷ Vidi mati zë wa aba kyɔ, ongo öndu mandere ëmi mati omba wa maako, isi di'di nni kazi zë, ɔ'bo dë zi kiyanni henye, no'donni lovo Wiri. ¹⁸ Gisi ama'e, lovo 'beze anza dë nje me'do kiya, mëdi lovo ma tinyö, mati ayada rë ni mi lo' ko'do.

Kyigo komo Wiri

¹⁹ Nenye ëdi hala dakayolo henye ere, ze 'ba tinyö. Nenye ëdi hala ²⁰ ezë didi ze o'do ze na komo kaya daiya ze ralawo tinyö a Wiri. Dayolo ku henye Wiri ëdi kyedre ndra tada kö'du 'ba mi di'di ze, ehe mo ayolo wa biya. ²¹ Aboka ma'e, ezë kö'du sösu mi di'di ze o'do ze dë na komokaya, dëdi ze kyigo aba mi komo Wiri. ²² Diri ze kazi mo wa mati da ko'jo, ga kö'du doro ze

kö'du ki'di omo ehe ko'du wa mati o'do mo na rakyenyi. ²³ Wa mati mo i'di mi kö'du ki'di ëdi henye, doma ze mi Wisi ëni Yësu Korisito ehe do'do ze lovo oka maako te kaa mati Korisito i'di kö'du mo zi ze. ²⁴ Zë mati oronni kö'du ki'di a Wiri alimanni na radroko Wiri aba, ehe Wiri alima mi radroko ze aba. Nenye hala dayolo mo alima mi ze, dayolo ga kö'du mo i'di Lawo Kölo Laka zi ze.

4

Lawo ma tinyö ma ndondo aba

¹ Aboka ma'e, oma 'e dë mi lawo biya, mora ayonzo'e lawo ne'e ezë ëdinni kazi Wiri. Nëbi vo ndondo 'e kyɔ i'bënni yaga taga bi ne biya. ² Nenye ëdi hala akato'bo yolo'e Lawo Laka a Wiri: Vidi maako mati iya tinyö henye, Yësu Korisito ayi kaa vidi köndu, ëdi Lawo Laka mati ayi kazi Wiri aba. ³ Mora lawo maako mati andi kö'du 'ba Yësu, anza dë kazi Wiri. Lawo mati mo ëdi mo aba, ëdi vo wehe 'ba Korisito, owo'e henye, atayi ehe yaanya aba ëdi ku kinye mi damöku ne nzo.

⁴ Mora 'e 'ba Wiri ra, gisi ama 'e, a'da 'e da nëbi vo ndondo 'e ku ga kö'du Lawo Laka mati ëdi mi ye ne, ëdi ndra na kyigo tada lawo mi zë mati 'ba damöku. ⁵ Nëbi vo ndondo naniye ame'donni kö'du wa 'ba damöku, ehe damöku oze mbili dë zë ga kö'du zë 'ba damöku ne. ⁶ Mora ze 'ba Wiri ra. Vidi mati ayolo Wiri owo de ze, vidi mati anza dë 'ba Wiri, owo de ze dë. Nenye ëdi hala daka to'bo yada wa mati 'beri mi kutë 'ba Lawo ma tinyö lawo ma anza dë tinyö aba.

Wiri ëdi lovo

⁷ Aboka'e, do'do 'e lovo oka maako, ga kö'du lovo ayi kazi Wiri. Vidi mati o'do lovo, mo Wisi 'ba Wiri ra, ayolo Wiri. ⁸ Vidi mati o'do lovo dë, ayolo Wiri dë, ga kö'du Wiri lovo ra. ⁹ Wiri ayada lovo ëni zi ze Wisi kölo ëni kutu mi damöku ne, ga kö'du zi ze tedi didi aba kpuru kazi mo. ¹⁰ Nenye ëdi hala lovo ëdi. Anza dë henye do'do ze lovo Wiri, mora

mo o'do lovo ze, ehe utu Wisi eni zi kumu re ni zi ko'du kyenyè 'beze kila.

¹¹ Aboka'e, ezè edì nenyè hala Wirì o'do lovo ze, do'do lovo oka maako. ¹² Vidì maako gba ongo Wirì dè, mora ezè do'do lovo oka maako, Wirì alima mi radroko ze aba, lovo omo edì ndo mi ze.

¹³ Dayolo ku henye, dalima mi radroko Wirì aba, here mo alima mi radroko ze aba, ga ko'du mo i'di Lawo Laka eni ku zi ze. ¹⁴ Dongo ze dayada zi zè maako'e henye, 'Bu utu Wisi eni zi tedi vo wa yomo 'ba damöku. ¹⁵ Ezè vidì mati iya henye Yèsu Wisi 'ba Wirì ra, mo alima mi radroko Wirì aba, ehe Wirì alima mi radroko mo aba. ¹⁶ Ze na bi de ze dayolo, doma ku lovo mati Wirì edì mo aba ko'du ze.

Wirì lovo ra, zè mati alimanni mi lovo, alimanni mi radroko Wirì aba, ehe Wirì alima mi radroko zè aba. ¹⁷ Lovo o'do ndo mi ze, zi ze tedi ze na kyigo da kadra 'ba vure, ehe datedi ze mo aba, ga ko'du didi 'beze mi damöku nenyè edì kpa te kaa 'ba Korisito. ¹⁸ Ani tere anza dè mi lovo, lovo ma laka ore tere biya yaga. Here, lovo o'do dè ndo mi vidì mati edì na tere, ga ko'du tere edì zi riti ko'do.

¹⁹ Do'do lovo ga ko'du Wirì o'do lovo ze dagba. ²⁰ Ezè diya do'do lovo Wirì, mora doyi öndu'e emi eti, ze vo ndondo. Kö'du vidì ma o'do lovo öndu ni 'e dè, mati mo ongo, mo o'bo dè lovo Wirì, mati mo ongo dè ne ko'do. ²¹ Kö'du ki'di mati Korisito i'di zi ze edì nenyè, zè biya mati o'donni lovo Wirì, mo'donni lovo öndu nni mandere emi 'e kpa.

5

Da'da damöku ku

¹ Mo mati oma henye ere, Yèsu ne Korisito ra, edì wisi 'ba Wirì ra, ehe mo mati o'do lovo 'Bu, o'do lovo Wisi kpa. ² Nenyè edì hala dayolo ze henye ere, do'do lovo gisi a Wirì, ezè do'do lovo Wirì, ehe dorokö'du ki'di omo kpa. ³ Kö'du lovo Wirì ko'do 'beze edì henye, dorokö'du

ki'di omo. Kö'du ki'di omo anza dè na kyigo kö'du ze, ⁴ ga kö'du gisi 'ba Wirì biya ato'bo ta'da damöku ne. Da'da ze damöku nenyè temi geri 'ba koma. ⁵ Eyi ra ato'bo ta'da damöku? Nje vidì mati oma henye, Yèsu Korisito Wisi 'ba Wirì ra.

Hu kö'du dorö ga kö'du Yèsu Korisito

⁶ Yèsu Korisito ra ayi wini 'ba bapatisi 'beni aba, ehe yama 'ba koli 'bomo. Mo ayi dè nje wini aba, mora 'dö wini yama aba. Lawo Kölö Laka ayada, ga kö'du mo edì tinyö. ⁷ Vo kiya edinni wota: ⁸ Lawo Kölö Laka, wini, yama. Zè wota ne ayadanni biya kpa te kö'du kölö ne. ⁹ Doma ze kö'du kiya 'ba vidì köndu, mora kö'du kiya a Wirì edì ndra na kyigo, mati mo iya kö'du Wisi eni. ¹⁰ Here zè biya mati omani mi Wisi 'ba Wirì, edinni kö'du yada nenyè aba mi di'di nni, mora zè mati omani dè mi Wirì, o'donni Wirì zi tedi na vo ndondo. ¹¹ Kö'du yada ne edì: Wirì i'di zi ze didi ma nburu nburu, ehe didi nenyè edì Wisi omo aba. ¹² Mo mati edì Wisi ne aba, edì didi nenyè aba. Mo mati anza dè Wisi 'ba Wirì aba, anza dè didi aba.

Didi nburu nburu

¹³ Medì nenyè yöru zi ye, zi ye yolo 'e edì 'e didi nburu nburu aba, ezè oma 'e mi Wisi 'ba Wirì. ¹⁴ Dakyigo re ze komo Wirì, ga kö'du dayolo ze henye, mo owo de ze ezè dako'jo ze ho mo kö'du wa maako'e kaa da komba 'bomo. ¹⁵ Mo owo de ze ezè da ko'jo ze ho mo, kyere dayolo ze nenyè edì tinyö. Dayolo kpa henye mo i'di zi ze wa mati dako'jo kö'du mo ku nzo.

¹⁶ Ezè öndu yi mandere emi o'do kö'du kyenyè, mati ika zè dè zi koli, amötu zi Wirì mati aki'di didi zi zè. Nenyè zi zè mati kö'du kyenyè ika zè dè zi koli. Kö'du kyenyè maako ika koli. Damötu dè zi Wirì ga kö'du nani. ¹⁷ Biya wa ko'do mati eme dè, ne na kö'du kyenyè, mora ani kö'du kyenyè maako edì ika koli dè.

¹⁸ Dayɔlo ku henye, gisi a Wirī maako anza dē sesi nduwē kō'du kyēnyē ko'do, ga kō'du Wisi 'ba Wirī asesi zē ne laka, ehe Satani o'bo dē zi zē ko'do na kyēnyē. ¹⁹ Dayɔlo ku henye, ze gisi 'ba Wirī ra, ehe damōku ne ēdi mī kyigo 'ba Satani. ²⁰ Dayɔlo ku Wisi 'ba Wirī ayi i'di kō'du yolo ku zi ze, here zi ze yolo Wirī ma tīnyō ne. Dalima mī radroko Wirī ma tīnyō aba, kpa mī radroko Wisi omo Yēsu Korisito aba. Nenyē Wirī tīnyō ra, ehe nenyē ēdi didi ma ŋburu ŋburu ra. ²¹ Gisi ama'e, asesi re 'e laka kazi wiri ndondo 'e.